© Editura rarfea de buzunar
Toate drepturile rezervate.
Orice reproducere, integrală sau parţială, prin orice mijloace, efectuată fără consimţământul editurii, este ilegală şi constituie un delict sancţionat de Legea Dreptului de Autor şi de Codul Penal.
Coordonator: Emil Stanciu SGR; Titel Folea
Secretar de redacţie: Dorina Oprea Redactor: Bogdan Ştefan Tehnoredactor: Rodica Iordache Coperta I: Titel Folea
Director Marketing: Georgeta Moldovan Director Difuzare: Tatiana Stănculescu PR Manager: Cecilia Caragea
Descrierea CIP *a* Bibliotecii Naţionale a României
ALDOIU, MONICA
Grecia / Monica Aldoiu
Bucureşti: Editura cartea de buzunar
ISBN 973 – 705 – 085 – 1 913 (495) (036)
Editura cartea de buzunar
Str. Tokio, nr. 1, Sector 1, Bucureşti
C.P. 135-O P 13
Tel.: 230.20.53, 230, 20.52
Fax; 230 20.53
Mobil: 0744.379.859
E-mail. officecdb.ro mvw. carteadebuzunar.ro; www.cdb.ro
Difuzare;
Editura Cartea de Buzunar
C.P. 135-O.P. 13. Bucureşti Tel /Fax: 230.20.53 E-mail: difuzarecdb.ro Librăria NOI
Tel. /Fax: 222.89.84
E-mail: depozitlibrarianoi.ro
NDC Grup 2000 SRL
Tel.: 205.72.00
Fax: 205.72.20
E-mail: officende.ro
Tipar:
CoPrint
Tel: 490.82.41
Fax: 490.82.43
E-mail: vanzanimp.ro
Ediţuj-PUNCŢ

Tel.: 211.58.04, 212.03.47
Fax: 212.03.48
E-mail: paideiafx.ro
REFAŢA;

Grecia este o destinaţie ideală pentru petrecerea vacanţelor, o ţară unde, dacă ai ost măcar o dată, eşti tentat să revii, pentru: a are foarte multe de oferit.

M-am îndrăgostit de Grecia când mă aflam la… Londra. Am intrat într-o agenţie de turism, pentru nişte informaţii, iar acolo, afişe şi cataloage cu fotografii fascinante de le litoralul grecesc, dar şi de ia siturile arheologice şi din zonele de interes turistic au reprezentat provocarea de a vizita, cu prima ocazie, Grecia. Apoi, am văzut la British Museum, la loc de cinste, basoreliefuri de la templele de pe Acropole şi am dorit să văd nu doar o mostră de-acolo, ci edificiile originale. De altfel, văzusem şi la Ermitaj, la Sankt Petersburg, şi la Muzeul de Arheologie din Berlin opere de artă greceşti şi îmi propusesem să văd locurile şi de unde provin şi să aflu mai multe despre cultura care le-a creat.

Am fost de două ori în Grecia, de fiecare dată în altă perioadă a anului, iar acest fapt mi-a permis să revăd unele locuri renumite la momente diferite, să pot face comparaţii şi să mă ataşez parcă mai mult de Eiada cea scăldată de mări.

Este o ţară turistică, o mare parte dintre familiile de greci trăiesc din astfel de activităţi şi de aceea fac eforturi, reuşite, pentru ca vizitatorii să se simtă cât mai bine. Eşti tratat cu amabilitate şi respect, iar serviciile sunt bune. În plus, condiţiile naturale sunt excelente, mai ales pentru doritorii de concediu în zone însorite. Apa mării este mereu caldă, un atu foarte important. Plajele sunt dotate cu umbrele, unde te poţi refugia când te-ai încălzit prea tare. Apoi, nu rişti să pierzi zile de plajă din cauza timpului nefavorabil, pentru că este o climă uscată, fără ploi în sezonul călduros (mai-septembrie). Iar preţurile sunt chiar mai avantajoase decât pe litoralul românesc, oferind un raport calitate-preţ superior. Este drept că la noi zona literală este mult mai redusă, ceea ce urcă preţurile, stabilite în funcţie de cerere şi ofertă. Deci, dacă vrei să mergi la mare într-un weekend şi nu vrei să pierzi timp la un drum ceva mai lung, poţi alege litoralul românesc. Sigur, dacă îţi permiţi, poţi merge şi în Grecia, chiar dacă numai pentru un weekend, cu avionul. Dar este deja un lux. În schimb, pentru un

sejur la mare de minimum o săptămână Grecia este ideală. Eu am stat în prima călătorie zece zile la Atena, vizitând pe-ndelete oraşul şi făcând o serie de excursii. Apoi, în a doua călătorie, am mers la mare, într-o staţiune din Macedonia, din apropierea Salonicului. De aici am făcut, de asemenea, excursii, revenind pentru două zile şi la Atena.

Am călătorit, precum localnicii, şi cu bacul înspre insule şi am descoperit un joc de care, de obicei, turiştii nu au parte: ambarcaţiunea este însoţită, chiar de la plecare, de un alai de pescăruşi, care prind din zbor, cu mare abilitate, bucăţile de pâine aruncate de oameni. Iar competiţia între păsările mării este aprigă, pentru că sunt numeroase, iar cele mai multe încearcă să trişeze, te fixează cu priviri galeşe, să te convingă să le arunci ţintit bucata de pâine, în detrimentul rivalelor. Iar când pâinea s-a

Grecia este prezentată din punctul lor vedere, ţinând cont de condiţiile din ţara Îi

Englezii, de exemplu, sunt foarte prete ţioşi, se plâng de starea unor drumuri sunt interesaţi de hoteluri şi condiţii de Iu

Noi dorim condiţii civilizate şi le găsim fă mari eforturi, dar evident nu dispunem d bugetul de vacanţă al unei familii de britanic deci nu căutăm chiar cele mai scumpe locui ca să ne cheltuim finanţele, în schimb, ne putem bucura în egală măsură de bogaţi]

culturală şi naturală oferită de Greda.

Nu este deloc uşor să scrii o lucrai despre Greda. Am constatat de exemplu, e surprindere, că datele prezentate în divers cărţi nu coincid: anii când s-au petrecu diverse evenimente istorice (probabil s-ar utilizat izvoare istorice diferite), dimensiu]

nile unor temple sau monumente, modul u care sunt traduse în limba română anumit

nume proprii grecești. Și mai complicat est cazul unor denumiri pe care nu le-am găsit traduse, iar de la variantele în limbile franl

ceză şi engleză a trebuit să fac adaptarea limba română…

Dacă doriţi să aflaţi mai multe despre capitala Greciei, vă recomandăm şi ghidul despre Atena, apărut tot la editura noastră. Sperăm că lucrarea pe care v-o oferim, în care vă prezentăm cele mai interesante locuri turistice din Grecia, să vă fie de un real folos în a afla cât mai multe despre această frumoasă ţară.

terminat, călătorii nepoftiţi, dar simpatici, Se pLimbă ţanţoşi pe bac, cu aerul că s-ar afla în inspecţie.

În ghidul turistic pe care vi-l oferim am sintetizat experienţa acestor călătorii, dar şi a multor lucrări studiate despre Grecia. De altfel, de câte ori vizitez o ţară mă documentez în prealabil, să aflu ce este mai important de văzut, iar de la destinaţie obişnuiesc să-mi cumpăr, în primul rând, cărţi, ghiduri turistice şi numeroase vederi, care-mi oferă multe clipe plăcute şi la întoarcerea acasă. Cărţile ample, cu multe poze, sunt totuşi incomode la drum, de aceea întotdeauna am apreciat lucrările într-un format mai accesibil, dar cu informaţii utile, pe care le pot lua în geantă, să-mi împrospătez informaţiile importante chiar la faţa locului.

Un astfel de ghid dorim să vă oferim. Lucrarea noastră vă este utilă pentru o primă călătorie în Greda, fie dacă aţi vizitat deja ţara dintre mări şi doriţi să aflaţi mai multe despre cele văzute, fie când doriţi să reveniţi, fie dacă vreţi să aflaţi cât mai multe despre aceste minunate ţinuturi, despre leagănul civilizaţiei europene, fără a călători însă acolo.

În librării mai găsiţi lucrări despre Grecia, dar fiecare autor oferă şi o viziune proprie, deci să studiaţi mai multe cărţi este în avantajul dumneavoastră. De altfel, în multe ghiduri elaborate de autori străini.

Grecia – ţară de vis şi legende…

Grecia este ţara pe care nu o poţi vizita doar o singură dată. După ce ai văzut acolo marea de un albastru aproape ireal şi te-a încălzit soarele torid, cu certitudine, mai devreme sau mai târziu, vei reveni. Dar prima vizită sigur n-o vei uita!

Când mi-a spus un coleg că se va organiza o excursie în Grecia, m-am hotărât pe ioc să partidp. M-am documentat, cum fac întotdeauna înaintea unei excursii într-o altă ţară, reîmprospătându-mi mai întâi cunoştinţele despre vechea Eladă.

Geografia – Grecia este situată în partea de sud-est a Europei. Se învecinează la nord cu Albania, Serbia şi Bulgaria, iar la est cu Turcia. Este cea mai sudică extremitate a Peninsulei Balcanice. Are un relief muntos, pietros, cu o coastă zimţată. Din multitudinea de 9.841 insule, doar 114 sunt locuite. Grecia este împărţită în zece regiuni, dintre care cea mai mare este Macedonia, cu o suprafaţă de 34.177 km^2 şi o populaţie de peste două milioane de locuitori.

Capitala ţării şi totodată cel mai mare oraş este Atena. Al doilea oraş al Greciei este Salonicul, capitala Macedoniei, având o populaţie

de un milion de locuitori. Important port, Salonicul este o adevărată poartă spre Balcani şi cel mai dezvoltat centru economic şi cultural din nordul Greciei.

tal

Moştenirea culturală unică şi frumuseţea insulelor fac din Grecia destinaţia ideală pentru călătoriile din timpul verii, dar şi al iernii. Grecia este membră a Uniunii Europene şi a Uniunii Monetare Europene (EMU). Pentru mai multe informaţii, puteţi accesa site-ul www.gnto.gr.

Scurt istoric – Civilizaţia elenă s-a născut în jurul anului 800 î.Hr., din contopirea civilizaţiilor minoică (din Creta) şi micenian㠹 influenţând apoi istoria întregii lumi. Elenii au construit numeroase oraşe-state şi au înfiinţat colonii în insulele Mării Mediterane (înaintând spre Africa şi Spania), dar şi în nordul Mării Egee şi în bazinul Mării Negre, în anul 168 î.Hr., Imperiul Roman a cucerit Grecia, transformând-o în provincie. Dar romanii au preluat destul de repede trăsături ale sistemului de conducere grecesc, mai eficient decât cel existent în imperiu. După divizarea Imperiului Roman, în anul 395, teritoriul Greciei a făcut parte din Imperiul Roman de Răsărit (Bizantin). Căderea Bizanţului nu a adus nicidecum eliberarea grecilor, ci un nou jug, cel otoman. Grecii au dus contra turcilor o îndelungată luptă de eliberare naţională. După 400 de ani de dominaţie turceasc㠹 această luptă a culminat cu Războiul Grec de Independenţă, la sfârşitul căruia Pelopo-nesul, Grecia Centrală, Insulele Cidade şi Insulele Sporade şi-au proclamat independenţa, la 25 martie 1821, formând un stat monarhic.

De altfel, la 25 martie se sărbătoreşte Ziua Naţională a Greciei. Dar alte teritorii rămăseseră sub puterea otomană. Mai bine de o sută de ani s-a încercat eliberarea lor, lupta desfăşurându-se sub sloganul „Libertate sau moarte”, în urma războaielor balcanice (1912 – 1913) s-a reuşit unificarea Greciei prin alipirea Macedoniei de Sud, a Tracici de Apus şi a Hpirului. Grecia a fost proclamată republică în 1924, dar în 1935 s-a reinstaurat monarhia.

Mişcarea de rezistenţă din timpul celui de-al doilea război mondial, împotriva ocupaţiei germane, a fost destul de puternică, dar eliberarea s-a făcut cu sprijin

Grecii

TENA – ORAŞ NTIC, APITALĂ ODERNĂ

(*vezi* harta *de la* pag. *140*)

Centrul Atenei

Atena se află la o distanţă de 1.200 km anglo-american. La sfârşitul conflagraţiei apărut pe harta lumii Grecia de astăzi între anii 1946 – 1949, ţara a trecu printr-un sângeros război civil purtat într.

comunişti şi naţionalişti, care a determinat mare instabilitate politică şi economică p parcursul mai multor ani. Invocând dezor dmea naţională, armata a preluat puterea

1974, instaurându-se pentru şapte an:

„Consiliul coloneilor". Republica democratic de astăzi s-a născut la un an după cădere regimului militar şi a marcat începerea unei perioade de redresare a economiei ţării, afecf6 Bucure – Pe care° Putem parcurge, aşa ţaţe de războaie. Greda a intrat în NATO înfum am cut & no*> ma" Probleme, cu 1952 şi în Uniunea Europeană în 1981. f1111 autocar elegant şi modern echipat, în caz

a nu apar probleme neprevăzute…

Oraşul de la poalele Acropolei ne întâmpină fastuos, cu edificiile sale antice, bizantine, moderne, cu interesante muzee şi cu farmecul tradiţiilor locale, Capitala Gredei are un mare avantaj: zona de maxim interes turistic este relativ compactă, fiind situată la poalele Acropolei, din Piaţa Omonia, spre Piaţa Syntagma şi ajungând până la templul lui Zeus. Zona centrală a capitalei elene este delimitată, cu aproximaţie, de un triunghi echilateral, format din Piaţa Omonia, Piaţa Syntagma şi Monastiraki. În această zonă este interzisă circulaţia maşinilor – cu excepţia a trei mici intersecţii –, spre bucuria turiştilor.

Pornim să vizităm principalele repere turistice ateniene din Piaţa Omonia pe marele bulevard Panepistimiou (Bulevardul Universităţii sau Eleftheriou Venizelou). Se face mai întâi o curbă la dreapta, iar pe partea stângă se află câteva clădiri celebre din Atena, una lângă alta: Biblioteca

Naţională, Universitatea şi Academia de Arte, formând un ansamblu monumental. Admirăm frumoasele edificii neoclasice, din marmură albă, amintind de înflorirea Atenei din secolul al XIX-lea, de când au rămas moştenire o serie de bijuterii arhitectonice. Bine întreţinute, cu frumoase grădini în jur, sunt şi astăzi puncte de atracţie pentru milioanele de turişti care vizitează anual Atena. De altfel, neoclasicismul a fost cu precădere adoptat ca limbaj arhitectural de statul independent grec după 1820, acest stil fiind la modă pe atunci în

Europa. Regele Otto de Bavaria a adus arhitecţi de renume, îndeosebi germani, pentru construirea unei capitale moderne, cu clădiri elegante, pieţe şi bulevarde largi. Printre arhitecţii clădirilor publice se numărau fraţii von Hansen (danezi), dar şi Kleanthes (1802 – 1862), arhitectul Vienei imperiale, Kaftanzoglou (1811 – 1885) şi Ziller (1837 – 1923). Lor li se datorează aspectul oraşului modern, înălţat în jumătate de secol. Neoclasicismul a avut ca model clădirile Greciei antice, cu sculpturi, detalii ornamentale şi coloane de marmură, dar formele sale sunt mai suple şi mai accesibile, însă uneori prea schematice.

Biblioteca Naţională (1) are formă de templu doric, cu două aripi laterale. Arhitectul ei este Teophil von Hansen şi a fost construită în anul 1887, din marmură de Pentelic. Aici se află peste un milion de volume, printre care două tetraevanghelii, din sec. al X-lea şi respectiv al Xl – ea, manuscrise şi ediţii princeps rare (program: 9 – 13 şi 17 – 20). Universitatea (2) ne încântă printr-o colonadă ionică şi o friză care înfăţişează renaşterea artelor şi a ştiinţelor în timpul domniei regelui Otto. În semn de recunoştinţă, este sculptat şi patriarhul Grigore al V-lea, martir al Războiului de

Grec Ktena – oraş antic, capitală modernă lonumentul (Mormântul) Soldatului Jecunoscut (7) este ornamentat cu un basore-Jef din marmură şi bronz, care înfăţişează un luptător muribund şi redă citate din discursul unerar al lui Pericle. Monumentul a fost lezvelit pe 25 martie 1932, de Ziua idependenţei. Pe zidurile care împrejmuiesc piaţa se află plăci de bronz care cinstesc victoriile militare obţinute după 1821, Membrii Gărzii Naţionale, evzonii, patrulează germanent în faţa Mormântului Soldatului. Jecunoscut, în uniformele lor pitoreşti, cu Fuste şi saboţi, cu şosete cu ciucuri, îndeplinind un ceremonial pitoresc. Evzonii sunt foarte înalţi şi chipeşi, fiind selecţionaţi dintre numeroşi tineri din toată Grecia care ispiră la onoarea de a face parte din Garda iraţională. La ceremonialul de schimbare a gărzii, care are loc în fiecare duminică la ora 11, asistă numeroşi turişti, care de obicei doresc şi să se fotografieze cu aceştia.

I Vizităm şi Parcul Naţional (Grădinile 'Naţionale), fostele grădini regale. Parcul este un loc liniştit, departe de tumultul oraşului, îndeosebi pe căldurile toride din timpul verii sunt apreciate aleile umbroase, băncile de sub copaci şi răcoarea eleşteelor cu peşti exotici.

Independenţă. Arhitectul edificiului a fost Christian von Hansen, iar construcţia s-a realizai în anul 1864.

Academia de Arte (3) are aspectul unui templu ionic. A fost construită de arhitectul Teophil von Kansen în 1859. Pe frontonul său, sprijinit pe coloane ionice, de marmură, sunt sculptaţi cei mai populari zei. În faţa edificiului se află două coloane foarte înalte, depăşind clădirea, pe care domină statuile Atenei şi a lui Apollo, zei care întruchipează virtuţile cele mai respectate de greci. Mai în faţă şi mai jos, flancând scările, se găsesc alte două statui, a lui Socrate şi a lui Platon, redaţi în poziţii meditative, aşezaţi pe scaune, în interiorul Academiei putem vedea fresce reprezentând mitul lui Prometeu.

Tot pe Bulevardul Panepistimiou, vedem *în* apropiere Spitalul de Oftalmologie, în stil neobizantin, apoi Catedrala romano-catolică Sfântul Dimitrie Areopagitul (datând de la sfârşitul secolului al XIX-lea). Ceva mai departe admirăm Palatul Ilionului, semănând cu o construcţie veneţiană. O perioadă a funcţionat în clădire Curtea Supremă, apoi s-a mutat aici Muzeul Numismatic.

Academia de Arte

Muzeul Numismatic are sediul, din decembrie 1999, în fostul conac boieresc denumit şi Ilioi Melathron (Palatul Troiei) (4). A fost construit de celebrul arheolog Heinrich Schliemann, în anul 1866, arhitect fiind Ziller. Muzeul găzduieşte o colecţie de peste 600.000 de monede datând din lumea grecească antică, din epocile romană şi bizantină, din evul medi şi până în zilele noastre. Impresionante sunt şi tezaurele, sigiliile conducătorilor, medaliile şi pietrele preţioase expuse. Admirabile sunt şi frescele şi mozaicurile cu teme mitologice car decorează interiorul clădirii, denumită şi Conacul Schliemann. Adresa muzeului; bd. Panepistimiou (El. Venizelou), nr. J2; program: marţi-duminic, 8, 30 – 15,00; tel.: 210.361 2540; adresa web: *wmf*. *nma.gr*, metrou: Syntagma.

Ajungem astfel în apropiere de Piaţ; Syntagma (5), adevăratul centru al Atenei Ea reprezintă punctul central al oraşului, da şi centrul politic al Atenei moderne. Aic converg linii de autobuz *şi* de metrou car vin dinspre toate cartierele din oraş. Pe porţiune importantă piaţa este accesibil doar pietonilor, traficul maşinilor fum interzis, în partea estică a Pieţei Syntagm; se află Parlamentul şi Monumentul Soldatului Necunoscut.

Parlamentul (6) este fostul Palat Regal, având o faţadă impunătoare, din marmură de Penielic, l se mai spune şi clădirea Vouli. A fost construit între anii 1836 – 1842, ca palat regal pentru regele

Otto. care a domnit după obţinerea independenţei, în 1843, din balconul Palatului Regal a fost proclamată Constituţia, de aceea Piaţa

Syntagma se mai numeşte şi Piaţa Constituţiei.

Frumoasele grădini ale Palatului Regal, de care s-a ocupat regina Amalia, soţia regelui Otto, se întindeau până la Arcul lui Hadrian, Palatul –

Regal a fost avariat de un incendiu în 1910 şi l redeschis după 1935, ca sediu al Parlamentului i".

(Adunării Naţionale) ... l Piaţa sunta9 ma (5>

Parcul Naţional (8), denumit astfel printr-un decret din 1923, se găseşte în spatele clădirii Parlamentului şi ocupă 16 ha. Purta cândva denumirea de Grădinile Regale. Iniţiativa înfiinţării parcului a avut-o regina Amalia, fiind aduse 15.000 de răsaduri, pe mare, din Italia. Grădinile au fost amenajate de horticultorul prusac Friedfich Schmidt, care a călătorit mult prin lume pentru a aduce plante rare. Dar, cu timpul, nu s-au mai întreţinut toate amenajările de-atunci. Se pot vedea aici şi vestigii ale unor mozaicuri romane şi un vechi apeduct, dar şi statuile unor scriitori moderni. Parcul mai adăposteşte un mic Muzeu Botanic şi o grădină zoologică (deschise între orele 7.30 – 15.00), o bibliotecă pentru copii, dar şi terase sau cafenele.

Parcul Naţional se întinde între Piaţa Syntagma şi arterele Vasilissis Sofias, Amalias, Vasilissis Olgas şi irodou Attikou. Este deschis zilnic, de di mi neta până seara; metrou: Syntagma.

Ne îndreptăm apoi, prin Parcul Naţional, spre maiestuosul Zappeion, admirând vegetaţia abundentă care-l precede. Este unul dintre cele mai frumoase edificii din Atena.

Zappeionul (9), impozanta clădire neoclasică, se află în sudul Parcului Naţional, fiind spaţiu de expoziţii, de conferinţe, congrese, simpozioane, ceremonii, dar şi centru de presă în timpul Olimpiadei din 2004. impunătorul edificiu a fost realizat cu fondurile donate de Evangelos Zappas (1800 – 1865), care a susţinut ca primele Jocuri Olimpice moderne să aibă loc în Grecia. A fost construit de von Hansen, arhitectul Universităţii, între 1874 – 1888. În timpul Olimpiadei desfăşurate la Atena în 1896, Zappeionul a fost folosit ca Sat Olimpic. Tot la Zappeion s-a semnat aderarea Greciei la Uniunea Europeană, în 1960, şi a fost sediul Preşedinţiei Greciei în cadrul UE în 1983, 1994 şi 2003.

mică vale, la baza colinei Arditos. A fost recoi struit de împăratul

Hadrian (76 – 138 d.Hr.) pentru luptele de gladiatori. Apoi a fost refăcut, din marmură albă de Penteiic, de romanul Herod
Atticus, pentru Jocurile Panatenee din anul
144 d. H, Edificiul a fost restaurat pentru
Jocurile Olimpice renăscute pe 5 aprilie 1896.
Actuala structură a stadionului, proiectată de
Anastasios Metaxas, ajutat de arhitectul Emsi
Ziller, respectă modelul construcţiei lui Herod
Atticus. Stadionul are dimensiunile de i
203 m/83 m şi, în urma restaurării, capacitatea] de 70.000 de locuri. Panathinaiko este unul dintre cele mai elegante obiective turistice din centrul Atenei.

Adresa: str. Arhimidous, nr. 16, districtul Pa n grafi; tel.: 210.751 0229; este deschis zilni de la 8 dimineaţa până seara; metrou: Syntagma, Akropoii.

Toată zona de la poalele Acropolei eşti împânzită de obiective de mare interes tujristic. Promenada ne poartă tot pe Vassileo; Konstandinou, iar apoi cotim la dreapta pl Vassilisis Olgas, pe urmele grecilor care î; antichitate se îndreptau pe-aici spre cel mă mare sanctuar al lor: Templul lui Zeu, Olimpianul. Doar câteva coloane gigantici au mai rămas din măreţul edificiu.

Olimpionul sau Templul lui Zeus Olimpianul (12) este cel mai mare din Grecia, depăşind chiar şi Partenonul. Lucrările la grandiosul edificiu au început în sec. al VI-lea î.Hr., în timpul tiranului Pisistrate, care încerca să devină astfel mai popular. Lucrările au fost abandonate în jurul anului 520Î.H., din lipsa fondurilor, în anul 174 î.Hr., Antiohus al IV-lea Epifan a încercat să reia lucrările şi a apelat la arhitectul roman Cossutius Oecimusa, care a modificat planul templului, utilizând marmură de Penteiic şi adăugând capiteluri corintice coloanelor dorice originale, simple. Dar lucrările au fost din nou abandonate. După aproape 700 de ani de când

Ieşim din Parcul Naţional prin partea opusă celei prin care am intrat, ajungând astfel pe bulevardul Irodou Attâkou. Traversăm, ne plimbăm şi admirăm elegantele clădiri, construite în secolul al XIX-lea, mai ales pentru ambasade, iar printr-un gard metalic vedem Palatul prezidenţia], care în prezent este reşedinţa preşedintelui ţării, precum şi superbele grădini din jurul său.

Palatul prezidenţial (10) este, de asemenea, fost Palat Regal, dar

de proporţii mai reduse. A fost construit în 1890 de germanul Ernst Ziller, în stil renascentist. Aici a locuit familia regală grecească între anii 1890 – 1973, adică până la plecarea regelui Constantin. A fost şi sediul Parlamentului în 1935, iar după abolirea monarhiei a devenit reşedinţa oficială a preşedintelui Greciei. Palatul prezidenţial este păzit de evzoni, care au cazarma în capătul străzii.

Adresa; bd. Irodou Aflikou, Syntagma; este închis pentru public; metrou: Syntagma.

Ne continuam plimbarea pe elegantul bulevard Irodou Attikou, ajungând apoi la bulevardui Vassileos Konstandinou, unde, după traversarea intersecţiei, putem admira încă un edificiu reprezentativ pentru Atena: Stadionul Panathinaiko (II). Imens, stadionul olimpic din marmură albă este armonios construit, iar dispunerea sa în forma literei U ne permite să cuprindem dintr-o privire întreaga lui măreţie. Este un edificiu durabil, care a rezistat timpurilor, amintind de preocupările din antichitate ale atenienilor pentru sport.

Panathinaiko. marele stadion de piatră, denumit şi Kallimamwo. se află pe locul celui construit în 330 – 329 i. H., ca să găzduiască Jocurile Panatenee din antichitate. Este situat într-o

Grecitena – oraş antic, capitală modernă emplul lui Zeus Olimpianul (12)

fost început, templul a fost terminat de tarele pasionat de construcţii, împăratul [Oman Hadrian, care l-a închinat lui Zeus Olimpianul, cu ocazia festivalului panelenic din inul 132 d.Hr. Toi ei a înălţat în interiorul tem-jlului o statuie a zeului, încrustată cu aur şi lildeş, copie a celei de la Olimpia, sculptată de Fidias. Alături şi-a înălţat propria statuie. Dar ilci una nu s-a mai păstrat. le află la intersecţia dintre bd. Amalias şi asilissis Olgas, în districtul Plaka; el.: 210.9226 330; program: marţi-duminică bol7,00 (vara) şi 8, 30 – 15,00 (iarna); închis de lărbători; metrou: Akropoli.

Astăzi se mai pot vedea doar 16 coloane riginale, din cele 104, înalte de 17, 25 m şi având un diametru de 2, 38 m. Templul: olosal, era de ordin corintic, dipter, cu două rânduri de 20 de coloane pe laturile mari, petastil, cu trei rânduri de opt coloane pe cele două faţade. Se estimează că avea 96 m lungime şi 40 m lăţime. Era foarte admirat n lumea antică. Distrugerea templului a fost cauzată de cutremurele de pământ şi de faptul că turcii au luat de aici materiale pentru alte construcţii.

În apropiere de intrarea în templul lui Zeus Olimpianul se află Arcul lui Hadrian (13), înnegrit de timp. Monumentul servea la delimitarea oraşului antic de cel roman. Arcul este împodobit de coloane corintice zvelte, pe care se sprijină un mic fronton. Este ridicat în anul 131 î.Hr., de împăratul Hadrian, mare admirator al Greciei clasice, pentru a marca locul unde se termina oraşul antic şi începea noua Atena romană.

Acropole, simbolul Atenei

Acropole (14) este simbolul Atenei, al Greciei, al lumii antice. Este emblema oraşului, dar şi simbol şi testament al Epocii de Aur din istoria Greciei. Acropole, cu vestigiile sanctuarelor sale, se poate vedea din aproape toată capitala Greciei, atât ziua, cât şi noaptea, în lumina reflectoarelor.

Mergem înspre Acropole pe bulevardul Dionyssiou Areopagitou. Marile bulevarde care mărginesc Acropole, la sud şi vest, Dionyssiou Areopagitou, pe care mergem noi, dar şi Apostolou Pavlou, aflat în continuare, au devenit străzi de promenadă, pline de restaurante.

Începem urcuşul spre cea mai vestită colină ateniană. Intrarea pe Acropole (însemnând „oraşul de sus") se face mereu, chiar din epoca micenian, pe versantul vestic al colinei, singurul accesibil, întrucât celelalte laturi sunt foarte abrupte. Pornim pe un drumeag cam ca de munte, umbros, cu vegetaţie în jur. Este chiar Calea Sacră sau

Acropole (14)

Drumul Sfânt (*Iera Câos*), Pe măsură ce urcăm, admirăm imagini tot mai pitoreşti ale capitalei Greciei. De asemenea, Propi-leele se pregătesc, maiestuoase, să ne întâmpine. Acropole este tot mai aproape…

Acropole, gloria Atenei şi a întregii civilizaţii greceşti, este o veritabilă fortăreaţă naturală, o colină stâncoasă, formând un platou situat la 156 m deasupra nivelului mării şi la 100 m de la baza oraşului. Colina Acropolei, folosită timp de cinci milenii, putea fi uşor *apărată*, Aici, pe o suprafaţă de aproape trei hectare, închisă de zidurile care pleacă de la intrarea Propileelor, se găseşte un remarcabil ansamblu de *monumente* pe care că înălţat civilizaţia greacă: Parienonul, Erehteionui, Propileele, Templul Atenei Nike, alte locuri de cult, sculpturi realizate de artişti renumiţi, care au scăpat de ravagiile timpului şi ale oamenilor şi au fost reunite într-un prestigios muzeu.

Perfecţiunea edificiilor, remarcabile prin proporţii, este fără precedent. Intrarea principală se află pe Dionyssiou Areopagitou, Plaka; tei.: 210.321 4172 sau 210.322 5385; metrou: Akropoli; program: vărs 8,00 – 20,00; iarna 8,00 – 16, 30

r

Gr &

kiena – *oraş antic, capitală modernă*

(în weekend – 8,00 – 14, 30);

Închis de sărbători;

adrese Internet: www.*culture*. *grsau* www.*dragonridge.com*/*greece*/*Acropolis.htm*

Drumul modern de acces pe platoj

— „, „uvv-vi *jj*\, jJialiweie *mai* n-piwA.mauve nimic LUdic LdjJUUU-Acropolei urmează drumul Panateneelfterele artei ateniene păstrate până în zilele rajpo co/-j-l" D-n. i – n ««...l. *I W* Jr – 7. – >

„Calea sacră". Panateneele erau cele m!

Iorit vechii greci, să impresioneze pe oricine urcă pe colină. Formează un edificiu mare şi impozant, demn de caracterul sacru al anarablului arhitectonic, Sunt considerate cele mai reprezentative dintre toate capodo noastre, o adevărată minune, detaşându-se grandioase festivităţi ateniene. După cum de tot ceea ce există în Grecia, chiar dacă descrie Demostene, erau celebrate nu au fost terminate niciodată. Reprezintă onoarea zeiţei Atena Polias, patroai partea cea mai rară a nobilei arhitecturi ate-oraşului. Încă din epoca lui Erehteu exista mene, rivalizând cu însuşi Partenonul în sărbătoare dedicată Atenei, Odată cu unin privinţa execuţiei, a originalităţii şi a caracterului unic al concepţiei.

Propiieele (15) cuprind un complex format din cinci porţi, porticuri, vestibule, o pinacotecă şi o *scară săpată în stâncă*, *întregul* ansamblu, deşi afectat de trecerea timpului, impresub conducerea regelui de pe Acropol Tezeu, a micilor cetăţi din Atica, festivităţii s-au extins, fiind sărbătorite în comun e toate triburile *şi primind* denumirea e Panatenee. Deja celebrate cu mare strălucit în epoca lui Pisistrate, au atins apogeul epoca lui Perjele, în timpul festivalului. organizau diverse jocuri sau aveau loc cor petiţii: curse pe jos, curse cu cai, curse care, regate, concursuri de muzică şi gir stopează şi astăzi prin armonioasa compoziţie a volumelor, prin îmbinarea efectelor plastice ale ordinelor doric şi ionic. Edificiul este dreptunghiular şi

amplasat pe un teren stâncos şi înclinat. Grecii folosesc termenul de *Propil on*, iv. uwui ai în l ia iiiuaioa UI IUI ICIIIU ZBII Utt

Propiiee. *la* plural, când este vorba de o intrare care, regate, concursurj de muzică şi plj! § singular, pentru a desemna un singur nastică. De asemenea, erau sacrificate anlynestib, ulaflatlaintra «a templu sau de malp Tnato ™ «„i-a. – „*Proptise*, la plural, când este vorba de o intri mare ioata populaţia Aticii participa cortegiul Panateneelor, fiecare după ptbilităţi: pe jos, călare, în care. Fiii celor n de vază familii din Atena aveau privilegiul i-a purta pe cap coşuri cu ofrandele *peni* zeiţă. Acestea erau depuse la statuia zeiţi Atena din Partenon. Metecii, oamenii car nu erau cetăţeni atenieni, purtau însemn stabilite de lege în acest sens. Tot cu ocazi Panaţeneelor erau eliberaţi prizonieri Practic, era o sărbătoare la care participa se bucura toată lumea.

Propiieele – intrarea monumentală marmură de pe Acropole – au coloane ioni sobre, impunătoare, reuşind, aşa cum au J Propiieele (15)

complexă şi monumentală, cuprinzând mai multe porţi, ca pe Acropole, la Alena. Propilee mai sunt la Eleusis şi la Epidaur. Propileele se întind pe o lungime de 74 m, ocupând toată partea vestică a Acropolei. Sunt compuse dintr-un corp central dreptunghiular (24 m/18, 2 m) şi din două aripi laterale, la nord şi la sud. Din aceste trei subdiviziuni, cea principală poate fi considerată ca reprezentând Propileele propriu-zise. Două rânduri de coloane ionice separă edificiul central în trei părţi, în timp ce un zid de marmură, perpendicular pe cele două rânduri de coloane, îl divizează în două faţade. La rândul ei, fiecare faţadă este compusă din şase coloane dorice şi un fronton. Fiecare coloană dorică are un diametru de circa 1, 5 m şi o înălţime de aproape 9 m în cazul colonadei dinspre oraş şi de circa 4 m, decf cam la jumătate, în cazul colonadei orientate spre Acropole, diferenţa de înălţime fiind cauzată de terenul înclinat. Conjuncţia între stilul doric şi cel ionic reprezintă unul dintre elementele care au conferit armonie şi simetrie acestui poem arhitectural, lăudat de scriitori şi oratori, unii amici, alţii chiar inamici ai Atenei. Zidui este întrerupt de cinci porţi, cea centrală, de ceremonii, fiind poarta principală şi cea mai mare. Calea de acces conduce la cele cinci porţi, prin care se ajunge spre Acropole. Prin intrarea principală trecea Calea Sacră, pe unde veneau dinspre Ceramicos nu doar oamenii, ci şi animalele care transportau materiale de construcţie.

Ca toate monumentele de pe Acropole, Propileele sunt construite din marmură albă adusă din muntele Pentelic. S-a folosit însă şi marmură gri de Eleusis, pentru a sparge monotonia albului şi a sublinia anumite elemente arhitecturale. Din enorma intrare de pe Acropole au mai rămas 24 de coloane, dintre care 13 în stare bună. Din faţadă se mai păstrează trunchiurile celor şase

Grei >*ena oraş antic*, *capitală modernă* svoraţi de Minotaur – un monstru jumătate – n, jumătate taur – închis în Labirintul con – iruit de arhitectul Dedal. Tezeu, fiul regelui»eu, a cerut să facă parte dintr-un astfel de un, pentru a-l ucide pe Minotaur. A reuşit. omoare monstrul şi, apoi, cu ajutorul înţesei Anadna, a ieşit din Labirint şi a iiăsit oraşul Cnossos. Dar, în timpul ilătoriei de întoarcere, a uitat să schimbe mzele navei, să le ridice pe cele albe, semn victoriei, cum convenise cu tatăl său. De: bastion, unde-şi aştepta îngrijorat fiul, J intrânul rege Egeu a zărit în depărtare mzele negre. De durere şi-a pierdut linţile şi s-a aruncat pe stânci, spre mareaire îi va purta numele, Marea Egee. Cu timpul, Nike – zeiţa victoriei – a fost coloane dorice care susţineau frontonul triunghiular, iar din corpul central s-au mai păstrat şase coloane ionice, care separau cele două părţi laterale.

Noi accedem pe aleea sudică, din dreapta. Interiorul edificiului este afectat de trecerea timpului. Urmele păstrare ne permit să ne imaginăm frumuseţea plafonului, cândva pictat *şi poleit*, redând un cer azuriu, cu stele de aur, în aripa nordică ţia stânga cum intrăm), complet închisă, se află două săli, găzduind Pinacoteca (galeria de artă).

Albul pur al marmurei simboliza însăşi democraţia. Un bloc de marmură de 40 de tone era scos de zece oameni în zece zile, în cariera din munte se făceau găuri în marmură cu dalta, se umpleau cu bucăţi de lemn udate permanent, ca să se umfle. Presiunea egală, la distanţe egale, crăpa blocul de marmură. După o primă cioplire, marmura lua calea Acropolei, Doar jumătate *din marmura* extrasă, cea care corespundea din punct de vedere calitativ, era folosită. Pentru lucrările de pe Acropole s-au utilizat 180.000 de tone de marmură. Blocurile de marmură erau cu mare precizie nivelate şi îmbinate fără mortar sau ciment, folosindu-se numai scoabe de metal. La construcţii lucrau circa o mie de oameni.

Spre aripa nordică a Propileelor se află piedestalul lui Agrippa.

Dacă avem şansa de a putea privi de pe Propilee spre Pireu

într-o zi senină, panorama este de vis: se pot vedea navele, iar în depărtare se zăresc insulele din Golful Saronic, precum şi munţii din Pelopones.

La dreapta Propileelor, în sud-vestul Acropolei, se înalţă micul templu *al*

Templul Alenei Nike (16)

Atenei Nike (J 6), care comemorează viitoria atenienilor contra perşilor. De aceea templul este orientat înspre insuia Sal mina. Micul templu ionic, elegant şi graţio se află pe o platformă care domină insule Golfului Saronic şi găzduia o statuie Atenei. Era închinat victoriilor militare a Atenei. Aici îi onorau atenienii pe cei mor în bătăliile victorioase şi se rugau zeiţei să ajute pe cei care plecau să lupte. Încă d. epoca preistorică, această platformă strat Gică a fost utilizată şi ca loc de observaţi pentru a proteja Atena de eventualele incusiuni ale inamicilor, venite în special de *mare*. *Aşa se* explică şi cultul foarte vechi Atenei Nike, al Victoriei, Grecii denumise1 acest*loc p ygos*, adică bastion.

Aici ne amintim de legenda rege) Hgeu, pe vremea căruia nave cu pânze negi plecau în fiecare an spre insula Creta, pe/m a plăti tributul oraşului Atena regelui Mino şapte băieţi *şi* şapte fete, care urmau să fi lentificată cu Atena. I-a fost înălţată o stadie din lemn, care o reprezenta în picioare, ar fără aripi – deşi se zicea că Nike a venit; Atena în zbor – aşa că*! s-a zis* Nike ptere, adică Victoria l-am aripi. Vechiul tem-Ju a fost distrus de perşi în anul 480 f. H.

amplul Atenei Nike, din marmură albă, 3 Pentelic, are patru coloane ionice, eganle, pe faţada de est şi alte patru latura opusa, cea de vest, fiind astfel un simplu amfiprosâil. Lungimea templuluile de 8, 27 m, lăţimea de 5, 44 m, iar înălţimea; 4, 66 m. Coloanele au la bază diametrul de 52 m, iar la vârf O, 43 m. Templul este conjurat în exterior de frize cu reliefuri; nstrucţia actualului templu a început. anul 421 î.Hr., după planurile *n* Calicrate, care lucrase şi Fa onstrucţia Partenonului.

Friza principală îi reprezintă pe zeii timpului Evident, locul de onoare îl ocupă ei ţa Atena, aflată în picioare între Zeus şi osefdon. Venus şi Eros, Demetra şi Core întregesc ansamblul. Pe celelalte laturi ale templului, frizele redau bătăliile dintre greci şi perşi, dar şi luptele care au izbucnit între grea după alungarea perşilor.

Din păcate, o parte a basoreliefurilor a fost distrusă de timp, iar

cele din partea nordică şi vestică se găsesc la British Museum (acum pe templu se află doar copii).

Aşezată în centrul imaginilor, pe o stâncă, zeiţa victorioasă *Atena încheindu-şi sandaua* este mai încântătoare decât oriunde. Veşmintele sale sunt mulate pe corp, de parcă ar fi ude, dezvăluindu-ne trupul său armonios. Sunt redate cu mare măiestrie formele corpului şi mişcările, într-o compoziţie de mare rafinament. Sculptura este expusa" la Muzeul Acropolei.

Templul Atenei Nike a fost demolat în 1687 de turci, care au luat de aici materiale pentru fortificaţii. Din fericire, bucăţile respective au fost regăsite şi, în 1835, s-a putut începe reconstrucţia templului, care a durat până în 1842. O a doua renovare s-a făcut în]940.

După ce am vizitat Propileele, ne îndreptăm către maiestuosul Partenon, aşezat pe soclul său masiv, admirând în stânga profilul elegant al Erehteionului. Au trecut pe-aici, de-a Jungu) timpului, conducători puternici, împăraţi şi regi, artişti, celebrităţi, bogătaşi… Au urcat pe Acropole, de-a lungul istoriei milenare, şi sclavii care au cărat şi au cioplit piatra, dar şi, desigur, marii conducători adepţi ai democraţiei, Clistene, Temistode, Pericle, Alcibiade, filosofii Socrate, Platon şi Aristotef, dramaturgii Eschil, Sofode, Euripide, istoricii Herodot.

Tuddide şi Xenofon, artiştii Fidias şi Praxiteles. Şi câţi alţii…

După ce ieşim din Propilee, cel mai important templu, legendar, este cel al Atenei Hygieia – zeiţa sănătăţii identificată cu Atena, incluzând un grup de monumente, printre care şi statuia din bronz a divinităţii, ridicată de atenieni, se presupune, cu ocazia ciumei din anul 429 î.Hr. Din statuie a mai rămas însă doar baza semicirculară. Urmează, alături, Brauronionul sau Templul zeiţei Artemis Brauronia, al cărei cult, importat din Brauron, era celebrat mai ales de fete şi femei. Mai întâi templul a fost construit de Cimion, dar a fost transformat cu ocazia construcţiei Propileelor de către Mnesicle. Aproape de intrare se găsea Calul Troian, din bronz, menţionat de Aristofan în piesa „Păsările", în anul 414 î.Hr.

În faţa templului puteau fi admirate şi alte statui ale Atenei, cea mai renumită fiind statuia Atenei Promacos, din bronz, înaltă de 9 m. Statuia, reprezentând-o pe zeiţa Atena înarmată, a fost sculptată de Fidias şi a fost inaugurată în anul 454 î.Hr. Pe Acropole însă doar vestigiile fundaţiilor mai amintesc de acele statui, Continuându-ne

periplul, ajungem la Templul Atenei Ergane sau muncitoarea, unde aduceau ofrande zeiţei chiar cei care le produceau. Ţăranii veneau aici cu mostre din primele lor recolte. Alături era şalcoteca sau depozitul de bronzuri (arme sau obiecte pentru navigaţie), realizate în ateliere manufacturiere, a căror protectoare era considerată tot Atena Ergane. Pe Calea Sacră ajungem apoi la Partenon.

Grea

Pe partea cea mai înaltă a colinei sacre se înalţă Partenonul (17), capodopera arh: tecturii greceşti. Templul o celebra pe Aten; zeiţa şi protectoarea oraşului şi reprezint apogeul civilizaţiei greceşti antice. Est probabil, cel mai cunoscut edificiu din lum opera nu doar a unui singur artist sau rezu tatul celor 15 ani cât au durat lucrările construcţie, ci creaţia unei întregi naţiu reuşita unei civilizaţii în totalitatea's Valorifică experienţa acumulată în arhite tură, sculptură, pictură, chiar şi filosofi timp de mai multe generaţii. De asemene fructifică religia, mitologia şi istoria gredlo: La peste două milenii de când a fost înălţai Partenonul rămâne clădirea cu cea mai mă. influenţă asupra arhitecturii occidentale. E. aşa cum s-a dorit, un simbol al succesului1

Pe amplasamentul său a existat anterior un alt sanctuar, vechiul templu fiind den.

lat de perşi în anul 480 î.Hr., înainte chiar d a fi terminat.

fericit – părintele Partenonului. Câni Penele a intrat în politică, perspectivei Atenei deveniseră deja strălucite. Aveai ambiţia ca Atena să devină şi din punct d vedere arhitectonic cel dintâi oraş-stat a Greciei. Cu toate acestea, când a propus! Parlament construirea Partenonului, nienii s-au opus, invocând din nou costurii uriaşe. Dar Pericle a ştiut cum să-i convingă] mizând tocmai pe mândria lor. I-a anunţat a vă înălţa totuşi templul, pe banii lui, da îşi va înscrie pe fronton, la loc de cinste propriul nume, în loc de cel al Atenei Provocarea şi-a atins ţinta, tocmai cei care-invidiau devenind primii adepţi entuziaşti ai ideii. Apoi, în anul 447 î.Hr. „Pericle a ale

Itena – *oraş antic*, *capitala moderna* ocul edificiului, pe amplasamentul vechilor emple. A încredinţat lucrările pentru con-rucţia Partenonului lui Ictinos şi lui alicrate – arhitectul templului Atenei Nike; ub conducerea şi girul lui Fidias, creatorul însămblului de decoraţiuni sculptate ale edificiului şi, de asemenea, prieten apropiat consilier artistic al lui Pericle. Construcţia mplului a fost terminata în

anul 438 î.Hr., a ocazia Panateneelor din acel an, când aţe-itenii au putut să vadă pentru prima dată tatuia criselefantină (din aur şi fildeş) a ei tei lor, dar decoraţiile cu sculpturi au fost înalizate abia ulterior, în anu! 432 î.Hr. ricle, ales autokrator al Atenei timp de tiuzeci de ani, a fost supranumit de contemporani Olimpianul, tocmai ca o reculoaştere a faptului că a dăruit Atenei un perfect şi magnific edificiu.

Partenonul este construit din marmură le Pentelic, care era la început albă, dar cu timpul a căpătat, prin oxidarea fierului din compoziţia ei, o nuanţă gălbui-ivoar, parcă mai elegantă chiar decât albul imaculat, întregul edificiu este înconjurat de coloane. Diametrul coloanelor nu este însă constant pe toată înălţimea lor, fiind mai zvelte spre capitel. Această caracteristică a lor este unul dintre elementele principale care conferă graţia, supleţea şi vivacitatea pe care le emană edificiul.

Partenonul este un templu doric, amfiprostil (având coloane pe faţada principală, dar şi pe cea opusa) şi peripter (cu un singur rând de coloane), cu o lungime de 69, 51 m, o lăţime de 30, 86 m şi o înălţime de 20, 1 m. Situat pe platforma cea mai înaltă de pe Acropole, aşezat pe un postament, are frontonul principal orientat spre est. Are câte 8 coloane pe fiecare dintre cele două faţade, şi câte 17 coloane pe fiecare latură, numărul lor total fiind de 46. Coloanele au o înălţime de 10, 45 m, diametrul inferior de 1, 90 m şi diametrul la nivelul capitelurilor de 1, 45 m, precum şi înălţimea antablamentului de 3, 27 m. Fiecare coloană are 20 de caneluri şi nu are bază.

Perfecţiunea prin corecţii optice – Constructorii templului, cunoscători ai legilor perspectivei, au folosit artificii vizuale pentru ca edificiul să fie perfect. Astfel, axele verticale ale coloanelor nu sunt perfect perpendiculare pe baza templului. Toate coloanele sunt înclinate spre interior, iar cele patru din colţuri sunt mai sofisticate, înclinate spre axa care divizează unghiul în două părţi egale (bisectoarea). Ultimele coloane prezintă o înclinaţie de aproximativ 7 cm, De asemenea, pentru ca cele patru coloane din colţuri să nu pară mai mici decât celelalte, din cauza izolării lor în spaţiu, au fost construite cu un diametru consolidat, iar distanţa lor faţă de coloanele alăturate este diminuată. Practic, în ansamblu, niciun element *al* Partenonului nu este construit în linie dreaptă. Baza este, de asemenea, puţin curbată, fiind mai înaltă la mijloc decât la extremităţi. Nivelul din mijlocul templului este cu 10 cm mai înalt decât

extremităţile construcţiei şi această curbură este transmisă în tot edificiul, inclusiv acoperişurilor. Rafinamentele respective sunt realizate manual. Aceste artificii optice amplifică efectul estetic, încât templul pare perfect. Acoperişul era din ţigle de marmură, sprijinite pe căpriori de lemn.

Basoreliefurile Partenonului sunt considerate cele mai frumoase realizate vreodată. Bogatele decoraţii sculptate, policrome, care contribuie la perfecţiunea arhitecturală a monumentului, prin armonie şi echilibru, includ 92 de metope, cele două frontoane şi friza ionică înconjurătoare. Dintre toate acestea, numai o mică parte a fost conservată. Cele mai multe se găsesc la British Museum şi doar puţine sunt expuse la Muzeul Acropolei.

Metopele Partenonului de pe frizele laturii estice ilustrează scene din Gigante-manie, adică din lupta dintre zei şi giganţi, confruntare în care este reprezentată zeiţa Atena.

Metopele de pe frizele laturii sudice sunt cele mai bine conservate şi reprezintă scene din Centauromahie, adică din lupta dintre lapiţii din Tesalia şi centauri. Pe metopele laturii de vest sunt reprezentate scenele Amazonomahiei, lupta lui Tezeu contra amazoanelor care asediau oraşul. Metopele

Metope de pe Partenon dorice de pe cele trei laturi sunt în stil clasii la rândul lor, metopele dorice ale frizei pe latura de nord – unde stilul clasic amestecă uneori cu elemente arhaice reprezintă scene din războiul Troiei.

Întâlnim aceleaşi subiecte redate f multe alte monumente, dar în cazi Partenonului scenele capătă o semnificat aparte. Reprezentând victoria zeilor, dar i pe cea a propriilor străbuni contra moi ştirilor şi, respectiv, a cotropitorilor, atenien celebrau, de asemenea, victoriile lor de Maraton şi Salamina, contra năvălitorile veniţi din Asia. Personajele sunt triumfali unele fiind redate făcând mişcări energice.

Simbolismul acestor reprezentări est) explicit. Este vorba, după o luptă aprig; despre victoria frumuseţii, dreptului, demo craţiei şi civilizaţiei, asupra urâţeniei, barj bariei şi tiraniei.

Itena – *oraş antic*, *capitală modernă*

Dintre sculpturile celor două frontoane templului, doar un mic număr de gmente au fost conservate, din pricina gradărilor succesive suferite.

Frontonul estic, cu lungimea de 27 m şi alţimea maximă de 3, 5

m, situat deasupra trării principale a templului, reprezenta. şterea zeiţei Atena. Frontonul vestic, în: himb, reprezenta evenimente petrecute la itena, pe stânca Acropolei. Acolo are loc sputa dintre Poseidon şi Atena, în timpul reia fiecare a dorit să demonstreze că era mai potrivit să protejeze oraşul. Chiar şi umărul foarte mic de sculpturi pe care le utem vedea pe frontoane sunt copii, estigiile originale se găsesc la British useum din Londra şi la Muzeul Acropolei.

Friza marilor Panatenee este friza ionică în jurul cellei, ansamblu sculptural original singular. Pe această friză continuă, cu o imgime de! 60 m, care decorează exteriorul eilei, sunt reprezentate aproximativ 600 de siguri de zei, oameni şi animale, într-o comlozirie remarcabilă, care reconstituie procemnea Panateneelor. Fondul frontoanelor. ra roşu. Metopele erau pe un fond galben-i>run închis, iar ornamentele frizei erau coloare în roşu, brun, auriu şi alb. Triglifele erau tibastre. Zidurile de marmură care încheiau naosurile (sălile interioare) au fost în ea mai mare parte distruse. Au mai rezistat dar pereţii opistodornului, dar şi aceştia unt degradaţi.

Partenonul a supravieţuit în stare bună na la sfârşitul epocii romane. Degradarea ui a început în perioada creştină, mai întâi în cauza fanatismului religios. În epoca împăratului Justinian s-a decis transformarea marilor temple în biserici creştine. Astfel, Partenonul a devenit în anul 630 biserica Sfânta Sofia şi mai târziu biserica Sfintei Fecioare Maria, în 1204, francii participanţi la a patra cruciadă au transformat Partenonul în biserică catolică, iar în anul 1466 turcii au preschimbat-o în moschee. Dar distrugerea cea mai gravă *s-a* produ*s în* timpul asediului veneţienilor asupra Acropolei ocupate de turci. Pe 26 septembrie 1687, dogele veneţian Morosini şi-a instalat artileria pe colina Filoppapou şi a bombardat Acropole, Un obuz a căzut pe Partenon, depozitul de praf de puşcă instalat aici a explodat şi capodopera lui Pericle s-a transformat într-o tristă ruină. Şi, ca şi când acest dezastru nu era suficient, Morosini a încercat să scoată câteva sculpturi de pe frontonul vestic, care au căzut *şi* s-au spart în bucăţi.

Apoi, în 1803, Lordul Elgin, pe atunci ambasador al Marii Britanii la Constantinopol, cu acceptul ocupanţilor turti, a scos 14 metope, 27 de sculpturi de pe frontoane, aproape a treia parte din friza Panateneelor, un capitel (din două bucăţi, pentru a uşura transportul), precum şi mai multe elemente de pe *alte monumente*, aflate acum la British Museum.

Ne-am continuat vizita pe Acropole, iar după ce am admirat frumuseţea viguroasă a Partenonului, templu de ordin doric, ne încântă acum eleganţa şi graţia de sorginte feminină ale templului ionic Erehteion. Considerat cel mai important loc de pe Acropole, templul nu era dedicat, cum se obişnuia, unui singur zeu, ci mai multor zei.

Erehteionul (18)

fiind totodată şi monument funerar al unor *eroi ai* Atenei antice, în acest ansamblu de mai multe sanctuare se celebra cultul pământului (al Mamei Gaia sau Terra), al lui Hefaistos, al Atenei şi al *lui* Poseidon. De altfel, legenda spune că aici s-au confruntat Atena şi Poseidon pentru supremaţia asupra cetăţii. Tot aici a trăit *şi a fost* înmormântat Erehteu, fiul adoptiv al Atenei.

Erehteionul (18) a făcut parte dintre proiectele *grandioase ale lui* Perie/e, dar construcţia sa a început abia în anul 421 î. H, şi s-a încheiat în anul 106 î.Hr. Arhitectul său a fost probabil Mnesicle, care a găsit soluţii ingenioase pentru denivelările terenului. Ca atare, planul edificiului este complex şi inedit. Partea rectangulară (24, 08 m/13 m) a templului este împărţită într-un sanctuar al Atenei Polias înspre ieşi şi sanctuarul lui Poseidon-Erehteu înspre vest. Înspre nord se află un portic cu coloane ionice, iar înspre sud se găseşte celebrul Portic al Cariai/delor. Este o capodoperă a arhitecturii antice greceşti, datorită formelor sale graţioase, bogăţiei detaliilor şi decoraţiilor, caracterului original, elegant şi rafinat!

Gre.

Pe faţada estică, intrarea principală templu ne întâmpină cu cinci coloane ionii câte au mai rămas în picioare din cele şa care formau porticul, înalte de 6, 8 l coloanele formau un vestibul care conduc spre naosul Atenei Polias (protectoar cetăţii).

Porticul nordic ne întâmpină cu şa coloane, considerate capodopere ale stilu ionic. Cele patru coloane de pe faţadă şi *d* două laterale, câte una pe fiecare latu formează amplasate astfel un magni vestibul, prin care se intra în sanctuarul! Poseidon-Erehteu. Pentru capitelurile ioni bogat ornamentate, plafonul decorat şi, în ales, uşa impozantă, bogat împodobită palmieri – care în antichitate era pictată înfrumuseţată cu accesorii metalice aurite porticul nordic ai Erehteionului este con derat bijuteria cea mai strălucitoare a ari atice, care spre sfârşitul secolului al V-lea! ajunsese la apogeu.

O operă arhitecturală originală şi adrr rată este porticul Cariatidelor, situat latura sudică a Erehteionului, în fa Partenonului. Denumite la început *ko*. graţioasele statui de femei, care susi acoperişul templului, au primit denumir de *Cariatide* după epoca toamnă, arând sursă de inspiraţie frumuseţea fetelor d *oraşul Caries* din Lacoma, care execut; dansuri rituale în onoarea zeiţei Artem Cariatidele poartă peste coafară un coş, în precis un capitel circular, ornat cu coronment ionic, pe care se sprijin acoperişul po ticului, şi sunt înveşmântate cu tunici ioni lungi, ale căror falduri sunt asemen caneâurilor coloanelor ionice.

na – oraş antic, *capitală modern*ărticul Cariatidelor

Inevitabil Erehteionul a fost afectat de celea timpului şi a suferit mai multensformări. Astfel, acoperişul templului, i bârne de lemn, precum şi mobilierul, au u în incendii, înnegrind pereţii. De aseme-i „multe părţi ale edificiului au fost demo-e cu ocazia transformării Erehteionului în erică, în secolul al VII-lea d.Hr. Apoi, ndi l-au utilizat ca palat, iar comandantul ihtar turc al oraşului şi-a instalat aici i emul, în anul 1463. Totuşi, monumentul: ost păstrat într-o stare satisfăcătoare până anul 1827, când, în timpul Războiului de dependenţă, a fost distrus parţial de un turcesc, în prezent, edificiul este staurat.

După ce am vizitat Erehteionul, ne iieptăm spre Muzeul Acropolei, trecând

angă alte vestigii. Traversăm situl primiunde, în jurul palatului regal şi af unui netuar, au trăit, în epoca miceniană, primii cuitori ai Atenei, întâlnim şi micul templu tund, amplasat pe o bază dreptunghiulară, clicat de atemeni, dar dedicat Romei şi lui

Augustus. Mai facem apoi încă o escală, pentru a admira panorama versantului sudic al Acropolei, cu o splendidă imagine a Teatrului lui Dionysos. Pe măsură ce privirile se îndepărtează, Atena îşi etalează aparenta nemărginire.

În sfârşit, intrăm în Muzeul Acropolei (19), iar răcoarea dată de aerul condiţionat care ne întâmpină este o adevărată binecuvântare.

Muzeul Acropolei este situat în extremitatea sud-estică a silului şi expune opere de artă (sculpturi, statui în stil sever – de la începutul sec. al V-lea î.Hr., ceramică, piese de arhitectură) descoperite de arheologi pe platoul sacru. Muzeul a fost fondat în 1878 şi reconstruit după al doilea război mondial, pentru a adăposti exclusiv colecţia de

valoare inestimabilă a vestigiilor de pe Acropole. Clădirea muzeului este situată mai jos decât nivelul Partenonului, datorită terenului denivelat. Exponatele sunt prezentate în ordine cronologică, reflectând într-un mod foarte clar istoria artei atice, de la perioada arhaică (800 – 600 Î.K.), la epocile clasică (500 – 400 Î.M.), elenistică (300 î.Hr.) şi romană. Aici se găsesc autenticele Cariatide ale Erehteionului. Alte piese remarcabile expuse în cele nouă săli ale muzeului sunt sculpturile şi basoreliefurile provenind de pe frontoane, frize şi metope ale Partenonului, Erehteionului şi Templului Atenei Nike. Admirabile sunt şi reprezentările de oameni-şerpi, luptele cu tauri şi cu lei, statuile „kuros" – încărcate cu podoabe, sub influenţa orientală, statuile din epoca „severă" – denumită astfel deoarece sculpturile nu sunt înfăţişate niciodată zâmbind – de după războaiele medice, statuile din epoca clasică, cu proporţii bine stabilite, dar şi capetele de bărbaţi macedoneni, recunoscute după frunte şi baza nasului.

După ce am vizitat templele *şi* muzeul, facem „un tur al Atenei" de la înălţimea

Acropolei, oprindu-ne de mai multe ori şi survolând cu privirile oraşul, încercând să localizăm obiectivele mai importante. La poalele stâncii sacre vedem pitorescul cartier Plaka. Privind spre centrul oraşului, revedem, dar de data aceasta de la înălţime, Piaţa Syntagma, Parlamentul, marea zonă verde care este Parcul Naţional, apoi Zappeionul, Stadionul Panathinaiko, iar nu departe de el o altă zonă verde – Primul Cimitir, apoi Arcul lui Hadrian, coloanele Templului lui Zeus Olimpianul, iar în depărtare, Colina Licavete, cartierul învecinat Kolonaki, cu Hotelul Hilton şi Turnul Atenei.

Apoi, privind spre versantul sudic, zărim Teatrul lui Dionysos, Odeonul lui Herod Atticus şi Porticul lui Eumene. Survolând cu privirile zona dintre Partenon şi Propilee spre vest, zărim colina Pnyx. Spre nord-vestul Acropolei se înalţă o colină stâncoasă ceva mai mică, dar având o mare semnificaţie pentru atenieni: Areopagul. Continuăm să ne rotim privirile şi zărim Agora, unde pe o colină mică se înalţă Tezeionul. Mai spre nord-vest se vede o zonă verde, care este Ceramicos. Înainte de a părăsi situl, pe la Propilee, privim spre sud-vest, unde ne încântă o altă zonă verde: colina Filoppapou. Ne convingem, încă o dată, că Atena are multe obiective interesante de vizitat.

În jurul Acropolei

Coborâm pe la Propilee şi cotim spre Odeonul lui Herod Atticus (20), care se găseşte pe versantul sudic al Acropolei. Este unul dintre cele mai impresionante monumente ale Atenei, mai ales datorită

Odeonul lui Herrod Atticus (20)

excelentei sale conservări, dar şi amplas sale.

Odeonul a fost înălţat de romanul Herod Atticus, în memoria soţiei sale, Regilla. Mare mecena şi prieten al împăratului Hadrr Herod Atticus era apreciat de contemporanii săi şi datorită faptului că avusese un defect vorbire, dar a avut ambiţia să şi-l corecteze i prin retorică şi chiar să ajungă un bun orator, devenind profesor ai împăratului Marc Aureli Teatrul a fost construit între anii 161 – 174, du tipicul celor romane, adică semicircular şi ei gradene de marmură. Scena are o lungime de 35, 4 m. Faţada, din care cea mai mare pai a rezistat până în zilele noastre, este grandioasă, cu trei intrări. Colonada de la intrare, ataşată Odeonului, a făcut parte dintr-un alt edificiu, Stoa lui Eumene, construit anterior de regele Eumene al II-lea al Pergamului. Teatrul avea şi un acoperiş di lemn de cedru. Se desfăşurau aici concursu de muzică, recitări de poeme şi spectacole acompaniate de muzică. Tel.: 210.928 2900; adresa web: www.*greekfestival.gr*

— *Ora*? *antic*, *capitală modernă*

Odeonul poate primi chiar şi în zilele Istre 5.000 de spectatori, în fiecare vară, Iduieşte manifestările artistice prilejuite [Festivalul Atena. Noi admirăm edificiul de pe Acropole şi de la intrare, pentru

deonul nu este deschis publicului decât intru spectacole.

ticul Stoa lui Eumene (21), foarte vast, să i între Odeonul lui Herod Atticus şi Teatrul [Dionysos. Era foarte lung, având 164 m, cu un nivele. A fost construit de regele Eumene II-lea al Pergamului, mare admirator al mei, în sec. al II-lea î.Hr., pentru a adăposti nanii veniţi la spectacole, pe vreme nefavo-lila, dar şi pentru promenade. Pe aici şi-aurtat paşii şi marii filosofi greci. Porticul era nu în u setat cu statui, monumente coregice şintoane. Au mai rămas doar vestigii din mul nivel.

Teatrul lui Dionysos (22) este săpat în încă de pe versantul sudic al Acropolei şi te cel mai mare construit în Grecia, iprezintă locul de naştere al tragediei eceşti. Aici au fost prezentate prima dată eseie lui Eschil, Sofocle, Euripide şi istofan, în timpul festivalului religios secolul al V-lea î.Hr. şi cu ocazia concur-iiilor de dramaturgie. Zeul

Dionysos, fiu al infidelului Zeus şi unei muritoare, iubea vinul, cântecul, insul, teatrul şi femeile, manifestând încli-iţii omeneşti fireşti. Tocmai de aceea îl drăgeau atenienii. În timpul serbărilor i se luceu jertfe, se oficiau „mistere", i se dedi-iu cântece şi dansuri. Cultul lui Dionysos a atât de generalizat, încât puteau particichiar şi femeile, marginalizate în acele ipuri. Festivităţile sacre erau dedicate şi cunditătii, vegetaţiei, regenerării sale erne, îndeosebi a viţei-de-vie.

Teatru! lui Dionysos a fost reconstruit din piatră de atenianul Licurg, între anii 342 – 326 î.Hr., dar o parte din vestigii aparţin unei structuri mult mai mari, construite de romani. Scena avea o lungime de 100 m şi o lăţime de 90 m. Amfiteatrul conţinea 78 de gradene, împărţite în trei zone. Ele au fost distruse în cea mai mare parte, dar se estimează că amfiteatrul putea găzdui 17.000 de spectatori. Romanii foloseau teatrul ca arenă pentru gladiatori, de aceea i-au adăugat o balustradă de marmură, cu mânere metalice, pentru protejarea spectatorilor, în sec. l d.Hr., împăratul Nero l-a îmbogăţit cu pardoseala mozaicată din marmură, reprezentând scene din viaţa lui Dionysos. Avanscena era semicirculară şi se numea pe atunci *orchestra*, în tribune s-a construit un prim rând format din 67 de tronuri înalte de marmură, rezervate demnitarilor, păstrate până astăzi, în centru se află tronul marelui preot al cultului, iar un alt tron important este cel al împăratului Hadrian. Intrările se află înspre Dionyssiou Areopagitou. Tel; 210.322 4625; program: 8,00 – 19, 00-zilnic (vara) şi 8, 30 – 15,00 zilnic (iarna); metrou: Akropoli.

Între Acropole şi Agora se află Areopagul sau Colina Areopagos („colina lui Ares"), cu o înălţime de 115 m, unde se urcă pe trepte alunecoase. Areopagul era considerat un fel de tribunal suprem.

Legenda spune că zeul războiului, Ares, a fost judecat pe Areopag de ceilalţi zei şi achitat după ce l-a răpit şi ucis pe fiul lui Poseidon. Tot pe Areopag funcţiona şi consiliul instituit de Solon pentru a veghea la respectarea legilor şi a moravurilor. Celebritatea colinei a sporit însă în anul 51 d.Hr., când Sfântul Pavel şi-a ţinut aici predica despre Dumnezeu şi a convertit un prim adept, pe senatorul şi viitorul sfânt Dionissie Areopagitul, patronul spiritual al Atenei.

Vizităm şi Agora antică (23), sit care are doi poli de atracţie: TezeiormJ şi Muzeul Agorei. Putem ajunge aici şi pe bd. Ermou (Hermes), apoi pe str. Adrianou, despărţită de Agora antică prin linia de metrou care ajunge la Pireu şi care în această zonă iese la suprafaţă.

Tezeionul (24) este situat chiar în apropiere de intrarea în sifui Agorei, pe care o domină de pe o colină mică, de 66 m înălţime, denumită Colina Agorei (Kolonos Agoraios). Foarte bine păstrat, Tezeionul este construit din marmură, probabil tot de către Ictinos, arhitectul Partenonului şi este apreciat pentru frumuseţea şi perfecţiunea arhitecturii sale. Denumirea de *Tezeion*, dată templului şi împrejurimilor sale, s-a consacrat de mai mult timp, deşi este oarecum improprie, întrucât edificiul a fost închinat lui Hefaistos şi Atenei. Hefaisteionul (Tezeionul) a fost construit între anii 449 – 444 î, H. Este un templu doric, peripter, având 34 de coloane de jur-împrejur, şase coloane pe fiecare faţadă şi câte treisprezece pe fiecare latură mare, laterală. Tezeionul este mai mic decât Partenonul, având dimensiunile 31, 77 m/13, 76 m. Templul are un pronaos şi o sală posterioară, opistodomul. Ca şi în cazul Partenonului, axele verticale sunt înclinate spre interior, *iar* coloanele sunt mai subţiri spre vârf. Pe metope sunt reprezentate muncile lui Heracle şi faptele de vitejie ale lui Tezeu, în timp ce sculpturile frizelor interioare redau alte lupte ale lui Tezeu, precum şi o Centauromahie.

Fragmente din sculpturile de pe frontoane, din Centauromaliie şi din apoteoza lui Heracle sunt expuse la Stoa lui Attaios. Creştinii au transformat Tezeionul în biserica Sf. Gheorghe, iar din 1833 a devenit monument naţional, în apropiere au fost descoperite vestigii ale unor ateliere antice *modernă*

— °*raş ani'e*>

deprelucrare a metalelor, nu întâmplăjirale, asemănătoare celor de pe ceramica ştiindu-se că Hefaistos, căruia îi era închiftie aeladei. În agora se reunea şi Adutemplul, era zeul focului şi al fierariirea Poporului sau Ecdesia.

Atena, protectoare şi a artizanilor şi a ei De altfel, aici, în agora s-a format şi s-arilor, era divinizată şi în cartierul olarijjnsolidat spiritul civic, căruia atenienii îi

Ceramicos, aflat în vecinătate. În atât de devotaţi, încât considerau că

Agora antică era piaţa publică, centităţile iară agora erau barbare, lipsite de vieţii publice a Atenei şi se întinde iniţă publică, de democraţie, iar cetăţenii Colina Agorei şi cea a Areopagului, pelestora nu puteau interveni în treburile suprafaţa de 2, 5 ha, ajungând până lştei. Aici, în agora, a triumfat ideea de cartierul Ceramicos, în

nord-vest. Aici imunitate şi libertate a omului, care i-a preadunau cetăţenii pentru a dezbate pl; upat timp de secole pe atenieni, reflectân-blemele cetăţii, a face comentarii, a a i se şi în literatura vremii. Dar tot aici a noutăţile, dar era şi locul preferat pem st condamnat la moarte Socrate, în anul promenadă. Dar tot agora era şi centrul p 19 î.Hr., nedreptate recunoscută chiar de blic: politic, intelectual, comercial, religiintemporanii filosofului. civil, educaţional, teatral, atletic Aici se găsirarea principală se află pe străzi, e Adrianou toate instituţiile publice, clădirile guvern Au Polygnotou, din Monastiraki, Muzeul şi mentale, sanctuarele publice, numeroatul sunt deschise zilnic, vara între orele porticuri (galerii cu coloane sau stoa) stal00 19 00 iar iarna între 8>30 – 15,00 şi sunt ale conducătorilor şi ale bravilor Renerfehise de sărbători; tel.: 210.321 0185; Clădirile agorei erau împodobite cu PictfeU°U: Thissi° Monastiraki

Situl Agora forma aproximativ un drept-nghi, avea porticuri şi rânduri de clădiri şi a traversat oblic de Calea Panateneelor.

Pe latura estică se află Stoa lui Attaios, clicată de regele Attaios al Pergamului

159 – 138 î.Hr.). Porticul (arcadă cu acoperiş)

legant, în întregime reconstituit între anii

953 – 1956, cu o finanţare oferită de John ockfeller jr., are două niveluri, o lungime e 116, 5 m şi o lăţime de 19, 5 m. Armoiosul edificiu se remarcă prin toate eleentele specifice arhitecturii dorice greceşti:

olonade, plafoane şi statui valoroase. Aici e înşirau în antichitate comercianţii, dar în ilele noastre porticul adăposteşte Muzeul

Stoa lui Attaios ftgorei (25), unde putem vedea numeroase obiecte descoperite în timpul săpăturilor efectuate în agora. Printre acestea se numără şi tăbliţele de ostracizare, cu numele unor cetăţeni de vază, care au fost ostracizaţi (exilaţi din cetate, pe motiv că ar reprezenta o ameninţare pentru stat), printre care Clistene, Aristide şi Temistode.

Agora romană (26), Din Agora antică mergem pe străzile Adrianou *şi* Areos (strada Areos poartă numele lui Ares, zeul războiului) spre situl aflat în vecinătate, denumit *Agora romană*, forul înălţat în epoca romană. De altfel, Agora antică şi cea romană sunt foarte apropiate. Agora romană a fost centrul comercial în primele patru secole de după Hristos, iar aici încă nu s-au făcut excavaţii. Putem ajunge în Agora romană şi direct dinspre Acropole, pe strada

Dioscouron, animată duminica de atmosfera de bazar, împăratul August a construit poarta cu patru coloane, care susţin un fronton.

Program: 8 – 19, zilnic (vara) şi 8, 30 – 15,00 zilnic (iarna); tel.: 210.324 5220; metrou: Monastiraki în partea de est a sitului Agora romană şi la stânga străzii Eolou, dar înspre sudul Pieţei Monastiraki, la intersecţia străzilor Pandrossou şi Areos, se află vestigiile unui vast edificiu, Biblioteca lui Hadrian (27), construită de împăratul roman Hadrian, începând din anul 132 î.Hr. Biblioteca era rectangulară, cu dimensiunile 120 m/80 m şi înconjurată de 100 de coloane, în apropiere, la doar câţiva paşi, se află Orologiul.

Piaţa Monastiraki (30)

Cel mai bine conservat monument din Agora romană este Orologiul, ridicat de un astronom sirian în sec. al II-lea î.Hr. Este construit din marmură şi servea ca ceas cu apă, ca barometru meteorologic şi poate şi ca planetariu. Are forma unui turn octogo-nai şi pe friza care înconjoară edificiul se află reliefuri reprezentând zeii vânturilor, de unde şi denumirea sa de *Turn al Vânturilor* (28). Are înălţimea de peste 12 m şi diametrul de 8 m şi este bine păstrat.

Astăzi, grecii îl denumesc simplu, *Aeriâes* („Vânturile"). Pe fiecare latură este reprezentat în relief, precum un zeu, vântul care suflă din direcţia respectivă. Sub basoreliefuri se află liniile cadranului solar, sculptate în ziduri, şi există, de asemenea, şi un ac solar metalic. Turnul este prima construcţie cu o cupolă realizată din dale triunghiulare, având un vârf comun, sprijinit pe un pilon central.

Este uimitor cum în zone foarte apropiate se află vestigii din antichitate, din perioada romană, dar şi din timpul ocupaţiei turceşti. Moscheile Fethiye şi Tsistarăki, în care se află Muzeul Kyriazopoulos, amintesc de perioada turcească a Atenei.

Moscheea Tsistarăki (sau Moscheea Hintânii de Jos) (29), de lângă Biblioteca lui Hadrian, a fost construită în anul 1759 de Tsistarăki, guvernatorul numit de turci. Muzeul de Ceramică Populară Kyriazopoulos, găzduit aici din 1974, face parte din Muzeul de Artă Populară Greacă. Colecţia expusă a fost donată de profesorul Vasileios Kyriazopoulos şi cuprinde 800 de obiecte de ceramică din toată Grecia, folosite îndeosebi

Gr%na *oraş antic*, *capitală modernă l* – u urcioare de teracotă, oale de lut, vase pen păstrat alimente, figurine, farfurii t ceramică etc. t unele împodobite cu pict citfel după mica mănăstire din Piaţa

mastiraki, Biserica Pantanassa. Ea poartă Imul Adormirii Maicii Domnului, a fost pe teme mitologice sau folclorice.

Moscheea Tsistarăki, adăpostind Muzeul de

Ceramică Populară Kyriazopoulos, se află pe str. Areos, n r. 1, la intersecţia cu str. Pandrossou, în Monastiraki;

tel.: 210.324 2066; program: luni şi de miercuri până duminică, între 9,00 – 14.30:

metrou: Monastiraki, nstruită probabil în secolul al X-lea şi se ia vizavi de staţia de metrou, în zona estică ieţei Monastiraki. Tot în această zonă se a şi bazarul.

zarul (30) sau talciocul se întinde de la [numita Piaţă Monastiraki, până la mica Piaţă; ssinias. Cartierul Monastiraki, unul dintre le mai vechi ale capitalei, a fost cândvantrul Atenei otomane. Strada Ifestou, care Cartierele Monastiraki şi Plaka ret) Itgă Piaţa Monastiraki de Piaţa Avyssinias zintă cele mai vechi zone] ocuit/ artă numele lui Hefaistos zeul focului şi al macnini în «în™ «î – v l – °r. Duminica, bazarul se extinde pana în oraşului. Ne întâmpina cu biserici bizantin lorejurimile Thissio şi Psiri. O inscripţie iar vilele neoclasice restaurate adăpostesc aază un politicos „bun venit" vizitatorilor prezent câteva muzee, buticuri, ateliere – iizarului, renumit pentru numeroasele buticuri exemplu, de icoane, dar şi taverne-terasă„Ce se vânt diverse obiecte, îndeosebi Cartierul Monastiraki a fost cent, iveniruri pentru turişti. Se găsesc de toate:

oraşului pe vremea turcilor şi este denura la mărunt'? un ieftine la biiuterii scum. Pe»

* ibrăcăminte, încălţăminte, alte obiecte din ele, podoabe, tricotaje lucrate manual, anii-Waţi şi cărţi vechi, icoane, gablonţuri, copii jinialurale din ghips ale unor statui celebre, ar şi bijuterii din aur şi argint. Mai ales minica, atunci când este mare aglomeraţie, Dmercianţii îşi expun mărunţişurile şi pe brabe sau chiar direct pe trotuar. Pe străzile Iglomerate ale talciocului din Monastiraki, presate de vizitatori şi comercianţi, muzicanţii nbulanţi, îndeosebi ţigani, creează o atmos-îră de bazar oriental, în zilele lucrătoare, buti-urile din zonă, fiecare având de obicei un numit specific, oferă aproape aceleaşi rod u se ca şi tarabele duminicale, azarul este foarte animat mai ales duminica – ideosebi între orele 8,00 – 14,00 –, atunci când magazinele şi multe muzee sunt închise. Din Piaţa Syntagma se poate ajunge şi f b jos, pe bd. Ermou. fletrou: Thissio, Monastiraki.

Plaka – cel mai pitoresc cartier atenian

O zonă de mare atracţie, reprezentativă pentru capitala Greciei şi de un pitoresc aparte, este Plaka (31), unde se ajunge uşor din Piaţa Syntagma. Situată la poalele Acropolei, a fost în antichitate centrul Atenei. Chiar dacă puţine case de dinaintea perioadei otomane au mai rezistat aici, rămâne cel mai vechi cartier al oraşului, locuit fără întrerupere. Denumirea zonei are la origine cuvântul *Pliaka*, aşa cum îi spuneau albanezii aflaţi în serviciul turcilor, în secolul al XVI-lea. Totuşi, Plaka rămâne şi în prezent unică, vie, plină de culoare, îmbinând mai armonios ca oriunde în lume anticul cu modernul. Restaurarea cartierului a repus în valoare vilele din secolul al XIX-lea, majoritatea în stil neoclasic, încât pare acum o zonă rezidenţială.

De aceea, o plimbare pe aici are întotdeauna un farmec aparte. Străduţele sale ne întâmpină cu specificul lor atenian: biserici bizantine, vestigii de ziduri antice, clădiri neoclasice, Universitatea Veche, totul împletindu-se armonios cu viaţa modernă actuală, cu taverne, cafenele, restaurante cu specific grecesc, câteva night-duburi. Tavernele cu muzică grecească, *bvzuki*, au mesele aşezate deseori pe trotuare. În timpul zilei este plăcută relaxarea cu ouzo, cafea sau răcoritoare, întâlnim tot felul de magazine, destinate în primul rând turiştilor, îndeosebi cu suveniruri, artizanat, lucruri realizate manual, antichităţi, copii după statuete antice din muzee, icoane, tablouri, postere, bijuterii de aur şi argint, articole din piele etc tel.: 210.322 5582), aflat chiar la intrare Plaka, la intersecţia străzilor Nikis Kydathineon; adresă web: www.*thepkko*, Bisericile ne oferă un alt prilej de r şi meditaţie, departe de căldura şi agi străzilor. Când venim dinspre Piaţa tagma pe strada Filellinon, întâlnim pe st, ga Biserica Hagios Nicodemos (Biserica n Sf. Nicodim) (33) sau Soriră Lykodhim (adresa: str. Filellinon, nr. 21).

Pe stânga, mergând dinspre Syntagmaj Kydathineon, putem vizita, la nr. 17, Muze de Artă Populară Greacă (34) (str. Kydat neon, nr. 17), unde sunt prezentate cole de arta tradiţională şi decorativă.

La dreapta muzeului se află biseri Soriră Kotaki (35), construită în secolul XII-lea şi transformată în bazilică, având naosuri, ai cărei stâlpi de susţinere's ornaţi cu icoane. Pe strada Geronda, e.

Străduţă din cartierul Plaka

Este plăcut să admiri obiectele cu specific grecesc din magazine, apoi să te odihneşti într-o tavernă, savurând mâncăruri autohtone, în

vreme ce *muzica şi* dansurile greceşti sporesc farmecul de neuitat ai unei zile sau seri petrecute aici. Plaka, precum şi extensia sa, Psiri, formează un cartier tipic atenian, în care animaţia din timpul nopţii este cea mai frenetică. Dar rămâne şi o zonă frecventată de artişti, muzicieni, sportivi, veniţi aici să se relaxeze. Ne putem plimba în voie, admirând şi arhitectura clădirilor, mai ales că pe majoritatea străduţelor traficul rutier este interzis.

Cele mai importante străzi din Plaka sunt Kydathineon şi Adrianou, devenind o tradiţie ca turiştii care vizitează Atena să se plimbe pe aceste două artere. La un moment dat, Kydathineon se intersectează cu strada

Adrianou, foarte lungă, care ajunge până la bazarul din Monastiraki, dar dispare în

Agora romană şi reapare în spatele

Bibliotecii lui Hadrian, trecând apoi şi pe lângă Agora antică. Din Piaţa Omonia putem ajunge direct pe Adrianou mergând mai întâi pe Bulevardul Athinas şi trecând apoi pe străzile Mitropoleos, prin Piaţa

Monastirakiou şi pe strada Pandrosou.

Dacă dorim să vizităm muzeele şi celelalte obiective turistice din zonă, plecăm din Piaţa Syntagrna pe bd. Ermou şi mergem pe prima stradă la stânga, Nikis. Ni se oferă aici prilejul primei opriri, la mied Muzeu Evreiesc al Greciei (32), care expune fotografii, documente, obiecte din viaţa cotidiană, dar şi religioasă, prezentând istoria comunităţilor de evrei din Grecia (adresa: str. Nikis, nr. 39, Syntagma;

G, la – *oraş antic*, *capitală modernă* sectează Kydathineon chiar înainte de anou, trecând pe lângă un părculeţ, se numeroase taverne şi cafenele, unde se petrece timpul foarte plăcut, admirând iştea Acropolei, în apropiere, accesi-prin strada Farmaki, se află Biserica a Ekaterini (36) (Sfânta Ekaterina), din Julal Xffi-lea.

pe strada Lisycratus, chiar în Piaţa cratus, denumită şi Piaţa Plaka, întâlnim anumit monument coregic. Este un edi-cilindric, înalt de 6 m, din marmură de clic, ornamentat cu capiteluri corintice, mai vechi folosite în exterior. Frizele. l împodobesc înfăţişează o luptă între mysos şi piraţii din Tyr. Datează din anul î.Hr. şi este singurul monument coregic „s-a mai păstrat. După cum stă scris şi pe mumentul din Plaka, Lysikrate a fost egos. Monumentul lui Lysikrate (37) este minit şi pentru că aici a locuit Byron, pe mea capucinilor. Piaţa

Lysikratus se află partea de est a cartierului Plaka, la mar-ca străzii Tripodon.

Mergem pe str. Tripodon (Trepieds), o im apoi la stânga, pe str. Epikarmou.

retăiată de scări, pentru a mai vizita o

encă bizantină: biserica Agios Nicolaos

Rengava (38) (aflată la intersecţia izilor Epikarmou şi Prytaneiou), fondată secolul al XI-lea. Mergem apoi pe

Erotocritou, iar la intersecţia cu str.

ehteos remarcăm biserica Hagios loanis leologos (39), mică, dar încântătoare, din

colul al XIII-lea, Pe aceeaşi str. Erehteos itâlnim mănăstirea Sf. Tafou (40).

Traversăm apoi cartierul Anafiotika

1), cel care a conservat minunat aspectul vechii Atene, cu vilele sale de la începutul secolul al XIX-lea, întâlnim apoi mica, dar splendida biserică Metamorfossî (42), din sec. al XIV-lea. Muzeul Kanellopoulos (43) (la intersecţia străzilor Panos şi Theorias), aflat într-o vilă spaţioasă, excepţional situată la baza Acropolei, expune colecţii reunind un mare număr de obiecte, datând din neolitic până în prezent. Muzeul se află în apropiere de Calea Sacră, dar, pentru a continua vizita în Plaka, putem coborî pe str. Panos, întreruptă de Agora romană. După Turnul Vânturilor mergem la dreapta, pe str. Diogenous.

Muzeul de Instrumente Populare Greceşti (44) (str. Diogenous, nr. 1 – 3) expune peste 1.000 de instrumente muzicale din întreaga Grecie, datând din secolul al XVIII-lea şi până în prezent.

Mergem apoi pe str. Adrianou, o luăm la stânga şi de aici ne îndreptăm către a doua stradă la dreapta, pe str. Kapnikarea, pe care ajungem la biserica purtând acelaşi nume (45). Putem veni la biserică şi direct din Piaţa Syntagma, pe bd, Ermou.

Facem un mic ocol la dreapta, pe strada Mitropoleus, paralelă cu bd. Ermou şi întâlnim catedrala, dar şi mica Mitropolie (Panaghia Georgoepikoos) sau Agios Elef-therios. Mitropoli, Catedrala Ortodoxă (46) a Atenei, este cea mai mare biserică din capitala Greciei, având lungimea de 40 m, lăţimea de 20 m şi înălţimea de 24 m, Este Episcopia Atenei şi un simbol al oraşului. A fost construită în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, folosind marmura de la 72 de biserici

demolate. Adăposteşte mormintele a doi sfinţi ucişi de otomani: Sfânta

Gma – oraş antic, *capitală modernă* eul Naţional de Arheologie (48)

chiar; tel.: 210.821 7717; program: 12, 30 – 19,00; marţi-vineri 8,00 – 19,00; bătă-duminică 8, 30 – 15,00;

Victoria, Omonia; adresa web: *v*. *athensguide.com*/*museum.html*, lv.cu/fure. O/

Este cunoscut şi ca *Muzeul Naţional* şi a inaugurat în 1891. Localnicii îi spun simplu: Muzeul. Intrarea elegantă de pe Patission este în stil neoclasic. Primacţie a fost alcătuită prin adunarea unor ecte valoroase dispersate în întregul oraş. 939 s-au construit noi clădiri adiacente, ti u a fi protejată, în timpul celui de-al le-a război mondial importanta colecţie a t îngropată în diferite locuri. Instituţia ledeschis în 1946, dar au fost necesari le ani de renovări şi de reorganizări pen-a pune în valoare colecţia. Muzeul este foarte vast şi este bine să ctăm. ceea ce dorim să vedem, ceea ce mai reprezentativ sau deosebit. Pentru este nevoie de câteva ore măcar de

Mitropolia

Filofteia (Agia Filothei), decedată în 1589, şi Grigore al V-lea, fost patriarh al Constantinopolului, spânzurat *şi* aruncat în Bosfor în 3821; corpul lui a fost însă recuperat de marinarii greci. La Mitropolie, aflata în Piaţa Mitropoleus, au fost încoronaţi regi, au avut loc cununii sau slujbe funerare ale unor personalităţi. Biserica Sfântul Elefterie, denumită şi Mica Mitropolie (Mikri Mitropoli) (47), se află chiar lângă Mitropolie, fiind pusă în umbră de Catedrala ortodoxă, mai nouă şi mult mai mare. Datează din sec. al XII-lea şi este una dintre cele mai frumoase biserici bizantine din Atena.

În Plaka se găsesc şi mici ateliere, situate îndeosebi la sud de Piaţa Mitropoleus, unde icoanele se pictează şi acum după metode tradiţionale. Se pot comanda icoane cu sfântul dorit, la dimensiunea solicitată, lucrarea fiind de obicei gata într-o singură zi. Veşminte şi obiecte de cult se găsesc pe străzile Agias Filotheis şi Apollonos.

Muzeul Naţional de Arheologie

Din Piaţa Omonia am mers pe jo bulevardul Octovnou-Patission pan, Muzeul Naţional de Arheologie (48), pe l-am vizitat de două ori, pentru a ad colecţiile de artă veche greacă, unii lume, incluzând statuete, fresce, cera. monede din antichitate, bijuterii din a pietre preţioase etc.

Muzeul Naţional de Arheologie este vast, impresionant şi important, unul dintre cele valoroase şi apreciate muzee din /urne, înfăţişând arta Greciei antice. Deţine expo, unice, cum sunt cele din tezaurul micenian şi statui renumite din ceramică, bronz şi a precum şi bijuterii.

Colecţiile sale, expuse cronologic, sunt reprezentative pentru toate culturile care au înflorit în Grecia, din perioada arhaică, clasli elenistică şi romană. Muzeul oferă astfel o imagine a artei greceşti de-a lungul secolela Mai întâi se pot vedea figurine cicladice, obiecte din epoca bronzului, apoi capodopei din perioada elenistică şi, în final, o colecţie busturi ale împăraţilor romani. Exponatele muzeului reflectă măiestria masculină. Obiectele din perioadele intermediare includ elegante statui arhaice de kuroi şi multe sculjturi clasice. Majoritatea sculptorilor *re*prezentău zei şi zeiţe, eroi şi atleţi, femei şi bărbaţi idealizaţi şi au influenţat mult arta occidentali Pe stelele funerare sunt reprezentaţi, alături e bogatul decedat şi sclavul său – de proporţii reduse –, câinele şi obiectele personale dragi Alte puncte de atracţie: o colecţie de bijuterii din Troia; o piatră scrisă, provenind de la palatul din Micene; un vas neolitic cu desene spiralate în negru, roşu şi alb. Se află într-o elegantă clădire neoclasică, din nordul Pieţei Omonia; adresa: bd. Octovnou 28 – Patission 44, l-W

O oră, în cazul persoanelor în criza de timp, dar muzeul se poate vizita şi timp mai îndelungat, în mai multe etape, fiind cu adevărat reprezentativ.

Mergând dinspre Piaţa Omonia pe două artere principale ale Atenei, pe bulevardele Panepistimiou şi apoi pe Vasilissis Sofâas şi în împrejurimile lor, întâlnim alte câteva muzee care mentă vizitate: al Oraşului Atena, Naţional de Istorie, Benaki, Goulan-dris, Bizantin şi Creştin, Muzeul de Război al Greciei, Galena Naţională. De altfel, bulevardul Vasilissis Sofias, foarte lung, mai este denumit şi „artera cu muzee" şi începe din colţul nord-estic al Pieţei Syntagma. Întâlnim în zona nu doar prestigioase muzee, ci şi multe ambasade şi hoteluri.

Dacă doriţi să aflaţi mai multe informaţii despre capitala Greciei, vă recomandăm şi lucrarea „Atena", apărută tot la editura noastră, „Cartea de buzunar".

Galena de Artă

Staţiunea Vouliagmeni (2)

tramvai, care merge pe strada Posid până în Glyfada şi apoi îşi

continuă în înspre staţiunile Voula, Vouliagmen Variază, înspre sud.

Vouliagmeni. Staţiunea Vo» meni (2) este foarte exclusivistă, cu hoţ de lux, un debarcader mare de iahtu; cluburi de navigat. La rândul său „Vouliagmeni, situat sub stând joase, de car, având apă dulce, caldă, sulfuroasă, considerat benefic pentru tratarea în afecţiuni, îndeosebi a reumatismului.

În staţiunea Varkizia ne aşteaptă o moaşă plajă, cu taxă, unde se pot prea sporturi nautice, îndeosebi windsurf.

Capul Sunion – Templul lui Poseidoi i

Capul Sunion (3), aflat la 67 km în est de Atena, este cel mai sudic ţard Aticii, scăldat de apele Mării Egee, undj

EXCURSII ÎN APROPIERE DE ATENA

(*vezi harta de la* pag. *141*)

Ţărmul lui Apollo

Pentru a ajunge din Atena la Capul Sunion străbatem un frumos drum de coastă, denumit „ţărmul lui Apollo" – după un mic templu din Vouliagmeni – pe care se înşiruie plaje lungi, dar înguste, precum*şi* staţiuni foarte aglomerate vara. Marea este de un albastru pur, inconfundabil. Avem ocazia să vedem somptuoase vile ale milionarilor, inclusiv cea care a aparţinut lui Onasis. Această rută de azur este bordată cu restaurante, taverne, night-cluburi, baruri-Pe drum trecem prin Glyfada şi Vouliagmeni.

Glyfada. Situată în sudul Atenei, Glyfada (I) este renumita pentru plajele sale, îndeosebi pentru cea denumită Asteria, Vin aici mulţi turişti, dar şi mulţi atenieni, mai ales că sunt multe posibilităţi de recreere. Pasionaţii de sport pot practica tenisul, înotul, surful sau golful, pot face scufundări, în port sunt ancorate elegante iahturi. Sunt o sumedenie de posibilităţi de petrecere a timpului în mod plăcut; restaurante, baruri, discoteci, mall-uri, concentrate îndeosebi în jurul Pieţei Katraki Vasos şi a străzii Ioanni Metaxa.

Se ajunge uşor în Glyfada şi cu metroul, linia 2, care are staţie apoi şi la noul complex olimpic Heiliniko. De aici, se poate lua un

ursn în apropiere de Atena jeşte în mod splendid peninsula. Aici se ţa Templul dedicat lui Poseidon, puter-l zeu al mării, protectorul navigaţiei, instruit cu cel puţin două milenii în urmă. ursia până la Sunion durează o jumătate zi şi preferăm să mergem după-amiaza „tru a contempla de la înălţime un neuitat. s de soare. Bate vântul, convingându-ne: e Capul Sunion se mai numeşte şi Capul. turilor.

Poziţia locului, lângă stânci abrupte, e ideală pentru Sanctuarul lui Pose-m, unde marinarii ofereau un ultim inciu zeului mării, înainte de a părăsi tul înspre apele Golfului Saronic. De aici joace observa şi controla mersul tuturor abiilor de pe mare. Templul a fost distrus oape în totalitate, în anul 480 î.Hr., de i, temuţii duşmani ai atenâenilor, dar a t reconstruit de Pericle. Au mai rămas în: aia \anturilor şi putem admira în prezent. r 15 coloane dorice, din cele 34 câte avea ipâul. Albul imaculat al coloanelor se proază pe albastrul cerului şi al mării nes-ite. Printre cei care au contemplat de aici. ea, micile insule, Peloponesul şi insulele ia de se numără şi poetul Byron, care în il 1810 şi-a gravat numele în marmura – plului, pe una dintre coloane. O: ripţie descoperită în 1889 atestă faptul templul este consacrat lui Poseidon. Sunionul era denumit de Homer, în liseea, „promontoriu sacru", fiind loc de it pentru mai mulţi zei şi eroi, printre care us, Hermes, Asclepios şi Heracle, dar în mul rând pentru Atena şi Poseidon. l tul lui Poseidon era răspândit tocmai; ntru că grecii au fost mereu oameni ai

An-tii AHM

mărilor. Nu întâmplător, mai târziu creştinii o slăveau mult nu doar pe Fecioara Maria, ci au înălţat biserici dedicate şi Sfântului Nicolae. Pe coasta vestică a micului goli se afla orăşelul Sunion, care în antichitate se număra printre cele mai bogate din Atica. În apropiere se desfăşurau jocuri nautice în timpul sărbătoririi Micilor Panatenee.

Templul lui Poseidon se înalţă pe un vârf al promontoriului, iar intrarea vizitatorilor se face pe latura de nord-est, unde se pot vedea vestigiile unui edificiu rectangular, cu dimensiunile 35 m/8 m. Sunt Propileele sanctuarului, construite prima dată în secolul al VI-lea î.Hr., dar refăcute ulterior din marmură. La dreapta Propileelor se află alte vestigii: o mică sală, probabil un corp de gardă, iar mai departe, o galerie cu o lungime de 25 m şi largă de 9 m. Pe latura sudică era o a doua galerie, mai mică, arând lungimea de 21 m şi lărgimea de 5, 5 m. Galeriile erau destinate pelerinilor, pe timpul sărbătorilor, în mod deosebit în cazul în care condiţiile meteorologice erau nefavorabile.

La 30 m sud de Propilee se ridică Templul lui Poseidon, construit între anii 444 – 440 î.Hr., în timpul lui Pericle, pe locul vechiului templu distrus de perşi. Marmura albă utilizată provenea din carierele din Agrileza, situate în apropiere de Sunion, la 5 km, în Olimpul din Lavrion. Acest material nu conţine elementele care fac ca marmura pentelică să capete cu timpul nuanţa aurie, atât de caldă, a

monumentelor de pe Acropole. De aceea, templul pare mai rigid. Mai grav, nu este nici atât de rezistentă precum marmura de Pentelic şi, în plus, este supusă coroziunii acţiunii aerului uicic oi jiiuiimme udimm uni *ai*. u ci… J

„— u u –, izee portocali, care au autogara în strada mileniu i. H. şi obiecte care atesta existeflicic F°uuu" * &

… «. * – «-An. – trimi LMvs-ul foni a *art-i\C* CI

salin. Este şi motivul pentru care arhitectul necunoscut al templului a redus profunzimea canelurilor coloanelor, în vreme ce numărul canelurilor a scăzut la 16, în loc de 20, câte erau de obicei, tot pentru a reduce suprafaţa expusă coroziunii. Cu toate acestea, coloanele dorice suple ale templului sunt considerate de mulţi cele mai frumoase din Grecia. Arheologii au ajuns la concluzia că arhitectul este acelaşi cu cel care a construit şi Tezeionul, templul din Agora antica, precum şi Templul lui Nemesis din Rhamnonte – care, din păcate nu s-a mai păstrat.

Templul lui Poseidon este construit pe un amplasament cu dimensiunile 31 m/13, 5 m şi este de ordin doric, peripâer, amfiprostil, cu şase coloane pe faţadă şi treisprezece pe fiecare latură laterală. Coloanele dorice au 6, 1 m înălţime, în interior, templul avea un pronaos, o cella, unde se găsea statuia zeului şi un opistodom. Planseul era tot din marmură. Nu există mărturii privind modul în care a fost distrus templul, dar este evident că rezultatul este şi opera timpului, dar şi a intervenţiei oamenilor.

O veche legendă spune că aici era un palat, unde trăia o prinţesă, în fiecare zi, de la primele raze ale soarelui, ea pleca să-şi viziteze sora, care trăia în „palatul din Eghina". În fiecare seară, când soarele pleca la culcare în spatele munţilor din Eghina, revenea cu ultimele raze în „palatul" din Sunion. S-ar părea că tocmai această legendă a constituit cauza distrugerii templului, cad în timpul sumbrei perioade de ocupaţie turcească, oamenii căutau comoara „palatului".

La plecare, coborând spre Propilee, pe partea dreaptă, vedem câteva fragmente de sculpturi ce ornau friza ionică a pronao; templului şi care prezenta scene de Gi mahie, Centauromahie şi aventurile Tezeu. Doi kuroi colosali, care de la Muzeul Naţional din Atena, au descoperiţi la câţiva metri distanţă de fal templului.

Atenienii erau conştienţi de import strategică a promontonului şi au cons aici fortificaţii pentru a supraveghea n maritime spre insule

şi mai ales înspre i la Eubeea (Evia), principalul grânar aproviziona, pe mare, locuitorii Atei Fortificaţiile au fost construite în ti Războiului Peloponeziac, în anul 409 Zidul semicircular avea o lungime de 500 o grosime de cel puţin 3 m şi turn pătrate, înălţate la distanţă de 20 m.

La vreo 400 m, pe o colină mai joasă, partea cealaltă a fortificaţiilor din tim Războiului Peloponeziac, se înălţa Temp Atenei Sunias, dreptunghiular, arând t Ioane ionice. Au fost descoperite în ap piere şi morminte datând din al trei aici a unui habitat preistoric.

La 9 km de capul Sunion se află Lavrionul, mic centru minier, de unde extrăgea bauxită, precum şi argintul necei monetăriei cetăţii. Metalele extrase de a au folosit la construirea celor 200 de nave iniţiativa lui Temistocle, care au avut un decisiv în victoria de la Salamma. Se lucra sclavi publici, proprietate a statului. Muri lor grea întreţinea bunăstarea cetăţii, răscoalele lor au fost înăbuşite în să în schimb, argintul de aici a contribuit plin la strălucirea Atenei, la finanţări iplul lui Poseidon – Capul Sunion nstrucţiei templelor de pe Acropole, în: colul lui Pericle".

Sanctuarul lui Artemis din Brauron (Vravrona)

Pentru a ajunge la locuri de interes din ara capitalei, se poate călători cu autoavromateon, lângă Parcul Pedio Areos şi cacă la intervale de jumătate de oră sau i de minute.

La 38 de kilometri de Atena se află netuarul lui Artemis din Brauron (Vrav-na) (4), zeiţa castităţii şi wiătorii, şi con-iuit în secolul al V-lea î.Hr. Aici se sfâşura un festival religios, la care particicu vârste începând de la zece ani. În netuar se marca ritualic trecerea de la pilărie la maturitate. Fetele erau măritate Atena începând de la 11 ani, practicându-se istoriile aranjate, de obicei cu bărbaţi mult mai în vârstă. După căsătorie, femeile reveneau mai târziu să nască aici, locul fiind considerat favorabil vieţii. Dacă femeile năşteau uşor, îşi dăruiau veşmintele templului, dar dacă mureau la naştere, orfanii rămâneau să fie crescuţi aici. Lângă templu se aflau camerele copiilor, cu paturi şi mese de piatră, liliputane, aşezământul devenind astfel primul orfelinat din Grecia.

Legenda spune că sanctuarul a fost întemeiat de Ifigenia, fiica rgelui Agamemnon, după revenirea din Taurida (Crimeea), unde fugise de teamă că tatăl ei dorea s-o sacrifice. Se pot vedea vestigiile curţii, ale peris-tilului templului, dar şi mormântul Ifigeniei. La muzeu putem vedea vestigii din secolele IX-VIII î.Hr., precum statui din marmură ale

preoteselor templului, dar şi statui de copii şi jucării de lut, înfăţişând îndeosebi păsări şi animale, în apropiere se mai află fântâna sacră a sanctuarului, o bazilică din secolul al VI-lea, paleocreştină, şi Capela Sfântul Gheorghe, din secolul al XV-lea.

Maratonul – locul celebrei bătălii contra perşilor

Pornim înspre nordul Aticii. Staţiunea montana Kifissia, unde se ajunge din Atena pe un drum care continuă Bulevardul Kifissis, se află la poalele Muntelui Pentelic, de marmură, la 16 km de capitală. Staţiunea este răcoroasă şi elegantă, fiind apreciată de atenieni pentru relaxare. Drumul trece printre păduri de pini şi se îndreaptă spre Maraton (5). În stânci sunt săpate mici altare închinate zeului Pan, care în vechime adăposteau şi statui ale zeului pădurii. Când cădeau pietre peste turmele de capre, producând panică, păstorii credeau că îi necăjeşte jucăuşul zeu şi de aceea nu prea-l slăveau. Dar dorind să aibă şi el altare de cult, zeul le-a promis atenienilor că-i va ajuta, băgând panica în armata persană. După victorie, atenienii i-au închinat lui Pan mai multe altare. O altă legendă spune că, tot aici, a omorât Tezeu taurul care devasta câmpia.

La Maraton a avut loc celebra bătălie din an u] 490 î.Hr. condusă de generalul Miltiade, în care 9.000 de hopliţi atenieni, la care s-au adăugat 1.000 de plateeni, singurii greci care le-au venit în ajutor, au înfrânt armata condusă de Darius, extrem de numeroasă, numărând 30.000 de perşi. Se zice că au murit 6.300 de perşi şi numai 192 de atenieni, salvându-şi oraşul şi poate chiar Europa. Bătălia s-a desfăşurat pe o câmpie întinsă până la mare. După cum se ştie, hoplitul *Fidipide*, care a alergat cei 42 de kilometri de la Maraton până la Atena, a murit după ce a anunţat senzaţionala victorie. Cursele de maraton continuă să fie probe importante la marile evenimente sportive, încheind Jocurile Olimpice.

Tumulusul atenienilor a fost înălţat pentru cei 192 de hopliţi care au căzut pe câmpul de luptă în marea bătălie de la Maraton, inclusiv comandantul suprem al armatei ateniene, Calimah. Au mai fost găsite şi oseminte calcinate ale animalelor sacrificate, precum şi vase funerare din secolul al V-lea î.Hr. Tumulusul se află la 4 km sud de oraşul Maraton, pe drumul spre Rafina, printre măslini, şi are o circumferinţă de 180 m şi o înălţime de 10 m. În semn de omagiu, aici se *ursii în apropiere de Atena* află şi o stelă funerară, operă a sculpL.

Aristion, înfăţişând un luptător murim Tot în marmură sunt

înscrise *şi n* hopliţilor-eroi, clasificate pe tribun.

vedea doar o copie a monumentului e, aflat la Muzeul de Arheologie din Atei satul Vrana, din apropiere, pe ruta

Rafina, se află tumulusul plateenilor, a o cu lespezi de piatră, unde au fost îngrop;

13 luptători ucişi în război. Tot aici se m;

şi mormintele regale miceniene.

Muzeul de la Maraton expune obi,.", Rafma, 6)

descoperite în timpul săpăturilor arha C

gicedm zonă, printre care frumoase staţirtul Rafina – poartă spre stil egiptean, din secolul al II-lea d.Hr., ga; ule pe domeniul care a aparţinut lui H/, n *e*

— r r –, r™™w", cu bărci şi feriboturi. Mulţi tunşti vin iurobuze din Atena pentru a se îmbarca pe boturi spre insule sau măcar pentru a servi iasă pe dnste la una din tavernele pească-i de pe malul mării. Portul Rafina (6) este oilea din Atica, după Pireu şi totodată ortă spre insulele Cyclade şi spre alte insule Marea Egee. Rafina are legătură atât cu >portul nou, cât şi cu bazele sportive Implice.

Arrime rhiorn., 7UE *tui* ™ Rafina este un pitoresc port pescăresc.

Atticus, chiar pe Câmpia de la Maraton. – „Mai putem admira ceramică din dive perioade, reliefuri din marmură din peria clasică, statui funerare din perioadele el a t/că, romană, bizantină, capiteluri ioni Locul mai este renumit pentru că aici născut *şi a* crescut Herod Atticus, genera fondator al multor clădiri renumite Atena.

La 8 km vest de Maraton se află singur „baraj de marmură din lume. Digul din în *a*năstirea Dafni cu raalbade-Pentelicafosteonstruit în XuâasS

Lacul artificial Maraton slăbătut de Mergând pe „Ca! ea Sacră" din A§ora şosea îngustă, a reprezentat până în ai „*"? pre Eleusis> la circa 10 km la 1956 singura sursă de apă a Atenei în lac 1?

— Ale" a Spră C°rint. Se afla varsă două ape curgătoare Varnavas nast! [eaDami denumită astfel du Pă Charadas. Zona este foartenitoreasd cre? te-au aici Mănăstirea adecvată servirii unei mese în a ei liber ™ ™ Zid ** * *> M

construit în secolul al VI-lea o mănăstire fortificată, deasupra ruinelor unui templu închinat lui Apollo. De altfel, zeul Apollo se încorona, conform legendelor, cu frunze de dafin. Biserica Assomption a mănăstirii, purtând Hramul „Adormirii Maicii Domnului", renumită

pentru magnificele sale mozaicuri, a fost adăugată 500 de ani mai târziu, în perioada de aur a epocii bizantine. Mozaicurile aurite înfăţişează scene din viaţa lui Iisus. Simetria face din Dafni una dintre cele mai atrăgătoare biserici bizantine. A fost apoi preluată de ducii franci, aceştia au dat-o călugărilor cistercieni din Burgundia, care au adus influenţe occidentale, reflectate de ogive. De atunci au rămas două sarcofage, ornate cu crini. Dar sultanul Mahomed ai II-lea, după ce a ocupat Atena, a ordonat executarea ultimului duce. Turcii au luat marmura plăcilor care ornau pereţii bisericii pentru moscheile lor, încât au mai rămas

Mănăstirea Dafni (7)

flW i-ţi puţine plăci şi desene geometrice originale. Mănăstirea a fost apoi abandonată timp de careva secole *şi de-abia în timpul Războiului* de Independenţă călugării ortodocşi au transformat-o din nou în mănăstire, în urma restaurărilor, superbul mozaic reprezentându-l pe Hristos Pantocrator (Atotputernicul) îşi poartă din nou privirile severe, de la înălţimea cupolei, peste scenele biblice din biserică. Este înconjutrat de cei 12 apostoli. Sub boltă, în nord-vest, se află scena Scfiitnfiâra *la faţă*, în care Iisus Hristos este înconjurat de sfinţi. Personajele sunt armonioase, au gesturi dezinvolte, dar elegante. Libertatea liniilor este admirabilă, iar nuanţele sunt într-o paletă delicată.

Este deschis între orele 8, 30 şi 15,00, cu excepţia zilei de tuni, când este închis; tel.: 210.581.1558.

Eleusis – renumitele mistere

Mergem pe Calea Sacră, ajungând la *Eleusis* (*8*), aflat Ja 22 *km* nord-vest de Atena, pe drumul spre Corint. Pe vremuri, între cetăţile Atena şi Eleusis exista o mare rivalitate, simbolizată de disputa dintre Atena *şi Poseâdon*. *Eleusisul* a fost cucerit şi anexat statului atenian în secolul al VII-lea. Oraşul are o aşezare foarte frumoasă, în Golful Eleusis. Profităm de prilej şi, înainte să vizităm situl, facem o plimbare *plăcută*, pe malul mării.

La Eleusis se află Templul zeiţei Demetra, construit în mai multe etape, iar incinta sanctuarului, înconjurată de *ziduri*, reprezintă epoci datând cu două-trei mii de ani î.Hr. în centrul antic de cult se desfăşurau

Eleusis (8)

faimoasele Mistere Eleusiene, ceremon iniţiere rituală, legate de

fertilitate, rămase învăluite în secret, căci erau pij jate sub pedeapsa cu moartea. Se pari unele femei cunoşteau proprietăţile an tor plante, pe care le aduceau ca oft; zeiţei Demetra şi le iniţiau şi pe alte), folosirea lor: plante contraceptive, pe rodiul, plante abortive, [-ursului, sau pl precum mielărea. Iniţiatele oarecar măsura naşterile. mar

„Auca-m

Propileele de pe Acropola ateniană, în lor, înainte de intrarea în sanctuar, se două arcuri de triumă Deveniţi stăpâfij acestor locuri, romanii au completat md sacră, venerând-o şi ei pe zeiţa fecundităţi

re// *în apropiere de Atena* iculturii. La stânga Propileelor mari se fântâna Fecioarelor sau a lui jâioros (secolul al VI-lea î.Hr.), în jurul se desfăşurau dansurile sacre. Propi-mici aveau o arhitravă ornată cu spice au şi cu maci, din care se prepara o iră pentru iniţiaţi, O grotă aflată în la denumită Plutonion, simboliza infernului, prin care Persefona revepe pământ. Era sanctuarul lui Hades, infernului. A fost închis de împăratul; n Teodosiu, în anul 392 d.Hr. elesterionul, templul unde se întruneau am care participau la mistere, avea prafaţă aproape pătrată, de 54 m/52 m, ind primi câteva mii de oameni, A fost: eput de Ictinos, în secolul al V-lea î.Hr. erul era divizat prin şase rânduri de iane, cu gradene în jur. La etaj, sub un megaronul, unde sacre. La aceste ere participau atât femeile, cât şi sclavii, pe dealul stâncos, denumit, ca peste Acropole, acolo unde fusese altarul ei, se află astăzi o mică biserică.

nda spune că zeiţa Demetra, traves-i n femeie simplă, cu haine cernite, icea prin aceste locuri, vărsând lacrimi – le, în căutarea fiicei sale, tânăra şi (rusa Persefona (Kore), răpită de zeul es şi dusă pe tărâmul umbrelor. Pe în nu mai creştea nimic, iar foametea pretutindeni. Demetra a ajuns în ui Eleusis, s-a aşezat sub un măslin, pe întristării", lângă Bntâna Fecioa-încremenită de durere. Aici au zărit-o regelui Keleos din Eleusis, care au la palat, ca s-o consoleze şi s-o deşi credeau că este o femeie sărmană. Când familia regelui a înţeles că este zeiţă, Demetra i-a cerut regelui să i de zidească un mare templu la Eleusis, la izvorul Kalirhoe şi s-a dus să trăiască acolo. Dar supărarea nu-i trecuse, încât se părea că vieţuitoarele de pe pământ nu mai au mult de trăit. Zeus, ca să le salveze, a rechemat-o pe zeiţă în Olimp, dar ea a pus o condiţie: i-a cerut fiica înapoi. Demetra a obţinut astfel de la Zeus dreptul ca fiica lor, Persefona, să stea pe pământ

primăvara şi vara, iar toamna şi iarna să rămână în infern, lângă soţul ei, Hades. Drept mulţumire, zeiţa Demetra a dăruit din nou rodnicie pământului, totul a înflorit şi-a înverzit. Când fiica ei pleacă la Hades, Demetra se întristează şi iarăşi îmbracă hainele ei cernite. Mitul simbolizează alternarea ciclică a vieţii şi a morţii. Demetra cunoştea atât misterul fecundităţii, cât şi cutremurătorul mister al morţii. Cum viaţa şi moartea îi privea deopotrivă pe eleusieni şi pe atenieni, pe bărbaţi şi pe femei, pe cetăţenii liberi şi pe sclavi, cultul zeiţei a căpătat o mare răspândire. Drept recunoştinţă pentru ajutor, Demetra, dătătoare de rod pământului, dar şi femeilor, i-a oferit lui Triptolemos, fiul regelui din Eleusis, un bob de grâu şi l-a învăţat cum să-l cultive. Apoi l-a trimis prin toate ţările, să-i înveţe pe oameni să lucreze pământul. Celebrele mistere au fost fondate de Eumolpos, din ordinul Demetrei, tocmai pentru a perpetua amintirea binefacerii sale. Se zice că la început zeiţa Demetra însăşi organiza serbările. Cultul Marilor Zeiţe, Demetra şi Kore, celebrat până în secolul al IV-lea dH" a făcut din Eleusis un loc renumit.

Iniţierea avea loc în mai multe trepte, celebrate prin dansuri sacre, procesiuni falice sau sacrificii. Se văd şi astăzi urmele altarelor unde se săvârşeau sacrificiile închinate lui Hades. Ele erau situate, simbolic, sub nivelul pământului, iar carnea animalelor ucise era arsă complet, Dar nu se ştie în ce anume consta iniţierea propriu-zisă. Unii spun că aici ar fi avut loc chiar sacrificii umane şi din acest motiv era periculos să povesteşti ce se întâmpla de fapt la Eleusis, Eschil, el însuşi iniţiat în misterele eleusine, a scris piese de teatru în care dezvăluia unele aspecte privind misterele: „Preotesele", „Ifigenia", „Sisif" şi „Arcaşii", la care a făcut referire Aristotel. Ca pedeapsă, a fost condamnat la moarte şi s-a salvat refugiindu-se în templu. Probabil că preţul iertării a fost tocmai distrugerea pieselor compromiţătoare, în schimb, alte piese ale lui Eschil sunt şi astăzi interpretate chiar în decorul templului.

La Muzeul Eleusis, aflat în sudul Telesterionului, sunt expuse obiectele descoperite în zonă. O copie a faimosului basorelief din Telesterion îl reprezintă pe Triptolemos primind grâul de la Demetra. O statuie a zeiţei, originala, este atribuită lui Agoracritos, elev al lui Fidias. O mare amforă din anul 420 î.Hr. redă misterele eleusiene, fiind una dintre puţinele reprezentări rămase. O machetă reconstituie situl. Cariatida expusă este de la Propileele mici. Candelele de teracotă erau

folosite în procesiunile sacre anuale. Statuile expuse datează din diverse perioade.

Deschis; 8 – 15, luni închis; tel.: 210.554 6019.

Grecia

Oracolul din Delfi

Sanctuarul lui Apollo din Delfi (9), renumit centru de pelerinaj încă din antichitate, datorită oracolului, se înalţă într-un amfiteatru natural din Munţii Parnas (2.457 m înălţime). Sanctuarul se află la o altitudine de 600 m, sub stânci, lângă valea râului Pleistos, peisajul din jur fiind de o mare frumuseţe. Reputaţi arheologi francezi au scos la lumină valoroase temple, sculpturi, tezaure şi inscripţii antice. Mulţi consideră că Delfi este, după Acropola ateniană, al doilea loc de mare atracţie turistică din Grecia, dar există şi păreri care apreciază chiar că o vizită la Delfi încununează o excursie în acesta ţară. De la Atena se ajunge la Delfi, situat la 162 km de capitală, mergând pe autostrada către Corint până la Eleusis, iar de acolo pe şoseaua spre Teba.

Legenda spune că Delfi este centrul Pământului. Astfel, ca să afle unde este

Oracolul din Delfi (9)

— f

BIBH

Excursii în apropiere de Atena centrul lumii, Zeus a trimis doi vulturi, care au înconjurat pământul şi s-au întâlnit la Delfi. Piatra sacră Omfalos, adică „buricul pământului", marchează acest loc, situat deasupra criptei sacre din adytonul templului lui Apollo. Iniţial, Omfalos era un meteorit, înlocuit din secolul al VII-lea cu o piatră terestră, împodobită cu doi vulturi de aur. O altă legendă spune că tot la Delfi şi-a ucis tatăl Oedip, fiul lui Laios, regele Tebei. Cum se întâmplă uneori, o profeţie a jucat ea însăşi un rol nefast în viaţa persoanelor la care a făcut referire. Oracolul îi profeţise lui Laios că fiul său îl va omorî, aşa că regele şi-a aruncat copilul, crezând că acesta va muri şi destinul nu se va împlini. L-au găsit însă nişte păstori şi băiatul a ajuns să fie crescut de regele Corintului. Mai târziu, tânărul Oedip şi-a ucis din greşeală tatăl natural, pe care nu-l cunoştea, împlinind tragica profeţie.

Sanctuarul lui Apollo din Delfi cuprinde agora – la intrare, Templul lui Apollo – chiar în centru, un teatru, un stadion, un izvor sacru, mici temple-trezorerii, unde se depuneau bogate ofrande,

precum şi alte monumente. Apollo, căruia îi era dedicat complexul antic, nu era doar zeu al luminii şi al artelor, ci şi al oracolelor. Calea sacră mergea de la intrarea în sanctuar până la Templul lui Apollo. Tezaurul atenienilor, ridicat în secolul al VI-lea î.Hr., a fost reconstituit din fragmentele descoperite, iar tezaurul cnidienilor, înălţat de locuitorii insulei Cnidos prin anii 550 – 545 î.Hr., după o victorie împotriva perşilor, este primul templu construit în întregime din marmură. Coloanele faţadei sale sunt înlocuite cu cariatide

(statui de fete). Era o adevărată întrecere între cetăţi să dăruiască ofrande cât mai valoroase.

Templul lui Apollo, denumit şi „incinta sacră", datând din secolul al IV-lea î.Hr., era doric, cu dimensiunile 60, 3 m/23, 8 m. Avea de jur-împrejur coloane, cu înălţimea de 12 m. Faţadele erau împodobite cu câte şase coloane, iar laturile mari cu câte 15. În centrul templului se găseau altare, statui şi oracolul. Templul aflat anterior pe acest loc s-a prăbuşit în anul 373 î, H., datorită unui mare cutremur. Templul ale cărui vestigii le putem vedea a fost construit ulterior, între anii 369 – 330 î.Hr. Decoraţiile de pe frontonul estic înfăţişează sosirea lui Apollo la Delfi, însoţit de Artemis şi Leto, iar cele de pe frontonul vestic îl redau pe Dionysos cu thyadele, precum şi apusul soarelui.

Sanctuarul lui Apollo a fost reclădit din nou pe vremea Imperiului roman. Printre numeroşii jefuitori ai oracolului s-a numărat şi împăratul roman Nero, care a dus la Roma, în anul 67 d.Hr., 500 de vase pline şi 500 de statui; dar au mai rămas destule bogăţii, incluzând circa 3.000 de statui ce constituie o adevărată comoară. Apoi, împăratul Hadrian a contribuit la refacerea templului. Fundaţiile acestuia au fost descoperite în anul 1892.

Oracolul din Delfi se afla într-o cavitate din centrul templului, unde stătea preoteasa Pitia, în apropierea „buricului sacru". Pitia, cea mai vestită dintre preotesele lui Apollo, era în varsă de peste 50 de ani, căsătorită, avea copii, împărţindu-şi timpul între treburile casnice şi profeţiile de la oracol. Profeţiile Pitiei se făceau doar într-o zi dintr-o lună, nu însă şi în timpul iernii. Ca să prevadă viitorul, ea se purifica fa izvorul Castalian, mesteca foi de laur (dafin), bea apă din izvorul subteran care ieşea la suprafaţă în adyton, apoi inhala vapori emanaţi dintr-o crăpătură a pământului. Cădea într-o stare de transă, bolborosind cuvinte ciudate. Se considera că poate prevedea totul, că însuşi strălucitul zeu Apollo, care avea şi darul profeţiei, răspundea de

fapt prin intermediul ei. Întrebarea îi era adresată de către un preot. Pitia dădea răspuns referitor la rezultatul unui război, epidemii, calamităţi, dar făcea profeţii şi privind problemele personale: dacă este bine să te căsătoreşti cu o anumită persoană, dacă o anumită îndeletnicire îţi este favorabilă. Tot preotul interpreta răspunsul ei, care deseori avea dublu înţeles, De exemplu, regele Cresus din Lidia (560 – 546 î.Hr.) a întrebat dacă este bine să înceapă un război împotriva lui Cirus, împăratul Persiei. Răspunsul, celebru, a fost că „un mare imperiu va fi distrus". Aşa a fost, numai că s-a destrămat chiar imperiul lui Cresus. Pentru profeţiile sale, Pitia primea daruri bogate, care au contribuit la marea influenţă a oracolului, în cinstea zeului erau umplute cu aur şi argint imense vase de bronz, aflate pe trepieduri – simbol al zeului. De asemenea, erau sacrificate animale pe altarul zeului Apollo. În epoca de aur a oracolului oficiau trei tinere, a căror puritate morală era recunoscută public, Ele căpătau aici puteri oculte şi erau denumite pitii, după numele celei mai celebre preotese.

În antichitate se considera că oracolul a fost descoperit de păstori, care au constatat

Grecia un comportament ciudat la caprele care păşteau în jurul unei crăpături din stâncă. Păstorii care au vrut să vadă ce s-a întâmplat şi au fost expuşi ei înşişi emanaţiilor de gaze au căpătat în mod surprinzător, darul prezicerilor, în acel loc a fost apoi construit cel mai renumit oracol din antichitate. Mult mai târziu, când împăratul Iulian Apostatul (361 – 363) a dorit să reînvie oracolul, preotesele i-au răspuns: „Apollo nu mai are laurul profetic, izvorul a secat". Probabil puternicele cutremure de pământ au provocat surpări, încât nu mai exista crăpătura din stâncă pe unde ieşeau gazele ce provocau fansa. Oracolul a amuţit definitiv şi a fost desfiinţat în anul 393, odată cu creştinarea Imperiului Bizantin sub Theodosiu.

În nord se înălţa zidul de apărare, în apropierea căruia s-a găsit statuia „Conducătorul de cvadrigă".

Tot înspre nord se află teatrul, unul dintre cele mai frumoase din Grecia, înălţat în secolul al IV-lea î.Hr. şi refăcut ulterior de romani. Are 35 de gradene şi o capacitate de 5.000 de spectatori. Acustica sa este foarte bună, iar de aici se vede o frumoasă imagine a sanctuarului. De la teatru, urcând pe o potecă timp de aproape 45 de minute, se poate ajunge la stadion, un alt edificiu antic.

Stadionul, printre cele mai bine conservate din Grecia, a fost

înălţat în secolul al III-lea î.Hr. şi refăcut apoi de Irod Atticus în secolul al II-lea î.Hr. Are o lungime de 200 m şi este săpat parţial în stâncă. Se văd linii de start şi de sosire, cu scobituri pentru vârful picioarelor alergătorilor. Invitaţilor de onoare le erau destinate bănci cu spătar. Aici se desfăşurau, din patru în patru ani.

Excursii în apropiere de Atena începând din anul 582 î.Hr., Jocurile Pitice, cele mai importante din Grecia după cele olimpice. Tot aici avea loc din opt în opt ani un festival muzical dedicat victoriei mitologice a lui Apollo contra şarpelui Pyton, amintind că Apollo era şi zeu al artelor. Câştigătorii erau laureaţi cu o cunună şi li se înălţa în sanctuar o statuie. Capacitatea stadionului era de 7.000 de locuri.

În Izvorul Sacru Castalian se spălau pentru a se purifica toţi cei care intrau apoi în Incinta sacră, inclusiv Pitia. Bntâna rectangulară datează din secolul al VI-lea î.Hr. Aici fiecare trebuia în primul rând să-şi spele părul, în nişte nişe speciale se depuneau ofrande votive dedicate nimfei Castalia. Se zice că poetul Byron s-a scăldat în izvor, dorindu-şi să capete astfel cât mai multă inspiraţie.

Gimnaziu] reprezenta la început „locul unde tinerii umblau goi". Era înălţat pe două terase ale unui teren în pantă, din afara sanctuarului. Aici au fost construite băi speciale, umplute cu apă din Izvorul Sacru. Alături se găseau zona de antrenament şi vestiarele. Exista o pistă în aer liber şi una acoperită, în gimnaziu tinerii învăţau şi diverse discipline, predate de poeţi şi filosofi din Delfi.

La sud-est faţă de Templul lui Apollo se găsea şi Marmaria sau cariera de marmură, unde se afla şi sactuarul Atenei Pronaia (*Pronaia* însemnând „în faţa templului"). Prin acest sanctuar treceau prima dată pelerinii antici veniţi la oracol. La intrarea în sanctuar se află vestigiile unui templu şi mai vechi, din anul 510 î.Hr. Închinat zeiţei.

Între cele două temple se află renumitul *tholos circular*, care avea 20 de coloane dorice foarte frumoase, din marmură de Pentelic, datând din secolul al IV-lea î.Hr. Pe friză alternau metopele, reprezentând o Ama-zonomahie şi triglifele. În interiorul cellei erau zece semicoloane corintice. Alternanţa ordinelor doric şi corintic şi zveltеţea coloanelor îmbinau armonios sobrietatea cu graţia. Destinaţia tholosului nu este cunoscută. Trei coloane au fost refăcute în anul 1938.

Muzeul, aflat în apropierea Templului lui Apollo, expune elemente de arhitectura, sculpturi, obiecte de cult etc. descoperite în

zonă, având o valoare comparabilă cu cele de pe Acropola ateniană.

Chiar la intrare ne întâmpină o copie a „buricului pământului", din piatră. Mai sunt expuse aici: o machetă a sitului, metope, statuile fraţilor Cleobis şi Biton, înalte de 2, 16 m, din secolul al VI-lea î.Hr., statuia „Conducătorul de cvadrigă", datând din anul 478 î. H, o statuie înfăţişând trei tinere dansând, din secolul al IV-lea î.Hr., plasată în vârful unei coloane de marmură, Sfinxul înaripat din Naxos, datând din 560 î.Hr., alte statui, tezaurul descoperit în 1939 etc. Un taur de argint, din secolul al VI-lea î.Hr., este cea mai mare statuie realizată dintr-un metal preţios. Multe exponate provin din trezoreriile unde persoanele mulţumite de împlinirea profeţiilor oracolului depuneau ca ofrande bani sau obiecte de artă.

Deschis: zilnic, vara între 8,00 – 19,00; în weekend – 8, 30 – 14, 30; iarna – 8, 30 – 14, 30.

ÎN PENINSULA PELOPONES

Traversăm Istmul Corint

Se poate face un tur de o zi al Peloponesului, vizitându-se Corintul (10), Micene (îl), Naflio (12) şi Teatrul din Epidaur (13); eventual, într-un circuit mai lung se poate vizita şi Olimpia (14), Patras (15) şi alte interesante obiective turistice.

Peloponessis înseamnă în greceşte „insula lui Pelops", adică a legendarului erou. Acest ţinut, aflat în extremitatea sudică a Peninsulei Balcanice, este situat între Marea Ionică (la vest) şi Marea Egee (la est) şi este considerat adevăratul leagăn al civilizaţiei elene. Istmul Corint, lat de 6 km, separă golful Corintic (la vest), de Golful Saronic (la est).

Într-o dimineaţă călduroasă plecăm din Atena spre Corint, aflat la 84 km de capitală. Peisajul devine treptat stâncos, cu vegetaţie sărăcăcioasă. Legeda spune că pe acest drum mitologic se ascundeau trei răufăcători. Dintre aceştia, cel mai renumit era Procust, care păzea două paturi pe care „lungea" sau „scurta" călătorii care nu aveau exact lungimea acestor.

Construirea unei căi pe apă, care să lege Golful Corintic de Golful Saronic, economisind multe zile de navigaţie în jurul Peninsulei Pelopones, i-a preocupat pe greci încă din antichitate. Traversarea istmului Corint, chiar înainte de construirea canalului.

Grecia era ruta cea mai scurtă dintre cele două golfuri. Ca să evite periculosul şi îndepărtatul Cap Matapan, din sudul peninsulei, marinarii descărcau mărfurile pe malul istmului Corint, le tractau pe

drumul lung de 6 km şi apoi coborau nava în apă şi reîncărcau mărfurile. Dar procedeul era greoi. Aşa că ideea tăierii canalului a apărut chiar de pe vremea împăratului Nero, dar s-a concretizat abia în 1893, când o companie franceză a săpat în linie dreaptă Canalul Corint, lung de 6 km şi lat de 23 m, apa având o adâncime de 8 metri. De pe pod, malurile drepte permit să se vadă la capăt apele Golfului Corintic. Autocare pline cu turişti trec mereu pe podul metalic. După traversarea canalului, ne oprim să-l admirăm. Nu trec pe-aici vapoare mari, nici n-ar încăpea, dar acum acestea navighează cu uşurinţă prin sudul peninsulei. Cu toate acestea, canalul rămâne în continuare foarte solicitat. După ce admiră canalul, turiştii care doresc pot servi la o tavernă diverse preparate, printre care şi suflaki, în apropiere se află cetatea Corint, unde legenda spune că a domnit regele Sisif, pedepsit de Zeus, pentru faptul că dezvăluise răpirea Aeginei, la o caznă perpetuă: să ridice mereu, pe un deal, o piatră foarte grea.

Corintul era o cetate prosperă, datorită comerţului cu mărfuri. Cetatea era şi port şi aici se întâlneau multe neamuri, tranzitau multe mărfuri, circulau mulţi bani, iar oamenii erau mari amatori de distracţii. Aşa încât Corintul era renumit, printre altele, şi pentru libertinajul moravurilor, Pe vremuri, erau înregistrate oficial circa două mii de prostituate. Cetatea a fost cucerită *de in peninsula Pelopones*

Templul lui Apollo din Corint romani în anul 146 î.Hr., iar ulterior multe dintre vestigiile sale antice au fost distruse.

Corintul antic

Corintul antic (10) datează din secolul I d.Hr., iar situl arheologic se află la 4 km de oraşul modern. Aici, pe locul fostei agora, se poate vedea tribuna unde a fost judecat Sfântul Apostol Pavel. În epistolele lui către corinteni criticase viaţa lipsită de moralitate a locuitorilor oraşului. Tot în Corintul antic se află şi Templul lui Apollo, având coloane dorice groase, atestându-i vechimea. Se mai păstrează doar şapte coloane şi două arhitrave. Coloanele sunt monolitice – particularitate arhitecturală, destul de rar întâlnită în antichitate. Din Templul Octaviei, închinat surorii împăratului Augustus, au mai rămas doar trei coloane corintice, cărora li s-a adăugat o arhitravă reconstruită. Amfiteatrul a fost refăcut în secolul al III-lea d. H, pentru a putea prezenta pe scena şi lupte.

Tot aici se mai află Fântâna sacră, cu oracolul.

Oracolul din incinta cetăţii funcţiona într-un mod interesant, într-o cameră de la subsol era ascuns un preot, încăperea era legată printr-un culoar de o alta, unde se mai găsea un preot. Pe marginea de sus a culoarului era tăiat în piatră un geab, din care se putea vărsa lichid într-un vas mare de piatră. Clientul îi punea întrebări primului preot. Acesta, printr-un limbaj cifrat, le transmitea „către forţele divine". Răspunsul sosea sub forma unor mormăituri înfundate. Apoi, se producea „minunea", ajutată de fapt de preotul ascuns. Când pe geab curgea vin, se considera că răspunsul este afirmativ. Dacă se vărsa apă, însemna că răspunsul era negativ.

Muzeul expune vestigii descoperite în zona sitului. Vasele din secolele VII-VI î.Hr., cu animale fantastice, au adus renume Corintului. Unul dintre acestea este apreciatul vas cu burniţă. Frumoase mozaicuri romane, din secolul al II-lea d.Hr., descoperite în vilele din apropiere, redau imagini precum: capul lui Bachus (Dionysos) sau un cioban dezbrăcat cântând din fluier pentru animalele sale.

Situl arheologic este deschis între 8,00 – 19,00 – vara şi între 8,00 – 17,00 – iarna.

Se poate vizita şi Acrocorintul, importantă fortăreaţă medievală, aflată la 4 km deasupra cetăţii principale, unde se poate urca pe versantul vestic al colinei dinspre oraşul de jos. Are trei porţi: turcească, francă şi bizantină. Cetatea putea rezista timp îndelungat atacurilor, mai ales că un izvor o alimenta cu apă. Din oraşul părăsit de turci cu peste un secol în urmă au mai rămas puţine urme; resturi de moschei cu minarete, biserici izolate, un turn veneţian – toate dispuse în trepte. Fortăreaţa, în ruine, este înconjurată cu ziduri de 5 km.

În Grecia, singurul loc unde se practica prostituţia sacră era Acrocorintul. Corintul era un oraş foarte bogat datorită poziţiei strategice, pe malul istmului care unea Peloponesul cu Grecia continentală, şi, mai ales, datorită celor două porturi: unul la Marea Egee şi celălalt la Marea Ionică, în consecinţă, în oraş sosea un mare număr de străini bogaţi, comercianţi şi marinari. Ca urmare, prostituţia s-a dezvoltat rapid, îndeosebi cea sacră. Pe Acropole, pe vârful mai înalt, se află fundaţiile care au mai rămas din templul Afroditei, zeiţa frumuseţii, patroana oraşului. Cele 1.000 de preotese ale ei practicau prostituţia sacră. La templul Afroditei se aflau peste o mie de prostituate, scump plătite. Se acumulau bogăţii imense. Prostituatele, despre care se spunea că-şi îndeplinesc o îndatorire

religioasă, erau considerate ca făcând parte din personalul templului, căruia îi reveneau banii acumulaţi.

De la înălţimea fortăreţe! avem ocazia să admirăm o panoramă foarte frumoasă. Corintul a fost aproape distrus de un puternic cutremur de pământ în anul 521 d.Hr.

Micene – cetatea legendarului rege Agamemnon

Micene (11) se află la sud de Corint, unde ajungem pe un drum pitoresc, printre smochini şi chiparoşi. Micene este „bine

Grecia clădită şi plină cu aur", spunea Homer despre cetatea nefericitului Agamenon, strălucitul rege, reprezentant al dinastiei atrizilor, care a trăit pe aceste meleaguri cu treisprezece secole înainte de Hristos. Micene este locul uneia dintre cele mai cutremurătoare poveşti de dragoste, ură şi răzbunare din antichitate.

Legenda spune că că Micene a fost întemeiată de Perseu, fiul lui Zeus şi al lui Danae, care au şi înălţat zidurile groase, cu ajutorul ciclopilor. Descendenţii lui Perseu au domnit timp de vreo trei generaţii, iar când ultimul său urmaş a murit, a fost ales rege Atreu, care venise în cetate împreună cu fratele său Thieste. Atreu şi Thieste au devenit însă duşmani de moarte atunci când regele a descoperit relaţia extraconjugală dintre soţia sa şi fratele lui. Răzbunarea regelui a fost cruntă: i-a ucis pe doi dintre copiii fratelui său şi i-a dat tatălui lor să-i mănânce, la un banchet. Aceasta oribilă crimă i-a atras atât blestemul al fratelui său, cât şi al zeilor, răsfrângându-se şi asupra descendenţilor săi. La tron a urmat Agamemnon, fiul lui Atreu. Homer povesteşte că el a fost ales să conducă oştile aheilor care au atacat Troia, ca o recunoaştere a faptului că Micene era cea mai prosperă dintre cetăţile aliate pentru război. La întoarcerea acasă, curajosul rege a fost ucis mişeleşte. Autorii crimei au fost tocmai Clitemnestra, soţia regelui Agamemnon şi soră cu Elena din Troia, împreună cu amantul ei, Egist, fiul mezin al lui Thyeste. Povestea soţiei care-şi înşală soţul se repeta. Dar moartea regelui avea să fie răzbunată. Oreste, fiul regelui

În peninsula Pelopones

Agamemnon şi al Clitemnestrei şi-a ucis mama şi pe amantul ei, la sfatul surorii sale, Electra, şi a urcat apoi tronul tatălui său.

Cetatea Micene este impunătoare, situată pe o colină pietroasă, Acropole, care domina împrejurimile, aflată între două prăpăstii. Era un complex de palate fortificate, cu o arhitectură citadină. Cetatea

Micene, reşedinţa suveranilor din dinastia Atrizilor, era de nepătruns, fiind înconjurată de ziduri cenuşii, ciclopice, cu o înălţime de 14 m şi o grosime de 5, 5 – 7, 5 m. În palatul regal locuia doar familia conducătorului, iar populaţia, formată îndeosebi din meşteşugari şi negustori, trăia în afara zidurilor cetăţii.

Cetatea Micene a fost descoperită de inspiratul arheolog amator Schliemann, în anul 1874, după ce începuse s-o caute arând încredere în epopeea lui Homer. A găsit marele mormânt circular tocmai când se hotărâse să oprească săpăturile.

Pătrundem în cetate prin Poarta cu lei, situată în partea de vest a Acropolei. Este monumentală, masivă, sfidează parcă timpul, fiind renumită pentru cei doi lei sculptaţi, reprezentaţi în picioare, cu labele din faţă sprijinite de un altar, deasupra porţii. Leii nu au capete, aşa încât sunt şi astăzi controverse dacă sunt lei, leoaice sau alte animale mitice. Motivul sculptat este de inspiraţie cretană, iar originalul se află la Muzeul de Arheologie din Atena. Se presupune că relieful cu Iei, foarte apreciat pentru modul de execuţie, totodată prima operă de sculptură mare din Grecia, reprezenta emblema casei regale din Micene. Deschiderea porţii este înaltă de 3, 1 m şi

Poarta cu lei – Micene largă de 2, 95 m şi este încadrată de blocuri de piatră uriaşe. Poarta a fost construită cu 1.300 de ani î.Hr., probabil pe vremea lui Atreu, tatăl lui Agamemnon, după ce s-au refăcut zidurile cetăţii, astfel încât să includă şi marele mormânt circular. La poartă se ajunge printr-un culoar, aflat în interiorul zidului ciclopic, încât nepoftiţii sau invadatorii pătrundeau greu în cetate. Dar cei care intrau erau de la început impresionaţi de măreţia şi bogăţia casei regale care conducea cetatea. Nici noi nu facem excepţie. Ne îndreptăm apoi pe marea rampă care duce la palat.

Un mare cerc cu morminte, datând din secolul al XVI-lea î.Hr., aflat în apropiere, în dreapta rampei, cuprindea şase morminte aparţinând familiei regale, unde au fost înmormântate 19 persoane, bărbaţi, femei şi copii. Misteriosul zid circular de piatră care înconjoară mormintele regilor este îngust şi scund, alcătuit din lespezi grele de piatră

Grecia înfipte în pământ. La intrarea în cerc se găsesc mici încăperi goale, a căror utilitate n-a fost încă stabilită. Mormintele se află la adâncimi între unu şi patru metri, iar în prezent sunt goale. Pe morminte se aflau stele funerare de piatră, cele ale bărbaţilor fiind

decorate cu care, de luptă sau de vânătoare, în cele şase morminte s-a descoperit şi un bogat tezaur, însumând 14 kg de aur, oi obiecte de mare valoare artistică şi ştiinţifică, printre care măştile din aur expuse la Muzeul de Arheologie din Atena, dar şi săbii, pumnale, cupe, inele, coliere etc. Palatul regal se afla în vârful acropolei, dar n-a mai rămas din el decât pardoseala. Se văd însă urmele tronului. Se află aici şi ruinele băii unde Clitemnestra şi Egist, vărul şi amantul ei, au azvârlit plasa asupra lui Agamemnon, imobilizânu-l şi ucigându-l fără milă. Să fi fost vorba şi de răzbunare? Şi Agamemnon, la rândul lui, îşi jertfise fiica, pe Ifigenia, pe altarul zeiţei Artemis, pentru a birui în lupta împotriva troienilor. Privim meditativi locul tragicelor întâmplări.

În cetate se mai află vestigiile unui palat mai mic, denumit „casa lui Tsountas". O scară secretă, cu 99 de trepte, conduce la un rezervor de apă, alimentat de un izvor, cu ajutorul unor apeducte. Se asigura astfel apa necesară îndeosebi în timpul asediilor. În zidul ciciopic se aflau două ieşiri secrete.

În mormintele circulare erau înmormântaţi conducători şi nobili din Micene, dai ulterior mormintele se făceau cu o cupolă, de tip tholos sau fagure de stup sălbatic. Majoritatea mormintelor se află în afara zidurilor cetăţii. Mormântul Clitemnestrei, de tip tumulus, cu diametrul de 13, 5 m, este situat în vestul Porţii cu lei, cu ziduri mici, negre. Bolta camerei funerare, refăcută, are o înălţime de 12, 96 m. Nu se ştie cu exactitate cui a aparţinut mormântul, dar este posibil să fie chiar al lui Agamemnon. Urmând drumul remarcăm apoi un al doilea mare cerc regal, cu morminte, distrus însă parţial. Şi aici s-au găsit însă importante obiecte funerare.

Aproape de cetate, pe un drum lateral, se găseşte un mare tumulus, cu 33 de rânduri de blocuri de piatră, suprapuse unele peste altele, fără mortar. Deasupra este împodobit cu o piatră rotundă. Poarta laterală fusese astupată cu lespezi mari de piatră, apoi totul a fost acoperit cu pământ, să nu pătrundă năvălitorii sau Jefuitorii, Tumulusul este acoperit cu pământ, peste care cresc iarbă şi arbuşti spinoşi pitici. De afară pare doar o movilă de pământ. Cu toate acestea, în cavoul de piatră de forma unei uriaşe căciuli ţuguiate nu s-a găsit nimic. Jefuitorii au ajuns înainte… înăuntru este foarte rece, spre deosebire de căldura de-afară.

Mormântul lui Agamemnon este cel mai important dintre morminte, deşi a fost construit cu 108 ani anterior războiului troian.

Mai poartă denumirea, dată de Pausanias, de Tezaurul lui Aueu, pentru că at putea aparţine regelui Atreu, tatăl lui Agamemnon. Este situat în capătul estic al sitului, la circa 500 m de acropole. Se pătrunde printr-un culoar de acces lung de 36 m şi lat de 6 m, construit cu piatră şlefuită. Mormântul are o încăpere circulară, tholos, tip fagure. Surprinzător, încăperea este dubră – cum mai este doar un alt mormânt în Grecia, *în peninsula Pelopones* aflat în Beoţia – cu o înălţime de 13, 39 m şi un diametru de 14, 6 m. Deasupra intrării se află un uriaş bloc de piatră, în încăperea mare se găsea chiar mormântul regelui, iar în cealaltă, în care pătrundem printr-un coridor cu înălţimea de 2, 5 m, se aflau oseminte de la mormintele anterioare. Mormântul a fost jefuit încă din antichitate.

Deschis; zilnic, 8 – 19 – vara şi 8 – 15 – iarna.

Civilizaţia miceniană. Termenul de „micenian" desemnează vestigii din perioada 1700 – 1100 î.Hr. Pe un teritoriu întins, în Pelopones şi în alte părţi din Grecia s-au descoperit vestigii asemănătoare celor din Micene: ziduri ciclopice, palate, tezaure, morminte etc. Deoarece Micene era cel mai dezvoltat centru din acea vreme, civilizaţia respectivă şi perioada în care a fost creată au fost denumite „miceniene".

Naflio – cel mai elegant oraş din Grecia

Renumit prin arhitectura sa omogena, trotuarele de marmură şi castelele sale, Naflio (12) este considerat cel mai elegant oraş din Grecia. Se află la 60 km de Corint şi la 30 km de Epidaur.

Legenda spune că cetatea a fost întemeiată de Naflios, unul dintre fiii lui Poseidon. În zonă au avut loc mai multe bătălii între veneţieni şi turci, pentru ocuparea porturilor din Pelopones. Cetatea Naflio a fost cucerită de turci în 1540, care au desemnat-o capitală a Moreei. Apoi a fost stăpânită de veneţieni, între anii]686 – 2 715. A intrat însă din nou sub ocupaţia turcilor.

Naflio (12)

Iar în secolul al XIX-lea s-a purtat aici o aprigă luptă pentru independenţă. Naflio a devenit prima capitală a Greciei libere, fiind capitală între anii 1829 – 1834, în prezent, oraşul mai numără doar 13.000 de locuitori, dar găzduieşte mulţi turişti, Terasele de pe malul mării au un farmec aparte. Obiectivele de interes turistic din sudul oraşului sunt fortăreaţa înălţată de greci, Acronaflia şi citadela veneţiană Palamidi.

Acronaflia, oraşul bizantin şi medieval timpuriu, are patru castele veneţiene, o biserică catolică, o acropolă antică, denumită „Castelul Grecilor”, un turn cu ceas – simbol al oraşului. Deasupra unei porţi din secolul al XV-lea se află un interesant basorelief înfăţişând Leul Veneţian. Accesul în zonă este liber.

Puternica citadelă Paâamidi poartă numele eroului homeric Palamede, fiul lui Narlio, născut aici în secolul al XIU-lea î.Hr., inventator al farului, monedei, măsurătorilor r şi greutăţilor. Citadela veneţiană a fost construită pe o colină, între anii 1711 – 1714, şi include un zid şerpuitor, care împrejmuieşte opt forturi şi bastioane, unite prin culoare şi trecători secrete. De la Piazza d’Armi se zăreşte o pitorească privelişte a oraşului, considerată chiar cea mai frumoasă din ţară. Citadela a fost cucerită de turci în 1715 şi apoi de rebelii greci în 1822. În 1831 a devenit reşedinţa lui Otto de Bavaria, primul rege al Greciei eliberate. Pentru a ajunge la citadelă se urcă din Oraşul Vechi, pe o scară cu 857 de trepte sau pe drumul asfaltat.

Deschisă: 8,00 – 19,00 – vara şi 8, 30 – 14, 30 – iama. În zilele de luni este închişi în centrul oraşului se află Piaţa Syntagma, unde turcii au înălţat două moschei, astăzi una fiind cinematograf, iar cealaltă, Moscheea Vouleftiko, este locul unde s-a reunit primul parlament grec. Alte două moschei au fost transformate în biserici. Oraşul mai are şi patru fântâni turceşti.

Pe mica insulă Sf. Teodor, din nordul oraşului, se înalţă castelul veneţian Burtzi, fortificat. Apăra singurul canal navigabil spre golf, iar portul se putea bloca folosind un masiv lanţ, montat între fortăreaţă şi oraş. Până în 1930, fortăreaţa a reprezentat şi reşedinţa călăului local. Acum funcţionează aici un hotel modern.

Lângă gara din oraş a fost înălţată în 1901 statuia comandantului trupelor greceşti eliberatoare, Kolokotronis.

Se mai pot vizita Muzeul de Arheologie şi Muzeul de Artă Populară.

Grecia

Teatrul din Epidaur

Printre dealuri cu păduri pitice şi rarefiate, pe un drum şerpuitor, printre pereţi stâncoşi, ajungem la Epidaur (13), unde se află renumitul teatru în aer liber, păstrat intact.

Sanctuarul lui Asclepios, vast centru terapeutic şi religios, a funcţionat între secolele VI î.Hr. şi II d.Hr. Veneau aici să se trateze

bolnavi din toată lumea grecească. Vizităm mai întâi templul lui Asclepios (Esculap, părintele medicinei), situat în centrul sanctuarului, din care au mai rămas doar câteva ruine. Templul doric, cu dimensiunile 24, 5 m/13, 2 m, din care s-au mai păstrat doar fundaţiile, avea în centrul său statuia lui Asclepios, criselefantină, din aur şi fildeş, înfăţişându-l pe acesta pe tron. În mâna dreaptă ţinea sceptrul, iar mâna stângă era aşezată pe capul şarpelui sacru.

Teatrul din Epidaur (13)

În peninsula Pelopones

La picioarele sale stătea câinele, simbol al înţelepciunii zeului. Altarul avea o formă semicirculară, iar acoperişul era din ţigle de ceramică. Pe frontonul vestic era reprezentată o Amazonomahie, iar cel estic reda cucerirea Troiei. Acoperişul era împodobit cu frumoase acrotere, reprezentând Victorii şi Nereide ieşind din apa mării.

Situl mai cuprindea propilee, un imens dormitor pentru pacienţi, un stadion din perioada clasică târzie, un tholos – o structură circulară destinată probabil unor ritualuri, cu decoraţii bogate, un Odeon din perioada romană, pentru competiţii muzicale. Un drum considerat sacru ducea către port. Tot din sanctuar mai face parte şi vestitul teatru. La muzeu putem vedea o reconstituire a sitului. Piese arheologice valoroase din situl de aici sunt expuse şi ia Muzeul de Arheologie din Atena.

Legenda spune că Asclepios, rege în Tesalia, era fiul lui Apollo şi al muritoarei Coronis, iar un centaur i-a dezvăluit în copilărie tainele medicinei. La vindecări contribuiau şi izvoarele cu apă minerală din zonă. Asclepios şi-a atras însă mânia lui Zeus, care l-a pedepsit cu moartea, pentru că nu se mulţumea doar să vindece bolnavi, ci începuse şi să învie morţi. Zeus l-a zeificat după moarte, ca o recunoaştere a meritelor sale. Asclepios a avut o fiică, pe Hygieia, care avea să devină şi ea zeiţă. Pelerinii ofereau mai întâi sacrificii lui Apollo şi lui Asclepios, fiecare după posibilităţi. Preoţii-medici discutau cu pacientul despre boala lui şi îi indicau tratamentul. Bolnavul rămânea în sanctuar, într-o atmosferă plăcută şi calmă, făcând băi terapeutice şi exerciţii fizice, vizionând piese de teatru.

După vindecare, pacientul trebuia să aducă ofrande care îmbogăţeau sanctuarul – vase, obiecte de bronz, statui etc.

Teatrul din Epidaur, construit cu 2.400 de ani în urmă, conceput de Polidet cel Tânăr, este unul dintre cele mai armonioase edificii

antice. Teatrul funcţionează şi în prezent. Este cel mai frumos şi bine păstrat teatru din antichitate, cu singura scena circulară antică rămasă până astăzi. Spectatorii intrau prin porţi monumentale. Teatrul este renumit pentru acustica sa perfectă, de aceea când aici au loc spectacole deosebite, amfiteatrul aste plin, încăpând 14.000 de spectatori. Mulţi atenieni străbat 170 km ca să vadă spectacolele, îndeosebi piese din teatrul antic. Tribunele formează o pâlnie de piatră, scena fiind situată în partea cea mai de jos. Se obţine astfel o acustică foarte bună, ca într-o sală închisă. Sunetele de pe scenă se aud foarte clar, din orice punct al tribunelor, fără amplificatoare. În schimb, publicul trebuie să păstreze o tăcere deplină, întrucât până şi şoaptele se aud. Perfectă este *şi* vizibilitatea. Primele 34 de rânduri sunt originale, din secolul al IV-lea î.Hr., iar ultimele 21 de rânduri au fost adăugate în perioada romană.

Teatrul nu a fost construit întâmplător lângă templul lui Asclepios, ci s-a avut în vedere că miile de bolnavi care veneau aici puteau deveni spectatori. De altfel, pentru construirea teatrului s-au utilizat chiar fondurile donate de pacienţii sanctuarului, între teatru şi templu se află Muzeul, Baia grecească şi Gimnaziul. Teatrul a fost distrus de Sylla în anul 86 î.Hr., dar a fost refăcut în secolul al II-lea d. H şi din nou a fost desfiinţat, de Teodosie cel Mare.

Grecia

Se află la 30 km est de Naflio, în Pelopones. Deschis: zilnic – 8,00 – 20,00 vara şi 80,00 – 18,00 – iarna. Pentru festivalul de la Epidaur, informaţii la tel.: 210.323 4555, Atena.

Sunt impresionante teatrele construite de grecii şi apoi de romanii din antichitate, cu atât mai mult cu cât în Ţara Românească prima sală pentru spectacole de teatru a fost inaugurată după… mai mult de două milenii, adică în 3818, la iniţiativa domniţei Ralu, fiica fanariotului Caragea Vodă. Deci, tot grecii ne-au deschis calea spre lumea teatrului şi pe plaiurile mioritice!

Olimpia: statuia lui Zeus – una dintre cele şapte minuni ale lumii antice

Aflată în partea vestică a Peloponesului, la circa 300 km de Atena, Olimpia (14) este un loc preferat de tunşti. Putem ajunge aici cu autobuzul sau cu trenul din Atena, via Pyrgos, sau cu o exoiasie organizată, în prezent face parte din Prefectura Ellisului. Monumentele sale istorice şi muzeele de arheologie au o semnificaţie deosebită atât

pentru antichitate, cât şi pentru umanitate în general.

Olimpia, locul de naştere al jocurilor olimpice antice se află lângă confluenţa râurilor Kladeos şi Alfios. Olimpia poartă numele Muntelui Olimp, unde sălăşluia Zeus, şi simbolizează conştiinţa unităţii naţionale a grecilor antici. Sanctuarul din Olimpia a funcţionat timp de două milenii ca centru religios şi de atletism. Jocurile Olimpice erau cele mai prestigioase dintre toate competiţiile elene.

Templul lui Zeus, construit în secolul al V-lea î.Hr., adăpostea monumentala statuie a lui Zeus Olimpianul, din aur şi fildeş, sculptată de Fidias, una dintre cele şapte minuni ale lumii antice. Edificiul, construit în secolul al V-3 ea! H, era imens, arând dimensiunile 220 m/150 m, şi era împodobit cu coloane dorice înalte de 10, 42 m şi foarte groase, cu diametrul de 2, 25 m. Era acoperit cu ţigle din marmură de Pentelic. Templul, capodoperă a stilului sever, mai este denumit Altis, după numele dumbrăvii unde este amplasat. Este descris foarte frumos de Pausanias, în secolul al II-lea d.Hr. Templul era doric, arând şase coloane pe fiecare faţadă şi câte 13 coloane pe fiecare latură mare. Sculpturile de pe frontoane erau din marmură trandafirie de Păros. Capitelurile, triglifele şi cornişele erau pictate cu roşu, ocru, alb, auriu. Cella era pictată, iar pereţii exteriori erau coloraţi. Templul a fost distrus

Templul lui Zeus

În peninsula Pelopones de un cutremur în secolul al VI-lea d, H, t păstrându-se doar bazele coloanelor şi fragmente disparate. Au rămas însă dalele şi mozaicurile din pardoseală.

Decoraţiile frontoanelor, lungi de 26 m şi arând o înălţime la centru de 3, 3 m, inspirate din legendele mitologice, au o mare valoare artistică. Pe frontonul estic este redată întrecerea de care dintre Oinomanos, regele Fisei, şi Pelops, pretendent la mâna fiicei sale. Frontonul vestic în & pşează lupta dintre centauri şi lapiţi. În mijloc se află Apollo, senin, dar impozant. Metopele de pe laturile mici, având fiecare o înălţime de 1, 6 m şi o lăţime de 1, 5 m, înfăţişează muncile lui Heracle. Dintre acestea, cele mai multe se găsesc la muzeul sanctuarului, iar trei au fost duse de arheologii francezi Ja Muzeul Louvre.

Statuia lui Zeus Olimpianul, sculptată de Fidias între 430 – 420 î.Hr., avea o înălţime de 13, 5 m şi îl înfăţişa pe Zeus cu veşminte din aur, aşezat pe un tron din abanos şi fildeş, cu o coroană de măslin,

ţinând un sceptru cu vultur în mâna stângă. Au mai rămas doar câteva fragmente din tronul împodobit cu reliefuri, pe care le-am văzut la Muzeul Ermitaj din Sankt Petersburg. Statuia lui Zeus Olimpianiul a fost dusă la Constantinopol şi a fost distrusă acolo de un incendiu, în anul 475.

Heraionul sau Templul Herei (soţia lui Zeus, zeiţa căsătoriei şi a căminului), unul dintre cele mai vechi temple din Grecia, a fost înălţat în secolele VII-VI î.Hr., în stil doric arhaic, având câte şase coloane pe faţade şi câte 16 pe laturile mari. Avea dimensiunile 50 m/18, 75 m. Cella templului adăpostea statuia de cult a zeiţei.

Templul Herei înfăţişând-o pe tron, iar alături se aflau statuia lui Zeus şi ofrandele. Tot aici s-a găsit şi celebra statuie a lui Hermes cu Dionysos în braţe, sculptată de Praxiteles şi expusă la muzeu. La vestitul stadion olimpic se ajungea dinspre sanctuar printr-un adevărat tunel, un pasaj acoperit cu o boltă, construit în secolul al III-lea î.Hr. *şi apoi* reconstruit parţial. Pe pista dreptunghiulară, cu dimensiunile de 212, 5 m/31 m, se văd liniile de plecare şi de sosire, aflate la o distanţă de 192 m. O tribună de marmură, cu zece scaune, era destinată arbitrilor. Din anul 720 î.Hr. atleţii concurau dezbrăcaţi, aşa cum sunt redaţi pe vasele pictate, iar spectatorii erau doar bărbaţi şi se aşezau pe peluzele cu iarbă. Spre Jatura nordică se văd vestigiile unui altar de marmura dedicat zeiţei Demetra. În sudul stadionului *şi* paralel cu el se afla Hipodromul, având dimensiunile 609 m/320 m, distrus însă de revărsarea râului Alfios, Era împodobit cu frumoase statui; a Herei, din care s-a mai păstrat doar capul, a lui Zeus, celebra statuie a lui Hermes, sculptată de Praxiteles şi altele.

Gimnaziul, datând din sec, al III-lea î.Hr., avea o curte interioară de 125 m/1! 5 m, un propilon pe latura vestică şi porticuri pe celelalte laturi. Aici se făceau antrenamentele pentru alergări, aruncarea discului şi a suliţei. Gimnaziul a fost distrus de o revărsare a râului Kladeos. Palestra era sala de sport pătrată, cu laturile de 66 m, unde se antrenau atleţii şi luptătorii. S-a refăcut parţial colonada din jurul arenei centrale. În atelierul lui a realizat sculptorul Fidias minunata statuie a lui Zeus, Prin secolul al V-lea a fost construită pe acelaşi loc o biserică bizantină, astăzi în ruine. Aici a fost găsit piciorul unui mic vas de băut, personalizat printr-o inscripţie. „Sunt al lui Fidias" – se laudă mândrul pocal! Astăzi vasul este expus în muzeu.

În apropiere se afla Heroonul, care adăpostea un altar dedicat

eroului necunoscut. Participanţii la întreceri şi oaspeţii de seamă erau cazaţi în Leonidaion, o clădire cu numeroase încăperi, aproape 80, construită de Leonidas din Naxos, prin 330 î.Hr. Avea dimensiunile 80 m/74 m şi era renumit pentru grădina acvatică în formă de trifoi. Era înconjurat cu 138 de coloane ionice şi mai avea 49 de coloane dorice care flancau curtea interioară şi parcul, în Buleuterion se întrunea senatul olimpic, consiliul de conducere. La nord de Templul lui Zeus, lângă măslinul sacru, se găsesc vestigiile Pelopionului, templul lui Pelops, Filipeionul.

Grec/a început de Filip al II-lea şi terminat de Alexandru cel Mare, era un mic monument circular, ionic, cu diametrul de 18 m, Adăpostea statuile criselefantine ale regilor macedoneni, realizate de marele sculptor Leochares. Prytaneul era locul unde ardea flacăra veşnică, în focarul sfânt, şi unde se adunau administratorii sanctuarului. Nimfe-ionul lui Herod Atticus, dedicat nimfelor şi construit de senatorul roman în anul 160 d.Hr., pentru colectarea apelor din împrejurimi, conţinea două bazine şi două fântâni şi era decorat cu efigiile familiilor lui Hadrian şi lui Herod Atticus. Tezaurele erau mici temple dorice, unde se depuneau ofrandele. Metroonul, templu în stil doric, peripter, din secolul al IV-lea î.Hr., avea câte şase coloane pe faţade şi câte 11 pe laturile mari, fiind dedicat zeiţei Rhea (soţia lui Cronos, mama principalilor zei), iar în perioada romană a servit cultului imperial. Porticul Ecoului separa stadionul de templul lui Zeus, fiind construit în secolul al IV-lea î.Hr. Avea 44 de coloane dorice pe faţadă, o lungime de 100 m şi o lăţime de 10 m, iar în interiorul său se producea un puternic efect de rezonanţă. Fiecare cuvânt rostit aici era repetat de şapte ori. Printre construcţiile din sanctuar au fost amplasate mii de statui, foarte expresive.

Între anii 54 – 68 d.Hr., împăratul Nero a luat de-aici o mulţime de statui, dar şi-a înălţat o vilă şi un arc de triumf în sud-estul sanctuarului. Cutremurele de pământ, creştinii antipăgâni şi revărsările râurilor au distrus cu timpul în mare parte sanctuarul. Săpăturile arheologice au scos însă la lumină valoroase vestigii ale construcţiilor din sanctuar, precum şi mii de opere de artă.

În peninsula Pelopones

Conform tradiţiei instituite cu ocazia

Jocurilor Olimpice moderne, din 1896, flacăra olimpică este aprinsă aici şi apoi purtată de alergători spre ţara gazdă a

evenimentului sportiv mondial.

La Muzeul de Arheologie, unul dintre cele mai bogate din Grecia, inaugurat în anul 1982, pot fi văzute artefactele găsite în acest sit. Colecţia include statui de la templul lui Zeus, diverse obiecte, precum săbii, coifuri şi figurine din teracotă, dar şi celebra statuie a lui Hermes ţinându-l în braţe pe Dionysos copil, sculptată de Praxiteles, una dintre cele mai distinse statui antice greceşti. Statuia corintiană de teracotă din secolul al V-lea, Zews *răpindu-l pe Ganymeie*, redă cel mai umanizat portret al lui Zeus. Ganymede era frumosul fiu al unui rege troian, pe care Zeus l-a răpit pentru a-l face paharnic al zeilor din Olimp, dăruindu-i tinereţe veşnică. Muzeul a fost renovat în anul 2004.

Deschis: vara – 8,00 – 20,00 şi iarna – 8,00 – 17,00. În weekend între orele 8, 30 – 15,00. Luni dimineaţa este închis.

În oraşul Olimpia, turiştii găsesc magazine, cafenele, restaurante şi centre de informaţii amplasate pe str. Praxitelous Kondyli.

De la Jocurile Olimpice antice la cele moderne închinate lui Zeus, Jocurile Olimpice antice s-au disputat prima dată în Olimpia, în secolul al VIII-lea î.Hr., la decizia lui Licurg, conducătorul Spartei şi a lui Iphitos, regele Pysei. Aveau loc în apropierea templelor Herei şi lui Zeus Olimpianul. Durau timp de cina zile şi perioada desfăşurării se alegea astfel încât în ziua a treia sau a patra să fie luna plină. Din anul 776 î.Hr. se întocmea şi o listă cu câştigătorii jocurilor, pe probe. Idealurile olimpice erau nobila competiţie şi efortul de a menţine mintea şi corpul în echilibru. Spiritul Jocurilor Olimpice îi impulsiona pe artişti, poeţi şi filosofi, care aveau ocazia să-şi prezinte operele şi ideile, în timpul jocurilor se instituia o perioadă de „armistiţiu sacru”, trei luni în preajma datei jocurilor, când luptele încetau, pentru a permite sportivilor să se pregătească. Jocurile Olimpice antice au fost întrerupte în anul 393 de către împăratul roman Theodosius, care le considera prea „păgâne”. Au trecut de-atunci cincisprezece secole până când baronul francez Pierre de Coubertin şi alţii au reuşit să reînvie celebra competiţie. Ca atare, în anul 1896 s-a desfăşurat la Atena prima olimpiadă modernă.

În 1960 au fost instituite şi Jocurile Paralimpice, dedicate persoanelor cu handicap şi desfăşurate tot în spirit olimpic.

De la începuturile lor, Jocurile Olimpice au călătorit pe tot globul, în ţări şi continente diferite, incluzând 28 de sporturi olimpice şi 37 de discipline în total.

Pregătirile pentru Olimpiada 2004 au inclus renovarea oraşului modern în sectoarele cultural, sportiv, de sănătate, educaţional şi rezidenţial.

Cel mai vechi muzeu din Grecia, Muzeul

Vechi al Olimpiei Antice, a devenit din anul

1972 Muzeul Jocurilor Olimpice (deschis;

8,00 – 15,00). Sediul Central al Academiei

Internaţionale Olimpice se află, de asemenea, tot în Olimpia„Fe

În martie 2004, flacăra olimpică a fost reaprinsă în Olimpia Antică, Aici a început marea călătorie a flăcării, de 35 de zile, prin cele cinci continente, ducând cu sine un mesaj de pace între popoare. Flacăra a ajuns în Africa de Sud şi în America de Sud pentru prima dată. Întoarcerea flăcării olimpice „acasă", în Grecia, a fost sărbătorită cu mult fast pe Stadionul Olimpic,) a Ceremonia de Deschidere a Jocurilor Olimpice, din 13 august 2004.

Patras – al treilea mare oraş elen

Oraşul Patras (15) se află în nord-vestul Peloponesului, la o distanţă de 215 km de Atena şi la 132 km de Corint. Este al treilea mare oraş elen, cu o populaţie de 250.000 de locuitori, fiind capitală a Abalei şi a Regiunii de Vest a Greciei, Poartă numele fondatorului oraşului, Patreas, care a trăit la sfârşitul mileniului al II-lea î.Hr. Patrasul este în prezent un oraş tumuâtuos, al doilea port elen şi poartă a Greciei spre Mediterana şi spre vest. Datorită poziţiei sale geografice, este, de asemenea, un centru important pentru căile de transport între Uniunea Europeană şi Est. Patrasul este o localitate activă, combinând avantajele oraşului modern cu cele ale urbei cu o foarte îndelungată istorie.

Pe colina vechii acropole se înalţă o fortăreaţă veneţiană, de unde se poate vedea o panoramă frumoasă, cuprinzând şi insule. Odeonul roman, descoperit în anul 1889, s-a păstrat aproape intact. Excavaţiile arheologice au dovedit că localitatea are o istorie datând de peste patru mii de ani. Existenţa

Grec/a sa, începută în timpuri preistorice, a înflorit în perioada miceniană.

De la mijlocul secolului al XIX-lea, Patrasul a devenit şi important centru industrial. Astăzi, oraşul este centrat pe industriile alimentară, textilă, a cimentului şi a hârtiei, în jurul Patrasului se află şi o importantă zonă agricolă, renumită pentru producţiile de măsline,

citrice, dar şi de struguri, din care se obţin vinuri fine, apreciate în toată lumea, şi Universitatea din Patras este, la rândul ei, renumită. Oraşul a fost selectat drept Capitală Culturală a Europei pentru anul 2006. Nu excelează la capitolul pitoresc, precum alte zone din Grecia, dar compensează prin alte modalităţi ca să atragi turiştii.

Un punct forte de atracţie îl reprezintă Biserica Sfântul Andrei, în stil neobizantin, construită în anul 1979, marcând presupusul loc al martiriului sfântului protector al oraşului. Sfântul Andrei a murit răstignit, iar biserica păstrează cu mare cinste moaştele sale. Capul sfântului se află într-o raclă de aur.

Patrasul este renumit şi pentru că primăvara se desfăşoară în oraş un renumit carnaval – la care participă numeroşi studenţi, dar şi mulţi dintre membrii comu – nităţii locale de homosexuali. Printre proiectele noi, vizând dezvoltarea localităţii, se numără şi construirea unui pod, care să unească direct Patrasul de restul Greciei. Oraşul, mai precis Stadionul Pampelopo-nenisiako, a fost şi gazda unora dintre meciurile preliminarii ale Turneului Olimpic de Fotbal din 2004.

La rândul ei, staţiunea de schi Kaiavyta, de lângă Patras, este foarte apreciată de turişti.

INTRE ATENA ŞI SALONIC

(*vezi harta de ia* pag. *142*)

Voios – cel mai vechi port al Greciei

Ca să ajungem la Voios (16) trebuie să facem o escală, pe drumul dintre Atena şi Salonic, dar putem veni aici şi cu vaporul. Voiosul este capitala regiunii Magnesia şi are o populaţie de 320.000 de locuitori. Este situat la distanţă egală de Atena şi de Salonic, în Golful Pagasetic, Ja baza Muntelui Pelion, Are avantajul singurei ieşiri la mare din Tesalia, cea mai vastă regiune agricolă a Greciei, unde se cultivă din timpuri străvechi grâu, măsline şi viţă-de-vie, dar şi mere, pere, piersici, caise. Din Voios pleacă, inclusiv spre România, măsline şi fructe. La rândul lor, mărfurile descărcate în portul Voios aprovizionează Tesalia şi *Macedonia*.

De patru mii de ani grecii sunt renumiţi constructori de nave şi cărăuşi ai mărilor, iar Voiosul este cel mai vechi port al Greciei. De altfel, în zonă există urme de civilizaţie încă din perioada preistorică.

Conform legendei, Muntele Pelion (1.653 m) era reşedinţa de vară a ce) or *2* zei din Câimp şi teritoriul legendar al Centaurilor Tot aici, în portul Iolcos (astăzi Voios), argonauţii au construit corabia

Argo, din lemn de Dodone, sub îndrumarea Atenei. Apoi Jason şi argonauţii s-au îmbarcat şi au navigat spre Marea Neagră, în căutarea lânii de aur. *A* fost prima expediţie

Oraşul Voios (vedere de sus)

din istoria omenirii care a însemnat şi învingerea necunoscutului şi sporirea cunoştinţelor participanţilor. Argonauţii au ştiut nu doar să construiască, ci să şi exploreze noi teritorii. Centaurul Chiron (fiinţă mitologică, arând cap *şi* braţe de om, dar corp de cal), mare înţelept, celebru şi pentru că educa tinerii, îi învaţă pe ciraci botanica, astronomia şi medicina şi a tăcut calendarul folosit de argonauţi în expediţie. Chiron este cel care l-a învăţat pe Asclepios medicina şi l-a crescut pe Ahile. Pe ţărmul Voiosului, sub comanda Lui Jasorj, au mai lucrat Herades, Giaucos, Argus, Laerte, Peleu, Castor şi *Palux*, precum *şi* alţi 40 de eroi.

Astăzi, industria şi turismul reprezintă principalele activităţi economice ale oraşului. Localitatea modernă, ale cărei baze s-au pus în anul 1840, s-a dezvoltat pe baza tradiţiei manufacturilor. Voiosul este unul dintre primele centre industriale din zonă, dar şi al treilea port *al* Greciei, asigurând legături spre pieţele din Turcia, Marea Neagră, Orientul Mijlociu şi Nordul Africii, în zona Voiosului funcţionează un număr considerabil de întreprinderi mici şi mijlocii, din domeniul metalurgiei, alimentaţiei şi băuturilor, dar şi din cel forestier.

Este şi un oraş turistic, oferind vizitatorilor numeroase posibilităţi de agrement. Sunt de neuitat plimbările de-a lungul „cheiului argonauţilor", bordat cu hoteluri de lux şi cu terase. Portul pare mai degrabă insular, ca aspect, în apropiere de mare se află străzi înguste, pitoreşti, cu numeroase ouzerii şi terase. Lângă Voios se află frumoasele insule Sporade, cu splendide sate de munte, cu case tradiţionale de piatră, dar şi cu muzee de artă tradiţională, în Voios se poate vizita şi un interesant Muzeu de Arheologie, unde sunt expuse stele funerare descoperite la Dumitrias, pe ţărmul Golfului Voios, dar şi ceramică din neolitic, descoperită la Sesklo şi la Dimini (unde s-au găsit urmele uneia dintre cele mai vechi cetăţi din Europa). Profilul modern al oraşului este completat de Sediul Universităţii.

Voiosul a fost unul dintre cele patru oraşe alese să găzduiască rundele Turneului de Fotbal la Jocurile Olimpice din 2004. Meciurile s-au desfăşurat pe Stadionul Panthessaliko.

Meteora – Stâncile Sfinte

Mergând de la Salonic spre Atena, ne abatem prin impunătorii munţi ai Greciei Centrale, pentru a vizita Meteora (17), aflată în mima Greciei, în marginea de nord-vest a Câmpiei Tesaliei, între masivele muntoase

Grecia

Meteora

Antikasis şi Pindos. După ce noi, turiştii români, am fost fermecaţi de liniştea livezilor cu măslini şi portocali, avem acum ocazia să cunoaştem o altă faţetă a Greciei: stânci uriaşe, impunătoare, ciudate, de un tip unic în lume, care mai au încă enigme chiar pentru geologi. Te surprinde apariţia lor în peisajul liniştit al câmpiei Tesaliei. Ele reprezintă un fenomen geologic unic în lume, pentru care specialiştii nu au găsit încă o explicaţie clară. Mai mult, deşi ani de-a rândul oamenii de ştiinţă le-au cercetat, compoziţia lor nu a putut fi detectată în totalitate. Par picate din cer, precum meteoriţii, poate şi din acest motiv li s-a dat numele de Meteora. Micile biserici şi schiturile de aici sunt parcă mai aproape de cer, unde sufletul se poate reculege cu adevărat. Sălbaticele stânci, abrupte, înalte, greu de escaladat, de culoare gri închis, „elefant", cu vârfurile pleşuve, lipsite de vegetaţie, i-au apărat însă de-a lungul vremii pe localnici de

Între Atena şi *Salonic* atacurile duşmanilor şi au asigurat, totodată, liniştea, siguranţa şi refugiul pentru sihaştrii şi călugării care, departe de lume, trăind în post şi rugăciune, se doreau mai aproape de Dumnezeu. Primii monahi s-au adăpostit în crăpăturile stâncilor şi în grote. Răbdau de sete şi mâncau doar rădăcini. Hrana lor, mai mult spirituală, a fost credinţa. De altfel, când priveşti în sus, spre coloşii de piatră, aproape nu-ţi vine să crezi că acolo pot supravieţui oameni.

Nu se ştie exact de când au fost locuite ţinuturile Meteorei, dar primele schituri datează de aproape un mileniu, iar de vreo 800 de ani a început înfiinţarea a numeroase mănăstiri. Sursele menţionează că primul sihastru, Varnava, a ctitorit vechiul schit Agiu Pneumatos (Sfântul Duh) între anii 950 – 970. În jurul secolului al XI-lea, în decursul anilor, mai mulţi sihaştri au pus bazele schitului Stagon (Dupiani). În anul 1334, a venit de la Muntele Sfânt călugărul cretan Athanasie şi a înfiinţat Mănăstirea Metamorfoseos (Schimbarea la Faţă). La rândul său, sihastrul Varlaam, venit la mijlocul secolului al XIV-lea, a ctitorit mănăstirile Trion Ierarhon (Trei Ierarhi) şi Agion Pandon. Apoi, de-a lungul timpului, preoţi necunoscuţi au înfiinţat

celelalte mănăstiri: Agias Triados (Sfânta Treime), Agiou Stefanou (Sfântul Ştefan), Ypapandis, Roussanou sau Arssanou, Agiou Gheorgiou Mandila, Aghiou Nicolau Anapafsa, Pana-ghia din Micanis, Agion Theodoron etc. Cu timpul, comunitatea călugărească s-a organizat şi s-a consolidat, beneficiind şi de diverse donaţii şi privilegii acordate de nobili creştini. Mănăstirile au atins apogeul înfloririi în secolul al XVII-lea. Au fost înfiinţate aici 24 de mănăstiri (lavre). A început apoi treptat decăderea lor, astfel încât, în zilele noastre, mai funcţionează doar şase mănăstiri, pe care pelerinii şi turiştii le pot vizita, cuviincios îmbrăcaţi: Metamorfoseos, Varlaam, Aghiou Nicolau Anapafsa, Roussanou – singura mănăstire de maici, Aghias Triados şi Aghiou Stefanou, precum şi sectoare din alte mănăstiri. Restul mănăstirilor sunt nelocuite, aproape ruinate sau au dispărut.

Sihaştrii urcau fie pe scări – cei mai curajoşi –, fie erau traşi în sus, cu plasa, cu ajutorul unui sistem de scripeţi. Se spune că însăşi regina Maria a urcat în plasă până la Mănăstirea Sfântul Nicolae Anapafsa, fiind prima femeie căreia i s-a îngăduit, cu greu, să pătrundă în sfântul lăcaş. De-abia în secolul nostru s-au cioplit scări în stânci, încât vizitatorii pot urca în siguranţă. Plasa a rămas doar o amintire, folosindu-se acum numai pentru transportul alimentelor şi a altor bunuri necesare mănăstirilor.

Se pare că mănăstirea Sfântul Ştefan a fost înălţată de un român, Ioan Cantacuzino, membru al familiei domnitoare din Valahia. Aici se află şi moaşte sfinte – degetul mijlociu de la mâna stângă a Sfântului Ioan Botezătorul.

Voievozi şi dregători români au făcut danii bogate mănăstirilor de aici, fiind pomeniţi în multe acte, care ar trebui mai amănunţit studiate de cercetătorii noştri. La Mănăstirea Varlaam se află „condica sfintei mănăstiri Bucovăţ", scrisă în limba română, dar cu litere chirilice. Documentul cuprinde şase hrisoave ale domnitorilor români, din

Grecia perioada 1609 – 1790. Expoziţia de odoare bisericeşti de la mănăstirea Varlaam prezintă, pe un perete, un epitaf brodat cu fir de aur, asemănător cu cel expus la Mănăstirea Putna, lucrat de Maria de Mangop, a doua soţie a Sui Ştefan cel Mare. Mănăstirea Varlaam merită vizitată şi pentru că aici se află moaşte sfinte – mâna Sfântului Grigoie al Neocezareei.

Mănăstirile de la Meteora au fost bastioane ale creştinătăţii în

vremuri vitrege şi sunt o mărturie a eroismului şi harului călugărilor care au trăit aici.

Programul de vizitate a sfintelor mănăstiri de la Meteora:

Mănăstirea Marelui Meteor, este deschisă zilnic, între orele 9, 03 – 13,00 şi 15, 15 – 18,00, în afară de marţi.

Mănăstirea Varlaam: este deschisă zilnic, între orele 9,00 – 13,00 şi 15, 15 – 18,00, în afară de vineri.

Mănăstirea Sfântului Stelarv. este deschisă zilnic, între orele 9,00 – 13,00 şi 15, 15 – 18,00, în alaia de luni.

Mănăstirea Sfintei Treimi: este deschisă zilnic, între orele 9,00 – 18,00.

Mănăstirea Sfântului Nicolae Anapafsa:

este deschisă zilnic, intre orele 9,00 – 18,00.

O Mănăstirea Roussanou; este deschisă zilnic, între orele 9,00 – 18,00.

Mănăstirea Marelui Meteor

Mănăstirea Metamorfoseos (Metamorfozei), a schimbării la faţă sau Marea Meteora (Marele Meteor), cea mai înaltă – 613 m, este situată în partea vestică a Meteorei şi este şi cel mai mare lăcaş de aici. Vârful stâncii este de fapt un mic platou, pe ale cărui margini prăpăstioase se înalţă zidurile mănăstirii. Marele Meteor, pe care am ales

Mănăstirea Marelui Meteor să-l vizităm, este unul dintre cele mai mari complexe monahale din lume. Construcţia mănăstirii a început în anul 1344, la iniţiativa călugărului Athanasie. Andronicos, cum se numea înainte de a se călugări, a studiat literele şi filosofia la Constantinopole, apoi s-a dedicat vieţii monahale la Athos. În anul 1334 a fugit de la Sfântul Munte din cauza invaziei piraţilor şi s-a stabilit aici, trăind izolat într-o peşteră. Reputaţia lui a atras şi alţi asceţi, iar împreună au fondat mănăstirea. Călugărulloasaf a fost, înainte de a se retrage definitiv la mănăstire, un prinţ sârb, Ion Uroş Angelus Comnenus, care domnea peste Epir, Tesalia şi Macedonia. A renunţat însă la tron, a donat multe domenii Mănăstirii Marele Meteor şi s-a dedicat vieţii monahale. După moartea călugărului Atha-nasie, în 1382, călugărulloasaf a preluat conducerea mănăstirii, pe care a extins-o. După moartea lui, conducerea mănăstirii a revenit călugărului Simeon, care a devenit întâiul i

Între Atena şi Safonic stareţ. Primii locuitori denumeau stânca

Meteoron, pentru înălţimea ei şi datorită ameţelii resimţite de cei care ajung în vârf. Printre cei care au înzestrat mănăstirea cu odoare alese se numără şi Neagoe Basarab. Marele Meteor a ajuns la apogeu către sfârşitul secolului al XIX-lea, fiind cea mai bogată dintre mănăstirile rămase. Picturile bizantine, reprezentând scene biblice fundamentale, sunt de o frumuseţe aparte.

Până în 1923 se urca doar cu plasa-Iift („brizoni") sau cu un şir de scări de frânghii, numite şi „de vânt". De atunci au început să se cioplească în stâncă tuneluri întunecoase şi scări, astfel încât vizitatorii să poată ajunge mai uşor la mănăstire. Urcuşul este destul de greu, dar merită din plin. În partea urcuşului stânca are o înălţime de 250 m, iar cele peste o sută de trepte abrupte, neregulate şi chiar alunecoase, ne conduc spre intrarea mănăstirii. Pe câtum, întâlnim la stânga un mic schit, simplu, adăpostit în totalitate în stâncă. A fost schitul Sfântului Athanasie, fondatorul mănăstirii. Prima clădire peste care dăm apoi este turnul vechi, cu scripetele, cuptorul şi chiliile.

Dar clădirea principala a mănăstirii este biserica „Schimbarea la faţă", întemeiată de Athanasie şi completată de călugărulloasaf, A fost apoi renovată din temeiii şi pictată în 1484 – după cum aflăm dintr-o inscripţie aflată în apropierea altarului, înspre sud –, apoi reconstruită, în 1544, de energicul egumen Simeon, Măreaţă şi impunătoare, biserica se află în centrul complexului de clădiri. Este în formă de cruce, după modelul bisericilor de la Muntele Athos, cu arcade în părfi, împodobite cu picturi murale (din 1552).

Fără altar, lungimea sa este de 32 m. Are o mare clopotniţă în partea centrală, cu douăsprezece laturi şi o înălţime de 12 m. Pe cupolă este înfăţişat Atotputernicul, înconjurat de îngeri. În partea dreaptă este zugrăvită învierea lui Lazăr, Purtătoarea *ramurilor de palmier* şi Cina *cea de taină*, în stânga vedem coborârea lui Iisus şi scene cu înfăţişarea sa de după înviere. Deasupra altarului se află o clopotniţă mai mică. Altarul naosului are o lungime de 10 m şi este ornat cu splendide fresce murale, în colţ sunt zugrăviţi sfinţii soldaţi, cu brâuri şi pălării sârbeşti, întrucât ctitorulloasaf era sârb la origine. Iconostasul naosului, adevărată operă de artă, este sculptat în lemn şi aurit. Datează din 1791 şi se distinge prin ornamentaţiile cu imagini din natură, de plante şi animale. Picturile au fost realizate printr-o tehnică deosebită, folosind ouă. Compoziţiile cu animale sunt excepţional realizate, ca şi picturile cu sfinţi, cu

Meteora – Stâncile Sfinte

Meteora căldură şi expresivitate artistică. Picturile murale al e naosului central sunt atribuite vestitului pictor de icoane cretan Teofanos. La rândul său, tronul domnesc din lemn, realizat între anii 1616 – 1617, este sculptat şi decorat cu un mozaic din sidef, realizat din marmură şi fildeş, intercalate, înfăţişând reprezentări din lumea vegetală. Este o operă reprezentativă pentru arta vremii respective. Două pupitre din lemn sunt împodobite tot cu desene realizate cu marmură şi fildeş. Pronaosul naosului central are 9 boite mici-este spaţios şi se sprijină pe patru coloane, în dreapta, în adâncime, se află mormântul ctitorilor, iar deasupra sunt înfăţişaţi Athanasie şiloasaf, ţinând în mâini mănăstirea, în stânga intrării se află Sfântul Ioan Prodromu (Botezătorul), iar deasupra porţii din mijloc sunt pictaţi Iisus Hristos cu Maica Domnului, în dreapta, este redat botezul lui Hristos în râul Iordan, personificat. Deasupra uşii se mai află Arhanghelii

Grecia

Mihail şi Gavril, Picturile de pe pereţi, lucrate cu mare îngrijire, înfăţişează scene cu sfinţi şi caznele lor şi se consideră că datează din secolul al XV-lea.

Mănăstirea Marelui Meteor mai are trei bisericuţe: a lui Ioan Prodromul (deschizătorul de drumuri), din secolul al XVI-lea, cu iconostas sculptat în lemn şi cu picturi murale, a Sfinţilor Constantin şi Elena, din anul 1789, cu iconostas sculptat în lemn, dar fără picturi murale şi a Sfântului Athanasie, aflată în apropiere de intrarea mănăstirii.

Pronaosul este spaţios, împodobit cu puţine picturi murale, dar şi cu „trivlia", farfurii de diferite forme. Intrarea în biserică se află în centrul pronaosului extern.

Muzeul mănăstirii se află în fosta Trapeză, folosită de călugări pe vremea când erau mai mulţi, având o lungime de 35 m şi o lăţime de 12 m. În cavitatea încăperii este reprezentată Născătoarea de Dumnezeu între Îngerii Mihail şi Gavril. Muzeul expune obiecte preţioase, precum: moaştele unor sfinţi, cruci şi sipete, epitafuri şi icoane, potire sfinte şi evanghelii, toiage arhiereşti şi odăjdii sfinte, miniaturi, înscrisuri de mare valoare istorică şi artistică. Se mai află aici un şorţ de aur, cu şiruri de mărgăritare, al lui Paleologuloasaf, paharul de aur al lui Cantacuzino, o mitră de aur. Biblioteca are peste

500 de volume de carte veche. O cruce sculptată în Semn, cu scene din Vechiul Testament, a fost lucrată de călugărul Danul timp de peste zece ani iar imaginile sunt vizibile doar cu lupa. Dintre icoanele de mare valoare amintim: *Umilința Extremă*, *Născătoarea de* Dumnezeu Plângătoare, Evanghelici etc.

În spatele muzeului se află spitalul mănăstirii. Bucătăria, una dintre cele mai *între Atena și Salonic* vechi clădiri ale mănăstirii, este mică și are cupolă.

Priveliștea de pe Marele Meteor este foarte frumoasă. Peisajul pe care-l admirăm de la înălțime este odihnitor și calm, precum atmosfera din mănăstire. Se vede Kalambaka, apoi câmpia înverzită a Tesaliei și râul Pinios.

Am cumpărat de la mănăstire icoane lucrate cu dăruire de călugării cu sufletul curat. Interesant este că găsim icoane de diferite dimensiuni, unele îmbinate câte două sau câte trei. Cele cumpărate, aflate la loc de cinste, îmi amintesc mereu de Meteora.

La baza mănăstirilor, în apropiere de locul unde opresc autocarele, se vând o serie de obiecte bisericești, icoane lucrate de călugării și de pictorii din zonă, mătănii, ghiduri turistice și vederi, calendare, dar și obiecte de artizanat, cergi lucrate manual și vopsite în culori naturale, articole de uz casnic din lemn. Avem plăcuta surpriză să găsim ghiduri despre Meteora în limba română, traduse probabil de călugări români.

Meteora străjuiește orășelul Kalambaka, aflat la 5 km, stâncile fiind vizibile din orice parte a localității. De altfel, în timpul nopții reflectoare puternice luminează uriașele stânci, făcându-le vizibile de la mari distanțe.

În apropiere de Kalambaka se găsește și un centru de iconografie bizantină, unde icoanele sunt realizate cu măiestrie de călugări. Ne-am oprit acolo și am văzut cu câtă migală și pasiune se apleacă fiecare călugăr asupra icoanei căreia îi dă viață, dăruindu-i o parte din sufletul său. Am văzut și cum icoana capătă dintr-odată strălucire și se luminează când se lipește pe ea o foiță subțire de aur.

Telefonul centrului: 0030.2432 075 913, 0030.2432 023 129, mobil 0030.6977 977 307.

Orașue Larisa

Trecem și prin Capitala Tesaliei, Larisa (18), un oraș vechi, renumit pentru biserica paleocreștină (deschisă de luni până vineri

între orele 8,00 – 14, 30), care adăposteşte cripta Sfântului Achileos. Se mai pot vedea vestigiile unui teatru antic, ale unei cetăţi medievale. De-a lungul timpului, Larisa a fost bază a cruciaţilor, apoi garnizoană turcească.

Valea Tempi – Biserica Sfânta Paraschiva

Pe drumul dintre Meteora şi Salonic ne oprim la Biserica Sfintei Paraschiva, situată în Valea Tempi (19) sau Valea Templului.

Kalambaka unde legenda spune că s-a purificat Apollo după ce a ucis fiorosul şarpe Pyton. Trecem prin pitorescul defileu al râului Pinios, de 10 km, dintre Muntele Olimp şi Ossa şi ne oprim în cel mai îngust loc al defileului, Aici se găseşte şi Izvorul Dame.

Tot legenda spune că nimfa Dafne, pentru a scăpa de insistentul Apollo, a cerut ajutor mamei sale, Geea (Pământul), care a transformat-o într-un dafin, pe care Apollo l-a considerat arbust sacru.

În apropiere de izvor, traversăm podul pietonal suspendat, care se leagănă încet. Apoi drumul ne conduce, pe o cărare pitorească şi răcoroasă, de munte, printre tarabe cu produse de artizanat şi icoane, reprezentând-o îndeosebi pe Sfânta Paraschiva, spre Biserica Sfintei Paraschiva, lăcaş foarte mic, săpat în stâncă.

Sfânta, născută în prima jumătate a secolului al XI-lea într-o familie de vlahi, a trăit aici o perioadă, în post şi rugăciune.

Icoanele româneşti o înfăţişează pe Sfântă cu o cruce în mâna dreaptă, iar în cea stângă poartă un înscris religios. În schimb, icoanele greceşti ale sfintei o redau ţinând în mâna dreaptă o cruce, iar în cea stângă un vas aurit, în care se află o pereche de ochi, amintind de faptul că este considerată protectoarea nevăzătorilor. Se zice că, din ordinul împăratului roman Galeriu, sfintei i s-au scos ochii, pentru că nu a vrut să renunţe la religia creştină.

Muntele Olimp, sălaş al zeilor în drum spre Salonic trecem şi pe lângă Muntele Olimp (20). Acoperit de nori, Olimpul domină cu înălţimile sale pământul

Grecta din Pieria. Măreţ, leagăn al poveştilor mitologice, pare că se ridică direct din Marea Egee. Provocator de frumos, atrage alpinişti şi iubitori de natură din întreaga lume.

O experienţă unică o reprezintă cutreierarea cărărilor sale accesibile, admirând peisajele şi miresmele muntelui.

De pe vârfurile Olimpului se poate vedea litoralul. Flora şi fauna sa sunt de mare interes pentru oamenii de ştiinţă. De altfel, UNESCO a

declarat Olimpul monument al biosferei universale.

Un privilegiu deosebit pentru turişti îl reprezintă faptul că în numai câteva minute se pot refugia de pe o plajă însorită pe povârnişurile Olimpului.

Punctul de plecare către muntele mitic este oraşul Lithoro, situat la poalele Olimpului.

Muntele Olimp

PRIN MACEDONIA în NORDUL GRECIEI

(vezi *harta de la* pag. *143*) *t*

Salonicul – capitala Macedoniei

Salonicul (21) este al doilea mare oraş al Greciei, port la Marea Egee, aşezat în Golful Termaic, şi are o populaţie de peste 1.000.000 de locuitori. Este un modern centru industrial, comercial, turistic, cultural şi de comunicaţii din sud-estul Europei, dar şi capitala Prefecturii Salonic şi a regiunii administrative a Macedoniei Centrale. Este un oraş de coastă, situat pe ţărmul nordic al mării Egee, care a ştiut să-şi conserve şi să-şi preţuiască istoria, oferind tot ceea ce este specific lumii elene. Istoria lui începe din timpuri mitologice. Are construcţii care mărturisesc trecerea tuturor orânduirilor pe care le-a cunoscut continentul nostru. Faţă de Atena, de exemplu, are în plus vestigii precum mozaicuri de aur – care amintesc de strălucirea Bizanţului. De altfel, este considerat, după Constantinopol, al doilea mare oraş bizantin, remarcabil prin valorile artistice păstrate: 57 de biserici şi 40 de mănăstiri şi dependinţe.

„Şi numele său va fi Thessalomki (Salonic)" – a decis regele Filip pentru prima sa fiică, sora lui Alexandru cel Mare. Mai târziu, Casandru (Kassandros), generalul lui Alexandru cel Mare şi succesorul acestuia la tron, s-a căsătorit cu prinţesa Thessalomki.

Kassandros, devenit rege al Macedoniei după moartea prematură a cumnatului său, a fondat Salonicul (în 317 – 316 î. H) şi i-a dăruit oraşului numele soţiei sale.

De altfel, încă din antichitate Macedonia a avut legături strânse cu restul elenismului. Nave din Corint şi Atena călătoreau spre Macedonia, influenţa grecilor din sud fiind fecundă şi creativă. Regele Alexandru – înaintaşul regelui Alexandru cel Mare Macedon – lua parte la jocurile Olimpice, la care doar grecii aveau dreptul să participe. De asemenea, amintirea regelui Alexandru Macedon a supravieţuit în mituri transmise generaţii de-a rândul. Apoi, palatul Vergina primea

filosofi, poeţi, pictori şi muzicieni. La rândul său, Aristotel a deschis calea gândirii europene.

Tot aici, în Salonic, a adus pentru prima dată suflul creştinismului Sfântul Apostol Pavel, în anul 50 d.Hr. Apoi, Salonicul a fost ales, în anul 300 d.Hr., ca reşedinţă de către

Salonic

Împăratul roman Galeriu. Tot aici, ofiţerul roman Dimitros a fost martirizat (în anul 303 d. H,), devenind apoi Sfântul Dumitru, protectorul oraşului.

După aceea, Salonicul a cunoscut bogăţia şi gloria bizantină, fiind renumit pentru mărturiile de arhitectură şi pictură bizantină. Arta din această epocă s-a inspirat şi din creaţiile populare, printre care porţile de lemn sculptat, crucile, costumele populare, bijuteriile din aur şi argint. De altfel, opere grandioase şi ilustre, ecleziastice şi mănăstireşti, s-au ridicat în toată Macedonia, fiind păstrate cu cinste de-a lungul secolelor.

Salonicul a rezistat vremurilor, în ciuda asaltului duşmanilor: slavi, arabi, normanzi, catalani, turci. Vechi palate romane au fost transformate pe rând în biserici, geamii, clădiri publice, în Salonic s-a născut, în 1881, într-o casă de lemn, Mustafa Kemal Atatürk, fondatorul Republicii Turce.

Despre locuitorii Salonicului se zice că sunt mult mai înalţi decât atenienii.

Coordonate moderne în prezent, Salonicul este cel mai important oraş din Macedonia, dar şi cel mai dezvoltat port comercial din zonă. După colapsul regimurilor comuniste din Balcani, Uniunea Europeană recunoaşte Grecia, şi îndeosebi Nordul Greciei şi Salonicul, ca un pilon pentru dezvoltarea economiilor balcanice. Astfel, Salonicul găzduieşte conducerile unor instituţii europene şi internaţionale, precum Agenţia de Reconstrucţie Europeană.

Grecia

De asemenea, Salonicul este un important centru pentru reţelele de transport transeuropene: autostrada Egnatia, Aeroportul Macedonia, Portul Salonic, reţelele de cale ferată. Este şi un centru comercial, energetic, cultural şi turistic. Târgul Internaţional de Comerţ, găzduind o serie de importante expoziţii internaţionale specializate, a transformat oraşul într-un magnet pentru interesele

economice şi într-un mare centru financiar al Greciei. Este un oraş modern, care atrage personalităţi artistice, dar şi intelectuali.

Este şi centru universitar, renumit pentru Universitatea Aristotel şi Universitatea Macedoniei, de Ştiinţe Economice şi Sociale. Coordonatele culturale ale oraşului sunt date de Festivalul „Dimitria" – unul dintre cele mai importante evenimente din calendarul oraşului, Festivalul Internaţional de Film, care atrage numeroşi cinefili, precum şi comunitatea cinematografică internaţională, Teatrul Naţional al Nordului Greciei, Sala de Concerte. De altfel, oraşul a fost, în 1997, „Capitala Culturală a Europei". De asemenea, stadionul Kaftantzoglio din Salonic a găzduit, în 2004, preliminarii şi semifinale la fotbal din cadrul Jocurilor Olimpice.

Salonicul candidează pentru a găzdui Expoziţia Internaţională EXPO 2008, pregătindu-se prin completarea şi accelerarea unor importante proiecte de infrastructură.

Aproape de Salonic se află peninsula Halkidiki, incluzând comunitatea de călugări de pe Muntele Athos.

Prin Macedonia – în nordul Greciei

Un tur af oraşului

(*vezi harta de la* pag. *144*)

Salonicul zilelor noastre trăieşte intens, circulaţia fiind aglomerată pe străzi. Are bulevarde largi, pieţe, parcuri, artere comerciale cu vitrine strălucitoare. Vile vechi, neoclasice se învecinează cu imobile moderne. Multe fabrici, aparţinând industriei uşoare şi alimentare, dar şi rafinării şi o oţelărie s-au putut extinde şi datorită portului, la cheiurile căruia soseşte materia primă.

Dar tot turismul rămâne primordial pentru Salonic. Peste tot întâlneşti taverne, cafenele unde se degustă şi ouzo, restaurante şi hoteluri, obişnuite sau de lux, localuri unde se ascultă buzuki, rotiserii. Are şi patiserii la aproape orice colţ de stradă, unde se vând gustoase produse cu specific local. Sunt faimoase şi restaurantele de pe plajă, unde se mănâncă îndeosebi pui. De altfel, Salonicul este leagănul cântecelor populare ascultate în localuri. Abundă şi cinematografele, teatrele, patiseriile cu scaune şi mese aşezate pe trotuare, unde putem servi delicioase prăjituri macedonene, îngheţată sau cafea. Numeroase sunt şi cluburile, discotecile, iar pe ruta spre aeroport găsim numeroase localuri unde se ascultă buzuki şi muzică bună.

După oraşul zgomotos, putem pătrunde într-o altă lume, Oraşul

de sus este plin de poezie şi de frumuseţe. Cetatea bizantină, cu ziduri puternice, din cărămidă masivă, domină de la înălţime oraşul. Este maiestuoasă, cu forturi cilindrice sau paralelipipedice. Cartierul turcesc din spatele zidului are străduţe înguste şi scurte, ca nişte coridoare. Răzbat până în stradă melodii tradiţionale, dar şi mirosul de flori din grădini. Este o lume aparte, amintind de secolele de dominaţie orientală. Unele case se sprijină direct de vechiul zid al cetăţii, dar sunt şi locuinţe improvizate chiar în corpul zidului.

De aici, de sus, oraşul de jos oferă o frumoasă panoramă. Din faţa zidului, de pe colina Furchestra, zărim oraşul aşezat în amfiteatru. Străzi abrupte, dispuse în evantai, coboară spre faleză. Case mari şi mici alternează. Pe măsură ce se apropie de falezele şi cheiurile litorale, cartierele devin tot mai elegante şi prospere, cu spaţii mai ample. Bisericile bizantine, arcul de triumf, vestigiile romane, farurile din port – toate amintesc de epocile de glorie ale Salonicului. Falezele, splendide, abundă în vegetaţie continentală şi tropicală.

Pe îngusta porţiune dreaptă din mijloc se întind marile artere paralele care formează centrul: Egnatia, Venizelou, Ermou, Tsimiski (eleganta Megalou Alexandrou). Străzile se succed, de-a dreptul specializate: destinate marelui lux, lucrurilor scumpe, mai puţin scumpe, dar există şi strada lucrurilor ieftine, cu amprentă de talcioc.

Via Egnatia, cea mai importantă arteră, conferă oraşului viaţă şi prosperitate. Există de pe vremea imperiului roman, când lega peninsula italică de Constantinopol. Pe celebrul drum au trecut, de-a lungul timpului, nu doar călători şi războinici antici, ci şi armatele baziâeilor bizantini, ale francilor, ale cruciaţilor din toată Europa, ale sultanilor, ale Republicii Veneţiene, ale altor cuceritori. Via Egnatia trece şi pe sub Arcul lui Galeriu (23), împodobit cua sculpturi reprezentând ostaşi romani, împăratul Galeriu, urmaşul lui Diocleţian, a înălţat arcul pentru a celebra victoriile în războaiele din Mesopotamia şi de ia poalele Caucazului. Astăzi, Via Egnatia este un bulevard modern, artera principală a oraşului. Străduţele din jurul său sunt adevărate bazaruri, cu magazine mici, cu tarabe şi cărucioare, dar şi cu taverne, în zona bazarului se mai găsesc moschei şi băi turceşti.

Vechiul bazar turcesc, din capătul nordic al străzii Aristotelous, se numeşte Modiano. Este inima oraşului, unde agitaţia se află la ea acasă. Aici magazinele sunt deschise dimineaţa devreme şi comercianţii îşi laudă gălăgios marfa. Haine, ţesături şi tricotaje,

lenjerie, baloturi de stofe şi pânzeturi, încălţăminte, dar şi oale, sticlărie şi ceramică, patrumuri şi cosmetice, obiecte de uz casnic, covoare şi mobilier, produse electrotehnice şi electronice, icoane – de toate putem găsi aici. Produsele alimentare – legume, fructe, dulciuri, sucuri – sunt frumos aranjate şi apetisante. Ulei de măsline, smochine, măsline de cea mai bună calitate, sucuri de portocale – sunt doar câteva dintre produsele care ne pot tenta, în schimb, m-a surprins că tocmai portocalele sunt mai scumpe decât la noi (se pare că exportatorii primesc un fel de subvenţii). Când am obosit admirând şi cumpărând, ne oprim să ne potolim setea cu câte un suc rece sau să mâncăm ceva în fugă. Mici taverne ospitaliere se află pe străzile Iktinou şi în Piaţa Navarinou.

Vacarmul bazarului este însă şi el obositor, iar la un moment dat simţim nevoia să ne recăpătăm tonusul şi liniştea. Părăsim

Grecia bazarul. Mergem mai întâi la autocar să lăsăm cumpărăturile, apoi ne plimbăm pe frumoasa faleză, denumită *paralia* şi ne oprim undeva, la o terasă, să admirăm marea.

Situri arheologice

Palatul lui Galeriu (din anul 300) se înalţă în Piaţa Navarinou. Vestigiile se află în sudul arcului lui Galeriu.

Agora romană (21) şi *teatrul*: ruinele lor sunt vizibile în actuala piaţă Dikastirion, la intersecţia străzilor Aristotelous şi Egnatia.

Termele romane: vestigiile sale conservate se află în nordul bisericii Sfântul

Dumitru.

Monumente şi biserici

Turnul Alb (Lefkos Pârgos) este cel mai cunoscut monument din Salonic, simbol al oraşului (22). Are o arhitectură impresionantă şi a fost probabil ridicat în secolul al XV-lea, de veneţieni, pentru apărarea *prin Macedonia – în nordul Greciei* cetăţii. A făcut parte din cei 8 km de ziduri întărite. Pe vremea turcilor a fost folosit şi ca închisoare. Se înalţă pe faleză şi se vede de la depărtare, chiar dacă este înconjurat de alte clădiri importante, precum Teatrul de Stat şi Teatrul Naţional, şi de blocuri moderne. Muzeul Bizantin, al Turnului Alb, expune obiecte de istorie şi artă, îndeosebi icoane ortodoxe, dar şi ceramică şi monede, din perioada Salonicului Bizantin (dintre anii ’300 şi 1430). Exponatele sunt prezentate în săli circulare mici, aflate la mai multe etaje. Scările de piatră ne conduc până la acoperiş, de unde admirăm,

de la 30 m înălţime, o frumoasă panoramă a oraşului şi a falezei.

Se află la intersecţia falezei Leofores Nikis cu strada Pavlou Mela şi Vassilis Sofias. Este deschis vara, de miercuri până vineri – orele 8,00 – 19,00, luni între 12,00, 30 – 19,00; iarna, între 8,00 – 17,00, iar în weekend – 8, 30 – 15,00. Tel.: 2310 – 267832.

În apropiere, pe faleză, se află o statuie ecvestră a lui Alexandru cel Mare.

Arcul lui Galeriu reprezintă principala moştenire arhitecturală a guvernării romane. A fost ridicat, cu puţin înainte de anul 305 d.Hr., în centrul cetăţii romane, pentru a celebra victoria lui Galeriu (vice-împărat, Cezar al Răsăritului) asupra perşilor, din anul 297 d.Hr. Este împodobit cu basoreliefuri înfăţişând scene de luptă. Se găseşte la intersecţia străzilor Egnatia (la capătul său estic) şi Dim. Gounari.

Rotonda – Biserica Sfântul Gheorghe (24) sau Agioas Georgios, aflată în nordul Arcului lui Galeriu, de care este legată printr-o alee cu porticuri, este un monument circular, construit tot de Galeriu, ca

Panteon sau mausoleu al său. Nu i-a servit însă ca loc de veci, cum şi-a dorit. Sub regele Teodosiu cel Mare rotonda a fost transformată în biserică creştină, după câteva adăugiri şi modificări. Tot din acea perioadă datează şi mozaicul său, unic, cu imagini ale unor martiri creştini, armonioase, solemne. În centrul cupolei era reprezentat Iisus Hristos, biruitor, cu o cruce în mâna stângă, înconjurat de patru îngeri, stele şi ghirlande. Bolţile nişelor, decorate cu păsări, într-un câmp cu flori, sugerează Paradisul. Mai târziu, rotonda a devenit moschee, minaretul său fiind în prezent unicul din Salonic.

Rotonda, care acum este un mic muzeu, se găseşte tot pe strada Dim. Gounari şi este deschisă zilnic, între orele 8,00 – 14, 30.

Zidurile de apărare ale Cetăţii au fost construite în timpul regelui Teodosie cel Mare (379 – 395) şi înconjoară tot oraşul.

Catedrala bizantină Sfântul Dumitru (26) a fost construită pe locul fermelor romane (ale căror vestigii sunt vizibile pe latura nordică) şi este ornată cu mozaicuri. Datează din secolul al V-lea, este împărţită în cinci nave şi are coloane din marmură verde, roşie şi albă. Cel mai valoros mozaic este cel de pe faţa nordică a stâlpului de sud, care îl înfăţişează pe Sfântul Dumitru, flancat de ctitorii bisericii. Figura sfântului este senină, meditativă, iar celelalte personaje sunt mai „pământene”.

Biserica a fost moschee între anii 1491 – 1912. Merită vizitat şi Muzeul din cripta bisericii Sfântul Dumitru. Cripta de sub altar este partea cea mai estică a termelor, unde a fost întemniţat de romani, martirizat şi înmormântat Sfântul Dumitru, în anul 305 d.Hr. Dimitrios era fiul guvernatorului Salonicului, care, fiind funcţionar public, era nevoit să se închine zeilor păgâni. La 20 de ani, Dimitrios era un tânăr soldat din armata romană, care s-a convertit printre primii la creştinism. Ales de concitadini căpetenie a cetăţii, a propovăduit deschis credinţa în Dumnezeu, împăratul Galeriu a aflat şi a venit anume la Salonic să celebreze în chip păgân o victorie. Dimitrie, presimţindu-şi sfârşitul, şi-a împărţit întreaga avere săracilor. I s-a cerut să se dezică de Dumnezeu, dar a refuzat. A fost ucis în temniţă, cu suliţele. Din trupul sfântului martir a izvorât un mir frumos mirositor spun hagiografnle. Sfântul Dumitru este considerat protectorul oraşului. Moaştele sfântului Dumitru atrag numeroşi pelerini. Catedrala a fost restaurată în anul 1948, după marele incendiu produs în 1917, care a distrus mai mult de jumătate din oraş.

Se află ia intersecţia străzilor Agiou Dimitrios şi Aristotelous. Este deschisă toată ziua, dar cripta (tel.: 2310.270 008) are program doar între orele 9,00 – 14, 45.

Biserica bizantină Sfânta Sofia (27), datând din secolul al VIII-lea, este construită într-un stil tranzitoriu, între cel al bisericilor dreptunghiulare şi al celor în cruce, având cupolă. Pare inspirată după Catedrala Sfânta Sofia din Constantinopol, dar are dimensiuni mai reduse, chiar dacă şi ea este foarte mare. Are trei nave în cruce greacă şi o cupolă cu un mozaic foarte frumos, datând din secolul al X-lea, *înălţarea la cer*, în care Iisus este reprezentat înconjurat de Sfânta Fecioară şi de apostoli, remarcabil prin

9 *Grecia* expresivitatea personajelor. Biserica a servit ca moschee până în 1912.

Se află în piaţa Sfânta Sofia, la intersecţia străzilor Sfânta Sofia şi Pavlou Mela. Este deschisă zilnic, fiind închisă însă în intervalul orar 12, 30 – 17,00.

Biserica Fecioarei – Achiropiitos este un mare edificiu paleocreştin, datând din secolul al V-lea. Mozaicurile sale, de o frumuseţe aparte, se remarcă prin armonia culorilor. Se înalţă pe strada Agias Sofias.

Mănăstirea Latomou este o biserică! paleocreştină, construită la

sfârşitul secolului al cincilea, foarte apreciată pentru arta sa. Numele i-a fost dat de la icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni, despre care se considera că este de provenienţă miracu—loasă, nefiind făcută de mâna omului. Este. În formă de bazilică, împărţită în trei nave. j. Se găseşte în partea înaltă a oraşului, tot pej strada Sfânta Sofia.

La Muzeul de Arheologie, deschis în 1963, sunt expuse cronologic sculpturi! mozaicuri, bijuterii, sticlărie, din timpurii străvechi, din antichitate până în perioada! romană, reprezantative pentru arta din] Macedonia şi Tesalia. Este considerat uni adevărat muzeu naţional al Greciei nordice! ilustrând bogăţia şi rafinamentul la cărei ajunsese regatul macedonean. Deosebit de valoros, prin calitatea artistică a obiectelor să prin bogăţia sa, este tezaurul de la Vergina! descoperit în mormântul considerat a fi al lui Filip al II-lea, tatăl lui Alexandru cel Mare. Renumitul tezaur cuprinde urne pentru înhumarea osemintelor (Sarnax), măşti funerare din aur, armura şi scutul regelui! aurite, o tolbă cu săgeţi, cu plăci de aur, pe

Plin Macedonia – în nordul Greciei care sunt redate scene din asediul contra Troici, diademe, vase din ceramică şi de argint, portrete pe fildeş.

Urna regelui Filip, având pe capac emblema în formă de stea a casei regale macedonene, are pereţii decoraţi cu motive florale şi cu rozete de aur şi se sprijină pe patru picioare de leu. Alte tezaure importante sunt cele de la Derveni şi Sindos. Din tezaurul de la Derveni, piesa cea mai valoroasă este craterul (marele vas) din bronz aurit pentru amestecarea vinului. Datează din 330 î.Hr., are o înălţime de 90 cm şi o greutate de 40 kg, o formă elegantă şi decoraţii lucrate cu mare artă, înfăţişând scene cu Dionysos. Interesant este că în tezaurul de la Sindos s-au descoperit şi jucării. Brăţara din aur de la Europos, din secolul al III-lea î.Hr., este un exponat foarte valoros.

Un mozaic roman, care împodobea pardoseala unei case din Salonic, înfăţişează scene mitologice marine. Un sarcofag din marmură din secolul al II-lea sau al III-lea î.Hr., provenit din Atica, este împodobit cu basoreliefuri redând scene cu satiri, femei exaltate (menade), Eros, copii culegând flori.

Muzeul este situat în Piaţa Hanth, pe strada M. Andronikou nr. 6, la intersecţia străzilor Tsimiski şi Vassilis Sofias, Tel.: 2310.830538 (prefixul Salonicului este 2310). Deschis: vara 8,00 – 19,00 (luni 12, 30 – 19,00) şi iarna 8,00 – 17,00 (8, 30 – 15,00 în weekend).

Muzeul de Folclor şi Etnologie expune obiecte reprezentând ultimii 250 de ani de viaţă naţională greacă.

Se află în str. Vass. Olgas nr. 68, tel.: 2310.830 591.

La Muzeul Luptei Macedonene, al cărui sediu este un conac de la sfârşitul secolului al XIX-lea, putem vedea obiecte datând din perioada 1878 – 1912, precum costume, arme, documente, ziare, tablouri.

Se află pe str. Proxenou Koromila nr. 23, tel.: 2310.229 778. Deschis: zilnic, 9,00 – 14,00 şi 18,00 – 20,00; în week-ertd 9,00 – 14,00; luni – închis.

La Pinacotecă sunt expuse opere ale pictorilor greci şi străini. Se află în clădirea Teatrului de Stat al Greciei de Nord, strada Nikolnr. l, tel: 2310.238 601.

În fiecare an, toamna, Salonicul găzduieşte Expoziţia Internaţională (tel.: 2310.240 002), unde sunt prezentate produse greceşti şi străine, din toate sortimentele, la care participă zeci de ţări şi mii de expozanţi. Un modern monument de oţel inoxidabil marchează locul celebrului târg.

Informaţii utile pentru turişti

Prefixul telefonic al Salonicului este

2310.

Pentru călătoriile cu avionul puteţi obţine informaţii la Olympic Airways, str. Kountouriotou nr. 3, tel.: 2310.368 666.

Există legături aeriene cu numeroase ţări

(informaţii la tel.: 2310.473 720).

Pentru călătoriile cu trenul vă puteţi interesa la Societatea Căilor Ferate (OSE), str. Aristotelous nr. 18, tel: 2310 276382

sau la gară, la tei.: 2310.517 517.

Există legături interurbane directe, cu autobuze, cu Atena şi cu principalele oraşe ale Greciei. Informaţii: Autogara (KTEL) din

Salonic, tel.: 2310.924 444.

Autogara (KTEL) din Atena;

tel.: 210.515 4800.

Salonicul are curse cu vapoare către insulele Limnos, Lesvos, Chios tot timpul anului, iar în timpul verii şi către insulele

Sporade, Dodecanese şi Ciclade. Căpitănia centrală are tel.: 2310.531 505.

Biroul de informaţii al Oficiului

Naţional Elenic de Tuism (O.N.H.T.), se află în Piaţa Aristotelous

nr. 8;

tel.: 2310.222 935, 2310.271 888.

Aeroportul „Macedonia" din Salonic

(la.16 km) – tel.: 2310.408 411.

Poliţia turistică din Salonic, str. Dodekanisou nr. 15, tel.: 2310.554 870.

Intervenţie urgentă (Poliţie);

tel; 100.

Pompieri, tel.: 199.

Centrul de ajutor urgent (Ambulanţă – EKAV), tel.: 166.

Serviciul pentru străini: str, Politehniounr. 41, tel.: 2310.510 829.

Automobil Club (ELPA): str. Vass, nr. 228, tel.: 2310.426 319.

Securitatea rutieră a automobil clubului:

tel.: 104.

Cumpărături

Principalele străzi comerciale din Salonic sunt: Tsimiski, Venizelou, Agias Sofias, Ermou, Mitropoleos, Egnatia şi M. lossif, cu magazine elegante, la nivelul marilor oraşe europene. Salonicul are şi magazine cu lucruri moderne, artă populară, bijuterii, blănuri, pentru toate gusturile şi posibilităţile financiare. Cumpărături la preţuri mult mai convenabile, însă negociabile, se pot face în bazar.

Grecia

Tocmeala este foarte importantă. De exemplu, două colege de excursie au constatat că-şi cumpăraseră din staţiunea Asprovalta, de la acelaşi magazin de blănuri, haine lungi de nurcă, elegante, identice. Una plătise 1.500 de euro, iar cealaltă… numai 800. Ce-i drept, cea care cumpărase blana mai convenabil, avusese răbdarea şi priceperea să trateze zilnic cu proprietarul magazinului, pe timpul sejurului petrecut în staţiune, până când i-a făcut o reducere considerabilă faţă de primul preţ cerut. Doamna respectivă era director economic la o firmă, având experienţă în negocieri.

Specialităţi culinare.

macedonene

Putem servi fructe de mare, mai ales scoici prăjite sau în pilaf, pui la rotisor, peinirli (un fel de pizza), bucăţi de carne's pregătite în sos tomat. Am savurat o deli-jcioasă salată de ciuperci – credeam eu –, dar ulterior am aflat că era cu… scoici.

Vacanţă la mare!

Staţiunile de la Marea Egee sunt pitoreşti, cu plaje largi, bine întreţinute, atrăgând numeroşi turişti din întreaga lume. Apa mării este destul de pură, fiind protejată şi de un sistem de plase amplasat la circa 50 m de mai. Pe plajă pot fi închiriate deseori hidrobiciclete, bărci cu motor, umbrele de soare sau chaise-longuri.

Mi-am petrecut o vacanţă în pitoreasc staţiune Asprovalta, în luna iunie, iar vrel mea şi apa mării au fost ideale. De remarcat că apartamentele – denumite studiouri –, au gresie pe jos şi în camere, ceea ce este

Prin Macedonia – în nordul Greciei răcoros şi plăcut când afară este foarte cald. Avantajul de a petrece vacanţa în Grecia este că nu o poţi rata din cauza vremii, iar apa mării este mereu foarte caldă. Apreciez asta, mai ales că mi s-a întâmplat de două ori în decursul vacanţelor petrecute pe litoralul românesc să fie o vreme predominant ploioasă, care m-a ţinut departe de plaja pentru care, în primul rând, mă aflam acolo.

Halkidiki

Peninsula Halkidiki (Chalkidiki) (30), situată în nordul Greciei, este scăldată de apele Mării Egee *şi* are trei braţe: Kassandra, Sithonia şi Athos. Se află la 70 km de Salonic. Plajele sale lungi, cu nisipuri fine atrag numeroşi turişti. Localitatea Kassandra, de exemplu, este străjuită de dealuri joase, acoperite cu pini. Se pot practica tot felul de sporturi nautice. Golful Kassandra oferă condiţii ideale o mare parte din an. Viaţa de noapte este trepidantă. Taverne – unele

Golful Kassandra specializate în preparate de peşte, în bucătărie grecească, dar oferind şi preparate favorite din toată Europa –, precum şi baruri, se găsesc de-a lungul plajelor sau de-a lungul străzilor din oraşe şi staţiuni. Discotecile şi cluburile, unele cu programe de karaoke, oferă alte alternative de distracţie. Staţiunile din Halkidiki sunt cosmopolite şi pitoreşti.

Sfântul Munte Athos

(*vezi harta de k* pag. *144*)

Din Asprovalta am plecat cu autocarul spre Ouranoupoli. Am străbătut versanţii Muntelui Holomanda, prin mijlocul pădurilor, printre vii sau de-a lungul plajelor. Din portul Ouranoupoli (aflat la 125 km de Salonic) ne-am îmbarcat pe o navă pentru o croazieră pe Marea Egee, având ocazia să admirăm de la depărtare zece mănăstiri

de pe Sfântul Munte Athos, de pe latura vestică. De pe vapor privim crestele de piatră ale muntelui, care se pot vedea, în toată splendoarea lor. Comunitatea de pe Muntele Albos oferă cea mai înaltă formă de viaţă spirituală din tradiţia creştinismului ortodox.

Condiţii de acces

Muntele Athos (31) este o republică a călugărilor stabiliţi aici cu peste o mie de ani în urmă, trăind conform exigenţelor religioase ale Bizanţului, împăratul Constantin a emis în anul 1060 o bulă, încă în vigoare în zilele noastre, prin care a stabilit condiţiile de acces pe Sfântul Munte Athos:

să existe un permis de vizitare, individual sau colectiv. În prezent, permisele sunt emise de Ministerul Afacerilor Străine, Direcţia Biserici, din Atena, str. Zalokosta 2.

Muntele Athos tel.: 210, 362 6894 sau de Ministerul Greciei de Nord, Direcţia Afaceri Politice, din Salonic, Piaţa Diikitiriou, tel.: 2310.270 092

accesul femeilor este interzis este interzis vizitatorilor să-şi petreacă aici nopţile, cu excepţia celor veniţi cu interese religioase sau ştiinţifice dovedite şi care au peste 18 ani.

Muntele Athos are legi şi guvern propriu. Dar toţi călugării de aici sunt cetăţeni greci, având acte de identitate eliberate de statul grec. Cei care doresc îşi păstrează şi cetăţenia ţării din care provin. Din punct de vedere bisericesc, aparţin de Constantinopol, iar din punct de vedere politic, depind de statul grec. Pe Muntele Athos se îngemănează întreaga ortodoxie, mănăstirile fiind ctitorite de ţările unde ortodoxia este religie dominantă.

Istoria Sfântului Munte

Muntele Athos se înalţă în nordul Mării Egee, între Golful Saronic şi Dardanele. Peninsula Halkidiki îşi răsfiră în mare trei

Grecia limbi lungi de pământ, Muntele Sfânt ocupând-o pe cea orientală, dinspre insula Thassos. Partea peninsulei unde se înalţă Muntele Athos are o lungime de 60 km şi o lărgime de 8 – 12 km, suprafaţa sa atingând 360 km^2, Numele Athos se pare că este preelenic, o legendă susţinând că ar fi numele unui unui gigant trac, care a aruncat muntele contra lui Poseidon în timpul bătăliei dintre zei şi giganţi.

Athosul are piscuri înzăpezite, codri de pini şi stejari, iar la malul mării şesurile înguste îşi fac drum printre ultimele contraforturi

ale munţilor. Odinioară, pe timpul strălucirii Greciei antice, pe aceste meleaguri se aflau colonii înfloritoare. Cetăţile acelea au dispărut, dar amintirea lor – ca şi a lui Demostene, locuitor al acestei zone – persistă încă.

Apoi, în Evul mediu, Athosul a devenit bastion al ortodoxiei. Muntele, piramidal, masiv, cu o înălţime de 2.030 de metri, i-a atras pe sihaştri şi călugări, care au început să sosească din secolul al VII-lea, iar în număr mai mare de la mijlocul secolului al IX-lea. Ascensiunea monahismului athonit a fost favorizată de dorinţa călugărilor de a se retrage cât mai departe de aşezările aglomerate, de dispariţia unor centre monahale din est, datorită expansiunii musulmanilor, de ostilitatea împăraţilor din Constantinopol şi a populaţiei contra monahismului în general. S-au înălţat aici, de-a lungul timpului, în „Grădina fecioarei", cum i se mai spunea Athosului, patruzeci de mănăstiri, unde trăiau patru mii de călugări. Ctitorul Muntelui Sfânt, primul legislator al comunităţii athonite, este consideart pustnicul Petru

Prin Macedonia – în nordul Greciei

Athanasios, care în anul 963 a zidit prima mănăstire, Marea Lavră. El a întâmpinat o opoziţie puternică din partea lui Pavei Xeropotaminos, o altă personalitate puternică. De origine nobilă, acesta ar fi dorit ca ascetismul de pe Athos să îmbrace formele cele mai austere, implicând o ruptură completă cu lumea. S-a declarat chiar contra construcţiilor de pe Athos. În inevitabilul conflict a avut câştig de cauză Athanasios Athonitul, favorizat de prietenia sa cu împăratul din Constantinopol, Nikiforos Focas, al cărui confesor fusese. Ca atare, datorită concepţiilor mai largi privind monahismul, dar şi datorită renumelui dobândit, Athosul a atras tot mai mulţi călugări. Marii feudali din Georgia (Iberia) au venit din îndepărtatul Caucaz şi au înfiinţat, spre anul 980, Mănăstirea Iviron sau a iberilor. Cam în aceeaşi perioadă, ceva mai la nord, s-a ridicat Mănăstirea Vatopediou. S-a interzis însă prezenţa femeilor pe munte, chiar şi a ciobăniţelor, majoritatea vlahe, care ar fi putut tulbura liniştea cuvioşilor călugări. Apoi, de-a lungul veacurilor, ctitoriile s-au înmulţit. Comnenii şi Paleologii, împăraţii şi regii Bizanţului şi Trapezuntului, Serbiei şi Bulgariei se întreceau să zidească mănăstiri, să le doteze din belşug, să le sprijine cu bani, pământuri şi averi. Mulţi dintre binefăcători sunt şi astăzi pomeniţi de călugări, La sfârşitul secolului al XII-lea, Ştefan

Nemanya, primul rege al Serbiei independente, a înfiinţat frumoasa mănăstire Chelandariou. La rândul lor, călugării ruşi s-au stabilit la mănăstirea Panteleimon, iar bulgarii au întemeiat Zografu. Doar la aceste trei mănăstiri, sârbă, rusă şi bulgară, liturghia nu este, ca la celelalte, în limba greacă.

Uneori, liniştea monahilor a mai fost tulburată de piraţi. Pe vremea ocupaţiei turceşti, călugării s-au străduit să aibă relaţii bune cu sultanii, cărora li s-au supus, iar în schimb le-a fost recunoscut dreptul de posesie asupra mănăstirilor. Athosul a rămas astfel independent. Dar taxele mari şi confiscările practicate de autorităţile turceşti au generat o mare criză economică, determinând scăderea numărului de călugări, în acea cumplită perioadă, printre protectorii şi binefăcătorii Muntelui Athos s-au numărat, la loc de frunte, voievozii Moldovei şi ai Vlahiei. Numele lor se păstrează în mănăstiri, ca fondatori, ctitori, restauratori, în perioada dominaţiei turceşti.

Athosul avea şi un important rol cultural, îndeosebi în secolele XVII-XVIII, când a fost centrul spiritual al grecilor, formând erudiţi, patriiarhi, predicatori. Pe lângă Mănăstirrea Vatopediou a fost înfiinţată Academia Athonită. Ascensiunea Muntelui Sfânt a încetat brusc în 1821, odată cu insurecţia care a bulversat şi viaţa monahilor. Mulţi călugări au părăsit în grabă Muntele Sfânt, unde s-a instalat o garnizoană turcă. Unii au revenit peste zece ani, începând restaurarea mănăstirilor.

Astăzi, mai sunt în activitate doar douăzeci de mănăstiri principale – având fiecare în dependenţă câteva sate şi sihăstrii – şi 12 schituri, ai căror locuitori practică o disciplină religioasă mai severă, se supun unor legi mai ascetice şi mai riguroase, dar se ocupă şi cu realizarea de mici obiecte de artă. Mănăstirile, în general având o arhitectură bizantină, se întind pe vreo 40 de

Grecia kilometri, adăpostind o lume închisă în sine, legată de pământ doar printr-un istm îngust. Unele mănăstiri au, asemenea cetăţilor feudale, ziduri roşiatice, crenelate şi turnuri falnice. Altele au ziduri pitoreşti şi cupole aurite, în centrul vastei curţi interioare se înalţă, de obicei, biserica, având paraclise minuscule răspândite sub umbra mândrilor copaci, fântâni adăpostite sub cupole, chioşcuri unde toaca de bronz îi cheamă pe călugări la liturghie. Călugării servesc masa împreună, în trapeză.

Mai trăiesc aici doar 1.700 de călugări. Din 1970, după o

perioadă mai puţin fastă, Athosul a început din nou să se dezvolte, iar multe clădiri sunt în renovare. De altfel, şi interesul turiştilor pentru zona Muntelui Athos devine tot mai mare.

Nu toate mănăstirile sunt vizibile de pe vapoare, chiar dacă unele nave fac înconjurul peninsulei. Sunt mănăstiri ascunse în munţi, iar cele mai multe vapoare circulă doar de-a lungul ţărmului vestic.

Vizitarea Athosutui

Pentru a vizita Muntele Athos, putem pleca fie din portul Ouranoupoli, fie din Trupiti şi să coborâm la Dafni. Ne putem îmbarca şi din peninsulele Kassandra şi Sithonia.

Dafni este portul Athosului, are doar 16 locuitori, iar de aici se poate ajunge cu maşina în 15 minute Sa Karyes, capitala administrativă.

Pe ţărmul vestic se află mănăstirile: Zografou (bulgărească, întemeiată în 971, iar clădirile din prezent datează din secolele XVIII-XIX), Konstamonitou (fondată în

Mănăstirea Agiou Dionysiou secolul al XI-lea), Dohiariou (din secolul al X-lea, cu fresce pictate de artişti cretani) şi Xenofontos (din secolul al X-lea), Sfântul Panteleimon (care este rusească, impunătoare, cu mai multe biserici), Xeropotamou (întemeiată în secolul al X-lea, dar clădirile actuale datează din secolul al XVIII-lea). Tot pe coasta vestică, în partea de sud a Athosului, după Dafni, se înşiruie, aproape una lângă alta, trei impresionante mănăstiri; Simon Petru (ctitorită de Sfântul Simion în secolul al XIV-lea), Gregoriou (fondată în secolul al XIV-lea, dar reconstruită după un incendiu în anul 1761) şi Dionysiou (Biserica sa Sfântul loannis este din secolul al XVI-lea). Apoi întâlnim mănăstirea Sfântul Pavel (renumită pentru biblioteca sa cu 13.000 de cărţi şi manuscrise), schitul Nea Skiti (care ţine de mănăstirea Sfântul Pavel), precum şi schitul Sfânta Ana.

Pe latura estică a Sfântului Munte, în extremitatea sudică, împădurită, se află

Prin Macedonia – în nordul Greciei

Megistis Lavras (Marea Lavră), una dintre cele mai vechi mănăstiri. Pereţii săi au fost împodobiţi cu fresce de către pictorul athonit Teofanos. Apoi se înalţă mănăstirile Karakalou (Caracal), ctitorie a lui Petru Rareş, şi Iviron (restaurată în 1533, are 16 capele, una adăpostind o icoană făcătoare de minuni a Fecioarei). Urmează mănăstirile Stavronikita (atestată documentar în 1012),

Pantokratoras, Vatopediou (una dintre cele mai mari de pe Athos, din secolul al X-lea, cu o biserică remarcabilă) – toate trei cu fresce pictate de artişti pregătiţi la şcoala Cretană. Cele mai nordice sunt mănăstirile Chelandariou (sârba) şi Estâgmenou.

În capitala Karyes, din mijlocul Athosului, se găseşte cea mai veche biserică, Protatou (din secolul al X-lea), ornată cu fresce de Manouil Panselinos, ultimul mare pictor sacru al şcolii de Arta Bizantină Macedoneană. Merită vizitată şi mănăstirea Filotheou, ascunsă în munţi.

Românii – susţinători ai Sfântului Munte

Lângă Karyes se găseşte mănăstirea Koutloumoussiou, care a primit numele unui prinţ turc, Koutloumous, convertit la creştinism sub numele de Constantin. Mănăstirea este consacrată Schimbării la Faţă (sărbătorită la 6 august) şi i se mai spune Mănăstirea Voievodului sau Lavra Ţărilor Române, pentru că de-a lungul timpului voievozi români au ajutat economic mănăstirea, iar alături de călugări greci aici au trăit şi călugări români. Şi la mănăstirea Koutloumoussiou (Cutlumuş, pe româneşte), construită prin anii 1360 – 1370 de voievozi români, au trăit călugări de pe meleagurile noastre, dar acum acolo trăiesc greci. Schitul Prodromu este cel mai mare aşezământ monahal românesc de pe Muntele Athos. De altfel, aici există viaţă ortodoxă românească de peste 600 de ani. După un drum din care nu lipsesc gropile, se ajunge la mănăstirea din vârful muntelui, ce pare o adevărată fortăreaţă, Se pătrunde prin porţile masive de lemn, armate cu fier. Schitul Prodromu seamănă cu mănăstirile româneşti: ziduri albe, proaspăt văruite, linişte, curăţenie şi, în plus, chiparoşi. Acolo nu ajunge curentul electric, nici în chiliile unde îşi duc traiul modest călugării români şi nici în odăile pentru oaspeţi. Ca atare, se folosesc încă lămpile cu gaz, iar încălzirea se face cu lemne. Călugării îşi petrec timpul mai mult la slujbe şi rugăciuni, citind din cărţile sfinte, dar şi la „lucru pentru mănăstire", în atelierele pentru reparat tocuri de ferestre şi uşi, la grădina de zarzavat, la tăiat lemne, la

Mănăstirea Panteleimon activităţi gospodăreşti. Construcţia mănăstirii a început în anul! 852, Acoperişurile sunt făcute cu lespezi de piatră. La Schitul Prodromu a venit, în anul 1939, tânărul călugăr de 29 de ani Arsenie Boca, trimis aici de mitropolit, timp de un an, să se înduhovnicească. Întors în ţară, la mănăstirea Sâmbăta, avea să devină un mare duhovnic.

Pe Muntele Athos mai trăiesc călugări români în schiturile Lacu, având patru case şi Colciu, cu două case, iar case izolate mai sunt în jurul orăşelului Karyes, Aici, pe munte, vieţuiesc din timpuri străvechi călugări din ţările ortodoxe – Ţările Române, Rusia, Bulgaria, Grecia, dar românii s-au numărat, de-a lungii] timpului, printre cei mai darnici, în majoritatea mănăstirilor se găsesc obiecte de cult donate de români. De exemplu, Dochiariou (Dochia, pe româneşte) a fost susţinută de Alexandru Lăpuşnearm şi de soţia lui. Arhitectura este pur românească, în schimb mănăstirea este acum grecească. Turnul de lângă Karyes este construit de Petru Rareş. Mănăstirea Dionissiou (Dionisie) este ridicată cu ajutorul lui Neagoe Basarab. Acum, toate sunt mănăstiri greceşti. Doar schitul Prodromu, ridicat în secolul trecut, a rămas românesc. Zestrea culturală a Muntelui Athos mai cuprinde numeroase documente, aflate în arhive, care fac referiri privind istoria ţărilor române. Multe, scrise în limba greacă veche, aşteaptă încă să fie studiate…

Mănăstirea Dochiariou

Se află pe un flanc al Muntelui Athos, pe ţărmul vestic. Conform tradiţiei, mănăstirea

Grecia

Mănăstirea Dochiariou a fost fondată în secolul al X-lea de un discipol al Sfântului Athanasios Athonitul, numit Euthimios, vechi *dochirios*, trăitor la Lavra. Călugărul a fondat o mică mănăstire aproape de portul Dafin, pe care a denumit-o Dochiariou. Lăcaşul a dispărut rapid, probabil datorită incursiunilor piraţilor. Unii călugări s-au risipit, iar alţii, conduşi de călugărul Euthimios, au fondat ceva mai departe, pe actualul amplasament, o nouă mănăstire, pe care au denumit-o tot Dochiariou. Un act din anul 1092 stipulează însă că fondator era Neofttos, care s-a ocupat mult de lăcaş şi a consacrat mănăstirea sfinţilor Mihai] şi Gavril, sărbătoriţi pe 8 noiembrie. Puţin câte puţin, traversând vicisitudinile istoriei, mănăstirea capătă aspectul din prezent.

După înfiinţare, cunoaşte o perioadă destul de îndelungată de prosperitate, dar din secolul al XIX-lea începe o perioadă de criză. Prinţul sârb Ştefan al IV-lea chiar

Prin Macedonia – în nordul Greciei anexat-o unei mănăstiri care a dispărut ulterior. Declinul mănăstirii continuă şi datorită incursiunilor piraţilor, până în secolul al XVI-lea, când călugărul

George a început eforturile de redresare, susţinut de principi români, mai ales de Alexandru şi de soţia sa Ruxandra (1568), care au dăruit mănăstirii câteva domenii eliberate de la turci. Alţi binefăcători i-au dăruit obiecte din argint *şi* domenii, încât mănăstirea a reînceput să prospere, Au fost construite latura sudică şi turnul (începutul secolului al XVII-lea), clopotul (în secolul al XVIII-lea), pe latura nord-vestică mănăstirea căpătând forma unui patrulater neregulat, datorită denivelărilor terenului.

În timpul Războiului de Independenţă din 1821, mănăstirea şi-a pierdut aproape în totalitate călugării şi bunurile. S-a păstrat însă biserica înălţată de Alexandru *şi* de soţia sa Ruxandra în secolul al XVI-lea, cu picturile murale din acea vreme, realizate de pictori din Şcoala Cretană, îndeosebi de pictorul Zorzis (în 1568), cu o iconografie remarcabilă. Catapeteasma este din lemn sculptat, cu bogate motive vegetale şi datează din 1783. Se găseşte în biserică şi mormântul episcopului moldovean Teofan, care după ce a demisionat s-a retras aici.

Mănăstirea mai posedă şase capele interioare şi trei exterioare, precum şi două chilii la Karyes – care servesc drept reşedinţă pentru delegaţii veniţi la mănăstire. Una dintre capelele interioare este cea a Fecioarei Gorgoepikoos, care adăposteşte o icoană făcătoare de minuni a Fecioarei, una dintre cele mai venerate de pe Muntele Athos. În fiecare an mănăstirea numeşte doi călugări care se roagă alternativ în faţa icoanei, primesc pelerinii şi diverse ofrande şi veghează la întreţinerea capelei.

Dintre obiectele preţioase deţinute de mănăstire amintim; un fragment din Sfânta Cruce, relicve ale sfinţilor, obiecte şi veşminte sacre, broderii de aur, cruci din lemn şi din fier etc. Biblioteca, adăpostită la ultimul eraj al impozantului turn ai mănăstirii, are 441 de manuscrise, dintre care 62 pe pergament. Unele sunt de o valoare deosebită, fiind ornate cu interesante miniaturi. De asemenea, biblioteca mai posedă peste 3.000 de cărţi valoroase, imprimate. Astăzi mănăstirea Dochiariou ocupă locul zece printre mănăstirile athonite şi numără doar zece căiugări.

Muntele Athos este un veritabil *muzeu de artă bizantină* îi *postbizanâină*, în timpul periplului prin diferite mănăstiri, turiştii sunt impresionaţi nu numai de frescele murale, ci şi de bogatele biblioteci, mozaicuri, preţioase miniaturi de artă şi alte obiecte de cult conservate

în aceste locuri.

Printre obiectele preţioase şi comorile păstrate la mănăstirile athonite, se află numeroase fragmente din Lemnul Sfintei Cruci (la Dochiariou), moaşte de sfinţi, un cui din Cruce, Sfânta Centură, un fragment din coroana de spini etc. Toate aceste obiecte unice sunt conservate cu mare devotament şi arătate doar cu ocazii excepţionale. Icoane (unele considerate miraculoase), manuscrise vechi, obiecte de cult, unele împodobite cu pietre preţioase, sunt păstrate cu grijă şi sfinţenie de călugări. Astfel, la Biserica cea Mare a Mănăstirii Vatopedi, în pronaosul paraclisului Sfântului Dumitru, se află icoana făcătoare de minuni

Estagmeni („înjunghiata"), datând din secolul al XIV-lea. Întrucât pictura constituie modalitatea principală de expresie în arta bizantină, prin care se afirmă valorile sale spirituale, la Muntele Athos s-a continuat tradiţia bizantină în privinţa picturilor murale, a picturii pe şevalet şi a miniaturilor pe mănuşa se.

Informaţii utile pentru turişti

Biroul de pelerinaj pe Muntele

Sfânt din Salonic;

tel.: 2310.252 575.

Biroul de pelerinaj al Sfintei

Revizii din Ouranoupoli;

tel; 2377.071421.

Portul Ierissos asigură legături cotidiene cu mănăstirile din partea de nord-est şi de sud-est a Muntelui Athos. Informaţii la căpitănia din Ierissos;

tel.: 2377.022 666.

Portul Ouranoupoli asigură legături cotidiene cu mănăstirile din partea de vest a Muntelui Sfânt. Vapoarele fac escală la Dafni, de unde se poate lua o maşină pentru a ajunge la Karyes. Informaţii în portul

Ouranoupoli, tel.: 2377, 071 248. Atât la

Ouranoupoli, cât şi la Ierissos se poate ajunge e „u autobuze din Salonic, informaţii la tel; 2310.924 444.

Informaţii suplimentare puteţi afla accesând site-ul: www.klfeidifei.gov.gr

La întoarcerea spre Asprovalta ne-am oprit la Stagira, locul de naştere al lui Aristotel (384 – 322 î.Hr.), unde pe un deal din apropiere se înalţă o statuie de marmură a filosofului.

Grecia

Oraşul Kavala

Din staţiunea macedoneană Asprovalta am plecat spre Kavala (32) cu un maxitaxi.

Kavala este capitala regiunii din care face parte şi al doilea oraş al Macedoniei, după Salonic. Este un oraş comercial modern, construit în amfiteatru, la poalele Muntelui Simvolo, dar care a păstrat mult şi din caracterul său vechi. Este considerat oraşul grecesc care evocă cel mai bine orientul.

Kavala a fost întemeiată, în secolul al VI-lea î.Hr., de navigatori veniţi din Insula ţ Păros şi a fost ocupată de romani în anul 168 î.Hr. Aici a venit prima dată pe pământ1 european Sfântul Apostol Pavel, prin anuli 50 î.Hr., în drum spre Filipi. Kavala a fost1 apoi stăpânită de turci timp îndelungat, între 1371 – 1912. Se afla pe ruta importantă Via Egnatia şi era port pentru vechiul Filipi în partea de est a oraşului sunt caş tradiţionale, cu grădini şi străduţe pavate, care contrastează într-un mod plăcut e pieţele mari, imobilele moderne şi centre! comerciale, din partea de vest a Kavalei.

Repere impresionante ale oraşului sun zidurile de apărare şi fortăreaţa, ambele bizantine, apeductul roman, arcadele Kamares, construite de Sufeiman Magnificul în secolul al XVI-lea. Se mai poate vizita şi casa natală (datând din 1720) a lui Mehmet Ali (1769 – 1849), născut în Kavala şi devenit1 paşă al Egiptului şi fondator al unei dinastii egiptene, în vechiul cartier musulman set înalţă şi Imaretul, edificiul turcesc cu cupole, înălţat de paşa Mehmet Ali. A fost, azil de binefacere, cu o capacitate de 300 de locuri şi este considerat cea mai mare

1 mWţ

P i., nullllltaili Will

Prin Macedonia – în nordul Greciei clădire publică islamică din Balcani. O plimbare plăcută se poate face până la Profiţis Ilias, care oferă o splendidă vedere panoramică a oraşului. Tavernele specializate în peşte oferă preparate delicioase.

În vestul oraşului se află Muzeul de Arheologie (tel.: 051.222 335), care are printre exponate: obiecte din piatră şi din teracotă (figurine, vase), din neolitic şi din epoca bronzului; un mozaic cu delfin, precum şi un sarcofag pictat, descoperit în apropierea oraşului, la Avdira; cununi din aur (secolul al III-lea î.Hr.); bustul unei zeiţe

(secolul al IV-leai. H.); măşti de lut.

La Muzeul Municipal (de Artă Populară şi Modernă – tel.: 051.222 706), aflat într-o elegantă clădire neoclasică, din secolul al XIX-lea, se pot vedea lucrări ale sculptorului Polygnotos Veghis (1894 – 1965), născut în Thassos, dar şi costume populare, obiecte de uz casnic.

Portul, pe post de „scenă" a oraşului-amfiteatru, este animat şi deosebit de pitoresc, cu numeroase ambarcaţiuni pescăreşti ancorate.

Pe vremea ocupaţiei turceşti, de aici plecau mari cantităţi de tutun, în prezent este şi port industrial, dar se poate pleca spre insula Thassos cu feribotul.

Informaţii utile pentru turişti

Din Kavala se poate ajunge în insula

Thassos cu feribotul. Informaţii la căpităNia din Kavala, tel.: 051.224 967, 223 716.

Din Atena se poate ajunge în Kavala cu autobuzul, informaţii la KTEL din Atena tel.: 210.512 9363. De asemenea, se poate ajunge cu autobuzul din Salonic, informaţii la KTEL din Salonic, tel: 2310.525 530.

Informaţii despre autobuzele care pleacă din Kavala spre Salonic, Atena sau alte direcţii, puteţi afla la sediul KTEL, str. Mitropolitou Chrisostomou Smirnis, nr. 33, tel; 051.223 593.

Aflat la 14 km spre nord-vest de Kavala, Filipi este celebru ca loc al bătăliei din anul 42 î.Hr.„decisivă pentru soarta Imperiului Roman, dintre armatele republicane ale lui Brutus şi Cassius, participanţi la asasinarea lui Cezar, pe de-o parte, şi armatele lui Antoniu şi Octavianus, care doreau să-i răzbune moartea, de cealaltă parte.

Brutus şi Cassius s-au sinucis după pierderea bătăliei. Dar Filipi este mai cunoscut pentru că este primul loc din Europa unde Sfântul Apostol Pavel a predicat Biblia. Tot la Filipi se află şi un interesant amfiteatru antic.

Kavala (32)

Grecia

INSULELE PITOREŞTI DIN GOLFUL SARONIC

(vezi fiarta de la *pag*, *145*)

În Mările Ionică şi Egee, care scaldă Grecia, se găsesc numeroase insule, mai mari şi mai mici. Ele reprezintă destinaţia preferată pentru turişti din toată lumea, dar îndeosebi din Europa, fiind atras] de soare,

plajele de nisip, apele albastre. În insulele greceşti se poate ajunge din Pireu, din Marele Port sau din Zea Marina, cu vaporaşe sau cu ambarcaţiuni rapide. Insulele din Golful Saronic sunt cele mai accesibile.

Salamina este insula unde se ajunge cel mai repede, dar este foarte aglomerată, Capitala insulei este chiar oraşul cu acelaşi nume.

Insula este celebră pentru victoria flotei ateniene contra perşilor, din anul 480 î.Hr. Oracolul din Deltl a prezis atunci că Atena va fi salvată de „ziduri din lemn", care erau tocmai navele de lemn ale atenienilor.

La rândul ei, Spetses, denumită şi „Pinul", este cea mai sudică şi îndepărtată insulă din Golful Saronic. Atrage turiştii prin păduri de pin şi linişte. Aici a trăit eroina naţională a Greciei, Bubulina, care a preluat comanda unui vas, după ce soţul ei a fost omorât de piraţi, în timpul Războiului de independenţă a condus opt dintre cele 22 de nave care i-au blocat pe turci la Naflio.

Insula Spetses

Victoria respectivă se celebrează aici anual. În insulă se ajunge din Pireu cu vaporaşul, în 2, 5 ore şi cu feribotul, în 4, 5 ore.

În insulele verzi Poros (33), Hydra (34) şi Spetses, se organizează pentru turişti excursii din capitală, dar şi atenienii vin aici în weekend.

Noi am preferat turul clasic, constând într-o croazieră de o zi, cu opriri pentru vizitarea insulelor Eghina, Poros şi Hydra (35). Ne-a înscris o colegă la o agenţie de turism din Pireu şi a avut surpriza plăcută că organizatorii i-au oferit excursia gratuit, ca răsplată că le-a adus minim zece clienţi. Croaziera a fost splendidă, ne-am bucurat din plin de mare, soare, pescăruşi şi de farmecul insulelor.

Insulele pitoreşti din Golful Saronic

Turul clasic: Insulele Eghina, Poros şi Hydra

Insula Poros

Porosul este o insulă acoperită cu pini, dar care are şi plaje încântătoare, lungi, cu nisipuri aurii. Insula este separată de Pelopones printr-un canal îngust, de la care i se trage şi numele, întrucât Poros înseamnă „pasaj". Datorită poziţiei sale, a fost mult mai bine apărată de-a lungul vremii, comparativ cu alte insule. Porosul ne oferă o privelişte tipic grecească. Are case albe, pentru ca locuitorii acestora să reziste mai uşor soarelui arzător, iar acoperişurile sunt vopsite vesel,

în culoarea portocalei. Marea este limpede, încât se poate vedea ce se află sub apă, aşa încât insula este adecvată scufundărilor. De acest fapt s-au convins şi înotătoarele romînce participante la Jocurile Olimpice din 2004, inclusiv campioana Camelia Potec, care s-au delectat aici, după concurs, cu scufundări.

Când ne îndreptăm către insulă, dinspre nord, admirăm priveliştea minunată a oraşului Poros, răsfirat în amfiteatru, în vârful colinei se zăreşte chiar de pe vapor un turn cu ceas.

Tradiţionalul s-a păstrat mai bine aici decât în insulele Hydra sau Spetses, mai moderne, chiar dacă şi în Poros atenienii mai înstăriţi şi-au construit elegante case de vacanţă. Plajele sunt ceva mai puţine şi nu atât de bune ca în celelalte insule. Cu toate acestea, farmecul insulei atrage numeroşi turişti.

Insula Poros în timpul zilei se pot practica sporturi nautice lângă plajele Cariaţi şi Askeli, iar serile se pot petrece în mod plăcut în oraşul Poros, unde viaţa de noapte este relaxantă. Avem la dispoziţie taverne bune, baruri, discoteci. Din portul Pireu se poate ajunge în circa două ore şi jumătate – trei ore cu feribotul sau în circa 45 de minute cu vaporul. Primul feribot pleacă dimineaţa, în jurul orei 8.

Insula Eghina

Locuitorii insulei au fost din vechime buni navigatori, au ajuns şi în Marea Neagră, la Euxin. Eghina (Egina) a fost chiar şi capitală a Greciei moderne, timp de câteva luni, după Războiul de independenţă din 1821. Este o insulă mai mult muntoasă, iar vârful Muntelui Oros, din sud, se poate vedea chiar de pe Acropole, din capitala Greciei, în zilele foarte senine. Insula are şi golfuri ideale pentru înot Situată la circa 25 de kilometri de Atena, este o destinaţie populară pentru

Grecia

Insula Eghina – mănăstirea Sf. Nectarie greci, care îi conferă semnificaţii etnice. Portul modern abundă în iahturi şi caiacuri. Insula este renumită în prezent pentru ceramica produsă aici, dar mai ales pentru satele pitoreşti de pescari. Se consumă mult fistic, care se vinde Sa tot pasul în port. Oraşul Eghina este principala localitate din insulă. Punctele de atracţie ale insulei sunt Templul Afară şi Mănăstirea Sfântul Nectarie.

În drum spre templul Afară ne oprim la Mănăstirea Sfântul Nectarie, care păstrează moaştele sfântului izvorâtor de mir, canonizat în 1961.

Nu departe se află zona denumită Paleohora, adică „oraşul vechi", construit în secolul al IX-lea, unde se adăposteau localnicii de teama piraţilor. Aici se înălţau 38 de biserici, părăsite însă în 1826, după obţinerea independenţei Greciei. Se mai pot vedea astăzi doar resturile unor fresce.

Dar cel mai important obiectiv turistic al insulei este Templul Afară (Artemis din

Creta, al cărei cult a ajuns în Eghina datorită schimburilor comerciale dintre cele două insule), situat în nord-vestul insulei, pe o colină, deasupra staţiunii Aghia Marina.

Unele agenţii includ în program şi vizita la acest templu, ceea ce nu s-a întâmplat cu agenţia din Pireu, prin care am călătorit noi. Aşa că puteam opta să mergem cu un autocar care pleca din port spre templu sau – varianta pentru care am optat – să mergem până acolo cu taxiul, fiind chiar mai convenabil ca preţ, când plecăm câte patru persoane într-o maşină.

Templul Afară a fost înălţat în anul 490 î.Hr., după victoria de la Salamina. Este un templu frumos, de ordin doric, cu dimensiunile 30, 5 m/15, 5 m, peripter. cu 6 coloane pe faţadă şi 12 pe fiecare latură mare, cu pronaos şi opistodom, fiind considerat unul dintre cele mai impresionante temple antice, în interior se afla un şir de mici coloane suprapuse, în cella se afla statuia zeiţei, protejată de o balustradă de lemn. A fost construit din piatră locală, dar frontoanele şi acoperişul erau din marmură. Sculpturile frontoanelor redau scene din războiul troian, iar în mijlocul celor două frontoane este reprezentată zeiţa Atena. Simetric, la dreapta şi la stânga figurează Heracle (în luptele contra troienilor, pe frontonul estic) şi Agamemnon (în luptele contra troienilor, pe frontonul vestic).

Am făcut şi o plimbare prin portul cu taverne tradiţionale şi terase situate pe malul mării. Am mers şi prin buticuri, apoi prin cartierul din spatele portului, unde am văzut splendide vile, cu grădini pline cu fiori şi portocali. Deşi se află nu departe de agitatul port, pitorescul cartier este foarte liniştit. Am urcat chiar pe colină, păşind pe pietre mari, albe, pe un drum tipic grecesc.

Insulele pitoreşti din *Goilul Saronic*

Insula Hydra cu case îngrămădite una lângă alta, aproape fără curţi.

Am ajuns în vârful coainei, cu pini în jur şi ne aşezăm să ne

odihnim şi să admirăm marea, dar şi frumoasele case greceşti.

Asistăm, rară să vrem şi la o scenă inedita. Un bărbat urcă drumul în pantă cu o motocicletă, se opreşte în faţa unei case şi intră înăuntru. O pisică se apropie, scotoceşte îndemânatică prin portbagaj, desface un pacheţel şi începe să mănânce cu poftă mezelurile omului. Proprietarul iese, ţipă la pisică, dar este prea târziu. Din gustarea lui de prânz ea se înfruptase pe săturate. Din dexteritatea şi rapiditatea cu care a acţionat, deducem că pisica nu este k prima ispravă de acest gen!

Din portul Pireu se poate ajunge în Eghina şi cu feribotul, în circa o oră şi jumătate sau în 35 de minute cu vaporaşul. Primul feribot este programat dimineaţa în jurul orei 8, dar se poate aştepta câtva timp până *la* plecare.

Insula Hydra

Oraşul-port Hydra (35) se află într-un pitoresc golf. Vilele elegante sunt aşezate în amfiteatru, fiind construite de familiile bogate care se ocupau cu fabricarea corăbiilor, în secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea. Pe colină aleile se îngustează, iar treptele devin înalte. Hydra, unde se poate ajunge în 3, 5 ore cu vaporaşul din Pireu, este cea mai stilată dintre insulele Golfului Saronic.

Servim prânzul pe vapor, gen bufet suedez, fiind inclus în preţ. Este foarte bun, cu multe preparate tipic greceşti. Unii colegi beau vin, oferit în pahare elegante, la care ne îmbie politicoşi, chelnării. Au însă surpriza să constate că, ulterior, li se cere să plătească această consumaţie. Vinul nu este inclus în preţ, cum credeau şi, în plus, este destul de scump. Atenţie, când se prezintă oferta cu prânzul inclus, nu se precizează că vinul se achită separat. Dar surprizele, plăcute sau nu, fac parte din ineditul unei călătorii!

Pentru o excursie în cele trei insule, vă puteţi adresa Agenţiei Dolphin Trave! din Atena, tel: 210.322 5381. Pe vapor există bar, se serveşte masa (inclusă în preţ) şi se ascultă muzică grecească.

r

— *M*

Grecia

INSULA CRETA, CU PALATE-LABIRINT

(*vezi harta de la* pag. 146)

Creta este cea mai mare insulă din Grecia, considerată de mulţi şi cea mai frumoasă. Este şi cea mai solicitată destinaţie turistică,

având un litoral foarte întins, plaje cu nisip fin, scăldate de ape de culoarea tur-coazului, munţi cu stânci sălbatice, vestigii antice unice în lume, dar şi o cultură modernă. Este cea de-a crucea insulă ca mărime din Europa, având o formă alungită, o lungime de 250 km şi o lăţime de 57 km, fiind diferită de restul Greciei. Creta separă Marea Egee de Marea Libiei. Atrage numeroşi turişti, datorită bogăţiei şi diversităţii sale. Munţii înalţi împart insula în mai multe provincii. Sute de oameni se îmbarcă zilnic în portul Pireu pe unul dintre vasele care fac curse spre Creta (www.explorecrete.com).

Civilizaţia cretană, strălucită, este prima cristalizată în Europa. Homer însuşi lăuda „Creta, cea cu o sută de oraşe". Cele mai vizitate de turişti sunt vestigiile din epoca bronzului, palatele-Iabirint, dar sunt apreciate şiobiectivele romane, veneţiene, bizantine. În insulă se ajunge relativ uşor, pentru că are trei aeroporturi, iar în majoritatea porturilor sale sosesc numeroase vapoare din Pireu. În interiorul insulei se poate circula cu autobuzele sau se pot închina, la preţuri relativ mari, automobile sau motorete.

Civilizaţia minoică – denumită astfel de arheologul englez Arihur Evans – s-a putut dezvolta (precum Japonia zilelor noastre) şi pentru că locuitorii insulei nu aveau preocupări războinice. Nu s-au descoperit fortificaţii sau ziduri de apărare, întrucât puternica flotă era probabil de-ajuns ca să asigure securitatea insulei. Activităţile oamenilor se concentrau pe perfecţionarea bunurilor materiale, comerţ, artă, organizare socială. Cretanii au inventat şi tehnici novatoare de construcţii.

Cele mai importante palate, stil labirint, se găsesc la Knossos – cel mai mare şi mai celebru Festos, Malia şi Katō Zakros. Sunt deschise vara între orele 8,00 – 19,00 şi iarna – între 8,00 – 17,00; lunea sunt uneori închise.

Istoric – civilizaţia dezvoltată în Creta a fost denumită minoică, după numele regelui legendar Minos. A început să se formeze pe la 2800 î.Hr. şi a atins apogeul pe la 1600 – 1500 î.Hr., când domina economic şi cultural Mediterana estică. Insula a fost afectată de un cataclism prin anul 1700 î.Hr., dar a reuşit să se refacă. Un alt cutremur puternic a avut loc în secolul al XV-lea î.Hr., dar de această dată pagubele au fost imense, iar insula, slăbită, a intrat sub dominaţia micenienilor. Apoi, civilizaţia minoică a influenţat puternic civilizaţia micemană, dezvoltată după 1400 î, H. Cele două puternice civilizaţii au

coexistat timp îndelungat, apoi s-au integrat în civilizaţia grecească.

În anul 67 î.Hr. romanii au cucerit insula, devenită astfel provincie, şi i-au stabilit capitala la Gortin. În anul 59 d.Hr., Sfântul Apostol Pavel a venit în insulă, iar discipolul său, Titus, devenit ulterior Sfântul Titus, a reuşit să-i creştineze pe cretani. Din anul 395, Creta s-a aflat pe rând sub dominaţie bizantină, arabă şi veneţiană.

Insula Creta, *cu paiaâe-labinnt*

După ce Constantinopolul a fost cucerit de turci, în 1453, în Creta s-au refugiat mulţi oameni de cultură greci, care au creat opere de mare valoare. Din renumita şcoală cretană, care îmbina tradiţia bizantină cu influenţele italiene, făceau parte pictorii Teofanos Cretanul şi Mihail Damaskinos, care au lucrat la biserici de pe Muntele Athos şi de la Meteora. El Greco (Domenikos Theotokopoulos, 1541 – 1614), elev al lui Damaskinos, a creat în Italia şi Spania opere valoroase.

Din anul 1669 Creta a intrat sub stăpânirea turcilor, dar în 1878 şi-a recăpătat o oarecare autonomie, iar în 1913 s-a unit cu Grecia.

Legenda spune că Zeus a trăit aici o perioadă, trimis de mama sa, Rhea, pentru a-l proteja de tatăl său Cronos (Cnossos), care-şi devora copiii. Zeus, transformat în taur, a sedus-o pe nimfa Europa, care a născut trei fii, viitori regi, fondatorii civilizaţiilor europene. Dintre ei, cel mai vestit era Minos, care a devenit rege-preot în Knossos şi a trăit peste 200 de ani. După moarte a devenit, ca şi fraţii săi, judecător în Infern.

Minos a construit vestitul labirint, cu ajutorul arhitectului Dedal, ca să-l închidă aici pe fiorosul Minotaur, fiinţă jumătate om – jumătate taur. Monstruoasa creatură era rodul ciudatei legături dintre soţia regelui Minos şi un taur sacru. Dedal a fost închis în labirint împreună cu fiul său Icar, ca pedeapsă pentru că-l ajutase pe Tezeu. Ingenios, Dedal a confecţionat aripi din pene lipite cu ceară, ca să evadeze. Dedal a reuşit să ajungă în Italia, dar Icar a căzut în mare, pentru că nu şi-a ascultat tatăl şi s-a apropiat prea mult de soare, iar ceara de pe aripi s-a topit. Dedal a fost şi un mare inventator, care a creat nivela cu bulă de aer, echerul, burghiul, sula de cizmărie, securea cretană.

Heraklion – capitala Cretei

(vezi fiarta *de la* pag. *146*)

Oraşul Heraklion (Iraklion) (36), situat în centrul coastei nordice, este cel mai mare din Creta şi capitala sa administrativă,

concentrând şi ponderea activităţii economice a insulei. Este al cincilea oraş ca mărime din Grecia, cu o populaţie de aproape 160.000 de locuitori, reprezentând o treime dintre cretani. Datorită poziţiei sale avantajoase, din centrul Mediteranei, în calea rutelor maritime, portul a înflorit din vremuri îndepărtate, favorizat şi de comerţul cu produse agricole. Oraşul a fost denumit de veneţieni Candia (de la arăbescul *Khandak*}.

Heraklion – Muzeul de Istorie

Grecia

Este un centru turistic important, preferat şi pentru clima foarte blândă, temperaturile nedepăşind de obicei 35 de grade Celsius, Din aprilie până în noiembrie se poate face plajă şi înota. Aeroportul Internaţional „Nikos Kazantzakis" primeşte un număr mare de curse charter. Oraşul este şi un centru industrial şi agricol, dar şi de cercetări. Universitatea din Creta, Institutul de Tehnologie, Fundaţia de Tehnologie şi Cercetări, Parcul Tehnologic, ancorate în activităţi ştiinţifice şi de cercetare, se bucură de prestigiu şi recunoaştere internaţională. Heraklionul a fost şi unul din cele patru oraşe-gazdă la Turneul Preliminar de Fotbal al Jocurilor Olimpice 2004, meciurile desfăşurându-se pe Stadionul Pankritio.

Muzeul de Arheologie este unul dintre cele mai apreciate din Grecia, al doilea ca importanţă după cel din Atena. Expune cele mai valoroase obiecte descoperite la Knossos.

Piaţă din Heraklion

Festos, Malia şi Zakros, precum şi machete ale principalelor palate. Se pot admira vase de ceramică, obiecte gospodăreşti, ofrande din piatră, sigilii din pietre preţioase, bijuterii, faianţă, sculpturi în fildeş, fresce etc. Printre piesele cele mai reprezentative se numără sarcofagul din piatră datând de prin 1400 î.Hr., descoperit la Hagia Triada, împodobit cu scene religioase pictate. Printre cele mai apreciate fresce se numără; *Pariziana*, *Pasărea* albastra, *Prinţul cu crini*, provenind de ia Palatul din Knossos. *Pasărea albastra* face parte dintr-o fresca amplă, înfăţişând grădinile palatului. *Prinţul cu crini* înfăţişează un tânăr cu siluetă unduioasă, putând doar un slip, încoronat cu crini şi pene de păun, cu pas săltat, degajând bucuria unei veţi lipsite de griji.

Deschis: 8,00 – 19,00, luni dimineaţă închis.

Fortăreaţa veneţiană Koules, care trebuia să apere cetatea, a

fost cucerită de turci în 1669. Avea şapte bastioane, construite în colţuri. Zidurile cetăţii erau la vremea lor cele mai importante din Mediterana, având o lungime de peste 4 km şi în unele părţi grosimi de 29 m. De pe fortăreaţă se poate admira o imagine foarte frumoasă a oraşului. Bastionul Martinengo adăposteşte mormântul marelui scriitor şi iconoclast Nikos Kazantzakis (1885 – 1957), autorul celebrelor romane „Zorba Grecul" şi „Iisus răstignit a doua oară". Fortăreaţa este renumită şi pentru reliefurile leului Sf. Marcu.

Este deschisă de luni până sâmbătă, între 8,00 – 18,00, iar duminica între 10,00 – 15,00.

Mai merită vizitate portul şi şantierul naval acoperit (*arsenah*), construite tot în perioada veneţiană. Interesantă este şi biserica *insula Creta*, *cu palate-labirini*

Sfânta Ekaterini, care adăposteşte Muzeul Icoanei (deschis: luni-sâmbătă, între orele 9 – 13), care are câteva icoane preţioase, dintre care şase sunt pictate în secolul al XVI-lea de maestrul Mihail Damaskinos. Muzeul de Istorie expune ilustraţii, picturi, sculpturi legate de evoluţia civilizaţiei cretane. Se află aici şi unica operă din Creta a lui El Greco, intitulată Vedere asupra Mănăstirii Sinai II Mănăstirii *Sfânta Ecaterina*, De asemenea, interesantă este şi bogata colecţie de artă populară.

Muzeul se află la doar câteva minute de mers pe jos din port, spre vest, şi este deschis zilnic, între orele 8,00 – 19,00.

Renumite sunt şi fântânile din oraş: Morosini, San Salvadore, Sagredo. Fântâna Morosini (inaugurată în anul 1628), păzită de patru lei din marmură, se află în centrul oraşului, în Piaţa Venizelou. Cele opt bazine-budă ale fântânii sunt împodobite cu basoreliefuri reprezentând nimfe, tritoni, delfini, tauri şi monştri marini, în pitoreasca piaţă pietonală Venizelou se mai află loggia veneţiană – clubul nobililor (primăria), reconstruită, flancată de bisericile Sfântul Markos (San Marco), din secolul al XIII-lea, şi Sfântul Titus, din anul 1446. Când Sf. Markos s-a reîntors în Creta de la Veneţia, a adus la Biserica ortodoxă Sf. Titus craniul sfântului Titus, apostol al Sf. Pavel şi primul episcop cretan. Biserica San Marco a fost transformată de turci în moschee, iar în prezent este *muzeu* şi sală de concerte, conferinţe şi expoziţii, în apropiere se află şi Palatul ducal – reşedinţa ducelui de Creta, asemănător cu Palatul Dogilor din Veneţia. În anul 1987, pieţei i s-a conferit premiul

Europa Nostra pentru cea mai bine renovată şi conservată locaţie străveche a bătrânului continent.

Palatul din Knossos – celebrul Labirint

Palatul din Knossos (37), aflat la doar 5 km de Heraklion, în partea de sud-est a oraşului, este cel mai important edificiu din epoca minoică. Se întindea pe o suprafaţă de 22.000 m^2, într-o vale ascunsă privirilor, apărând pe neaşteptate. Părea un conglomerat de pavilioane, mai mici sau mai mari, mai scunde sau mai înalte, înşirate fără nicio ordine, adaptate însă variaţiilor de nivel ale terenului. Terasele erau legate între ele prin scări. Planul complex al palatului, cu 1500 de săli şi culoare, i-a atras denumirea de Labirint. Era înălţat pe cinci nivele, în jurul unei curţi interioare centrale, încăperile erau dispuse astfel încât să sugereze

Palatul din Knossos – vedere aeriană forma dublei securi, celebrul simbol sacru al palatului, care apare în diferite moduri. Chiar denumirea de „labirint" aminteşte de „labris", securea dublă. Sălile erau legate între ele prin coridoare şi primeau lumina zilei prin puţuri de lumină executate ingenios sau prin ferestre. De altfel, sistemele de uşi şi ferestre reprezentau o noutate pentru acele vremuri. Exista şi o a doua curte interioară, mai mică. Printre încăperile palatului, în afară de apartamentele regale şi ale personalului auxiliar, se aflau şi camere sacre, săli comerciale, băi pentru ceremoniile sfinte, fântâni, cămări pentru alimente, ateliere pentru prelucrarea pietrei şi a fierului, în vase uriaşe de lut, frumos ornamentate, se păstrau proviziile de grâu, ulei de măsline, vin sau apă. Palatul era alimentat cu apa curentă, avea sisteme de încălzire a ei şi instalaţii de evacuare a apelor reziduale.

Din imensul palat se vizitează doar o mică parte. Scările ba urcă, ba coboară, coridoarele sunt încâlcite. Apar încăperi asemănătoare, creând impresia că ai mai trecut pe-acolo, lumina este slabă şi difuză, convingându-l pe vizitator că nu există nicio logică în modul cum este construit palatul şi că poate rătăci la nesfârşit, că nu va mai putea ieşi fără un ajutor. Pe pereţii culoarelor sunt zugrăvite şiruri de bărbaţi purtători de ofrande, depăşind mărimea naturală obişnuită, formând un cortegiu impresionant.

Admirăm cele câteva încăperi vizitate: Sanctuarul, Sala Tronului, unde se află un tron de alabastru, tezaurul, Coridorul Procesiunilor, cu frumoasa frescă Prinţul cu crini. Sălile sunt decorate cu copii ale frescelor, cele originale aflându-se la muzeul din

Grecia

Heraklion. Apartamentele reginei sunt decorate cu o frescă înfăţişând delfini, peşti şi alte vieţuitoare marine. Apartamentele regale nu se vizitează, într-una din încăperi se află celebra frescă *Pariziana*. Când arheologul Evans a văzut prima dată fresca reprezentând din profil o tânără şi stilată femeie, cu coafură elegantă şi cu nasul în vânt, a exclamat uimit: „o pariziancă!". Aşa i-a rămas numele! în palat se află o copie, iar originalul este păstrat la muzeu.

De altfel, personajele frescelor par a fi relativ moderne, aproape contemporane cu Evans. Femeile sunt rafinate, machiate, coafate, poartă veşminte elegante, rochii lungi, dantele şi volane, cu panglici şi eşarfe frumos colorate, bijuterii fine din aur şi şiraguri de perle naturale. O particularitate este faptul că au sânii descoperiţi. Sunt feminine, emancipate, senine şi sigure pe sine. Dansează, se plimbă prin grădina cu

Palatul din Knossos

Insula Creta, *cu palate-labinnt* flori şi păsări, stau de vorbă, participă la serbări câmpeneşti şi la procesiuni. Sunt invitate de onoare la adunări, dar şi preoţesc la ceremonii religioase. Merg la vânătoare, în care trase de cai. Participă chiar şi la întreceri sportive. Trăiau într-o societate prosperă, matriarhală. Aveau un statut total diferit faţă de femeile bogate, marginalizate, din teritoriile Greciei continentale.

Bărbaţii, în şiruri nesfârşite, sunt zvelţi, nu sunt îmbrăcaţi somptuos, precum femeile, ci poartă câte un şorţ modest peste şolduri, şi-n rest sunt goi, bronzaţi, în arta minoica bărbaţii sunt coloraţi în roşu, iar femeile în alb.

Porţile palatului nu sunt aşezate în mijlocul faţadelor, ci la capetele lor. Propilonul (poarta cu stâlpi) din sud conduce spre o scară magnifică, asigurând accesul la primul etaj, şi este împodobit cu fresce care redau procesiunea unor tineri, purtători de vase şi alte ofrande, reprezentaţi aproape în mărime naturală. Intrarea din nord are o rampă mare, racordată la drumul spre port şi este dominată de un bastion cu verande. Veranda din stânga, cu coloane roşii, este decorată cu o frescă înfăţişând capturarea unui taur De altfel taurul, animal sacru pentru cretani, apare în multe reprezentări. Celelalte clădiri restaurate adăpostesc reliefuri murale şi vase de ceramică.

Palatele minoice nu erau doar reşedinţa casei regale, ci şi centre administrative şi religioase pentru întreaga regiune. Ruinele capitalei

regatului minoic includ, alături de palatul din Knossos, casele persoanelor importante, ale preoţilor şi ale oamenilor obişnuiţi, precum şi cimitirul, în apropiere se află şi Micul Palat, la care se ajunge pe un drum considerat a fi printre cele mai vechi din Europa. Exista şi un teatru, cu două grupuri de gradene, dispuse în echer, unde se prezentau piese şi aveau loc procesiuni. Regii din Knossos, avantajaţi şi de poziţia centrală a sediului lor, au dominat toată Creta.

Celebrul arheolog amator neamţ Heinrich Schliemann a dedus amplasarea palatului pe baza scrierilor din antichitate, dar proprietarii turci ai terenului au refuzat efectuarea săpăturilor. Palatul a fost scos la lumină ulterior, de arheologul englez Arthur Evans (1851 – 1941), care a lucrat aici timp de peste 35 de ani.

La Knossos trăiau oameni încă din neolitic. Prima epocă de înflorire a început prin 2000 î.Hr., dar s-a încheiat datorită catastrofei naturale din 1700 î.Hr. A fost înălţat al doilea palat, distrus în secolul al XV-lea î.Hr. de valul seismic generat de erupţia vulcanică de la Santorini. Următorul palat a fost cucerit de micenieni şi, mai târziu, a fost afectat de un incendiu, prin 1250 î.Hr.

Duminica după-amiaza muzeui este închis; informaţii suplimentare la; www.*dilos.com*/*location*/*13370*; despre Heraklion puteţi afla alte informaţii şi la adresele: www.*heraklion-city.gr*, www.*agile2QQ4*. *iacm*, *forth.gr*/*heraktton.html*.

În jurul capitalei Heraklion în satul Archanes, situat în sudul capitalei Heraklion, la 12 km, se află frumoase biserici cu fresce şi trei aşezări din epoca bronzului. Este un sat tradiţional, cu străduţe înguste, case complet restaurate, cu arhitectură specific cretană, cu taverne care oferă preparate tradiţionale. Excavaţiile au scos la iveală şi o clădire bine conservată, probabil un fost palat de vară. În apropiere, 3 a l km, la Anemospilia, într-un loc din munţi considerat sfânt, s-a descoperit un sanctuar minoic, care deservea atât Archanes, cât şi Knossos. Mărturiile vremii arată că templul Anemospilia a fost distrus de un puternic cutremur, chiar în momentul în care un preot jertfea un tânăr.

Satul Tilyssos, aflat la 14 km sud-vest de Heraklion, adăposteşte ruinele unuia dintre cele mai vechi situri minoice, incluzând trei palate bine păstrate, reşedinţă a conducătorilor locali (deschise zilnic între 8, 30 – 14,00).

Alte obiective turistice din Creta

Chania (Caneea) (38), capitală a Cretei până în 197Î, este al doilea oraş al insulei, unde se află un vechi port veneţian bine conservat şi pitoresc, alte vestigii veneţiene, precum şi un bogat Muzeu de Arheologie, amplasat în Biserica Călugărilor Franciscani, veneţiană.

La 75 km de Heraklion se află Rethymno (39), al treilea oraş din Creta, considerat capitala intelectuală a insulei, un centru universitar renumit. Oraşul mai poartă amprenta antichităţii, dar şi a ocupaţiilor veneţiană şi turcească.

La Phaistos (Festos) (40), aflat la 63 km sad-vest de Herak Sion, mai precis la 2 – 3 km spre vest de Agia Trias, se află Palatul regelui Radamante, miticul frate al lui Minos. Edificiul se întindea pe 9.000 m^2 şi semăna foarte mult cu paiatul din Knossos.

Grecia

Chania

Ca importanţă, era al doilea palat-oraş din Creta minoică, dar în prezent nu este refăcut, precum Knossosul. Remarcabile sunt frescele descoperite aici, expuse la Muzeul de Arheologie din Heraklion.

La Malia (41), la 34 km est de capitala insulei şi la 3 km de staţiunea cu acelaşi nume, se află, tot din perioada minoică, Palatul regelui Şarpedon, celălalt frate al lui Minos, asemănător palatelor din Knossos şi din Festos. Ocupă 9.000 m^2 şi este al treilea mare palat minoic. În apropiere, la Hysolakkos (Groapa de aul), se află o uriaşă necropolă, cu numeroase vestigii din aur. De asemenea, se văd cartierele care înconjurau palatul, precum şi cimitirul.

Este deschis de marţi până duminică, între 016168, 30 – 15,00.

La Katō Zakros (42), pe ţărmul estic, în apropiere de o mică plajă şi de plantaţii de

Insula Creta, *cu paiate-labinnt* bananieri, se află un alt mare palat minoic, al patrulea ca importanţă din insulă, întins pe o suprafaţă de 7.000 – 8.000 m^2. Cuprindea apartamente regale, magazine şi ateliere diverse. Au fost descoperite în zonă numeroase obiecte valoroase, aflate la Muzeul de Arheologie din Heraklion. Palatul a fost distrus prin 1450 î.Hr., când o parte din insula Santorini (presupusa Atlantida) s-a scufundat în mare. Zakros era şi o importantă bază navală, care avea legături comerciale cu Egiptul şi Anatolia.

La Gortin (Gortis) (43), capitală înfloritoare a insulei în perioada romană, oraş situat la 46 km sud de Heraklion, pe drumul spre Festos,

se află temple şi alte edificii din perioadele arhaică şi romană: Pretoriul (reşedinţa guvernatorului roman), Nimfe-ionul, Templul lui Apollo Pythian, Odeonul etc. Odeonul este important pentru faimoasa inscripţie cu legile din Gortin, realizată într-un dialect doric, în secolul al VI-lea î.Hr., despre care Platon vorbea cu mare admiraţie. Biserica Sfântul Titus (din secolul al VI-lea d.Hr.), adăposteşte mormântul Sfântului, fiind ridicată pe locul martiriului său (deschisă zilnic între orele 8, 30 – 15,00).

Mai merită vizitate: marea mănăstire de la Vrondissi, aflată la 56 km sud-vest de Heraklion; grotele de ia Matala, Ia 70 km de Heraklion; mănăstirile Preveli (la 39 km de Rethymno) şi Varsamonro (la 52 km de Heraklion), unde a studiat El Greco. Biserica Panaghia Kera, din apropiere de Kritsa, la 11 km de staţiunea Agios Nikolaos, este cea mai importantă biserică bizantină din Creta, renumită pentru frescele din secolele XIII-XV.

Cheile Samarei (Parângi Samaris), cele mai lungi din Europa (18 km), adăpostesc un apreciat Parc Naţional, iar în Lassithi se pot face excursii montane. Staţiuni moderne sunt Agia Nikolaos, Limani Hersonissos, Sfakia şi Sitia (cu un fort veneţian şi un Muzeu de Arheologie şi de Folclor).

Informaţii utile

Creta este un adevărat paradis turistic, având hoteluri de lux, dar şi bungalouri şi sate de vacanţă, mai accesibile ca preţ, aflate pe malul mării sau foarte aproape.

Insula este renumită şi pentru gastronomia sa. Cretanii, dar şi turiştii, preferă terasele în aer liber, unde servesc de obicei cina. Printre preparatele specifice se numără friptura de capră, de iepure, *sâaka* (brânză prăjită), *kaltsounia* (plăcinte dulci), însoţite cu vin de iasomie sau cu ouzo. Farmecul serii este conferit şi de muzica tradiţională cretană. O masă de neuitat se poate servi şi

Plajă din Creta în restaurantele pescăreşti, specializate în preparate din peşte, caracatiţă sau arici de mare.

Putem cumpăra obiecte purtând amprenta locală, precum lucruri de artizanat, îndeosebi ceramică frumos colorată, articole de pielărie, blănărie, sticlărie, bijuterii din aur şi argint etc.

Amatorii de senzaţii tari, plătite corespunzător, se pot înscrie la un Jeep Safari. Se urcă şi se coboară munţii, cu jeepuri, se pot admira peisaje de vis, iar seara se serveşte cina pe malul mării, pe coasta

sudica a insulei.

THASSOS – INSULA SIRENELOR

(*vezi* /iartă *de la* pag. *147*)

Din portul Kavala ne putem îmbarca pe un feribot pentru a ajunge în insula Thassos, cunoscută în antichitate ca „Insula sirenelor". Vechii greci credeau că aici era sălaşul sirenelor. Insula Thassos, muntoasă şi aproape circulară, este situată în nordul Mării Egee, în sudul provinciei Thakia. Este acoperită cu păduri de stejari, cedri, pini şi castani, precum şi cu livezi de măslini, fiind supranumită de aceea şi „Insula de Smarald" sau „Insula Verde". Aici se află cea mai mare carieră de marmură a Greciei.

În antichitate erau şi mine de aur, argint şi pietre preţioase. Aproape în toată insula se află vestigii din epoca clasică, pe când era în plină glorie. Pentru bogăţiile şi

Grecia

Insula Thassos frumuseţea sa, se pare că a fost mărul discordiei dintre Atena şi Sparta.

Capitala insulei este portul Limenas sau Thassos, construit pe amplasamentul unui oraş antic. Se pot vedea aici zidurile de apărare, Acropola, agora, teatrul (din secolul al IV-lea), sanctuarele lui Poseidon şi Dionysos.

Se poate vizita şi Muzeul de Arheologie (tel; 0593.22180).

Staţiunea Potos se găseşte în sud-vestul insulei, la mică distanţă de portul unde acostează feribotul. Plajele au un nisip fin, iar apa marii este limpede şi liniştită.

Nu există nicio sursă de poluare, iar locuitorii sunt amabili şi primitori, în apropierea plajei se găsesc vile cu studiouri. Localnicii sunt renumiţi pentru specialităţi precum: miere, măsline şi excelentul vin de Thassos.

Thassos – insula sirenelor

Informaţii utile pentru turişti

Din Kavala se ajunge în insula Thassos cu feribotul. Informaţii puteţi obţine la căpităNia din Kavala, tel: 051.224 967 şi la căpităNia din Thassos, tel.: 0593.22 106. Nu uitaţi să luaţi ceva pâine dacă vă plac pescăruşii. Frumoasele păsări, răsfăţate de turişti, dau târcoale feribotului tot timpul călătoriei şi însoţesc nava, obişnuind să prindă din zbor bucăţile de pâine care li se aruncă. Sunt prietenoşi şi este o

adevărată plăcere să-i privim şi să-i admirăm.

Insula are o climă plăcută, temperatura medie în lunile iulie-august este de 30 grade

Celsius, iar cea a apei este de 25 de grade.

O seară peârecută la o discoaecă, în aer liber, precum Bolero din Potos, cu muzică pentru toate gusturile şi băuturi incluse în preţ, costă 8 euro.

Un tur al insulei poate cuprinde vizitarea siturilor arheologice din Limenas.

Mănăstirea Sf. Arhanghel Mihai şi cele mai frumoase plaje de pe insulă: Psili Amos, Alki.

Paradise Beach.

O excursie organizată pe acest traseu costă l o euro.

Un sejur în această insulă, timp de

9 zile (7 nopţi cazare în insulă), organizat de

Agenţia Euro Fly – str. George Enescu nr. 7, tel.: 2125666, 3129269, www.*eurofly.ro* – costă

199 de euro.

Plajă din Insula Thassos

Grecia

INSULA EVIA (EUBEEA)

(vezi *harta de la* pag.! 48)

Insula Evia este renumita insulă Eubeea din Grecia antică. Aici a trăit o perioadă şi filosoful Aristotel, stingându-se din viaţă în anul 322 î.Hr. Lungă şi îngustă, insula este a doua ca mărime din Grecia, după Creta. Are 3.775 km^2 şi peste 200.000 de locuitori. Este situată în Marea Egee, în apropiere de Atica. Se întinde de-a lungul coastei vestice a Greciei centrale, de care este separată prin Golful Eubean şi prin strâmtoarea Euripa (canalul Euripos sau Evripos, însemnând „curent rapid"). De la Atena până în Evia străbatem 80 km mergând pe şosea şi numai 50 km, prin transbordate. Merită să ne acordăm măcar o zi pentru a vizita insula!

Insula, ideală pentru odihnă şi excursii, este separată de Grecia continentală prin renumitul pod plutitor Euripos Staight, având 40 m lungime, dar şi printr-un pod suspendat, nou. De la pod drumul ne conduce înspre capitala insulei, Halkida. În strâmtoare, curenţii legaţi de flux sunt neregulaţi şi puternici, îndeosebi vara, încât Aristotel a încercat să explice încă din antichitate modul în care se formează.

Disperat că n-a putut înţelege fenomenul, acesta s-a aruncat în apele canalului] Ce se întâmplă acolo, de fapt? Curenţii, cu viteze ce pot atinge 12 km/h, îşi schimbă direcţia de 6 – 14 ori pe parcursul unei singure zile, datorită mareelor diferite din golfurile alăturate, în antichitate, Eubeea era grânarul Atenei, căreia îi mai furniza şi vite. În Evul

Halkida – capitala insulei

Mediu insula se numea Evripos sau Negro Ponte, după numele podului care o lega de restul Gteciei, datând din anul 411 î.Hr.

Evia este insula din Grecia cu cele mai mari oraşe. Este străbătută de o autostradă principală. Satele de coastă, pitoreşti, fac din insulă un loc inedit, apreciat de vizitatori. Altă particularitate a insulei Eubeea o reprezintă multitudinea apelor sale minerale, cu rol vindecător. Teritoriul nordic al insulei este muntos, cu pante împădurite. Turiştii sunt atraşi şi de plajele însorite şi liniştite

La Halkida (Chalkida), capitala insulei, se ajunge cu maşina, mergând pe autostrada principală Atena-Lamia şi abătându-ne apoi spre oraş de la o intersecţie, străbătând podul peste îngustul canal Euripos. Numele Halkida, atribuit localităţii moderne, construită pe locul renumitului oraş antic, provine de la cuprul pe care locuitorii săi

Insula Evita (*Eubeea*)

I-au prelucrat încă din timpuri străvechi (*halkos* înseamnă *cupru în limba greacă*) sau derivă de la cuvântul „halki", însemnând o anumită cochilie, folosită în antichitate pentru a obţine vopsea roşie, purpurie. Oraşul antic a fost un renumit centru de negoţ, care a întemeiat mai multe colonii. Era înfloritor, cu temple celebre dedicate lui Zeus, Apollo şi zeiţei Hera. Apreciată era şi ceramica produsă aici în antichitate.

Muzeul de Arheologie al oraşului (program 9,00 – 14, 30 – vara şi 9,00 – 14,00 – iarna) deţine exponate remarcabile, majoritatea descoperite la Eretria, precum: o statuie arhaică a zeiţei Atena, un relief cu Dionysos, grupul statuar din marmură înfăţişând răpirea Antiopei de către Tezeu, provenind din frontonul Templului lui Apol Jo Dafniforos, datând din jurul anului 500 î.Hr. şi altele.

La biserica bizantină Sfânta Paraschiva, transformată în catedrală gotică în secolele XIII-XIV, aflată în apropierea fortăreţe! medievale, putem vedea interesante inscripţii din secolul al XIV-lea. Fortul Karababa a fost înălţat de turci în 1686, pe locul celui veneţian.

Pe terasă ne putem delecta admirând o frumoasă panoramă a oraşului, a canalului Evripos şi a golfului, în schimb, oraşul modern, totodată apreciată staţiune, excelează prin restaurantele specializate în preparate din peşte. De altfel, Halkida este şi punctul de pornire ideal dacă dorim să explorăm întreaga insulă.

Drumul de la Halkida la Eretria trece pe lângă localitatea Vassiliko (] O km), renumită pentru culoarea locală şi turnul său veneţian, dar şi pentru peaja Maâakonda, dotată cu amenajări deosebite pentru turişti.

Plajă din Insula Evfa înspre sud, drumul ne conduce la Eretria (la 22 km de Halkida), care în antichitate era al doilea oraş important din insulă, după Halkida. A fost şi o mare putere maritimă, dar era renumit şi pentru preocupările intelectuale ale locuitorilor săi. În secolul al III-lea î.Hr., Menedimos, unul dintre discipolii lui Platon, a întemeiat aici şcoala filosofică eretriană. Săpăturile, începute în 1891, au scos la iveală numeroase monumente şi statui. De interes pentru vizitatori sunt băile antice, vestigiile Templului lui Apoflo Dafneforos, palestra cu mozaic fin şi teatrul antic dedicat lui Dionysos, unic prin trecerea subterană folosită de actori, în zonă se mai află vestigiile gimnaziului şi ale Templului lui Dionysos. Câteva case din timpuri străvechi încă mai supravieţuiesc în oraş. În micul Muzeu de Arheologie sunt expuse valoroase obiecte datând din timpuri

Faleză – insula Evia preistorice, din perioadele arhaică, clasică şi elenistică, în oraşul-staţiune Eretria mai putem ajunge şi cu bacul, din Grecia continentală, din localitatea Skala Oropou (la nord de Atena).

Continuându-ne drumul înspre sud, după Eretria, de-a lungul coastei, pe ţărmurile Golfului Eubeea, întâlnim oraşul pescăresc Amarinthos (31 km), care are o plajă fină, împrejurimi liniştite şi mult peşte de oferit amatorilor. În vecinătate se află bisericile bizantine Metamorfossis şi Kimissis Theotokou. La Văihos se află un mormânt macedonean.

Localitatea Ano Vathia este interesantă îndeosebi datorită bisericii bizantine Zoodochos Pighi şi mănăstirii Sf. Nikolaos, cu fresce bizantine bine păstrate. De altfel, drumul de coastă este foarte frumos, presărat cu case de vacanţă. Ruta ne conduce

Grecia pe lângă Muntele Skliro, ajungând în oraşul Aliveri (47 km), renumit pentru turnul său medieval şi biserica Sf. Luca.

Mergem tot înspre sud, iar de la intersecţia pentru Lepoura

drumul ne conduce înspre oraşul Karistos. Până acolo trecem însă prin localitatea Nea Sura (97 km), situată pe coastă, de-a lungul unui golf liniştit, învecinat cu Golful Eubeea. Plajele sale sunt frumos amenajate. Tot în zonă se află şi „casele-dragon", construite din blocuri uriaşe, antice, de piatră, înspre sud putem vizita localitatea Marmari. Zona este acoperită cu păduri de pin. Tot aici au fost descoperite şi fosilele unor animale preistorice, în districtul Sura pădurile sunt străbătute de numeroase izvoare vijelioase. Aici se află şi o citadelă antică. Se înşiruie apoi aşezări pitoreşti şi plaje excelente. Drumul trece şi pe la baza Muntelui Ochi, având o înălţime de 1.398 m, de unde încă din antichitate se extrăgea o marmură deosebită, verde, apreciată de romani.

Itinerarul duce până în oraşul-staţiune Karistos (129 km), având o istorie foarte veche. Veneţienii îl denumeau Castel Rosso, din cauza pietrei roşii din care au construit fortăreaţa de-aici, înălţată în secolul al XIII-lea, şi care a rezistat vremurilor. Din portul Rafina se poate ajunge aici, ca şi în Marmari, cu bacul. În larg se vede ostrovul Petali.

Dacă însă de la intersecţia Lepoura mergem pe drumul conducând spre nord-est, vom zări muntele Dirfis (atingând 1, 743 m), cel mai înalt din Eubeea, bine împădurit cu conifere şi castani.

Ajungem în oraşul Kimi, cu o terasă înaltă de 250 m, înălţându-se ca un balcon

Insula Evia (*Eubeea*)

Muntele Pelion – insula Evia deasupra Mării Egee. Multe dintre casele sale îşi păstrează arhitectura tradiţională pură. Oraşul are aspectul pitoresc care a făcut celebre insulele greceşti. Recent, în Kimi a fost fondat un muzeu folcloric, Muzeul de Artă Populară, amenajat într-o elegantă clădire neoclasică. Remarcabilele sale exponate sunt realizate între anul 1800 şi perioada interbelică. Merită vizitate şi frumoasele biserici bizantine Sf. Nicolaos şi *înălţarea Maicii* Domnului. Kimi a fost renumit încă din timpuri străvechi şi se consideră că oraşul datează chiar dinainte de războiul troian. Din portul oraşului Kimi, denumit Paralia, aflat la 4 km de oraş, ne putem îmbarca pentru insulele Sporade. De aici se ajunge rapid cu bacul în cea mai apropiată insulă, Skyros.

Districtul mai are numeroase sate turistice atractive, plaje, mănăstiri şi multe păduri.

La nord de Halkida, autostrada principală, care traversează nordul insulei Eubeea, trece pe lângă Nea Artaki (8 km), unde găsim numeroase taverne care oferă delicioase specialităţi din peşte. În vecinătate este biserica Faneromeni. Ceva mai departe este Psalma (16 km), o localitate atractivă, poartă de intrare înspre nordul insulei Eubeea. Ajungem apoi în localitatea Politika, unde se poate vizita biserica bizantină Theotokou. De aici drumul începe să urce, zona devine împădurită, cu multe păduri de pin. Următoarea escală interesantă poate fi în localitatea Prokopi (52 km), unde biserica Sf. loannis Rossos atrage numeroşi pelerini. Dincolo de Prokopi se află orăşeiul-port Mandoudi (56 km). Drumul coboară apoi prin zona montană Kandili şi trece prin sate pitoreşti, cum ar fi Skepasti şi Kehries. Zona Agia Ana, cunoscută şi ca Ayana, este una dintre cele mai fermecătoare din Eubeea, în stil tradiţional.

Ruta ne conduce în Limni, la 84 km de Halkis, mic oraş-porî fermecător, cu o istorie îndelungată şi cu tradiţii bine păstrate. Casele sale albe se reflectă feeric în apele Golfului Eubeea. Legenda spune că aici se afla aşezarea antică Elimnion, unde Zeus s-a căsătorit cu zeiţa Hera. Se înălţa în zonă şi un renumit templu antic, dar a fost distrus de un cutremur.

La sud de Limni ajungem la Galataki, unde se află o bine cunoscută mănăstire, construită peste un templu antic al lui Poseidon, în mijlocul unui decor impresionant. Precum majoritatea bisericilor creştine din insulă, şi mănăstirea Galataki este împodobită cu valoroase mozaicuri. La mănăstire trăiesc acum călugăriţe.

Limni

Interesantă este şi atractiva localitate Rovies, aflată la nord de Limni, unde se ajunge străbătând livezi de măslini care se întind până la mare, în această zonă se afla în antichitate „oracolul infailibil" al lui Apollo Selinountios. La nord de Rovies se înalţă mănăstirea lui Osiou David Geronda, cu apreciate fresce din secolul al XVII-lea. Drumul ne conduce apoi pe malul Mării Egee.

Ne îndreptăm spre Capul Artemission, de unde putem privi peste strâmtoare, către Muntele Pelion. Istoria sa antică este legată de zeiţa Artemis, despre care se spunea că vâna acolo. Au mai rămas doar vestigiile unui templu dedicat zeiţei. Aici a fost descoperită celebra statuie a lui Poseidon expusă la Muzeul de Arheologie din Atena. Mai merită vizitate şi bisericile Sf. Paraskiva şi Sf. Georgios.

Grecia înspre sud-vest de Capul Artemission, lângă o pădure de pin, se află satul pitoresc Peflu. Are şi o plajă cu nisip fin. Apoi drumul traversează o câmpie liniştită şi fertilă, ajungând la Istiea (128 km), pe care Homer a descris-o ca „polystafyllon" (pământ cu multă viţă-de-vie). Legenda spunerea aici au păscut taurii sacri ai zeiţei Hera. În zona se mai înalţă biserica bizantină Sf. Vasilios. Orei, portul pentru zona Istiea, are caracteristici particulare. Importanţa portului Orei se datorează poziţiei lui geografice. Aici s-a aflat, din timpuri străvechi, Astride, canalul care separa Eubeea de coasta opusă, Phthiotida. Zona litorală din jur este împânzită cu taverne specializate în peşte. Portul Agiokampos este punctul de pornire pentru bacurile care ajung pe coasta opusă, la GJifa.

Întorcându-ne către Golful Eubeea, drumul cu privelişti de vis ne conduce spre alt oraş important al insulei: Loutra Eclipsos (aflat la nord-vest de Rovies), staţiune balneară şi termală unde se află izvorul mineral, cunoscut din antichitate pentru calităţile sale curative, menţionat de Aristotel şi, în zilele noastre una dintre cele mai apreciate locuri de vacanţă ale grecilor. Se află la 152 km de Halkis, drumul din capitala insulei până aici fiind unul dintre cele mai pitoreşti din Grecia. Aici putem ajunge însă şi cu bacul, din Arkitsa. Staţiunea a înflorit în perioada romană. Pe dealul Eclipsosului supravieţuiesc încă vestigiile oraşului antic. La Agii Anargyri şi la Syila se păstrează vestigii ale băilor romane fierbinţi („thermae"), situate în apropiere de mare. În staţiunea balneară, apreciată încă din antichitate, au

făcut cure cu apele sulfuroase Sylla, Augustus şi Hadrian.

Gialtra, la vest de Eclipsos este o pitorească localitate, cu păduri în împrejurimi, cu o plajă apreciată. Biserica lui Theotokou are interesante fresce. Lihada, mai la vest, este de asemenea înconjurată cu păduri, în apropiere, în nord-vestul insulei, se află Mănăstirea Sf. Georgios, cu un altar sculptat în lemn şi cu preţioase relicve. La Profiţis Elias se află o peşteră cu stalactite.

Insula Eubeea are multe de oferit turiştilor iubitori de frumuseţi naturale. De asemenea, în toată insula Eubeea sunt păstrate tradiţiile, dar şi obiceiurile locale pitoreşti. Fiecare călătorie aici poate oferi ceva interesant de văzut: oraşe cu trafic intens sau sate liniştite, aparent uitate de timp. Viaţa modernă se îmbină armonios cu splendide

tradiţii. În tot anul se desfăşoară târguri de ţară în sate şi la mănăstiri, cu dansuri populare şi cântece sau cu mese cu specialităţi locale.

Bacurile fac legătura cu alte insule.

Informaţii utile pentru turişti

Hoteluri şi excursii: dacă vă faceţi rezervările prin Internet, aveţi grijă cu denumirea hotelurilor: *e* posibil să găsiţi în

Grecia două sau trei hoteluri diferite cu acelaşi nume! Iată de ce trebuie să fiţi atenţi la insula unde se afla hotelul şi la categoria

lui. Informaţii suplimentare găsiţi pe internet, la adresa www.gnoto.gr

La Thermae Sylla se află: un hotel de lux de patru stele, cu 230 camere; două piscine, umplute cu apă de la izvorul mineral.

Thermae Sylla, cel mai modern izvor mineral

W1

Staţiunea Eclipsos din Europa, conţinând radon, având calităţi vindecătoare unice, se află în Eclipsos, în nordul Eviei. A fost reinaugurat în 1998, după ce a fost restaurat complet şi echipat cu tehnologie modernă. Tratamentul este recomandat pentru pentru toate vârstele. Persoanele venite aici la o cură beneficiază şi de terapie cu nămol, hidromasaj, taâazoterapie, masaj, saună şi bai de abur etc. Izvorul mineral Thermae Sylla funcţionează douăsprezece luni pe an. Aceste programe sunt recomandate pentru relaxare, antistres, pierderea greutăţii corporale, celulita, îmbunătăţirea stării de sănătate în general.

Hotelul Evia, de 4 stele, este localizat pe plajă, la o distanţă de 5 km de Eretria, la 115 km de Atena. Hotelul este deschis tot anul. Are o clădire principală, cu 86 de camere, şi 250 de camere în 11 bungalouri cu două etaje. Hotelul are un restaurant în clădirea principală, bar, tavernă, terenuri de sport, piscină cu apă de mare etc. Toate camerele sunt echipate cu aer condiţionat.

Transport pe mare:

— Rafma-Karistos; Rafma-Marmari

(informaţii puteţi obţine la autoritatea portuară Rafina, tel.: 2294023300).

— Arkitsa-Edipsos (informaţii suplimentare puteţi obţine la autoritatea portuară Arkitsa, tel.: 223 3091290 şi la autoritatea portuară Eclipsos, tel.: 2226022464).

— Glifa-Agiokambos (informaţii la autoritatea portuară Glifa;

tel.: 2238051389).

— Agia Marinanea Sura şi Agia Marina-Almiropotamos (informaţii la Agia Marina, tel.: 2294063491).

— Oropos-Eretria (informaţii la autoritatea portuară Eretria;

tei: 222 1062201).

— Volos-Kimi, Kimi are legături, de asemenea, cu următoarele porturi: Sf.

Efstratios, Alonissos, Skopelos, Skiros.

Kavala, Skiathos şi Limnos. Informaţii puteţi obţine la autoritatea portuară din

Kimi;

tel.: 222 2022606.

Transport rutier:

— Atena-Halkida, Atena-Edipsos, Atena-Kimi, Atena-Aliveri, Atena-Amarinthos.

Atena-Eretria. Informaţii puteţi obţine la

KTEL, biroul din Atena;

tel: 210 8317153.

Grec/a

Transport feroviar:

— Din Atena la Halkida. Informaţii în

Atena, la gara Ose Larissis, tel: 210 8213882 şi la Oficiul central OSE Ia: Str. Karolou, nr. 1, tel.: 210 5222491 şi la nr. 6, Şina St., te!: 210 3624402.

Secţiile de poliţie pentru turişti:

— Halkida:

tel: 222 1083333, 222 1024574.

222 1022100.

— Eclipsos. Str. Okeanidon, tel.: 222 6022456.

INSULA RODOS

(*vezi harta de la* pag. *147*)

Insula Rodos (Rhodos) se află în sud-estul Mării Egee, fiind situată la intersecţiile a doua rute maritime majore ale Mediteranei, între Marea Egee şi coasta Orientului Mijlociu. Aflându-se la confluenţa a trei continente, poartă amprenta mai multor civilizaţii. Pe însorita insulă se amestecă diferite culturi, tradiţii, obiceiuri şi întâlnim numeroase urme ale zbuciumatei sale istorii.

Rodosul este cea mai mare insulă din arhipelagul Dodecanese,

considerată perla acestora, adevărat paradis turistic. Este pol de atracţie pentru turişti de pretutindeni datorită frumuseţii monumentelor sale, climatului blând, aspectului levantin, plajelor însorite. De altfel, i se mai spune şi Insula Soarelui sau Insula Trandafirilor şi legenda

Insula Rodos spune că aici s-a unit Helios, zeul soarelui, cu nimfa Rhoda. Se întinde pe o suprafaţă de 1.398 kilometri pătraţi, având 79, 7 km lungime şi 38 km lăţime. Pe insulă trăiesc în jur de 100.000 de oameni, majoritatea locuind în oraşul Rodos.

Oraşul Rodos este şi capitala Prefecturii Dodecanese, grup de insule denumite formal Insulele Sporade Sudice. Numele „Dodecanese" (Douăsprezece insule), nu corespunde însă cu numărul real al insulelor arhipelagului, care este mai mare.

În decursul îndelungatei sale istorii, populaţii diferite care au venit să trăiască în Rodos au influenţat arta, limba sau arhitectura. Poziţia strategică i-a adus insulei o remarcabilă bogăţie şi i-a conferit oraşului Rodos un rol conducător în lumea greacă antică.

Rodosul, capitala insulei, se află în cel mai nordic punct al insulei, la numai 13 km

Oraşul Rodos de Turcia. Oraşul medieval se găseşte chiar în centrul localităţii. Este rezultatul diferitelor arhitecturi, aparţinând unor ere istorice diferite, predominantă fiind cea a cavalerilor ioaniţi.

Insula a fost locuită de timpuriu, din perioada neoliticului târziu (4.000 î.Hr.). În jurul anului 1.000 î.Hr. insula a fost colonizată de greci, în anul 408 î.Hr., trei cetăţi importante ale insulei – Kamiros, lalyssos şi Lindos – s-au unit, întemeind oraşul Rodos, Cele trei secole care au urmat au reprezentat vârsta de aur a Rodosului. Comerţul pe mare, construcţia de nave şi priceperea politică şi diplomatică a conducătorilor oraşului i-au menţinut puterea şi prosperitatea până în perioada romană.

Rodosul a excelat în artă. Cel mai renumit monument a fost Colosul din Rodos, una dintre cele şapte minuni ale lumii antice, înalt de 31 m, din bronz, construcţia Colosului a durat 12 ani, fiind înălţat între anii '304 şi 293 î.Hr., de către sculptorul Hares. Statuia îl înfăţişa pe zeul soarelui, Helios, în picioare, şi străjuia intrarea în port, funcţionând ca far timp de aproape şapte decenii, până când un cutremur puternic a afectat oraşul Rodos, în anul 226 î. H, iar colosul s-a dărâmat.

Rodosul antic avea un plan urbanistic ingenios, reflectând direct ideile urbanistice şi filosofice ale renumitului grec antic Hippodamus. Străzile oraşului antic au fost descoperite datorită săpăturilor arheologice. Clădirile, măsurând 47, 70 m/26, 50 m, denumite „insule", aveau toate aceleaşi dimensiuni. Fiecare clădire includea câte 3 locuinţe. „Insulele" se aflau pe străzi late de

5 – 6 metri. Zonele mai importante erau înconjurate de străzi mai largi (8 – 11 m). Fiecare zonă includea 36 de insule, deci 108 locuinţe. Oraşul antic avea un sistem de canalizare extins şi bine construit, precum şi o reţea de alimentare cu apă. Se întindea de la Acropolă, Monte Smith şi până Să zona unde s-a înălţat oraşul medieval.

Independenţa oraşului a luat sfârşit în anul 164 î.Hr., când Rodosul a devenit provincie a imperiului roman. Dar chiar după secolul I d. E, Rodosul şi-a păstrat mult din splendoare şi a continuat să se dezvolte, devenind unul dintre cele mai remarcabile centre de învăţământ, ştiinţă şi arte ale vremii, în timpul creştinismului timpuriu (330 – 650 d.Hr.), Rodosul a revenit părţii răsăritene a imperiului roman creştin, cunoscut în istorie ca Imperiul Bizantin. Deşi mai puţin important şi prosper decât înainte, oraşul a devenit episcopie şi s-au înălţat aici numeroase biserici, unele de dimensiuni impresionante. Datorită poziţiei sale strategice, a fost şi o importantă bază militară.

Arabii, veniţi prima dată în Mediterana în secolul al VII-lea, au atacat Rodosul şi l-au ocupat în timp de câteva decenii. Oraşul s-a restrâns în următoarele secole şi a fost fortificat cu ziduri noi. În acelaşi timp, a fost divizat în două zone, una rezervată conducătorilor politici şi militari, cealaltă unde au trăit profanii, împărţire care reflecta realitatea socială a vremurilor medievale.

În anul 1309, insula a fost vândută ordinului Cavalerilor Ospitalieri ai Sfântului Ioan, din Ierusalim. Ordinul ioaniţilor a fost întemeiat în secolul al XII-lea, în ierusalim.

Grecia pentru îngrijirea pelerinilor şi a cruciaţilor, dar s-a transformat destul de repede într-o unitate de luptă şi a dobândit vaste terenuri. Cavalerii-călugări se luptau cu musulmanii pentru stăpânirea Pământului Sfânt. După retragerea din Ierusalim şi apoi din Cipru, ordinul cavalerilor ioaniţi şi-a stabilit sediul principal în Rodos, atribuindu-şi un rol conducător în estul Mediteranei acelor vremuri, în perioada cavalerilor, fortificaţiile au fost consolidate, extinse şi

modernizate. Un spital, un palat şi mai multe biserici s-au numărat printre numeroasele clădiri publice construite în acele vremuri, oferind exemple interesante de arhitectură gotică şi renascentistă, în ciuda ostilităţii imperiului otoman, comerţul pe mare a reprezentat o sursă de bogăţie, iar pieţele oraşului au înflorit. Sub cavaleri, insula a cunoscut o perioadă de prosperitate, iar relaţiile dintre ei şi populaţia locală s-au caracterizat prin toleranţă şi deseori prin colaborare apropiată. Multe dintre străzile oraşului medieval au coincis cu cele ale oraşului antic. Diviziunea oraşului în două părţi a fost menţinută, în Rodos, Ordinul a înfiinţat o arhivă bine organizată, care include documente puse în circulaţie de conducerea ioaniţilor, corespondenţă, acte notariale etc. Arhiva a supravieţuit, iar astăzi se află la biblioteca naţională a Maltei şi constituie o preţioasă sursă de informaţii pentru perioada respectivă.

Oraşul fusese divizat în două părţi, printr-un zid interior, în partea nordică, denumită în mai multe feluri: Castel, Castru sau Convent, se găseau Palatul Marilor Maeştri, Biserica dedicată cavalerilor, *insula* Rodos

Catedrala latină, reşedinţa episcopului catolic, cartiere unde populaţia se grupa după limba vorbită, casele cavalerilor, un spital etc. Partea de sud, cunoscută ca oraş sau burg, a fost zona unde au trăit profanii şi includea piaţa, sinagogile, bisericile şi clădirile publice şi comerciale. Faţadele clădirilor din perioada cavalerilor aveau decoraţii sculptate, porţi arcuite şi pereţi din piatră.

În 1522, turcii, cu o armată de 100.000 de oameni au cucerit oraşul după un al doilea îndelungat asediu. Cavalerii au plecat către Malta. Noi clădiri au fost construite în insulă: moschei, băi publice şi vile pentru noii stăpâni. Grecii au fost forţaţi să părăsească zona oraşului fortificat şi să se mute în noile suburbii, dincolo de ziduri, în perioada otomană. Rodosul şi-a pierdut caracterul său internaţional. Oraşul şi-a menţinut însă principala funcţie economică, de piaţă pentru produsele agricole din interiorul insulei şi din micile insule înconjurătoare. Otomanii au mai reparat fortificaţiile stricate, au transformat cele mai multe biserici în moschei, iar vilele au devenit case private sau clădiri publice. Aceste modificări s-au înscris într-un proces îndelungat, vizând adaptarea clădirilor la modul otoman de viaţă. Arhitectura otomană s-a adaptat însă la cultura locală, în acest proces, cea mai mare parte a trăsăturilor arhitecturale ale clădirilor

existente din perioada Ospitalierilor, din oraşul medieval, au fost păstrate. Rezultatul a fost o combinaţie de arhitectură orientală cu impunătoarea arhitectură occidentală, păstrată chiar la clădirile mai recente, caracteristică a arhitecturii locale. Cele mai multe adăugiri caracteristice au fost băile (aflate de obicei în spatele clădirilor) şi balcoanele din lemn ataşate faţadelor, dincolo de străzile înguste, în secolul al XIX-lea, declinul imperiului otoman a avut ca rezultat şi neglijarea generală a oraşului şi a clădirilor lui, care s-au deteriorat şi datorită puternicelor cutremure de pământ ce au afectat deseori zona.

Trupele italiene au anexat insula Rodos şi restul insulelor Dodecanese ţării lor, în anul 1912, iar în 1923. Italia a întemeiat o colonie denumită „Insulele italiene din Marea Egee". italienii au dărâmat casele construite în juni] zidului în perioada otomană şi au transformat cimitirele evreieşti şi otomane într-o „zonă verde", care înconjura oraşul medieval. Au păstrat vestigiile din perioada cavalerilor, au mutat toate completările otomane şi, de asemenea, au reconstruit Palatul Marilor Maeştri, în plus, au întemeiat un institut pentru studiul istoriei şi culturii regiunii.

Italienii s-au ocupat şi de extinderea infrastructurii (drumuri, electricitate, port etc.) şi au transformat radical oraşul Rodos, după un nou plan urbanistic, construind multe clădiri publice şi locuinţe şi renovându-le pe cele mai vechi.

În 1943, Germania a preluat controlul insulei. Bombele englezeşti care s-au năpustit asupra oraşului medieval Rodos în 1944 au curmat vieţi omeneşti şi au distrus un mare număr de clădiri. După război, în 1948, insulele Dodecanese au revenit Greciei.

În anul 1957 un nou plan ai oraşului a fost aprobat printr-un decret, iar în anul 1960 întregul oraş medieval era desemnat ca monument protejat de către Ministerul Culturii, în 1988, oraşul vechi Rodos a fost declarat oraş protejat de UNESCO.

Dar ce putem vizita aici? Putem admira cele trei părţi distincte ale oraşului; modernă, antică şi medievală.

Excavaţiile efectuate în colţul nord-estic al oraşului medieval, bombardat în timpul războiului, au scos la iveală fortificaţiile oraşului elenistic din faţa marelui port antic (astăzi port comercial). Săpăturile ulterioare au scos la lumină două faze istorice ale zidului elenistic al oraşului, una înainte şi alta după asediul lui Demetrios Poliorkitis din anii '305 – 304 î.Hr. Se spune că bronzul folosit la construcţia colosului

provine din armele capturate de la inamici.

Baza turnului cu ceas şi turnul pătrat al Cavalerilor Ospitalieri au fost unele dintre puţinele clădiri din perioada bizantină care au supravieţuit. Excavaţiile efectuate după anul 1980, au scos la lumină două biserici paleocreştine din oraşul medieval. De asemenea, s-a descoperit estul şi o parte din sudul zidului bizantin.

În oraşe istorice precum Rodos, unde viaţa contemporană continuă, conservarea arhitecturii este o problemă dificilă.

O vilă de secol al XV-lea a cavalerilor ospitalieri, cu influenţe renascentiste, este acum restaurată şi consolidată şi va adăposti arhivele publice ale insulelor Dodecanese.

Străzile sunt renovate cu materiale naturale tradiţionale. În acelaşi timp, spaţiile deschise îmbină parcuri publice, pieţe publice şi parcări. Noaptea, zidurile oraşului sunt iluminate. Prin iluminare porţile, turnurile, decoraţiile sculptate au fost mai mult puse în valoare.

Datând din 1522, de la începutul ocupaţiei turceşti în Rodos, districtele mai

Grec/a noi, dincolo de zidurile aşa-zisei „Marasia", şi-au luat numele de la bisericile importante: Ag, Anargyroi, Ag. lannis, Ag. Anastasia, Metropolis, Ag, Giorgios Ano, Ag. Giorgios Katō şi Ag. Nikolaos. Marasi sau Neohori a fost dezvoltat de italieni (1912 – 1945), care au construit, de asemenea, clădirile recente ale Mandraki, centrul oraşului.

Acropola antică a Rodosului se află în districtul Ag. Stefanos (Monte Smith). Aici putem vedea ruinele templelor Atena Polias şi Apollo Pythian. S-au mai păstrat doar coloanele… Un nivel mai jos se află stadionul antic, datând din secolul al II-leai. H „cu vechiul teatru antic. Din zona oraşului vechi se pot contempla ţărmurile turceşti aflate în depărtare.

Oraşul medieval, înconjurat de zidurile înălţate de cavaleri, este un adevărat muzeu, care are multe de oferit vizitatorilor. Fiecare colţ, fiecare stradă, fiecare clădire îşi are propria istorie.

Începând de la Mandraki şi trecând prin Poarta Eleftheria înspre Piaţa Symi, prima clădire pe care o vedem este hanul Auverge, din secolul al XV-lea, cu scară exterioară; iar acum aici se află birouri ale Serviciilor de Arheologie, Cele câteva hanuri din zonă sunt împodobite cu steaguri cavalereşti. La dreapta Pieţei Symi se află Galeria de Artă

Municipală, prezentând colecţii de lucrări ale unor pictori greci moderni.

Nu departe se află Piaţa Argyrokastro, un spaţiu mic, dar frumos, iar în centrul său este o fântână, datând din perioada paleocreştină. De asemenea, în Piaţa Argyrokastro se găseşte una dintre cele mai

Insula Rodos vechi şi mai frumoase clădiri din oraşul medieval: vechiul Arsenal al Cavalerilor, care în prezent este Muzeu de Artă Populară şi Folclor.

Muzeul de Arheologie al Rodosului, expunând antichităţi descoperite în insulele Dodecanese, este adăpostit în clădirea medievală unde a fost spitalul cavalerilor. Clădirea a fost începută în anul 1440 de Marele Maestru de Lastic, cu banii lăsaţi moştenire de predecesorul său, Antoine Fluvian, şi apoi a fost completată în anul 1489 de Marele Maestru Pierre d'Aubusson. Spitalul medieval fondat de ioaniţi este primul spital din Europa. Clinica municipală a oraşului medieval, distrusă în urma raidurilor aeriene din timpul războiului, a fost reconstruită.

Muzeu! conţine următoarele colecţii: grupuri de cavouri de la anticul lalysos, din perioadele geometrică şi clasică: vase.

Insula Rodos figurine, bijuterii, obiecte din metal; grupuri de cavouri de la anticul Kamiros, din perioadele geometrică şi clasică: vase şi mici obiecte; o colecţie de sculpturi clasice, elenistice şi romane; mozaicuri din perioada elenistică din oraşul Rodos şi din perioada creştinismului timpuriu de la Karpathos; lespezi funerare din perioada Cavalerilor, cu reprezentări în relief ale decedaţilor.

Cele mai importante exponate din muzeu sunt: *Amfora de k Fikellura*, realizată în stilul atelierelor rodiene, din secolul al VI-lea î.Hr.; doi *kuroi arhaici de la Kamiros*, datând din 550 – 530 î.Hr.; *Kylix de la Vroulian*, în stil rodian, din secolul al VI-lea î.Hr.; *Amfora atică împodobită cu figuri negre*, înfăţişând plecarea unui războinic, din secolul al VI-lea î.Hr.; *Stele funerare* înfăţişându-le pe Krito şi Timarista, două figuri feminine centrale, datând din perioada 420 – 410 î.Hr.*; Stela funerară a Kalliaristei*, din 350 î.Hr.; *Capul de marmură al unui aâlei*, datând din secolul al IV-lea î.Hr.; *Capul de marmură al lui Helios*, excelent exemplu de baroc elenistic, datând din 250 – 160 î.Hr.

Palatul Marilor Maeştri a fost construit de Cavalerii Ordinului Sf. Ioan din Ierusalim pe locul unei fortăreţe bizantine din secolul al

VII-lea. După ce a fost părăsit în timpul ocupaţiei turceşti, palatul a fost distrus în mare măsură de explozia depozitului de praf de puşcă, din 1856. Restaurarea palatului s-a realizat între anii! 937 şi J940, sub conducerea arhitectului italian Vittorio Mesturino, în stilul de la sfârşitul secolul al XIV-lea. Clădirea a fost împodobită cu picturi murale de P. Gaudenzi şi F. Vellan. Astăzi, palatul adăposteşte o colecţie de mobilier din secolele XVI-XVI! şi mozaicuri romane din Kos. Este legat de Spitalul Cavalerilor (Muzeul de Arheologie) prin Calea Cavalerilor (strada Ippoton), restaurată, păstrându-şi aspectul medieval. Artera, în stil gotic pur, datează din secolul al XV-lea şi surprinde prin prezenţa acestui stil în Mediterana Orientală.

O rută încântătoare de promenadă începe prin Piaţa Kleobulos şi pe strada Orfeus, un drum umbrit de copaci. Ne putem odihni la baza turnului ceasului, care în prezent este club de noapte. Edificiul este deseori ales ca model de pictori. La începutul străzii Orfeus, dincolo de zidul interior al castelului, unde începe strada Socrate, se află Moscheea lui Suleiman, construită în 1808, opusă bibliotecii lui Ahmet Haruz, datând din 1794.

Şi acum înaintea noastră se află strada Socrate, cu magazinele sale aglomerate, După strada Socrate, intrăm în oraşul medieval, cu străduţele sale înguste. Una dintre ele, strada Hippodamus, ne conduce la cartierul turcesc, în apropiere se află biserica Sf. Paraschiva, de secol XV şi apoi mergem pe foarte îngusta stradă Arhelaou, care ajunge în Piaţa Arionos, la Moscheea Sultanului Mustafa (1765) şi la Băile turceşti (Hamam), construite de către otomani în 1581, servind rezidenţilor oraşului medieval mai mult de patru secole.

De la Piaţa Arionos o străduţă coboară la teatrul în aer liber. Vara au loc aici spectacole de dansuri folclorice. Ceva mai jos, mergând la dreapta, ajungem la biserica bizantină Sf. Fanourios. Întorcându-ne pe strada Fanourios, ajungem iar pe strada Socrate

Grecia şi, coborând, întâlnim frumoasa fântână din centrul Pieţei Hippocrate.

În piaţă se înalţă importanta clădire cunoscută sub denumirea de „Castellania", având un stil arhitectural neobişnuit, cu o scară exterioară grandioasă, în timpul perioadei italiene, la primul etaj se găsea Curtea Comercială. Astăzi se află aici Arhivele folclorice ale insulelor Dodecane-e şi biblioteca publică.

Plecând de la Piaţa Hippocrate, traversăm strada Aristotel

înspre Piaţa Hebrew Martyrs, inima cartierului evreiesc, în mijlocul pieţei se află o fântână împodobită cu reprezentări de cochilii, stele de mare şi viaţă marina, precum şi cu frumoase decoraţii, completate cu trei căluţi de mare metalici, în partea nordică a Pieţei se înalţă Amiralitatea, clădire din secolul al XV-lea, mulţi ani reşedinţă a episcopului de Rodos. Pe partea sud-estică se află sinagoga, iar mergând până în capătul străzii, ajungem la biserica Fecioarei Maria, din secolul al XIV-lea, cea mai mare biserică a oraşului medieval, divizat acum în două secţiuni. O extindere a străzii Aristotel ne conduce la Aşezământul Sfintei Caterina şi mai la est, într-o altă piaţă, unde se află biserica Sf. Panteleimon, din secolul al XV-lea.

Parcul Rodirii poartă numele unei mici văi din oraşul exterior. Are apă şi vegetaţie abundentă: sălcii, leandri şi mulţi alţi arbuşti. Rodirii are o tradiţie bogată, devenind parc în timpul turcilor, în spatele parcului Rodim, într-un loc denumit Pefkakia, se află un complex cavou antic de familie, denumit „mormintele Ptolemeilor", atribuit lui Ptolemeu I. în aceeaşi zonă se r

Insula Rodos află vechea necropolă din Rodos, datând din secolele IV-III î.Hr., unde putem vedea un sistem de morminte împodobite cu gravuri dionysiace, în stâncă.

În nordul vârfului Neohori se află Institutul de Hidrobiologie (Acvariul). Nu este doar laborator de cercetare, ci şi acvariu care poate fi vizitat de public. Se pot vedea aici specii rare de peşti şi alte vieţuitoare marine.

Insuia Rodos are şi alte locuri interesante de vizitat. lalyssos, oraşul antic, aflat la numai 12 km sud-vest de oraşul Rodos, este renumit şi pentru mănăstirea medievală Filerimos. Kallithea, aflată la 11 km sud-est de capitala insulei, este staţiune termală. Lângă Kalamiona, la 26 km de oraşul Rodos, se află „Valea Fluturilor", unde vara se poate urmări un spectacol unic, cu mii de fluturi zburând. Fluturii purpurii invadează copacii şi dintr-odată capătă o culoare galben-negru, precum a locului unde se află, pentru a fi greu de reperat… O adaptare perfectă la mediul unde trăiesc!

Kameiros, la 33 km de Rodos, este renumit pentru ruinele cetăţii dorice. Lindos, la

56 km de capitala insulei, pe coasta estică, este foarte pitoresc şi are o interesantă acropolă antică, castelul ridicat de cavalerii ioaniţi, dar şi de turci, precum şi splendide plaje. Golful pătrunde adânc în

uscat, iar stâncile întunecate, abrupte, par că se prăbuşesc direct în apă. În casele lor albe localnicii îşi duc traiul tihnit, deşi, nu departe, hotelurile moderne, barurile şi discotecile din zona literală sunt asaltate de turişti. Din port putem pleca spre insula Simi, din apropiere, cu vaporaşul.

În oraşul Rodos se poate ajunge cu feribotul sau vaporul din Pireu, dar şi din diverse insule greceşti sau din Turcia. De asemenea, putem veni în insulă cu avionul din Atena, Salonic, Heraklion, Santorini etc.

Croaziere de lux în Marea Egee organizează Compania Royal Olympic Cruises. Se pleacă din portul Pireu, prima escală se face în Insula Mykonos, apoi se vizitează Insula Rodos, o nouă escală se face în portul turcesc Kusadasi, iar apoi vaporul îi poartă pe turişti până în Insula Patmos.

Insula Rodos-plajă

— \\\!

Grec/a

INSULA CORFU

(*vezi harta de k* pag. *149*)

Corfa este una dintre cele mai atractive insule greceşti. Se află în vestul Greciei şi face parte din Insulele Ioniene, denumite astfel pentru că sunt situate în Marea Ionică. Insula Corfa este situată în nordul Mării Ionice, la intrarea în Adriatica. Este a doua insulă ca mărime din grupul cunoscut ca Şapte *Insule* sau Eptanisu. I se mai spune şi *Insula miracolelor*, pentru că în fiecare moment se pot produce schimbări de decor, fără a-i afecta armonia.

Doriţi o destinaţie de vacanţă unde să vă bucuraţi de soarele Greciei, de plaje liniştite, să înotaţi în apele limpezi ca de cristal, să savuraţi o băutură răcoritoare, un frappé sau o cafea grecească, să serviţi peşte proaspăt, pregătit tradiţional, urmărind apusul de soare? Atunci insula Corfa poate fi alegerea perfectă. Vizitarea ei, un amalgam de frumuseţi naturale tradiţionale şi situri arheologice, reprezintă altfel o experienţă incomparabilă. Cea mai înverzită dintre insulele greceşti are… trei milioane de măslini! Pitoreşti sunt şi satele în stil adriatic, cu splendide ţărmuri şi excelente plaje izolate.

Corfa este o insulă cosmopolită, un centru turistic internaţional, apreciat chiar de cei mai exigenţi vizitatori, unde se poate îmbina relaxarea de la plajă cu distracţiile din restaurantele *şi* cluburile cu

program nocturn. Vin aici sute de mii de vizitatori anual, atraşi de frumuseţea naturală, de vegetaţia luxuriantă, de peisajele marine tipic greceşti, de arhitectura în stil italian şi

Insula Corfu britanic, de aşezările istorice interesante şi de ospitalitatea locuitorilor săi. Insula a fost sursă de insâraţie pentru mari creatori. Corfa este de fapt vechea insulă Scheria, din Odiseea lui Homer, locul unde Ulise a făcut ultimul popas înainte de a ajunge acasă. Pe o plajă din insulă l-a găsit Nausica, fiica regelui feacilor, care l-a luat în frumosul palat al tatălui său. Ulise a primit o corabie pentru a se putea întoarce acasă, în Itaca. Şi Shakespeare a fost impresionat de insulă, alegând-o ca loc de desfăşurare a acţiunii celebrei piese *Furtuna*.

Poziţia geografică a insulei a atras atenţia puterilor atât de la est, cât şi de la vest. Încă din antichitate Corfa a fost cucerită de oraşele-stale Atena şi Corint, iar mai târziu a fost condusă de goţi, lombarzi şi normanzi şi a fost disputată în lupta dintre regii Siciliei şi italienii din oraşele-state Genova şi Veneţia.

Insula Corfu

Făcând un tur al insulei, merită să ne oprim în oraşul Corfu (Kerkyra), care este de fapt şi capitala, De asemenea, merită vizitate principalele staţiuni: Paleokastritsa, Benitses, Kavos, Sidari, Gouvia, Kasiopi, Dassia, Roda Languages, Kontokali, Messonghi, Pelekas, Moraitika. Dar insula are şi alte aşezări interesante.

Numele Kerkyra (Corfu) provine de la Korkyra, fiica zeului unui râu, care a fost dus departe de Poseidon, zeul mării. Legendele şi istoria antică sunt apreciate de locuitorii insulei, unde nume ca Penelopa, al soţiei credincioase a lui Ulise, *şi* Alexandru, al regelui macedonean, sunt încă destul de dese.

Oraşul Corfu are un aspect diferit de celelalte oraşe greceşti, datorită istoriei aparte a insulei. Din 1386 până în 1797, Corfu a fost condus de nobilimea veneţiană. O mare parte a oraşului reflectă această perioadă. Pe străduţele înguste putem vedea destule clădiri cu mai multe etaje, în anul 1797 au debarcat francezii, care au ocupat fortăreaţa oraşului şi au declarat că susţin democraţia, spre bucuria localnicilor. Dar au înfiinţat curând un guvern format din reprezentanţii claselor superioare, ceea ce a displăcut locuitorilor de rând.

În anul 1798, nave ruseşti au sosit în Marea Ionică, fapt care i-a

îmbărbătat pe localnici să se răzvrătească împotriva francezilor şi a nobililor. După un scurt război civil, francezii au capitulat. A urmat o scurtă conducere ruso-turcă, iar în 1799 a fost proclamată o republică grecească independentă a Insulelor Ioniene, având drept capitală oraşul Corfu. Astfel, s-au stabilit mai multe relaţii între naţionalităţile conlocuitoare. Inevitabil, au avut loc şi câteva rebeliuni.

Din 1814 Corfu s-a aflat sub protectorat britanic, până în 1864. Din acea perioadă au rămas multe construcţii publice, drumuri, reţele de apă, o universitate, dar şi… un mare teren de cricket, acoperit cu iarbă. Din 1864, Corfu face parte din Grecia, dar arhitectura oraşului este, mai mult decât oriunde în altă parte a Greciei, de tip italian, cu acoperişuri plate.

Oraşul Corfu

Oraşul istoric Corfu este denumit de către greci şi Kerkyra sau Kerkira. Este situat în mijlocul insulei, pe coasta estică. Se înalţă pe un mic promontoriu care divide oraşul în două părţi. Este unul dintre cele mai atractive oraşe din întreaga Grecie, datorită arhitecturii şi culturii variate, în vecinătatea golfului Garitsa se află tradiţionalele taverne, unde puteţi constata şi pasiunea cu care grecii joacă table. Magazinele de bijuterii abundă în podoabe şi puteţi negocia preţurile, în ciuda pagubelor suferite datorită bombardamentelor din cel de-al doilea război mondial, Corfu şi-a păstrat totuşi stilul veneţian.

Principalele puncte de atracţie ale oraşului nou sunt, inevitabil, marea, dar şi frumoasa Piaţă Spianada (Esplanada), numită şi Piaţia, aflată pe ţărmul mării. Este piaţa principală din oraşul Corfu, fiind considerată chiar cea mai frumoasă piaţă din Grecia. Este împodobită cu monumente şi statui ale unor personalităţi, precum rotonda neoclasică înălţată în memoria guvernatorului britanic Maitland, statuia lordului Guilford, dar şi cu palmieri, eucalipţi şi alte plante mediteraneene, în partea de est a Pieţei Spianada, pe un mic promontoriu, se înalţă vechiul fort, Paleo Frourio (Citadela Veche), separat de oraş prin canalul defensiv Kontrafosa. Fortul medieval a fost construit de veneţieni pentru apărarea oraşului. De pe metereze se pot admirafrumoase panorame ale oraşului vechi, în fort se află mai multe cazemate, în jurul bisericii Sf. Gheorghe (Agios Georgios), una dintre cele mai frumoase din Insula Corfa. Biserica a fost înălţată de englezi în 1830.

În nordul Pieţei Spianada se înalţă Palatul St. Mihail. A fost

proiectat de un arhitect britanic, în anul 1819, în stil neoclasic, având 32 de coloane. A fost reşedinţa guvernatorului britanic şi a devenit palat regal grec în 1864. În acest palat s-a născut prinţul Filip. Mai târziu, în 1994, palatul a găzduit o întâlnire la vârf a UE. Acum adăposteşte Muzeul de Artă Asiatică, unde sunt expuse obiecte din China şi Japonia şi o colecţie de icoane din şcoala greco-veneţiană, din secolele XVII-XVIII.

În apropiere de piaţă se află şi Parlamentul Insulelor Ioniene. A fost înălţat în anul 1855, iar din 1978 adăposteşte Muzeul Luptătorilor pentru Libertatea Insulelor Ioniene. Aici au votat deputaţii Insulelor Ioniene unirea cu Grecia, în 1864.

După ce trecem de magazinele pentru turişti, ajungem la biserica Agios Spyridonas (Sf. Spiridon), aflată pe strada cu acelaşi nume. Biserica este impresionantă, iar pentru a intra turiştii trebuie să fie decent îmbrăcaţi. Biserica Agios Spyridonas este

Grecia dedicată sfântului protector al insulei Corfu. Sfântul Spiridon a fost episcop cipriot în secolul al IV-lea. A luat parte la sinodul ecumenic din anul 325. Biserica a fost construită în 1589, pentru a o înlocui pe cea veche din Sorokos, dărâmată din cauza construirii pereţilor oraşului, în exteriorul bisericii se află un turn cu ceas, înalt, care seamănă cu cel al bisericii Sf. Georgios din Veneţia. Icoanele de atunci au fost pictate de Spyros Prosalentis. Altarul din aur, făcut la Veneţia, păstrează moaştele Sfântului Spiridon. La început, acestea s-au aflat la Constantinopol, dar după căderea oraşului au fost aduse în Insula Corfu. Icoanele au ramele de aur şi unele prezintă scene din viaţa Sfântului Spiridon. Au fost făcute de pictorul Panagiotis Doxaras în 1727, dar s-au deteriorat din cauza umidităţii, aşa încât au fost înlocuite cu copii realizate de Nikolaos Aspiotis între anii 1850 – 1870. Sfântul Spiridon este sărbătorit pe 12 decembrie. Litaniile sfântului Spiridon, care au legătură cu istoria insulei, sunt de asemenea, renumite, fiind executate aici din perioada veneţiană.

Obiective turistice

Palatul Ahiilio se află în satul Gastouri, Ia 11 km sud de oraşul Corfu, pe o colină împădurită. A fost construit pentru împărăteasa Austriei, Elizabeta von Wiltelsbach (mai cunoscută sub numele de Prinţesa Sissy), de către arhitectul italian Raffaele Canto, în 1892. Sissy a preferat insula Corfu dintre toate insulele Ioniene, aleasă în timpul croazierei sale în insulele din Mediterana. Palatul este construit în stil

Insula Corfu neoclasic, cu săli decorate cu fresce şi motive antice. Grădina cu flori şi plante mediteraneene este împodobită şi cu statui, una, datând din 1884, înfăţişându-l pe Ahile rănit. După asasinarea frumoasei împărătese, palatul a fost cumpărat de Kaizerul Wilhelm al II-lea al Germaniei, care venea aici primăvara, între anii 1908 – 1916. El a comandat încă o statuie a lui Ahile, care-l înfăţişează pe eroul antic în ipostaza de învingător. Acum, în eleganta clădire funcţionează un cazinou.

Putem merge cu maşina şi până la renumita Kanoni, situată în sudul Peninsulei Palaiopoli. Era denumită Kanoni după bateria de artilerie întemeiată de francezi în 1798. Unul dintre tunurile bateriei încă mai poate fi văzut de turişti. Pe o insuliţă se află mănăstirea Vlaherna, legată de Grecia continentală printr-un doc de ciment, construit în secolul al VII-lea. Acest nume aminteşte că în insulă au trăit şi numeroşi aromâni. La Kanoni putem vedea şi mica insulă Pontikonissi (Insula Surâsului), cu o mică şi renumită capelă, a cărei imagine apare în numeroase vederi cu Insula Corfu. Se poate ajunge acolo cu o barcă. Tot de aici putem admira şi avioanele care aterizează şi zboară de pe aeroportul Corfu.

Fortăreaţa bizantină Angelokastro (Castelul îngerilor) este situată în apropiere de Palaiokastritsa, la o altitudine de 330 m. A fost construită în secolul al XI_3I-lea de Angelo, fiul arhiepiscopului Epirului, purtând acelaşi nume. Tradiţia spune spune că întemeietorul castelului a căutat cea mai primejdioasă şi mai abruptă stâncă, dorind să înalţe o fortăreaţă de necucerit. Scopul fortăreţei era să protejeze locuitorii de piraţii din Africa şi de veneţieni. Pentru un timp, aceasta a servit drept capitală a insulei, iar guvernatorul a trăit aici. În 1403, localnicii au luptat cu succes de pe metereze împotriva piraţilor din Genova. Intrarea castelului este o poartă arcuită, dar în interior mai sunt doar ruinele camerelor şi ale cămărilor. Într-o peşteră întunecoasă se află o biserică dedicată sfinţilor arhangheli Mihail şi Gavril, unde poate fi admirată o frescă remarcabilă a Fecioarei Maria.

Hoteluri din oraşul Corfu hotelul Mon Repos Palace este foarte stilat, construit de britanici în 1824 şi este situat la doar 400 de metri de centrul oraşului Kerkyra, pe faleză, lângă Golful

Garitsa, fiind înconjurat de somptuoase grădini subtropicale, cu vedere directă la mare.

hotelul Bella Venezia se află într-o clădire neoclasică recent

renovată, cu importanţă istorică. Este situat în spatele Pieţei

Spianada.

hotelul Bretagne, prietenos, oferă oaspeţilor servicii foarte bune şi o atmosferă familiară.

hotelul Konstantinoupolis are o poziţie avantajoasă, lângă portul principal, şi a găzduit numeroşi oameni de afaceri remarcabili, fiind preferat de înalta societate a

Europei.

Plajele din insula Corfu

Corfu are plaje însorite admirabile, iar marea este albastră şi cristalină. Se pot practica sporturi de apă.

Staţiunea Agios Gordios

Staţiunea Glyfada, cu una din cele mai populare plaje de pe insulă, este situată pe coasta de vest a insulei, la 25 km de oraşul

Corfu. Plaja este întinsă şi cu nisip fin, iar în apropiere ne aşteaptă numeroase taverne şi restaurante.

Staţiunea Mytriotisa are una dintre cele mai renumite plaje de nudişti din

Europa. Conform legendei, micul golf pitoresc, înconjurat de stânci, cu plajă frumoasă, este locul unde Ulise a întâlnit-o pe

Nausica. Până la plajă se ajunge pe o cărare abruptă.

Staţiunea Agios Gordis este localizată pe coasta de vest a insulei, ia 35 de minute de oraşul Corfu. Are o frumoasă plajă cu nisip, iar cunoscuta stâncă Ortholithi se înalţă din mare, în colţul sudic al golfului.

Frumuseţea naturală a localităţii atrage mulţi vizitatori. Hotelurile sunt construite

Grecia în armonie cu împrejurimile. Turiştii apreciază şi numeroasele restaurante şi baruri. Se ajunge uşor aici din oraşul Corfu, cu autobuzele.

1 Gialiskari se află pe coasta de vest a insulei Corfu, fiind înconjurată de plante tropicale. Aici plajele sunt mai liniştite decât în alte părţi ale insulei, chiar dacă în apropiere se află bungalouri unde se poate servi masa.

Ermones este un mic golf pe coasta de vest, cu stânci şi păduri. Se pot practica sporturi nautice.

Kontogialos este o plajă frumoasă, printre cele mai bune din insulă, fiind scăldată de ape calde. Este un loc ideal pentru relaxare.

Paramonas este o plajă liniştită, cu mici taverne în apropiere. Se află în partea de vest a insulei.

Kavos este o plajă renumită, situată la

47 km sud de oraşul Corfu, unde se practică şi sporturi nautice.

Bărbaţi este o plajă frumoasă, curată cu umbrele şi şezlonguri de închiriat şi cu apa foarte limpede, situată în aşezarea cu acelaşi nume, lângă Nissaki, la 21 km nord de capitala insulei.

Maltas este o plajă aflată pe o coastă nisipoasă, unde marea este foarte limpede.

Este un loc verde, cu un deal frumos împădurit, care se sfârşeşte cu plaja din sud-vestul insulei. Staţiunea are numeroase taverne şi localuri, unde turiştii pot admira dansuri greceşti.

Arillas este o plajă frumoasă, înconjurată de stânci impresionante. Pentru a ajunge aici urmăm drumul spre Sidari, până

VMII – lli»

Insula Corfu la indicatorul cu numele staţiunii. O luăm pe noul drum şi ajungem uşor la plajă.

Peroulades este o plajă pitorească din satul turistic având acelaşi nume. Se află la numai 13 km în sud-vest de capitala insulei.

— Plaja Kalami este foarte atractivă, fiind aflată la 30 km nord de oraşul Corfu.

Staţiunile din Corfu

Sidari se află în vârful nord-vestic al insulei, la 40 km de oraşul Corfu. Plaja este vastă şi se practică sporturile nautice.

Paleokastritsa se află la 25 km de oraşul Corfu, pe coasta vestică din nordul insulei. Este renumită pentru peisajele din jur, foarte frumoase.

Messonghi, un sat grecesc tradiţional, se află pe o coastă înaltă, în estul insulei Corfu ia 20 de kilometri de oraşul Corfu.

Kavos este cea mai sudică staţiune de vacanţă din Corfu, situată la 46 km de capitala insulei, oferind turiştilor numeroase posibilităţi de relaxare, atât ziua, cât şi noaptea.

Gouvia se află la numai 8 km de oraşul Corfu, adăpostită într-o lagună, care a fost cândva un port veneţian. Acum este port internaţional, cu iahturi elegante din toată lumea.

Benitses se află la 12 km sud de oraşul Corfu, oferind numeroase posibilităţi de distracţie, dintre care tinerii apreciază în mod deosebit discotecile moderne.

Dassia este înconjurată de păduri şi dealuri joase. De altfel, chiar numele Dassia provine de la cuvântul grecesc pădure.

Pelekas se află la 22 km de oraşul Corfu, în partea de vest a insulei. Este un sat mare, aflat pe vârful unui munte, unde putem admira spectaculoase apusuri de soare. Plaje excelente putem găsi în vecinătate, mai ales la Glyfada şi Agios Gordios.

Agios Gordios este una dintre cele mai apreciate staţiuni, aflată la 25 de minute de oraşul Corfu. Ţinutul muntos reprezintă şi o oază de calm, din jurul golfului protector.

La Kasiopi ajungem urmând un drum de coastă, de unde putem vedea Albania. Este un port pitoresc şi un prosper sat de pescari. Are multe atracţii de oferit turiştilor.

Ipsos era cunoscut ca „mila de aur", aflându-se la 14 km nord de oraşul Corfu, într-un golf întins. Este una dintre cele mai populare staţiuni, apreciată de turişti şi pentru tavernele greceşti tradiţionale şi cluburile moderne.

Glyfada se află la 14 km de oraşul Corfu şi de aeroport. Cel mai apropiat sat renumit este Pelekas, unde Kaizerul Wilhelm al II-lea obişnuia să admire apusul de soare de la balconul unui pavilion aflat la 5 km distanţă. Turiştii pot practica aici sporturi nautice.

Dansurile populare

Localnicii din Corfu adoră dansurile şi muzica. Dansurile locale sunt plăcute, cu sărituri ritmate, mici şi puternice, rezultând din influenţa vestului şi cea a Greciei continentale. Cele mai populare dansuri autentice sunt astăzi Tsakonikos şi Kalamatianos, variaţii ale dansurilor din Pelopones, Agios Georgios şi Gastouriotikos. Cele mai multe dansuri sunt jucate de grupuri de perechi, acompaniate de viori, o chitară şi un acordeon. Primeie bucăţi de muzică populară locală au fost interpretate în teatrele italiene şi locale, pe vremea conducătorilor veneţieni. Muzica favorită a corfioţilor este *Kandathes*, acompaniată de o chitară şi o mandolină.

A f te informaţii despre insula Corfu

Denumirea insulei este Corfu, Korru sau Kerkyra.

Suprafaţa insulei este de 641 km pătraţi. Corfu are 58 km lungime şi 27 km lăţime.

Climatul. Corfu are un climat cald, mediteranean. Vara, zilele fierbinţi şi uscate sunt alinate adesea de briză, în schimb, serile sunt răcoroase. Temperatura nu depăşeşte niciodată 39 de grade C, chiar în

cele mai fierbinţi zile. Totuşi, vizitatorii pot avea nevoie de timp pentru aclimatizare. Serile sunt răcoroase. Iernile sunt blânde, cu temperaturi care niciodată nu sunt foarte scăzute, nici măcar în luna ianuarie. Rar ninge, în schimb plouă mai frecvent. Anotimpul ploios durează din noiembrie până în martie.

Limba, în afară de limba greacă (Ellenika), locuitorii insulei mai vorbesc engleza, germana sau italiana.

În Corfu trăiesc aproximativ 107.600 de locuitori.

Sfaturi utile în călătorii

Cea mai bună perioadă pentru a vizita Corfu sunt lunile mai şi septembrie. Atunci vremea este foarte bună, preţurile sunt avantajoase, iar serviciile sunt mulţumitoare, pentru că aglomeraţia nu este foarte mare. În lunile de vară trebuie să avem în vedere precauţii datorită soarelui fierbinte.

Grecia

Când ajungeţi rapid, mai ales cu avionul, de la un climat mai rece la unul mai caâd, pregătiţi-vă să vă schimbaţi îmbrăcămintea la sosire.

Chiar dacă puteţi găsi pe cineva care cunoaşte limbi străine, câte un cuvânt grecesc vă poate atrage simpatia localnicilor.

Cumpăraţi-vă cartele de telefon pentru convorbiri internaţionale, dacă doriţi să telefonaţi acasă. De asemenea, se pot folosi în Grecia toate telefoanele mobile GSM (sistemul fiind folosit în Europa şi în alte câteva ţări).

În Corfu puteţi locui în orice parte a insulei, pentru că nu veţi fi izolaţi. Se zice că „toate drumurile din insulă duc la oraşul Corfu". Se poate ajunge uşor în capitala insulei cu autobuzele locale, întrucât fac parte dintr-un sistem bine organizat, dar vă puteţi înscrie şi în excursii, ca pretutindeni în Grecia. Puteţi opta şi pentru o maşină închiriată, soluţia putând fi chiar mai ieftină decât dacă mergeţi cu toată familia într-o excursie organizată. Seara, precum localnicii, vă puteţi plimba prin parc sau pe străduţele înguste, iar apoi puteţi rămâne la o tavernă până noaptea, târziu.

Transportul

* cu avionul: o modalitate rapidă de a ajunge în insula Corfu este cu avionul. Serviciile aeriene leagă insula Corfu cu cele mai mari oraşe europene. Mari companii, precum British Airways, Air France, Alitaiia, Austrian Airlines, Lufthansa, Swissair, KLT, LOT, Malev operează mai multe zboruri charter zilnic.

Insula Corfu

Insula Corfu cu bacul; Corfu oferă o multitudine de legături cu bacul, cu Grecia continentală şi cu porturi italiene. Din Grecia continentală pleacă bacuri din Igoumenitsa spre oraşul

Corfu şi spre Lefkimi, iar din Patras ajung bacuri tot în oraşul Corfu (pe ruta spre

Italia). Trecerile cu bacul sunt operate de numeroase companii, care leagă Corfu cu cinci porturi italiene din Adriatica spre

Brindisi sunt cele mai scurte şi cele mai frecvente traversări. *Din* Atena, drumul durează 10 – 11 ore, incluzând ruta cu bacul de la Igoumenitsa.

traversarea cu bacul din Grecia continentală; cele mai numeroase traversări cu bacul *au* loc între Igoumenitsa şi oraşul

Corfu. Călătoria durează circa o oră şi jumătate şi este programată cel puţin o plecare pe oră, între orele 5, 15 dimineaţa şi

22,00. Vara sunt chiar două sau trei plecări pe oră. Costul călătoriei este de circa

3, 5 euro (pentru maşini tariful este de peste 30 ewo, în funcţie de mărime) şi nu constituie o problemă găsirea unui loc la bord. Pasagerii care aleg călătoria cu vaporul pe aceeaşi rută plătesc de două ori mai mult, dar timpul călătoriei este jumătate din cel cu bacul Ruta cu bacul Igoumemtsa-Lefkimi este mai puţin folosită de turişti, dar este utilă pentru vizitatorii care doresc să ajungă în sudul insulei Corfu, Călătoria durează mai puţin de o oră şi costă 3 euro. Zilnic sunt programate şase traversări vara şi mai puţine iarna.

Turiştii pot folosi bacurile din Patras ca să ajungă din sudul Greciei în oraşul Corfu. Călătoria durează şase ore şi costă circa 20 euro pentru un bilet pe punte. Există doar una sau două călătorii zilnice.

călătoriile cu bacul din Italia: Corfu este legat cu bacul de Ancona, Bari, Brindisi, Veneţia şi Trieste. Bacurile dintre Grecia şi Italia au mai multe clase, de la punte la Jocurile stil avion şi cabine de lux, Vara biletele trebuie reţinute cu câteva zile înainte. Cele mai multe bacuri pleacă după-amiaza sau seara, dar ocazional se fac şi plecări dimineaţa. Reduceri substanţiale de preţuri se aplică, pe multe linii, pentru călătoriile dus-întors sau pentru tinerii sub 26 de ani.

Sejururi în Corfu

Insula Corfu este indusă în numeroase circuite turistice. Puteţi

să petreceţi aici şi sejururi, prin agenţii de turism, dar puteţi călători şi independent. Vă puteţi caza la hoteluri, în studiouri (având o bucătărie dotată cu veselă, vase de gătit, aragaz, frigider) sau în apartamente, denumite în limba greacă „Diamerismata", dar şi în camere închiriate de la particulari, denumite „Domatia" şi clasificate în funcţie de facilităţile pe care le oferă. De ia sfârşitul lunii iulie, până la începutul lunii septembrie, preţurile sunt considerabil mat mari, iar locurile sunt foarte solicitate, în primele trei săptămâni ale lunii august este un mare aflux de turişti greci, în afara sezonului, din noiembrie până în martie, multe staţiuni sunt închise. Dacă doriţi să vizitaţi Corfu în această perioadă, puteţi să vă cazaţi în capitala insulei.

camerele, apartamentele, studiourile:

preţurile camerelor variază în funcţie de zonă, dar puteţi închiria camere simple la

20 – 35 euro şi mai elegante la 30 – 60 euro pe noapte. Puteţi să căutaţi camere, beneficiind de o descriere şi o recomandare, inclusiv pe site-uri de Internet, în multe agenţii de turism găsiţi cataloage care prezintă camere şi apartamente unde puteţi petrece un sejur.

hotelurile: atât în oraşul Corfu, cât şi în celelalte staţiuni sunt hoteluri de toate categoriile, de la cele obişnuite, la cele de lux. La agenţiile de turism găsiţi însă pentru sejururi pachete de servicii, care sunt mai avantajoase şi mai comode.

Mergând direct în insulă, constataţi că pentru camerele de la particulari preţurile sunt afişate, dar puteţi negocia, plătind astfel mai puţin decât în reclame. La hoteluri, camerele simple costă de obicei în jur de 30 – 40 euro pentru o cameră dubră şi ceva mai puţin o cameră single. La o clasă superioară, o cameră costă de obicei de la 50 euro la pestelOOdeeuro.

Grecia

Hotelul Maltezos din Gouvia poate fi preferat de cei care merg cu familia, fiind mic, prietenos şi relativ convenabil (categoria C, 2**), situat la numai 7 km de oraşul

Corfu şi de aeroport, oferind facilităţi şi servicii. Avantajul este că se află la numai

250 metri de plajă şi de centrul staţiunii

Gouvia. Hotelul este dotat cu o piscină mare şi o grădină spaţioasă, amenajată cu umbrele şi şezlonguri de plajă.

De asemenea, are bar interior, snack bar, cafe-bar, bar la piscină

etc. La restaurant se serveşte micul dejun în stil tradiţional. Hotelul are 26 de camere duble, dotate cu TV, aer condiţionat frigider şi balcoane.

Adresa: Gouvia, Corfu – Greece; Tel.: 0030 – 266.109 1667 şi 266.109 0990; Fax: 0030 – 266.109 0271; E-mail: infohotelmaltezos.com; siteweb: www.*hotelmaltezos.com* campinguri: în Corfu se găsesc zece campinguri, unde cele mai multe locuri costă între 3, 50 – 5 euro pe noapte, de persoană.

Modalităţi de plată cărţi de credit; toate cărţile de credit cunoscute sunt acceptate în marile hoteluri, magazine, agenţii, birouri şi restaurante.

cecuri de călătorie: toate cecurile de călătorie eliberate de marile companii sunt recunoscute.

Se pot încasa cecurile de călătorie la bănci străine sau la case de schimb, dar trebuie să aveţi paşaportul când doriţi să folosiţi cecurile.

INSULA SANTORINI

(*vezi harta de la* pag. *150*)

Renumita Santorini, despre care se crede că a rămas din legendara Atlantida, este cea mai sudică insulă a Ahipelagului Cicladelor, din Marea Egee. Este o insulă mică, dar unică şi destul de scumpă, preferată îndeosebi de turiştii americani. Cele mai apropiate insule sunt Ios, Folegandros, Sikinos în nord, Anafi şi Amorgos la est şi Creta în sud.

Suprafaţa insulei este de 74 km pătraţi. Populaţia, împrăştiată în treisprezece localităţi, numără doar în jur de 14.000 de locuitori.

De obicei se face referire la Santorini ca la o singură insulă, dar în realitate este un complex de cinci insule. Santorini (Thira) este insula principală, iar în jurul ei se află Thirasia şi Aspronisi (părţi rămase din antica Stroggili), precum şi cele două insule vulcanice, Palaia Kameni şi Nea Kameni.

Încă din ddadicul vechi exista o insulă denumită Stroggili (însemnând *cerc* în limba greacă), după spusele lui Herodot. Insula şi-a păstrat forma aproape rotundă până înspre secolul al XV-lea î.Hr., când vulcanul din mijlocul insulei a erupt, formând Caldera, spaţiul dintre insule, unde se afla craterul vulcanului. Din insula cea mare au rezultat trei insule.

Cele două insule vulcanice s-au format mai târziu, datorită diferitelor erupţii, care au început din anul 157! H., ultima având loc în secolul XX (în anul 1956).

Două civilizaţii au lăsat urme remarcabile în insula Santorini. Una datează din

Insula Santorini timpuri preistorice şi a fost adusă la lumină de săpăturile de la Akrotiri. Cealaltă este civilizaţia greacă, reprezentată de oraşul antic localizat la Mesa Vouno.

Numele preistoric ai insulei este Thera (Thira). Oraşul antic Akrotiri este cel mai important sit arheologic al insulei, dar şi principala aşezare preistorică din Mediterana de Est, datorită bogăţiei şi stării excelente a obiectelor descoperite aici. Akrotiri este considerat Pompeiul preistoric din Egeea.

Aşezarea strategică a insulei a atras atenţia coloniştilor lacedeomonieni, care şi-au întemeiat un oraş pe stânca de calcar Mesa Vouno. Din secolul al IX-lea î.Hr., până la răspândirea creştinismului, oraşul Mesa Vouno a fost singurul centru urban al insulei.

Insula a fost stăpânită o perioadă de către veneţieni, care i-au dat numele de Santorini, după biserica de aici, Santa Irene.

Din mai multe motive insula a devenit renumită în toată lumea. Se fac presupuneri despre legătura dintre Thira şi legendara Atlantida. De asemenea, Jules Verne a tăcut insula Santorini cunoscută prin cărţile lui *Douăzeci de mii de leghe sub mări* şi *Insula misterioasă*, unde căpitanul Nemo şi echipajul lui au urmărit erupţia vulcanică. Scriitorul a fost unul dintre vizitatorii care au ajuns la Thira în timpul erupţiilor din 1866 – 1870 şi a publicat apoi cunoscutele cărţi. Acolo se află în realitate insula misterioasă, vulcanul, „căldarea" acestuia.

Se spune ca apusurile de soare din Santorini sunt cele mai frumoase din lume. De pe Caldera se pot admira panorame ale vulcanului şi ale insulelor învecinate. În est se află plaje cu nisip de culoare închisă. Pretutindeni se zăresc turle de biserici. Santorini merită într-adevăr vizitată.

O excursie în Insula Santorini

Se pot efectua excursii de o zi în insula Santorini, cu vaporul, incluzând vizitarea vulcanului (pentru a urca până în vâri se plăteşte separat o taxă, de un euro) Ascensiunea se face pe o stâncă neagră, fierbinte în timpul verii. Ca atare, este bine să purtaţi o încălţăminte adecvată, dar care nu va *fi* prea curată după coborâre. Dar efortul ascensiunii merită, pentru a vedea modul spectaculos în care încă mai ies aburi din vârful vulcanului. De altfel, în alte locuri din insula, la Thirasia, Oia sau Fira se poate face baie în ape termale vulcanice.

Grecia

Insula Sanlorini în timpuri străvechi insula avea o formă circulară. Erupţia vulcanului a fost atât de puternică, încât centru! insulei Santorini s-a scufundat. Se presupune că erupţia vulcanică a zdruncinat toată Grecia şi a determinat decăderea remarcabilei civilizaţii minoice din Creta. Ultima erupţie s-a produs în anul 1956, dar vulcanul nu este încă stins…

Lângă renumita Plajă roşie, în sud-vestul insulei principale, se află Akrotiri, cel mai important sit arheologic din Santorini, cu uluitoare clădiri cu două şi trei etaje, cu obiecte preistorice datând din 3600 î.Hr. Akrotiri a fost un oraş minoic, precum cele descoperite fa insula Creta. Se află la *12* km de Fira, capitala insulei.

Casele erau decorate cu fresce care înfăţişau flori, delfini, peşti, boxeri etc. Astfel s-a putut studia avansată, pentru acele vremuri, civilizaţie de pe insulă, Fresce

Insula Santorini şi ceramică descoperite la Akrotiri sunt expuse şi la Muzeul de Arheologie din Atena. Datorită materialului vulcanic care le-a acoperit, conserându-le, casele aşezării şi frescele au fost foarte bine păstrate.

De altfel, Akrotiri este una dintre cele mai importante aşezări preistorice din Marea Egee. Primele habitate ale sitului datează din neoliticul târziu (cu cel puţin patru milenii î.Hr.). La începutul epocii de bronz (cu trei milenii î.Hr.), a fost întemeiată o aşezare, care s-a extins între secolele XX-XVII î.Hr. S-a dezvoltat gradat, devenind cu timpul unul dintre centrele orăşeneşti principale şi port la Marea Egee. Întinderea mare a aşezării (cam 20 de hectare), sistemul de canalizare complicat, străzile şi pieţele pavate cu dale, casele cu mai multe etaje, din piatră, măreţele fresce, mobila şi vasele, îi arată dezvoltarea şi prosperitatea. La parterul caselor se aflau de obicei ateliere şi cămări pentru alimente, unde s-au descoperit vase mari de cearamică, folosite pentru pentru păstrarea proviziilor. Scările caselor erau din piatră sau din lemn. Proprietarii locuiau la etaj, în camere frumoase, cu ferestre mari, unele decorate cu fresce murale, într-o cameră s-a găsit un război de ţesut. O casă cu două etaje avea 14 camere la fiecare nivel. Casele erau dotate şi cu instalaţii sanitare, conectate prin tuburi de ceramică la canalizarea de pe stradă. La peste două milenii de atunci, câţi oameni, îndeosebi din zone rurale, sunt încă lipsiţi de facilităţi sanitare elementare…

Diferitele obiecte descoperite în clădiri indică reţeaua vastă a relaţiilor comerciale. Akrotiri a avut legături cu Creta, în primul rând, dar a comunicat de asemenea, şi cu Grecia continenală, Insulele Dodecanese, Cipru, Siria şi Egipt. Viaţa civilizatului oraş s-a întrerupt brusc, tragic, la sfârşitul secolului al XVII-lea î.Hr., când locuitorii au fost obligaţi să-şi abandoneze locuinţele datorită cutremurelor mari. A urmat erupţia vulcanică, iar lava a acoperit întreaga insulă. Materialele vulcanice au conservat însă clădirile şi obiectele din ele, precum în Pompei, realizând o adevărată fereastră a timpului.

Aşadar, un cutremur puternic a cauzat mari pagube oraşului Akrotiri, înainte de a fi îngropat de lava vulcanică. Absenţa la Akrotiri a corpurilor unor decedaţi şi a unor importante obiecte, care puteau fi transportate, indică faptul că locuitorii au avut răgazul să părăsească zona, de la apariţia semnelor care indicau producerea iminentei erupţii vulcanice, care a îngropat insula în cenuşă. Cel mai adânc strat de materiale vulcanice este format din piatră ponce, de 3 cm. Primul strat de piatră ponce s-a păstrat ca un nivel mai adânc, semnificativ, în locuri de pe Thira mai aproape de vulcan decât Akrotiri şi mai puţin expuse eroziunii. Existenta acestui strat reprezintă un indiciu că au existat semne prevestitoare, care i-au determinat pe locuitori să părăsească zona. Uşoara oxidare a lui a condus la presupunerea că a fost expus la atmosferă între două şi 24 de luni. A existat şi o cădere ulterioară de piatră ponce.

Al doilea strat de piatră ponce variază între 0, 50 şi l în grosime la Akrotiri, dar este mai gros în alte părţi ale insulei.

Depunerea totală de cenuşă vulcanică de la succesiunea de erupţii are peste cinci metri grosime la Akrotiri, chiar de până la cincizeci de metri grosime în alte părţi de pe Thira şi include şi bolovani de bazalt. Interesant este că lipsesc semne clare de eroziune pe vârfurile ruinelor din Akrotiri, presupunându-se că oraşul a fost deja acoperit de erupţia iniţială.

Datorită vânturilor din Marea Egee, cea mai mare parte a pietrei ponce provenind din erupţie a fost descoperită în sud-estul insulei Santorini. În schimb, Grecia continentală şi vestul Insulei Creta nu au fost afectate de căderea de cenuşă, dar Creta răsăriteană a fost acoperită de un strat de piatră ponce având cam între 1 – 4 cm.

De asemenea, arheologii au dorit să stabilească legătura dintre erupţia din Thira şi decăderea palatului din Creta, considerându-se că

cenuşa ar fi avut un efect dezastruos pentru agricultura din răsăritul insulei. Uneori, după mari erupţii se produc valuri tsunami. Este posibil ca şi după erupţia din Thira să se fi produs un astfel de val dezastruos, care ar fi putut contribui decisiv la decăderea bruscă a civilizaţiei minoice din Creta, în secolul al XIV-lea î.Hr.

Situl este deschis între orele 8, 30 – 15,00; luni este închis.

Dar viaţa îşi urmează cursul… în Akrotiri turiştii se pot distra şi pot servi cina în numeroase taverne, unele fiind săpate în stânci. Foarte plăcută poate fi o călătorie cu un *caik*, o barcă grecească tradiţională de pescuit, care vă poate transporta şi până la renumitele Plaja Roşie (Kokkini akti) şi Plaja Albă (Aspri akti). Cu aceeaşi ambarcaţiune's *Grecia* puteţi face şi un tur al insulelor vulcanice Nea şi Palia Kameni.

Localităţi în Insula Santorini putem admira unele dintre cele mai spectaculoase peisaje din lume. Satele turistice sunt situate pe stânci şi oferă panorame dincolo de „căldarea" produsă de vulcan. Satele tradiţionale ale insulei sunt foarte frumoase. Printre acestea se numără Oia, unde turiştii se opresc să vadă unul dintre cele mai renumite apusuri de soare. Insula are, de asemenea, plaje impresionante, cu nisip negru, roşu sau alb!

Localităţile din Santorini care se pot vizita sunt Fira, Oia, Akrotiri, Imerovigli, Pyrgos, Messaria, Mesa, Exo Gonia, Firostefani, Megalochori, Perissa, Emporio, Katarados.

Fira este capitala insulei Santorini şi este construită pe marginea unei stânci, care constituie, de fapt, latura craterului. Este şi cel mai important orăşel turistic din Santorini. Fira se află în vestul părţii centrale a insulei, Ia 30 km de portul Athinios. După cutremurul din 1956, o parte a localităţii a fost distrusă, dar unele dintre vilele de secol XVIII s-au păstrat. Localitatea este tipică pentru Insulele Ciclade. Peisajele de-aici sunt fantastice. Putem admira case mici, cu arhitectură tradiţională, biserici, verande, străzi pietonale şi un fundal albastru, cu insule nege, vulcanice, înspre nord se află cartierul nou, înălţat după cutremurul din 1956.

În Fira se opresc cele mai multe vase de croazieră. Portul este foarte frumos, înconjurat de o faleză înaltă de 300 m. Din port se poate ajunge sus, în localitate, cu autobuzul.

Insula Santorini cu telecabina sau, inedit, cu un catâr. Casele sunt de un alb strălucitor, iar terasele şi străduţele au un farmec unic.

Sunt pline cu tot felul de magazine, tradiţionale şi moderne, multe vând bijuterii, suveniruri, dar turiştii apreciază şi restaurantele şi barurile de noapte.

Merită vizitate şi bisericile mici şi mănăstirile (Agios Minas, catedrala Hypa-pandi, Panagia ton Dominikanidon, catedrala lui Hristos şi Panagia tou Rodariou). La Muzeul de Arheologie se pot vedea, de asemenea, fotografii cu domul albastru şi clopotul alb de la Agios Minas (Sfântul Mina), în sala Muzeului Gyzi este expusă o fascinantă colecţie de fotografii din Fira, dinainte şi după 1956, anul ultimei erupţii.

Pe drumul principal se află şi staţia de autobuze, pentru toate direcţiile, şi staţia de taxi.

Piaţa principală din Fira este Piaţa (Plateia) Theotokopoulou, unde mulţi turişti zăbovesc înainte de a intra în taverne sau baruri de noapte.

Din Fira se poate pleca într-un tur cu vaporul până la vulcanii Nea şi Palia Kameni. Hoteluri elegante oferă facilităţi moderne turiştilor.

Firostefani este cel mai apropiat sat de Fira, aflat la l km distanţă, fiind practic astăzi o extindere a capitalei. Aici se află una dintre cele mai renumite biserici, cu o cupolă albastră, a cărei imagine a făcut înconjurul lumii.

Imerovigli este un sat situat pe marginea unei stânci, aflat la 2 km nord de Fira, în drumul spre Oia. Este localitatea situată la cea mai mare înălţime din Santorini.

Numele său provine din cuvântul „vigla", care înseamnă zi. De aici putem admira o vedere panoramică remarcabilă a întregii zone, ceea ce permitea pe vremuri sătenilor din Santorini să fie informaţi din timp despre sosirea piraţilor. Imerovigji este un sat frumos şi liniştit, ideal pentru o vacanţă. Se poate urmări apusul de soare din spatele stâncii uriaşe Skaros, aflată în mijlocul mării. Până în anul 1800, acolo era un castel, care adăpostea toate birourile administrative ale insulei. Puteţi face o călătorie deosebită pe vârful stâncii Skaros, unde puteţi vedea o privelişte fantastică a Calderei.

Oia (se pronunţă *Ia*) se află în partea de nord a insulei, la 10 km de Fira şi este cunoscută în toată lumea. Putem ajunge aici cu vaporaşul sau cu autobuzul. Turiştii apreciază îndeosebi viaţa liniştită a localităţii şi fantasticul apus de soare. Este cel mai frumos şi pitoresc

sat turistic din insula Santorini, fiind situat pe o stâncă. De aici se pot vedea din unghiuri diferite vulcanii (Palaia şi Nea Kameni) şi mica insulă Thirassia. Oia are o imagine tradiţională, cu verande pentru plajă, cu biserici având cupole albastre, cu străzi pietonale. Multe dintre clădiri sunt construite în nişe în stâncă. Există de asemenea multe magazine pentru turişti, dar mai puţine decât în Fira.

În Oia se poate vizita şi Muzeul Maritim, unde se află o mică bibliotecă şi câteva exponate privind viaţa maritimă a zonei. Numeroase sunt şi gaieriâle. În apropiere, la Capul Skaros se pot vedea şi vestigii din fortăreaţa veneţiană. La 7 km se poate vizita al doilea crater vulcanic, care a erupt ultima dată în 1650. Coborând circa 300 de paşi din

Oia ajungem la portul Ammoudi şi la plaja din Armenis. Acolo ne întâmpină taverne, piatră ponce şi mici ambarcaţiuni care ajung în Thirassia.

Pyrgos este un sat muntos, unde se poate admira o remarcabilă vedere panoramică a insulei Santorini. Este situat la 7, 5 km sud-est de Fira. Are o populaţie de circa 500 de locuitori. Rină în 1800 a fost capitala insulei. Casele sale tradiţionale, mici, sunt construite în jurul unui castel veneţian, iar străduţele urmează forma dealului. Se poate vizita şi biserica Theotokaki, din secolul al X-lea. Fresce frumoase şi icoane vechi sunt şi la bisericile Agia Theodosia, Agia Triada, Metamorfosi tou Sotira (Transfigurarea Mântuitorului) (1537 – 1650), Agios Nikolaos şi biserica Arhanghelul Mihail (1690). La 4 km de Pyrgos se află Mănăstirea Profiţis Ilias – Profetul Ilie – (deschisă între orele 9,00 – 13,00, în lunile mai-septembrie), cea mai renumită din insulă, unde se găseşte o bibliotecă bogată, o colecţie mică de material etnografic şi icoane vechi. Este construită în secolul al XVIII-lea, pe o colină înaltă de 566 m.

Messaria este un sat frumos, situat în centrul insulei, la doar 4 km sud-est de Fira. Este înconjurat de grădini şi vii. Are o populaţie de 400 de locuitori. Casele sunt construite în stil tradiţional cicladic. Economia satului se bazează pe agricultură, îndeosebi pe producţia de vin.

Mesa şi Exo Gonia sunt sate tradiţionale, unde se practică agricultura, existând şi instalaţii pentru producţia şi păstrarea vinului. La Mesa Gonia se poate vizita biserica Sfintei Fecioare Maria

Grecia

(Eisodia tis Theotokou), construită de împăratul Alexis I Comnen în secolul al XI-lea, fiind folosite elemente arhitectonice de la construcţii anterioare.

Perissa este una dintre cele mai bune plaje din Santorini. Alături şi de satul Emporio se află o plajă lungă, cu nisip de culoare închisă, care face din Perissa un unicat.

Kamari a devenit o apreciată staţiune datorită plajei sale întinse, de mai mulţi kilometri, scăldată de ape ca de cristal.

Karterados se află la numai 2 km sud de Fira, între două râuri, fiind un sat tradiţional, mai apropiat de imaginea insulei Santorini din ultimul secol.

Thirassia, lângă Oia, este cel mai mare lanţ de ostroave rămase din antica Stroggili (dinainte de erupţiile vulcanice).

Muzee din insula Santorini

Muzeul de Arheologie. Se află în Fira, capitala insulei. Este ilustrată istoria îndelungată a insulei. Este singurul muzeu din insulă unde se pot vedea colecţii de sculptură elenistică şi romană (din perioada arhaică, până la cea romană), vase şi figurine din lut (datând din perioadele geometrică şi elenistică).

Megaron Gyzi. Se află la Thera, în spatele catedralei catolice. Expune gravuri din secolele XVI-XIX, vederi şi hărţi ale

Insulelor Cidade, şi fascinante fotografii ale capitalei Fira, înainte şi după cutremurul din

1956, dar şi mobilă şi ceramică. Este unul dintre cele mai frumoase muzee din

Santorini.

Muzeul de Preistorie din Thira. Situat în Fira, capitala insulei, este unul dintre cele

Insula Santorini mai interesante muzee din Santorini. Sunt expuse obiecte deosebite, inclusiv capodopere ale artei din preistoria insulelor Ciclade.

Muzeul de Artă Populară din Santorini se află în Kontohori, Fira. Este adăpostit într-o peşteră, săpată în anul 1861. Aici se pot vedea diverse exponate: butoaie, ustensile de făcut pantofi, o tradiţională vinărie, obiecte realizate de artişti locali.

1 Centrul Cultural Bellonio şi biblioteca se află lângă poşta din Fira, adăpostind o interesantă colecţie de cărţi despre Santorini.

1 Muzeul Maritim. Este situat în Oia, în nordul insulei Santorini,

expunând obiecte care au aparţinut marinei, ilustrând istoria maritimă a insulei.

Călătoria spre Santorini în Insula Santorini se poate ajunge cu bacul, existând curse regulate din Pireu, Salonic, Creta, Rodos, Kos şi din alte insule importante din Arhipelagul Cicladelor (Mykonos, Păros, Naxos, Sifnos, Milos, Tinos, Syros). Călătoria cu bacul durează aproximativ 7 – 9 ore, în funcţie de tipul de bac şi de portul de plecare. Navele cu viteză mai mare sunt disponibile numai în timpul verii, plecând din portul Pireu, din numeroase alte insule Cidadice şi din Creta.

O altă modalitate de a ajunge în insulă este cu avionul, plecând din Atena şi din diverse ţări, via Atena. Timpul de zbor de la Atena la Santorini este de aproximativ

40 de minute. Aproape toate zborurile internaţionale care ajung la Atena lasă un timp adecvat pentru a putea lua cursa spre Santorini. De asemenea, există zboruri şi din Myconos, Rodos, Creta şi Salonic.

Ajung în insulă curse ale companiilor Olympic Airways, Hellas Flying Dolphins, precum şi feriborurile Blue Star.

Santorini noaptea în frumoasa insulă Santorini sunt numeroase baruri şi cluburi de noapte (precum Enigma sau Koo). Cele mai multe se afla în Fira, capitala insulei, una dintre cele mai frumoase staţiuni, dar şi în principalele zone turistice, precum plajele Kamari şi Perissa.

Festivalul de jazz este un eveniment important, care are loc vara, A fost înfiinţat cu când ani în urmă şi au participat formaţii renumite la nivel internaţional. Mai multe informaţii puteţi obţine de pe site-ul www.jazzfestival.gr

Hoteluri şi locuri de cazare – din Santorini

Anna Apartments;

Hotel Orion;

Oia Mare Villas;

Nefeies Suites Hotel;

Villa Anabel; Villa Scorpios;

Vip Suites & Apartments.

Informaţii suplimentare puteţi obţine de pe site-ul www.saiitorini-greece. & iz

Grecia

Denumirea oficială: Republica

Elenă (Grecia); în limba greacă, *Elliniki*

Demokmtia (Elada)

Forma de guvernământ: democraţie parlamentară

Limba oficială: greaca

Suprafaţa: 131.944 km^2 (insulele ocupă aproape 20% din suprafaţa ţării, mai precis 25.050 km^2)

Populaţia: 10.964.000 locuitori, dintre care peste 4 milioane trăiesc în Atena şi

Pireu.

Moneda naţională: EURO (diviziune 100 cent); anterior aderării la UE, moneda oficială era drahma grecească. Sunt acceptate cărţile de credit.

Codul telefonic: 0030 (Atena-210)

Clima: Grecia se bucură de o climă mediteraneeană, cu veri lungi, călduroase şi uscate, aproape toride, şi ierni blânde şi umede, dar fără zăpadă.

Vremea: o călătorie în Grecia poate fi plăcută în orice anotimp. Mulţi turişti merg în iulie sau august, când au programate concediile şi când sunt copiii în vacanţă. Totuşi, sunt cele mai calde luni ale anului. La Atena, în aceste luni este preferabil să vă planificaţi vizitele la obiectivele turistice şi plimbările în timpul dimineţii şi seara, pentru că în jurul prânzului este foarte caid. De asemenea, sunt plăcute plimbările şi distracţiile la taverne în timpul nopţii, dar, cum mulţi turişti ies la aceste ore târzii, este ceva aglomeraţie. Perioadele mai iunie şi septembrie-octombrie sunt adecvate pentru concedii în Grecia, fiind preferate de mulţi turişti. Ca să vă puteţi planifica o călătorie în deplină cunoştinţă de cauză, vă prezentăm temperatura medie, în grade Celsius:

Luna	Atena	Salonic	Creta	Rodos
Ianuarie	10, 2	5, O	12, 1	11, 8
Februarie	10, 6	6, 6	12, 2	12, O
Martie	12, 3	9, 7	13, 5	33, 6

Aprilie	16, 0	14, 2	16, 6	16, 6
Mai	20, 6	19, 4	20, 2	20, 5
Iunie	25, 1	24, 2	24, 3	24, 7
Iulie	27, 9	26, 5	26, 1	26, 9
August	27, 8	25, 9	26, 0	27, 0
Septembrie	24, 2	21, 7	23, 4	24, 6
Octombrie	19, 5	16, 1	20, 0	20, 7
Noiembrie	15, 5	11, 0	16, 7	16, 5
Decembrie	12, 0	6, 8	13, 7	13, 3

— ««„< *”,”.

Informaţii utile

Condiţii de intrare în Grecia:

conform reglementărilor în vigoare, pentru a vizita Grecia turistul are nevoie de paşaport valabil încă cel puţin şase luni de la data intrării, asigurare medicală, bilet de călătorie dus-întors şi de un voucher care să confirme cazarea şi serviciile comandate, în plus, autorităţile vamale pot solicita turistului să prezinte la intrarea în ţară o sumă de bani, care poate varia, funcţie de durata sejurului şi de serviciile comandate.

Fusul orar: ora Greciei coincide cu cea a României.

Ambasada României din Atena;

str. Emmanoil Benaki, nr. 7, Paleo Psychico.

Telefon: 0030 – 210.672 8875, fax. 0030 – 210.672 8883.

TRANSPORT

Transportul cu automobilul propriu: dacă vă hotărâţi să mergeţi cu automobilul propriu, este bine să ştiţi că majoritatea turiştilor automobilist! nu au probleme cu şofatul pe autostrăzile şi principalele şosele din Grecia. Totuşi, este indicat să fiţi precauţi, întrucât în Grecia

se înregistrează cea mai mare rată a accidentelor rutiere din

Europa! Există şosele şi autostrăzi către toate obiectivele turistice importante. Multe dintre ele au fost modernizate cu ocazia

Olimpiadei din 2004.

Închiriere maşini: preţurile pentru maşinile închiriate, cât şi pentru benzină, sunt mari. Dacă apelaţi totuşi la acest serviciu, este recomandabil să acceptaţi şi poliţa de asigurare oferită odată cu închirierea maşinii. Preţul de închiriere afişat nu include TVA (18%), precum şi o taxă suplimentară de 3 – 6% care se aplică dacă închirierea se face direct de pe aeroport. De asemenea, preţurile listate – care diferă de la o companie ia alta – nu conţin tarifai de vară, care este în general cu 10 – 15 euro mai mare pentru închirierile din perioada iunie-septembrie. Majoritatea staţiilor de benzină sunt din reţeaua BP (British Petroleum), dar nu sunt foarte răspândite. Ca atare, este bine să alimentaţi atunci când întâlniţi o staţie de benzină şi, ca un mijloc de precauţie, să nu lăsaţi benzina să scadă sub jumătatea capacităţii rezervorului.

Transferul de la aeroport:

Aeroportul internaţional „Efeftherios

Venizelos" este situat la 21 km est de capitală. Este cea mai nouă poartă aeriană a

Europei, încorporând tehnologii de ultimă oră şi având un înalt nivel de securitate şi eficienţă. A început să opereze din anul

2001 – fiind inaugurat pe 29 martie – şi este legat la reţeaua de metrou şi de căi ferate de suprafaţă. Se ajunge, pe drumurile noi, în circa 40 de minute în centrul Atenei. De obicei, preţul unui taxi este de 30 euro până în centrul Atenei şi de 40 euro până în Pireu, dar este mai scump noaptea. Durata călătoriei este de 30 de minute, dar depinde mult de trafic. Dar cea mai rapidă cale de a ajunge de la aeroportul Eleftherios Venizelos până în centrul Atenei este cu metroul, cu extensia liniei 3. Până în Piaţa Syntagma facem maxim 40 de minute.

Metroul: construcţia noii linii de metrou Attico a creat o modalitate foarte accesibilă, eficientă şi competitivă de a călători în Atena şi în jurul oraşului. Metroul

Atenei include cel mai nou sistem tehnologic din Europa, în timpul construcţiei sale, multe vestigii antice au fost descoperite sub străzile Atenei, cele mai valoroase obiecte antice fiind expuse în principalele staţii de metrou, ele devenind astfel mici muzee şi

expoziţii de artă. Metroul funcţionează între orele 5, 30 şi miezul nopţii şi leagă toate punctele turistice. Pentru informaţii suplimentare, accesaţi; www.ametro.gr

Autobuzele Express pleacă regulat de la Aeroport, terminalul Sosiri. Până în centrul Atenei, direct până în Syntagma, putem ajunge cu autobuzul E95. Autobuzul

E94 merge la Ethiniki Amyna, având legătură şi cu linia 3 de metrou, iar autobuzul E96 ne duce spre suburbii, coasta sudică şi Pireu, în lunile de vară, autobuzul

E97 ajunge la Dafni şi are legătură cu linia 2 de metrou. E92 merge înspre Kifissia.

Durata călătoriilor depinde însă de intensitatea traficului, dar trebuie să luăm în calcul minim o jumătate de oră pentru toate rutele.

Autobuze, troleibuze şi tramvaie:

pentru a ne deplasa în interiorul Atenei, putem folosi autobuzele, întrucât reţeaua lor este completă şi ieftină. Pentru transportul în oraş şi suburbii putem folosi autobuzele şi troleibuzele, dar traficul este destul de intens şi dificil. Biletele se vând în staţiile terminale sau la chioşcurile din staţii.

La orice oficiu COT putem cere o hartă cu rutele, gratuită. Putem afla informaţii privind noua rută de tramvaie pe site-ul www.transfl.gr

Taxiuri: taxiurile ateniene sunt galbene şi pot fi solicitate şi din stradă. Nu demult, taximetriştii atenieni erau renumiţi pentru încărcarea notei de plată, dar situaţia w mu *Grecia* s-a îmbunătăţit. Acum, toate taxiurile au montate aparate de taxat şi practică două tarife: cel de zi, de la 6 dimineaţa la miezul nopţii, şi cel de noapte. Dacă totuşi şoferul refuză să folosească aparatul, puteţi negocia tariful sau să schimbaţi taxiul. De obicei, şoferii iau şi alţi pasageri spre direcţia în care merg, dacă mai au locuri libere. Când urcaţi, citiţi imediat aparatul de taxat, dacă se mai află clienţi în taxi. Preţul nu se împarte, deci trebuie să plătiţi integral pentru distanţa parcursă sau tariful minim, de 1, 5 euro. Când locuiţi la hotel, puteţi solicita ajutorul recepţionerului pentru a găsi un taxi. Dacă preferaţi să mergeţi cu taxiul de la aeroport până la hotel, vă va costa circa 15 – 25 de euro. Puteţi comanda taxiuri la tel.: 00302 109.637 030;

e-mail: *greektoxiaol.cOm*.

Puteţi consulta preţurile pe site-ul www.*gYeektravelcom/testimonials/taxi.html*

SĂNĂTATE

Asistenţa medicala: pentru urgenţe apelaţi la numărul de telefon! 66. În

Grecia, asistenţa medicală este gratuită.

Dacă vi se întâmplă ceva în timpul călătoriei şi aveţi nevoie de un medic generalist, nu de un specialist, consultaţia este gratuită. De cele mai multe ori se oferă şi medicamente în timpul consultaţiei, de asemenea tot gratuit. Dacă aveţi nevoie să cumpăraţi medicamente de la farmacie, este bine să ştiţi că acestea sunt ieftine. Totuşi, în astfel de situaţii solicitaţi şi păstraţi chitanţele, pentru a le deconta ulterior la agenţia de asigurări. fi i".

Informaţii utile

Farmaciile lucrează în regim normal, adică sunt închise în timpul siestei de după-amiază (cam între orele 15,00 – 17,00). Există însă *şi* farmacii „de gardă", care sunt deschise non-stop. În aşezările mici sau în staţiunile turistice, farmaciile au sonerii şi funcţionează deseori chiar în casa farmacistului. Nu vă sfiiţi să solicitaţi medicamente când aveţi nevoie, fără teama de a „deranja". Vi se va răspunde cu bunăvoinţă şi solicitudine, nu cu figuri şi atitudini morocănoase, cum se mai întâmplă pe la noi…

În zonele rurale şi în insule, ajutorul medical se poate obţine la aşa-numitele „cabinete medicale rurale" – AGROTIKO IATRIO, unde se află de gardă un medic generalist. Există însă şi „centre de sănătate" – KENTRO HYGEIAS – unde lucrează medici specialişti. De asemenea, în oraşele mici şi în staţiunile turistice sunt şi media particulari, de diferite specialităţi, ale căror consultaţii se plătesc, în orice caz, solicitaţi nota de plată pentru consultaţia şi tratamentul medical efectuat.

Spitale: Spitalul „*Evangelismos*":
str. Ypsilandou, nr. 45 – 47, 10676, Atena;
tel; 210.729 0643;
Serviciul de ambulanţa:
str. Ygeias, 15669, Atena, tel; 210.746 0300.

RESTAURANTE

Tipuri de restaurante; grecii cinează foarte târziu şi atunci preferă terasele în aer liber, chiar dacă interioarele sunt dotate cu aer condiţionat, în majoritatea restaurantelor deservirea este prietenoasă, caldă şi familială. Un protocol mai distant se practică doar în

restaurantele luxoase, unde mâncărurile sunt nu neapărat mai bune, dar mai elegant servite şi prezentate şi, în mod cert, cu mult mai scumpe.

Variatele localuri unde se poate servi masa au trăsături bine definite. Un *estiatorion* (restaurant) este un local mai convenţional, cu feţe de masă, servire mai protocolară şi preţuri destul de mari. O tavernă reprezintă varianta urbanizată a tradiţionalelor localuri rurale. Deseori proprietarul şi membrii familiei sale pregătesc mâncărurile şi îşi servesc clienţii cu mâncăruri de calitate.

Clienţii obişnuiesc să lase bacşiş, în jur de 15% din costul consumaţiei.

O „seară grecească": măcar una dintre serile petrecute pe meleaguri elene trebuie să o consacraţi unei „seri greceşti", petrecute într-un local care oferă astfel de programe îndeosebi pentru turişti. Vă puteţi delecta cu muzică şi dansuri tradiţionale, cu ouzo şi vinuri greceşti, cu delicatese ale bucătăriei tradiţionale. De obicei, dansatorii îi invită pe turişti să danseze alături de ei.

Programul începe pe la orele 17,00 şi se termină pe la miezul nopţii. Preţul pentru o

„Seară grecească" începe de la 15 euro, urcând până la câteva zeci de euro, în funcţie de local, dar merită! Reprezintă o amintire de neuitat!

MÂNCĂRURI ŞI BĂUTURI GRECEŞTI TRADIŢIONALE

Printre specialităţile servite] a taverne se numără: vinete prăjite în ulei de măsline;

salată de roşii, castraveţi, ardei graşi – totul amestecat cu brânză telemea şi măsline;

ghiveci; frigărui; „cocoreţ" – frigărui din măruntaie de oaie, condimentate; pepene verde.

Preparatele din peşte şi salatele din fructe de mare sunt gătite inegalabil de localnici. Dintre mâncărurile tradiţionale greceşti puteţi încerca salatele, cea mai cunoscută şi răspândită fiind *ţaţiki* (pronunţaţi ţaficţii), care conţine usturoi, dar şi platourile cu *mezedes* (apetitive), cunoscute la noi ca snacks-uri sau gustări. Mezedes se pot servi cu *melitzanosalata* – vinete tocate, amestecate cu ulei, lămâie şi usturoi, *taramosalata* – pastă de icre, precum şi *dolmdakia* – frunze de viţă-de-vie umplute cu carne sau orez. *Souflaki* este hamburgerul sau kebabul grecilor, din carne de vită, de peşte sau de pui, cu sos de iaurt,

castraveţi, roşii şi ceapă. Musacaua pe bază de vinete este o altă mâncare tradiţională grecească.

Rusticul „Kleftico" (berbec la cuptor), dar şi supa de ţap sunt preparate deosebit de gustoase. De altfel, reţetele greceşti tradiţionale se prepară cu multe legume coapte, fructe proaspete şi cu carne de miel.

O salată grecească costă în jur de

3 euro, iar mezedes – între 2, 5 şi 5 euro.

Grecilor le face plăcere să mănânce bine. Din fericire, mâncărurile lor nu sunt atât de condimentate încât să ne fie teamă să le testăm. În plus, uleiul de măsline, pe care îl folosesc de obicei grecii pentru gătit, este foarte sănătos şi gustos, în ultimii zece ani europenii au devenit mari consumatori de salate mari, cu multe ingrediente, printre care se numără de multe ori *brânza Feta*, foarte adecvată pentru salate datorită şi aspectului plăcut şi având un gust mai fin decât alte tipuri de brânză. Ca atare, consumul de brânză Feta a crescut considerabil, mai ales că este şi un aliment sănătos. Grecii

Grecia susţin că ei au inventat procedeul prin care se obţine acest sortiment de brânză, dar se luptă în instanţele europene cu Danemarca, pentru exclusivitatea denumirii. Danezii susţin că ei au industrializat producerea brânzei Feta şi, în plus, sunt cei mai mari producători. Până una-alta, salatele greceşti cu brânză Feta sunt delicioase!

De obicei, după ce intri într-un restaurant şi-ţi alegi o masă – preferabil afară, îndeosebi de primăvara până toamna –, ţi se permite sau chiar ţi se recomandă să mergi la bucătărie să vezi ce ţi se poate oferi. Ţi se pot arăta diverse sortimente de carne sau peşte pentru grătar.

Printre bunătăţile autohtone se numără nu doar variatele sortimente de brânză, ci şi vinul de masă clasic – roşu sau alb. Astfel de produse pot însoţi oricând o gustare binevenită, amintind de zilele petrecute în Grecia.

Dintre localuri, Psistario oferă carne friptă de porc, miel sau pui, iar fiecare client îşi poate alege bucata de carne care doreşte să-i fie preparată. *Psarotaverna*, situată pe malul mării, este specializată în preparate din peşte şi fructe de mare. Aici se poate mânca peşte proaspăt, pescuit chiar în acea zi de proprietarul localului. Sau cel puţin aşa se laudă, chiar dacă-l cumpără de la alţi pescari!

Printre vinurile greceşti renumite se număra *reasina*, un vin aromatizat cu răşină de pin, păstrat în butoaie, preferat la desert.

Oricât de bun vi s-ar părea, evitaţi să consumaţi cantităţi prea mari, pentru că mahmureala produsă este *mai* neplăcută ca după alte vinuri. Apreciate de cunoscători – şi nu

Informaţii utite numai – sunt şi vinurile albe şi roşii, dulci sau seci. Foarte bune sunt vinurile de casă, care se oferă în tavernele locale, însă băutura tradiţională grecească este *ouzo* (pronunţat uzo), care se serveşte de obicei ca apetitiv, sau o variantă locala a acestuia, *tsipouro*. Este „apa de foc" locală, cu aromă de anason, servită simplă sau cu apă şi gheaţă, devenind lăptoasă când este diluată cu apă. Printre băuturile tradiţionale recomandate de localnici se mai numără rafei – alcool alb de struguri.

În schimb, îndeosebi iarna, coniacul este preferat ca apetitiv. De asemenea, cafeaua preparată în Grecia este foarte bună.

Vara se consumă foarte mult frape.

La o masă grecească se serveşte ca principal fel de mâncare musaca, ghiveci, carne prăjită sau peşte şi frigărui de miel sau porc – souflaki. Peştele şi scoicile sunt excelent pregătite de greci. Alături de felul principal de mâncare se serveşte salata grecească *horiatiki*, cuprinzând felii de roşii şi castraveţi, măsline şi feta. Consacrate ca desert sunt *baclavam* – pe care unii o consideră a fi şi afrodiziac – şi cataiful. De la o masă tipic grecească nu pot lipsi fructele şi legumele proaspete, preparatele din peşte şi scoici.

Grecii acordă o atenţie deosebită tradiţiilor culinare. Peştele este de obicei gătii sau prăjit, servit cu un sos din vin alb şi roşii. Foarte gustos este peştele de calitate, prăjit uşor şi asortat cu lămâie şi ulei de măsline. Apreciate de localnici, dar şi de turişti sunt specialităţile de *brânză grav wa*

(galbenă) şi *mizithra* – brânză albă, cremoasă, care înlocuieşte deseori feta în salata grecească.

De obicei, personalul din restaurante cunoaşte limba engleză.

Listă de bucate:

Vă prezentăm cele mai răspândite feluri de mâncare pe care le puteţi servi în Grecia.

Ţaţiki; iaurt, castraveţi, usturoi, sare. Se serveşte, de preferat, cu pâine proaspătă.

Salata Melitzana: salată de vinete. Se serveşte cu pâine.

Salată Tararaa: icre de crap.

Saganaki: brânză prăjită. Se serveşte uneori cu sos de tomate. De asemenea, se poate stropi cu suc de lămâie.

Salată Capan: specialitate care se serveşte cu pâine.

Salata Tiro: salată cu brânză. Uneori este foarte condimentată.

Măsline: sunt de o mare varietate.

Casseri: brânză slabă.

Keftedes: bucăţi de carne prăjită. În fiecare zonă a Greciei sunt pregătite într-un mod specific. Se pot servi cu sos de tomate. Uneori se prepară şi din peşte. Sunt delicioase.

Spanakopita: plăcintă cu spanac.

Tiropita: plăcintă cu brânză.

Kreatopita: plăcintă cu carne.

Salată Choriatiki: salată ţărănească; de obicei conţine roşii, castraveţi, ceapă, brânză Feta, ulei, oţet şi măsline.

Lakanika: salată de varză.

H ori a: verdeţuri fierte. Este foarte sănătoasă şi gustoasă şi se serveşte cu suc de lămâie, ulei şi oţet.

Vâeeta: este gătită şi servită ca şi Aorta, dar conţine mai multe verdeţuri. Restaurantele oferă de obicei un tip de salata sau celălalt.

Vâgendes: fasole mare, servită cu ulei şi sos de tomate.

Fava: mâncare de mazăre, fiartă înăbuşit, care poate fi servită şi cu pâine.

Briam: vegetale fripte. De obicei, conţine cartofi, ceapă, usturoi şi roşii.

Rivithia: tocană de pui, cu garnitură de mazăre, gătită cu roşii.

Stifado: tocană făcută cu ceapă, roşii, carne de miel sau caracatiţă.

Dolmades: frunze de viţă umplute cu orez, ceapă şi, uneori, carne tocată de vită. Sarmale greceşti!

Macaronia: macaroane sau spaghete. Se servesc cu carne tocată de vită sau cu sos de tomate.

Mousaka: conţine vinete coapte, cartofi, ceapă, carne tocată de vită, ulei, taină.

Pastitsio: conţine tăiţei, carne, sos, fiind pregătită asemănător musacalei.

Anginares; cu sos de lămâie şi ou cu cartofi.

Fricasse: mâncare făcută cu spanac, lămâie, ouă şi ulei.

Psito: friptură din pulpă de miel cu cartofi.

Pidakia: coaste prăjite.

Cele mai populare taverne de *souflaki* (hamburgerul sau kebabul grecesc) sunt, la Atena, cele din Piaţa Monastiraki, precum Taverna Sigalas. Dacă vă aşezaţi la masă într-o tavernă şi comandaţi „souflaki", puteţi primi o farfurie mare cu carne, salată şi pâine. Dacă însă doriţi „souflaki sandviş", este preferabil să comandaţi chiar aşa, pentru a evita posibile surprize!

Grecia

CUMPĂRĂTURI

Există numeroase supermarket-uri şi magazine universale pentru cumpărături, dar şi magazine de firmă sau mici magazine familiale, care oferă o gamă largă de produse.

Preţuri estimative l bere, sucuri tip Cola, apă minerală; 2 euro l masă de prânz; 7 – 10 euro (în funcţie de restaurant şi de meniul ales)

l un pahar de vin; 2 – 4 euro (în Grecia vinul se vinde la pahar, iar preţul depinde şi de calitatea lui)

l un souflaki pe plajă: 5 – 7 euro l cină la un restaurant bun: 10 – 15 euro, dar poate ajunge şi până la câteva zeci de euro, în cazul unei „seri greceşti", cu program artistic l umbrele pe plajă (de închiriat): 2 – 4 euro (multe plaje sunt însă dotate de organizatori cu umbrele, pentru că într-adevăr vara, mai ales la prânz, este foarte cald şi umbra este căutată cu ardoare de majoritatea turiştilor)

l intrările la muzee s-au scumpit în ultimul timp, fiind de obicei de 5 – 10 euro. De exemplu; Acropole – 12 euro; Delfi 5 cum; Meteora 1 – 2 euro (fa fiecare dintre cele şase mănăstiri care se vizitează)

l haine de blană; de nurcă (din bucăţi), 450 – 500 de euro; o haină de nurcă, lungă, de calitate, poate ajunge însă şi la 2000 de euro. Mulţi turişti care merg îndeosebi în Macedonia obişnuiesc să cumpere haine de blană, care sunt la preţuri mai avantajoase decât la noi. Mai ales vara se pot obţine reduceri importante faţă de „prima strigare".

Informaţii utile a vânzătorului, dar vă trebuie răbdare şi abilitate. Dacă însă nu negociaţi preţul, preferabil cu patronul magazinului, puteţi plăti mult mai mult decât dacă vă tocmiţi!

l în Kalambaka, de la atelierul de confecţionat icoane puteţi cumpăra produse de calitate, realizate pe un lemn vechi, tratat special. Mai puteţi cumpăra, la preţuri avantajoase, icoane realizate pe un fel de piatră, pe care se lipeşte imaginea litografiată. Chiar şi acestea sunt

realizate cu măiestrie, încât par din lemn. Preţul unei icoane obişnuite variază fân funcţie de mărime şi calitate), între! cum şi 20 – 30 de euro.

l Din Salonic, de ia magazine specializate, se pot cumpăra obiecte de cult (destinate în principal preoţilor): cruci, potire, candele deosebite (200 – 300 de euro), mir, arome, ceasloave cu coperţi aurite (peste 1.000 de euro).

EXCURSII RECOMANDATE

Din Atena se pot face frumoase excursii, pentru a vizita alte zone interesante din Grecia. Agenţiile locale de turism din Atena, cu sedii în oraş şi la aeroport, organizează tururi de oraş şi numeroase excursii. O altă variantă pentru a vizita locurile interesante este închirierea unei *maşini*.

Toiul Atenei: dimineaţa putem vizita complexul arheologic de pe Acropole, unde merită admirat Partenonul, Templul Atenei Nike şi Erehteionul, cu celebrele sale cariatide, După-amiază putem vedea Teatrul lui Dionysos şi Odeonul lui Herod Atticus, edificii situate la poalele Acropolei, care mai găzduiesc şi acum reprezentaţii cu tragediile antichităţii, în altă jumătate de zi putem face un tur pietonal al Atenei, trecând pe lângă Stadionul Panathinaiko, Templul lui Zeus, Arcul lui Hadrian şi Templul lui Hefaistos. De asemenea, se poate face un tur pietonal pe ruta Piaţa Syn tagma, Palatul Parlamentului, Academia, Universitatea, Biblioteca Naţională, Piaţa Omonia, Monas-tiraki, Plaka. Durează o jumătate de zi.

Croaziera în Golful Saronic: se pot vizita insulele Eghina, Poros, Hydra.

Excursia organizată costă 60 de euro.

Cap Sunion: se vizitează Templul lui

Poseidon şi poate 11 admirat apusul soarelui.

O excursie organizată costă 10 euro.

Atena-Pelopones: durează o zi întreagă. Se călătoreşte de-a lungul Golfului

Saronic până în Corint, cu oprire la Istmul

Corint. Traseul se continuă spre Epidaur, unde se vizitează Teatrul antic şi Sanctuarul lui Asclepios. Sosire în Naflio, prima capitală a Greciei, unde se vizitează centrul oraşului. Plecare spre Micene, pentru vizitarea cetăţii şi a mormântului lui Agamemnon. Înapoiere la Atena.

În Olimpia se poate vizita Muzeul

Arheologic şi cel al Jocurilor Olimpice.

Oraşul Patras are două oaze de istorie: Oraşul de Sus şi Oraşul de Jos. Alt obiectiv turistic este Catedrala Sfântul Andrei.

Atena-Delfî-Valea Tempi. la Delfi se vizitează vestitul oracol al lui Apollo, zeul luminii, iar în Valea Tempi – Izvorul şi

Biserica Sf. Paraschiva.

Salonicul, capitala Macedoniei este al doilea oraş şi port ca mărime din

Grecia şi totodată capitala şi metropola regiunii Macedonia. Concurează în frumuseţe cu Atena şi Kavala. Principalele obiective turistice din Salonic sunt: Biserica Sfântul Dumitru – unde se găsesc moaştele Sfântului Dumitru, protectorul şi patronul spiritual al oraşului –, Turnul Alb, Biserica Sfânta Sofia, Rotonda, Muzeul de Cultură Bizantină, Muzeul Arheologic, Agora Romană, Arcul lui Galeriu. Pentru cumpărături se poate vizita şi bazarul, unde preţurile sunt mai convenabile ca în alte părţi. Salonicul este şi un oraş modern, cu activitate comercială, industrială şi culturală intensă. Din Salonic la Bucureşti se poate ajunge cu maşina în circa 15 ore şi ne putem opri pentru a vizita oraşul în drum către Atena.

Muntele Olimp este maiestuos, întotdeauna înconjurat de nori, fiind considerat reşedinţa celor 12 zei.

Meteora – mănăstirile suspendate pe

„Stâncile văzduhului". Aici ne întâmpină numeroasele stânci austere, cu forme ciudate, în tonuri de „gri elefant". La Meteora putem vizita Marele Meteor, dar şi alte mănăstiri din vestitul complex monahal ortodox, Pe drumul spre Salonic traversăm

Valea Tempi, cu oprire la Schitul Sfintei

Paraschiva, în apropierea căruia se află

„Izvorul Afroditei". Legenda spune că dacă ne spălăm pe faţă cu apă de aici, vom întâlni o nouă iubire.

Moaşte sfinte se găsesc la: Salonic – moaştele Sf. Grigorie Palama, Biserica Sf.

Sofia (moaştele Sf. Vasile cel Nou); insula

Eghina – moaştele Sf. Nectarie.

CAZARE

Clasificarea hotelurilor: în Grecia clasificarea hotelurilor se face conform

Grecia normelor locale. Restaurantele au aceeaşi clasificare cu

cea acordată hotelurilor respective, întrucât sunt considerate facilităţi ale hotelurilor, nu unităţi de alimentaţie publică separate.

Informaţii la birouri turistice G.N.T.O.: (Greek National Tourist Organization). Cele mai importante birouri turistice G.N.T.O. se află la aeroport (deschis: luni-vineri 9,00 – 17,00, sâmbătă şi duminică 10,00 – 13,00; tel.: 210.353 0445) şi în Ambelokipi (str. Tsoha, nr. 7, Ambelokipi; tel.: 210.870 7116 – 119; deschis: marţi-vineri 9,00 – 13, 30), unde putem solicita informaţii despre obiectivele turistice. Informaţii, hărţi şi modalităţi de transport putem afla la www.gnoto.gr

Agenţii de turism:

HORIZON TRAVEL – Athens

Hilton Hotel, str. Vasilissis Sofias, nr. 46; tel; 210.7281812; www.horizone. Văputeţi J adresa agenţiei pentru excursii în interiorul Greciei.

AGENŢIA KUSADASI, cu sediul în Bucureşti, bd. N. Titulescu, nr. I, al. A7, parter, tel. 3101450, 3101451, fax 3349597 şi bd. Carol I, nr. 57, tel. 3134619, precum şi în Ploieşti, bd. Republicii nr. 124 A, tel. /fax 0244 518723, e-mail: fewsadfisifeusadasi.ro. Oferă cazare cu mic dejun inclus la Atena în Hotelul lonis, categoria C, lângă Piaţa Omonia. Cele 102 camere au aer condiţionat, baie, telefon, televizor, iar hotelul mai este dotat cu restaurant, bar, cofetărie, fiind asigurate şi servicii de room-service. Tariful este de 34 euro/zi.

Informaţii utile

C & D PARTNER TURISM – Caleai Dorobanţilor, nr. 103 – 105, sector l Bucureşti;

j 161: 2316131, 2316132;

I fax: 2304350, 2310555;

J e-mail: crf. partnl Tftfippă.ro;

Ş Filială; Bd. ELizabetanr. 8 – 10, tel.: 3131187, 3133730, 3133729.

DACIA TOUR – rezervări şi vânzări de bilete de avion pentru orice companie aeriană, pentru toate destinaţiile; asigurări de călătorie. Adresa: Bucureşti, bd. Magheru, nr. 1 – 3, sector l şi str. Boteanu nr. 6, tel.: 3102922, 3102923, 310 25 47, 315 45 58; 315 45 58; fax 3148031, 310 25 14; www.*datiatow.ro*, e-mail: *a adatourmailcom* AGENŢIA THEME TRAVEL TOURS oferă cazare cu mic dejun pentru turiştii individuali; adresa; str. C.A. Rosetti, nr. 25, ap. 2, sector 2, Bucureşti, tel.: 2102100, 6101270,0722 620486, e-mail:

ttthyaanth.ro, wmv. ttt.ro. Tarifele de catalog încep de la 25 euro pentru Atena (la hoteluri de 3*), în sezon (aprilie-octombrie).

Hoteluri din Atena:

Hotelul Balasca, de categoria C, este situat pe str. Liossion, nr. 45, la 600 m de Piaţa Omonia. Are 83 de camere dotate cu baie, aer condiţionat, telefon, TV satelit, bar, restaurant. Cazarea cu micul dejun costă 26 euro (persoană/noapte) în sezon şi 23 euro în extrasezon.

Pentru cazare sau sejururi la acest hotel vă puteţi adresa agenţiei TRAVEL CLUB SERVICES, bd. Carol I nr. 74, ap. 3, sector 3.

Bucureşti, tel: 3146104, 3102381, fax 3146104, e-mail: oj5 fetraveldub.ro, site web: www.travelcluli.ro.

Hotel Candia – de categoria B, este situat în centrul Atenei, în apropierea staţiei de metrou Diligiani. Camerele sunt dotate cu baie, telefon, televizor, aer condiţionat, telefon, balcon. Hotelul dispune de restaurant, piscină, bar. Adresa; str. Diligiani, nr. 40.108, tel: 210.524 6112.

«Hotel King Jason (3*), cu tarife între 33 – 34 euro/persoană cazată în camere cu două paturi şi incluzând micul dejun;

Hotel Stanley (4*), cu tarife între
53 – 54 euro. Hotelurile se află în Piaţa
Omonia, iar rezervări se pot face la Agenţia
Day & Night, bd. Ştefan cel Mare, nr. 1 – 3, al.
Perla, intr. B, ap. 93, sectori, Bucureşti;
tel.: 2305039, 2303656; www.rezervare.ro.
În Pireu vă puteţi caza la hotelul
Anita Argo, nr. 23 – 25, str. Notară 18531.
Pireaus, telefon: 210.412 1795, fax:
210.4122 420. Este situat în apropiere de portul central şi de o staţie de metrou.

Cazare la preţuri convenabile:

Studiouri şi apartamente: studiourile sunt dotate cu paturi duble sau au două paturi într-o cameră; baie şi chicinetă dotată cu veselă, chiuvetă, frigider, aragaz, hotă, la două camere. Apartamentele au două sau trei camere, plus bucătărie utilată pentru 4 – 6 persoane, baie. Cazarea în studiouri sau apartamente este în sistem selfcatering (dormitor, bucătărie, baie, balcon).

De exemplu, un sejur cu 7 nopţi cazare, cu transport şi două excursii incluse poate costa, în funcţie de perioadă, între 115 – 190

euro (la Agenţia de turism Grafos, str. Ţepeş Vodă, nr. 51, sector 2, Bucureşti, tel.: 3228814, fax 3223111, e-mail: *officerairia.ro*, wmv. rairia.ro.

— Camere în vile: situate în vile, unde locuieşte şi familia care închiriază, aceste camere au în general baie proprie. Casele macedonene sunt dotate de obicei cu pensiuni şi taverne şi atrag turişti din toată

Europa.

Agenţii TAROM

— Sediul principal: şoseaua Bucureşti – ploieşti, kilometrul 16, 5, Otopeni. Telefonul aeroportului: 021 2014700, fax: 2014761.

— Informaţii TAROM S.A. şi rezervări la tel. 9361 (pentru Bucureşti) şi, respectiv.

021 3370400, 3372037;

e-mail: rzrvfiritfirom.ro sau *inervation-vicioriatarom*. *roi* rezervări prin Internet: www.tarom.ro, fcookmgstarom.ro.

— Splaiul Independenţei 17, tel 3034400.

3034444, fax: 3360416, 3372036;

— Str. Buzeşti nr. 59 (Piaţa Victoriei), tel. 2125850, 2046464, fax: 2046424;

Grecia

Biroul TAROM de la Aeroportul

International Henri Coandă – Bucureşti

(fost Otopeni):

tel.: 2041355, 2041220, 2041224.

Agenţii TAROM din Grecia

Atena (Athens): SOCIÉTÉ

ANONYME OF TOURISM & HOTELS

PLOTIN AIR SA, str. Filellinon, nr. 14.

Syntagma, 10557 Athens, tel.: 0030 – 210

3316748, fax: 0030 – 210.331 6554.

Salonic (Thessalioni) – aeroport

Makedonia (16 km): str. Timişki, nr. 82, tel: 0030 – 2310.250 598, fax: 0030 – 2310.223 417.

Tarife:

La clasa economic, pe distanţa

Bucureşti-Atena – tariful cel mai mic este de

220 euro plus 56 euro (taxa de aeroport), ajungând până la 430

euro (în zona S a avionului), plus 56 euro (taxa de aeroport), în funcţie de numărul locurilor libere disponibile.

La clasa business, tarifele variază între
600 euro (în zona C a avionului), plus 56 euro
(taxa de aeroport), şi 690 euro (în zona D a avionului), plus 56 euro (taxa de aeroport).

I OBIECTIVE
(TURISTICE
I
1. ATENA
Biblioteca Naţională (1)
Universitatea (2)
Academia de Arte (3)
Palatul Troici (4)
Piaţa Syntagma (5)
Parlamentai (fostul Palat Regal) (6)
Monumentul Soldatului Necunoscut (7)
Parcul Naţional (8)
Zappeionul (9)
Palatul Prezidenţia! (10)
Stadionul Panathinaiko (11)
Templul lui Zeus Olimpianul (12). Arcul lui Hadrian (13)
Acropole (14)
Propileele (15)
Templul Atenei Nike (16) A Partenonul (17) –, Erehteionul *şi* templul Cariatidelor (18)
Muzeul Acropolei (19)
Odeonul lui Herod Atticus (20)
Stoa lui Eumene (21)
Teatrul lui Dionysos (22)
Agora antică (23)
Tezeionul (24)
Muzeul Agorei (25)
Agora romană (26)
Biblioteca lui Hadrian (27)
Turnul Cânturilor (28)
Muzeul de Ceramică Populară

Kyriazopoulos (29)
Bazarul (30)
Muzeul Evreiesc ai Greciei (32)
Biserica Hagios Nicodemos (33)
Muzeul de Artă Populară Greacă (34)
Biserica Soaira Kotaki (35)
Biserica Hagia Ekaterim (36)
Monumentul lui Lysikrate (37)
Biserica Agios Nicolaos de Rengava (38)
Biserica Hagios loanis Theologos (39)
Mănăstirea Sf. Tafou (40)
Cartierul Anafiotika (41)
Biserica Metamorfossi (42)
Muzeul Kanellopoulos (43)
Muzeul de Instrumente Populare
Greceşti (44)
Biserica Kanellopoulos (45)
Catedrala Ortodoxă (46)
Mica Mitropoiie (Mikri Mitropoli) (47)
Muzeul Naţional de Arheologie (48)
II. EXCURSII ÎN
APROPIERE DE ATENA
Glyfada (1)
Vouliagmeni (2)
Capul Sunion – Templul lui Poseidon (3)
Sanctuarul lui Artemis din Brauron
(Vravrona) (4)
Maraton (5)
Portul Rafina (6)
Mănăstirea Dafni (7)
Eleusis (8)
Oracolul din Delfi (9)
III. ÎN PENINSULA
PELOPONES
Corintul antic (10)
Mkene (îl)
Naflio (12)
Teatrul din Epidaur (13)

Olimpia (14)
Patras (15)
Grecia
IV. ÎNTRE ATENA Şi
SALONIC
Voios (16) Muntele Olimp (17)
V. PRIN MACEDONIA, ÎN
NORDUL GRECIEI
Salonic (21)
Turnul Alb (Lefkos Pârgos) (22) Arcul lui Galenu (23) Biserica Sfântul Gheorghe (24) Zidurile de apărare ale Cetăţii (25) Catedrala Sfanţul Dumitru (26) Biserica Sfânta Sofia (27) Muzeul de Arheologie (28) Expoziţia internaţională (29) Halkfdiki (30)
Sfântul Munte Athos (31) Kavala (32)
VI. INSULELE PITOREŞTI DIN GOLFUL SARONIC
Insula Eghma (33) Insula Poros (34) Insula Hydra (35)
VIL INSULA CRETA
Palatul din JCnossos – celebul Labirint (36) Chania (38) Rethymno (39) Phaistos (40) Malia (4 î) Katō Zakros (42) Gortm (43)
În
Harfa Greciei
kia.
Marea Mediterană
Turcia
140
Grecia
Atena – oraş antic, capitală modernă spre Delfi
Excursii în apropiere de Atena
142
*Grec*iar
Marea Ionica
Între Atena şi Salonic
Creta Marea Mediterană
Halkidiki
144
Grecia
Salonic – capitala Macedoniei trapis
Ouranopol! Vatopediou! Zografou

M. Dohiarioi
M. Ag. Panteleimorf
Da lui\ M. Simona Retras".
M. Ag, Dionissioii M. Ag. Pavlou
viron –, „Karakaiou
Akrathos
Sfântul Munte Athos
Insulele din Golful Saronic
Grecia
Insula Creta
Heraklion – capitala Cretei
Marea Cretei
THASSOPOULA
(Limertas)
— „vHhsst Amoudia pkala Potamias
THASSOS
Stavros
Insula Thassos
Jalissos Pare odos
Halki
Insula Rodos
Grecia
Insula Evia (Eubeea)
Agios Stefanos
Ermones
Aeroport
Insula Corfu
Penaţi
Moraitika
Chiomos
Insula Santorini
Qia
Cuprins
Prefaţă 3
I. GRECIA CONTINENTALĂ 5
Grecia – ţară de vis şi legende 5
Atena – oraş antic, capitală modernă 7
Centrul Atenei 7

Acropole – simbolul Atenei 11
În jurul Acropolei 22
Plaka – cel mai pitoresc cartier atenian 27
Muzeul Naţional de Arheologie 30
Excursii în apropiere de Atena 32
Ţărmul lui Apollo 32
Capul Sunion – Templul lui Poseidon 32
Sanctuarul *lui* Artemis din Brauron (Vravrona), 35
Maratonul – locul celebrei bătălii contra perşilor 35
Portul Rafina – poartă spre insule 37
Mănăstirea Dafni, cu mozaicuri aurite 37
Eleusis – renumitele mistere 38
Oracolul din Delfi 40
În peninsula Pelopones *44*
Traversăm Istmul Corint 44
Corintul antic 45
Micene – cetatea legendarului rege Agamemnon 46
Naflio – cel mai elegant oraş din Grecia 49
Teatrul din Epidaur 50
Olimpia: statuia lui Zeus – una dintre cele şapte minuni ale lumii antice 52
De la jocurile Olimpice antice la cele moderne 55
Patras – al treilea mare oraş elen 56
Între Atena şi Salonic,.57
Voios – cel mai vechi port al Greciei 57
Meteora – Stâncile Sfinte 58
Mănăstirea Marelui Meteor, 60
Oraşul Larisa 63
Valea Tempi – Biserica Sfânta Paraschiva 63
Muntele OJimp, sălaş al zeilor 64
152 Grecia
Prin Macedonia – în nordul Greciei 65
Salonicul – capitala Macedoniei 65
Coordonate moderne 66
Un tur al oraşului 67
Situri arheologice 68
Monumente şi biserici 68
Informaţii utile pentru turişti 71

Vacanţă la mare 72
Halkidiki 73
Sfântul Munte Athos 73
Condiţii de acces 73
Istoria Sfântului Munte 74
Vizitarea Athosului 76
Românii – susţinători ai Sfântului Munte –, 77
Mănăstirea Dochiariou 78
Informaţii utile pentru turişti 80
Oraşul Kavala 80
Informaţii utile pentru turişti 81
H. GRECIA INSULARĂ 82
Insulele pitoreşti din Golful Saronic 82
Turul clasic: Insulele Eghina, Poros şi Hydra 83
Insula Poros 83
Insula Eghina 83
Insula Hydra 85
Insula Creta – cu palate-labirint 86
Herak Hon – capitala Cretei 87
Palatul din Knossos – celebrul Labirint 89
În jurul capitalei Heraklion 91
Alte obiective turistice din Creta 92
Informaţii utile 93
Thassos – insula sirenelor 94
Informaţii utile pentru turişti 95
Insula Evia (Eubeea) 96
Informaţii utile pentru turişti 101
Insula Rodos 102
Cuprins
Insula Conti 110
Oraşul Corfu 111
Obiective turistice 112
Hoteluri din oraşul Corfu 113
Plajele din insula Corfu 113
Staţiunile din Corfu 115
Dansurile populare 115
Alte informaţii despre insula Corfu 116
Sfaturi utile în călătorii 116

Transportul 116
Sejururi în Corfu 117
Modalităţi de plată 118
Insula Santorini 119
O excursie în insula Santorini 120
Localităţi, 122
Muzee din insula Santorini 124
Călătoria spre Santorini 125
Santorini noaptea 125
Hoteluri şi locuri de cazare în Santorini 125
HI. GRECIA: INFORMAŢII UTILE 126
Transport 127
Sănătate 128
Restaurante 129
Mâncăruri şi băuturi greceşti tradiţionale 129
Cumpărături 132
Excursii recomandate 133
Cazare 134
Obiective turistice 137
Hărţi 139